Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones compositi super particulis antipho[n]e salue regina : magno & i[n]genio & dilige[n]tia ad honore[m] virgi[ni]s matris marie, ac vtilitate[m] o[mn]i[u]m xp[ist]ifidelium eos legentiu[m] ac audientiu[m] ordinati

https://hdl.handle.net/1874/461462

Camp. 6.1534 45 1

Incipiunt ſermones compoſiti
ſuper particulis antiphōe ſalue
regina magno igenio ⁊ diligē
tia ad honorē virgīs matris ma
rie ac vtilitatē oīm xp̄ifidelium
eos legentiū ac audiētiū ordina
ti a docto ſacraꝝ litteraꝝ necnō
virgini matri deuoto viro cuiꝰ
nomē olī in libro vite īuenietur

AD xpriſtifere virgĩs pre
conia nõ mediocriter efferẽda cũ vniuerſalis ob
ligetur creatura p̄cipue rõnalis: humana tñ natu
ra multo ſpecialius atqꝫ iocũdius q̃ ineffabiliter
felicius ſue bonitatis ĩfluẽtiaꝫ ꝑticipare dinoſcit̃
Si eteni angelici ſpũs aule celeſtis reſtaurationẽ ab eo ꝑcipiãt
Nos aũt que multo amplius neceſſaria eſt ab eadeꝫ vite ꝑdite
reparationeꝫ ſuſcepimus ¶ Jlli nãqꝫ q̃ꝫuis numero viduati gr̃e
tñ ſpeciali ſtabili gradu cõfirmati vitã glorioſam ꝑdere non po
tuerũt Nos v̊o prothoplauſti põdere depreſſi anteq̃ꝫ nati mor
tis exilio relegati abſentẽ patriã vite quoqꝫ ſupne amenitatem
deperditã ſine redẽptore attingere nequibamus ¶ Jlli deniqꝫ
gratia pleni mori nõ valebant nos a gr̃a vacuos vna mortis li
gabãt ſentẽtia Jlli per hãc exaltationẽ iſti liberationẽ ĩpetrarũt
Jllis nõ incõgrua ſꝫ iſtis neceſſaria Qua motus cõgruẽti conſi
deratione ego creaturarũ miſerrima hoĩm inhumaniſſimꝰ cle
ricolorũ ĩperitiſſimus peccatorũqꝫ nouiſſimus aĩm ad ĩtemera
te huius virginis laudẽ incitare atqꝫ dirigere diſpoſui ĩ tria me
rito os obſtruere calamũ quieſcere atqꝫ mẽtem iuberẽt reuoca
re Scilicꝫ vite irregularitas Sciẽcie tenuitas Laudande ſubli
mitas ¶ De primo inquit btũs Jeronimꝰ Ser. de aſſump. Ti
meo ⁊ ſatis valde ꝑtimeſco dũ veſtris cupio parere ꝓfectibꝰ ne
forte ſicut ĩprobus ita ⁊ indignus laudator inueniar: ꝓfecto cũ
nec ſãctitas nec facũdia ſuppetãt ¶ De ſecũdo Aug. ¶ O felix
puerperiũ Letabile angelis Optabile ſcĩs Neceſſariũ perditis
Congruũ ꝓfugatis Quid dicã paup ĩgenio cũ de te quidq̃d dix
ero minor ẽ laus q̃ꝫ tua dignitas meretur Hec ille Si eteni vir
tutũ ⁊ abſtinẽtie Jeroꝰ iubar ſingulare. peccatorẽ ſe fateat̃. Alẽ
vero relucẽtis ĩgenÿ ſpeculũ Augꝰ. ſe ĩ hoc pauperẽ vocꝫ Quo
nõ preſũptuoſiſſimus iudicabor qui tãte virginis nomeꝫ pollu
tis atqꝫ ignaris labÿs ꝑtractare velim Cũ ⁊ p̄cipue tertiũ obſtꝫ
ſcꝫ laudãde ſublimitas De hac inquit Beda Ser de natiuitate
eiuſdẽ Si rerũ vniuerſitas ſingulis diſtinctas ſpẽbus in beate
dei genitricis marie laudẽ magnis ſucclamẽt vocibus Tñ dig
nitatẽ eiꝰ ĩtelligẽtibus ſurditas vel ſilẽtiũ apparebit Et damaſ.
Licet mille ora mille lingue vbiqꝫ fierẽt ſꝫ nec ſi oẽs lingue ho
minũ cõuenirẽt: eã mirificis poſſunt efferre p̄conÿs Omne eni
p̄coniũ excedit magnitudo ⁊ oẽ eloquiũ ad eius excellẽtiã ĩſuf
ficiẽs inuenit̃ Hec ille Ayt nãqꝫ cõfeſſio eccleſiaſtica Sancta

ꝛ ĩmaculata virginitas q̄bus te laudibus referā neſcio ꝛc. Qua
ꝓpter carmē ſalue regina nō ĩmerito inchoat̄ ab hac dictione
ſalue v̄bo ſcꝫ defectio nō hn̄te plura tp̄a q̄ꝫ ſalue ꝛ ſaluete: ad in
nuēdū ꝙ oīs ſalutatio quā v̄gini glorioſe poſſimus īpēdere de
fectiua cōſpicit̄ q̄ꝫq̄ꝫ etiā plures deuotiſſimi ip̄aꝫ īmēſis ſcriptu
rarū opibꝰ extulere ¶ Quid igit̄ faciā? Ceſſabit ne calamus?
Obſtruet̄ ne lingua? Ad quid pauxillū aq̄ mari addā? Ad q̄d
tenuē lapidē mōti adiciā? Audio Jero. me conſolantē Et ſi ad
hoc inq̄t nemo iueniatur ydoneus: votis tn̄ oībus ceſſare non
debet etiā q̄libet peccatoꝛ a laudibus Cōperio vtiq̄ꝫ tria aīꝫ ad
hoc incitātia: q̄ ſūt ſcꝫ Diuini p̄cepti auctoꝛitas. Animi v̄ginei
benignitas. Humani generis vtilitas. ¶ De pꝛimo iquit Jero.
Ser. de aſſump. Jdcirco dilectiſſimi letamini ꝛ laudate quia ſi
deū oꝛe pꝛophetico in ſanctis ſuis laudare iubemur multoma
gis eū in celebꝛitate virginis matris eius opoꝛtet cuꝫ ymnis et
cāticis diligētius extollere vt dignis deo laudare pꝛeconiys et
miſticis honoꝛare muneribus Unde ꝛ Euſebius Ser. de eadē
Omniū ſanctoꝛū dilectiſſimi laus inquit ꝛ exultatio multiplici
eſt attollēda fideliū pꝛeconio: quia pꝛofecto laus ꝛ gloꝛia ad illi
us ſpectat magnalia q̀ eſt benedictus i ſecula Jp̄e quippe i coꝛ
laudibus ꝛ mirabiliter p̄dicatur ꝛ ſpecialit̄ delectat̄ cuiꝰ gratia
tales ꝛ tātos eos condidit vt laudabiles meritis habeātur Et i
cuiꝰ laude mirabilius laudat̄ ac ſpecialius delectat̄ Jlle in ſcīs
mirabilis q̄ꝫ in laude marie matris. Quā idcirco ſupꝛa ōne qȯ
poſt ip̄m ē exaltauit vt ꝛ cūctis ſcītatis laude digniorē ꝛ ad ib
ueniēdū miſeris ſue āmirabilis fecūditatis gr̄a potētioꝛē oīde
ret Hec ille ¶ De ſcd̄o Fulbertꝰ Carnoteñ Ser. Creatoꝛis ma
trē Te inq̄t ieſtimabilis benignitatis feminā ꝛ reuera matrem
mīe eſſe cognouimus: ex eo ꝙ tu q̄ mundū hūc imūduꝫ ꝛ lubꝛi
cuꝫ in polluto calle trāſiſti ꝛ adhuc int̄ peccatoꝛes degēs: tanta
añ deū ſanctitate claruiſti vt ſola ſolio et̄ni regis appꝛoximare
merueris. tn̄ peccatoꝛē q̄ꝫtūlibet fetidū nō hoꝛres nō deſpicis ſi
ad te ſuſpirauerint. tuūq̄ꝫ intuentū penitēti coꝛde flagitauerit h̄
ille ¶ Confiſus idcirco in ip̄ius benignitate q̄ repulſaꝫ no pati
tur: cuius aures oīm apponūtur vocibus. nō me abſcōdaꝫ a ca
loꝛe laudis huius v̄ginis: quia benigna eſt ¶ Nec offendat eius
excellētiam opis exiguitas quia eidē nō qȯ voluit ſꝫ qȯ valuit
mea cōfert imbecillitas. ¶ Etenī in tabernaculo dn̄i non ſoluꝫ
aurū argētū lapides p̄cioſi iacictus ꝛ purpura ſꝫ ꝛ ſaga cilicina
pelles capꝛarū pili accepta fuiſſe legūtur ¶ Tertio h̄ iubet hoīs

vtilitas ad grãz in preſenti cõſequendã Bernar. vas liquore ple
nuz ſi q̃uo moueatur de facili effundit liquorẽ: ſic intemerata v̄
go ſi laudibus: p̄cibus ve pulſetur: mox nobis effũdit gratiam.
Inſup ad futurã gloriã cõſequẽdam Eccleſi. 24. Qui opantur ĩ
me nõ peccabũt: ſʒ qui illucidãt me vitã etnã habebũt. Et Tho
mas cãtuarieñ. Gaude inq̃t mater miſerorũ: quia pr̃ p̄miorum da
bit te colẽtibus: cõgruentẽ hic mercedẽ ⁊ felicẽ poli ſedẽ ſurſuz
in celeſtibus. ¶ Hys vtiq; aiatus cauſis ex tribus non auſu te
merario ſʒ corde pſtrato opuſculũ tenue ſup ãtiphõa digniſſima
ſcʒ Salue regina cõtexere tẽptabo. ¶ Eya v̄go ſacrata dignare
me laudare te ⁊ vt v̄bis vtar Bernardi. Dña labia mea apies:
volũtaria oris mei bñplacita fac dña dei geitrix: dña mundi: re
gina celi: hec inq̃ ſenſuz acuat: dirigat ſtilũ: ⁊ linguã paupis ve
nuſtiori reſpargat eloq̃o. Pulſemus ad eã dilectiſſimi ſpũ: men
te: ⁊ ligua: p̄mẽtes illud archãgeli dulce eloquiũ Aue gratia ⁊c̃

Sequitur prefatio.

Multis cãticorũ iubilatio

nibus: ymnis: pyſq; ſalutatiõibus q̃bus eccleſia coti
dianis in officys aures audit̃ mulcere v̄gineas. vnuz
iſtud efferre decreui carmẽ in quo nõ ſoluz itemerate
virginis ſublimitas: verũ etiã nr̃a calamitas declarantur: atq;
poſt vie grãm ſup̃ma felicitas optat̃. Ordo nẽpe nõ incõgruus
in eo ſeruat̃. Nã iuxta epiſtole ſupplicatorie ſeriẽ h̃ cãticũ tres
cõtinet ptes Scʒ p̄fationeʒ: petitionẽ: atq; cõcluſionẽ. Prefatio
ibi Salue regia ⁊c̃. Petitio Eya ergo aduocata nr̃a ⁊c̃. Conclu
ſio O clemẽs O pia ⁊c̃. ¶ Principalis hui⁹ carmis auctor pphe
tarũ eſt inſufflator. Nam iuxta Ambro. Omne verum a ſpũ ſcõ
ẽ. Inſtrumẽtal̃ v̄o iuxta Duran. in Rati. diui. offici. ti. de ſequẽ.
Et ſcd̃z Iaco. Ianuẽ. i aurea legẽda. hiſtoria Pelagy fert̃ fuiſſe
Petrus cõpoſtellanus. Antonius v̄o florẽtinus vitra pti ſũme
ſue ti. 15. §. ſeptimo. c. 14. Inquit Ioannẽ damaſce. h̃ carmẽ edi
diſſe. ¶ Et qr dulcedo v̄borum necnõ approbabo eccleſiaſtica hoc
cãticũ nõ imerito ratificãt eo iux̃ Senece ĩ p̄ncipio de formula
vite ſniãʒ. Nõ te moueat dicẽtis anctoritas: nec quis: ſʒ quid di
cat intẽdito: nec q̃ʒ multis ſed qualibus placeas cogita Opus ĩ
ceptũ aggrediẽdo tria hoc loco ſup hac dictiõe Salue notent̃.

Scilicet. Salutationis diuerſificatio.
Salutantis diſpoſitio.
Dictionis interpretatio.

¶ De ſalutationis diuerſitate Sciendū ꝙ inuenitur ꝛ ſalutatio
mala ꝛ bona. Mala enī triplex: ſcꝫ elatiōis: deriſionis: ꝑditio
nis. De prima Luce 2°. Inquit magiſter veritatis de phariſeis.
Amāt ſalutationes in foro ideſt volūt ſalutari in foro pubplico
prius tꝑe altiori: voce: inclinato capite. Ideo dicit dominus Lu
ce vndecio: ve vobis phariſeis qui diligitis ꝑmas cathedras in
ſynagogis: arrogāter ꝑmatū appetēdo Eccleſi. 7°. Noli q̄rere
ab hoīe ducatū: neqꝫ a rege cathedrā honoris. Seq̄tur in textu.
Et ſalutationes in foro. Criſoſ. vocari volūt: nō eſſe. nomē appe
tūt: effectū negligūt. ¶ Alia ē ſalutatio deriſionis Mathei 27.
Milites genu flexo an̄ eum illudebāt eū dicētes Aue rex iude
orū. Sic illudūt atqꝫ yronice ſalutāt qui ope oris laudeꝫ vitupe
rant. Yſaye 29. Appropinquat populus iſte ore ſuo ꝛ labys me
honorat: cor aūt eorū longe eſt a me. ¶ De tertio ꝑditiōis hētur
2. regū 2°. ꝙ Ioab princeps milicie Dauid. audito ꝙ Dauid mā
dauerat Amaſe hec faciat mihi deꝰ ꝛ hec addat ſi nō magiſter
milicie mee fueris corā me ōni tꝑe pro Ioab. Motus īuidia cō
tra Amaſe querebat eū extīguere: quē corripiēs Ioab dixit ad
Amaſe Salue mi frat̄: quia erāt germāi. Dauid enī duas hūit
ſorores: ſcꝫ Seruiam ꝛ Abigayl: fily Seruie. Abyſay: Ioab: A
zael. Abigael v̓o Amaſe parali. ꝑmo 2°. c. Et tenuit manu dexte
ra mētū Amaſe quaſi oſculās eū: porro Amaſa non obſeruabat
gladiū quē habebat Ioab qui ꝑcuſſit eū in latere ꝛ effudit inteſti
na eius in terrā: nec ſecūdum vulnus apposuit. Simile repitur
Math. 26. ꝛ Marci 14. de iuda dicēte Aue rabbi: ꝛ oſculatus ē
eū. Cōſuetudo enī erat iudeorū oſculari: ad ſignificādū ꝙ igreſ
ſus erat pacificus. Sꝫ quia hic nō erat pacificus ſꝫ ꝑditoria ſalu
tatio: ideo Agnus cātatur in cena paxqꝫ negat̄. ¶ Talis etenī ē
mundi ſalutatio illum enī ꝑdit quē oſculatur. ¶ Alio modo ca
pit̄ ſalutatio in bono ꝛ hoc dupliciter. Primo mō ꝑ modū optan
tis ꝛ deſiderātis alicui qđ nō habet. Ad Philipeñ. 4°. Salutāt
vos oēs ſancti ideſt optant eternā ſalutē: que cōſiſtit in ſemotio
ne mali ꝛ ꝑcuratiōe boni: ꝛ hec ē actus caritatis: ꝛ hoc mō bea
ta v̓go nō eſt proprie ſalutāda: quia hec ſalutatio quādam deno
tat imꝑfectionē in ſalutato: quapꝑter taliter viatores ꝛ non cō
prehenſores qui nullū patiūtur defectum: nec dampnati qꝛ nul
lius boni capaces ſalutādi ſunt. Sed cur ſalutationeꝫ magiſter
veritatis prohibet diſcipulis inquiens Luce 10. nemineꝫ ꝑ viaꝫ
ſalutaueritis. Reſponſio ad litterā: no prohibet ſimpliciter ſalu
tationem cū ſit officium humanitatis: ſꝫ ꝛ obſtaculum predica
tionis ꝛ impedimētum deuotionis: vt ſit ſenſus ideſt: ne cauſa

confabulandi aliquos in via ſalutaueritis :ne ipſa confabulatio
deuotionem impediat:⁊ a deſtiato predicationis negocio retra
hat.Glo.Bede ⁊ Ambroſy.Neminē per viā ſalutaueritis:ideſt
tatum ex conſuetudine ⁊ non ſalutis optatione.Omnis qui in
via ſalutat occaſione itineris ſalutat:nō ex intētione eiuſdeꝫ ſa
lutis habende.Hec Hugo Cardi.poſtil.biblie.¶ Secūdo modo
capitur ſalutatio per modum gratulātis ⁊ fauentis.nulluꝫ ſonās
defectum in ſalutato:ſꝫ notat vel ſalutātis affectum vel ſaluta
ti dignitatem ⁊ ſtatū perfectum:⁊ hoc modo Maria ē a nobis
ſalutāda:Sed cur? propter debitum:exemplum:fructuꝫ.¶ Ex
debito ſalutationē ſiue benedictionem obligamur amicis atqꝫ
beneficis impendere Eccleſi.22.Amicum ſalutare ne cōfunda
ris:⁊ a facie illius ne abſcondas:⁊ ſi mala mihi euenerit per il
lum ſuſtinebo.Glo.Multa bona ſunt in amicicia vera Cōgau
det eni amicus bonis tuis ⁊ contriſtatur in malis. Jdeo apl'us
ad Ro.16.Salutate inquit priſcam ⁊ aquilā adiutores meos in
xpriſto Jeſu qui pro anima mea ſuas ceruices ſuppoſuerit Ny.
de ly.Erat eni iſta Priſca vxor Aquile iudei Dicit eniꝫ act 18.
ꝙ Paulus māſit cum eis in Corintho cum fuiſſent expulſi de
Roma per claudium imperatorem:⁊ cum eodem Paulo inde
receſſerunt.Mota enim ſeditione contra Paulum a iudeis hy
expoſuerunt ſe periculo mortis ex nimia caritaie pro vita Pau
li tuenda:quia ſciebant vitam eius eccleſie magis neceſſariam
Et idem Paulus vbi ſupra.Salutate Mariam que multuꝫ la
borauit pro nobis:erat enim hec ciuis romana laborans ad cō
munem pacem conuerſorum ad fidem Unde ipſa diſcentioneꝫ
inter eos eo ꝙ iudei ſe preferebant gentibus ⁊ econuerſo denū
ciauit apoſtolo tanꝗ ei qui poſſet prodeſſe ⁊ vellet.Si igitur vt
docet ſcriptura amicis benedictio ⁊ ſalutatio ex debito impēdi
debeat.Ergo maxime benefice auxiliatriciqꝫ noſtre Marie af
fectuoſiſſima debetur ſalutatio atqꝫ benedictio:nā per eam no
bis magna dignitas collata atqꝫ humana conditio exaltata eſt
quia filius dei non angelicam ſed humanam ex ea naturam aſ
ſumpſit.Unde ſpirituale matrimonium nobiſcum inyt.Ad he
breos ſecundo:nuſꝗ angelos apprehendit En huius figura pre
ceſſit Geñ.28.Uocauit Yſaac Jacob ⁊ benedixit : precepitqꝫ ei
dicens.Noli accipere coniugem de genere Chanaan:ſed profi
ciſcere in Meſopothamiam ſyrie ad domum Batuelis patris
matris tue ⁊ accipe tibi vxorem de filiabus Laban auunculi
tui:⁊ poſſunt eē v̄ba dei p̄ris ad filiū carnē aſſūpturū Chanaan

interp̄tatur poſſides domū ⁊ ſignificat celeſtē domū poſſidētes
Meſopothania interpretatur eleuata Syria ſublimis. Hec eſt
natura hūana ſublime eleuata ex qno eā deus aſſumpſit: ſꝫ non
ad quācūq; ſꝫ ad domū Batuel: qui interp̄tatur caſtus deo. vl'
v̄go ideſt ad beatā virginē de filiabus Laban: qui int̄pretat̄ cā
didatio. ideſt de puriſſimis ſanguibus v̄ginis ſcoꝫ Damaſce. vii
Petrus Rauēn. Maritari voluit verbū patris alti⁹ nubere nō
potuit. Euſebius quoq; bn̄ficia nobis p candē collata cōmemo
rans. Ser. oīm ſcōꝝ Quid dignuꝫ dicemus mr̄i creatoris ⁊ ſal
uatoris nr̄i: p cuius inq̄t ſanctitatē pc̄a nr̄a purgātur. p cuius i
tegritatē nobis icorruptibilitas donat̄: p cuius v̄gitatē aīe nr̄e
adamāt̄ a dn̄o ⁊ deſpōſantur deo. Quid dignū referemus geni
trici dei ⁊ dn̄i nr̄i: p cuius ꝑtū de morte et̄na ſumus exēpti: per
cuius ꝑlem ꝑditi ſumus reſtituti ⁊ de exilio miſeric in p̄ria; be
atitudīs reducti. Hec ille ¶ Et Fulbertus eadem cōmemorās
Ser. Creatoris mr̄eꝫ. In eius inq̄t vtero ruptus ē paries iīmici
ciarū: quē int̄ celū ⁊ terrā ꝓthoplauſtoruꝫ in obediētia cōſtruxe
rat. Ibi cōfederata ſunt t̄renis celeſtia ⁊ obuiauerūt ſibi i oſcu
lo pacis mīa ⁊ veritas. qn̄ in vnā eādēq; ꝑſonā cōcurrerūt diui
nitas ⁊ hūanitas. Factūq; ē illud ſup terrā vt eſſet de⁹ hō: ⁊ hō
deus. Ibi magnus Helyſeus in mēſurā ſuſcitādi pueruli ſeſe cō
traxit Ibi antiquus dierū patriarcha p̄dicto filio ſuo iduit tunī
cā polimitā. Hec ille. Et inq̄t Aug⁹. i quadā oſ̄one ſup pſal⁹ 20.
Aue ſalus hoīꝫ digna ſalutari. Salutare pariēs nec aptata pari
noſtra ſpes ⁊ gloria ſit in ſalutari: cuius ꝑticipio credim⁹ beari.
¶ Secundo ſalutanda eſt propter exemplum: primo angeli eā
ſalutantes in thalamo luce primo. Ingreſſus angelus ad eaꝫ in
quit Aue gratia plena ⁊c̄. ¶ Secundo Joannis baptiſte i vtero
Luce primo Exultauit infans in vtero eius. ¶ Tertio xp̄iſti in
celo Terty regum prīo. Surrexit in occurſu matris adorauitq;
eam: ideſt ſalutauit ipſam intronizando Unde mellifluus doc
tor Ser. de aſſump. Quis iquit cogitare poterit q̄; glorioſe regi
na mundi in celo aſſumpta fuerit: quanto deuotionis affectu in
eius occurſu celeſtium legionum multitudo ꝓceſſit: quibus cā
ticis ſit deducta: q̄; placido vultu: q̄; ſerena facie: q̄; dulcibus ā
plexibus diuinis a filio ſit ſuſcepta. ¶ Tertio ſalutanda eſt prop
ter fructum Si enim ioculator eſuriens ad plenam menſam di
uitis cantauerit: nūq̄d ei cibus negabit̄: Similit̄ ſi q̄s t̄palia cō
tēpnēs et ḡaꝫ eſuriēs veniat ad mēſaꝫ mr̄is toto corde ⁊ affcu
nūq̄d ei largitas man⁹ retr̄het: q̄ fragmēta ḡe largiri dignabit̄

¶ Impoſſibile eſt igitur hāc curialiſſimā nos īſalutatos abſq̧ gratiarū retributiōe relinq̄re naʒ dicit᷑ Eccleſiaſtici 4j. Erubeſce a ſalutātibus de ſilētio Unde ſcūs Seraphic⁹ doctor Bonauētura in ſtimulo amoris O q̄ mira inquit ē hui⁹ v̄ginis fecunditas que dū ſalutat᷑ deuote ad cor ſalutātis ſuauiſſimū fructuʒ emanat Quāto enī in eius fructu quis amplius iocūdatur tāto ab ea plus īpetrat: ꝛ niſi dicat ſufficit nūq̧ ceſſabit.

SEcūdo pricipaliter dicere ꝯgruit de ſalutātis diſpoſitiōe Pro quo ſciēdū ꝙ ſalutator q̄ȝtū in ſe ē equari debet angelo ſalutāti ī trib⁹. In puritate. In caritate. Et ī humilitate. ¶ De angeloruʒ puritate inq̄t diuinus dyo⁹ ꝙ angeli ſunt ſpecula puriſſima ꝛ nō incōgrue q̄ ſpeculū mūdiſſimū trinitatis cōtēplant᷑ Quāobreʒ in v̄ginis ſalutatiōe apparuit veſte cādida ad ei⁹ puritatē denotandā Dicit etenī glo. ſup illo euāgelij Apparuerūt veſtimenta eius cādida ſicut nix ꝛc̄ Or angelus tūc oſ̄dit ſpēm qualē habuit ꝑ naturaʒ Sic ergo ſaluator v̄ginis intacte ꝑ pulchre atq̧ formoſe imūdicie veſtibus exut⁹ ornamēto puritatis ꝛ mundicie circūcinct⁹ eloquijs caſtis eā nitidius ſalutabit Naturalit᷑ ſcd̄ȝ ſolinū Elephātes prius ſe lauāt aqua an̄q̧ ortū ſolis ſalutēt ergo nos qui plus hijs rationis habemus ꝑus ꝛ corpe ꝛ mēte aq̄ cōpunctionis ꝛ lacrimarū mūdemur an̄q̧ illā q̄ ſoleʒ iuſticie ꝑduxit ſalutemus Nōne ꝛ moyſes cū rubū ardentē vt apparuit inſpiceret calciamēta de pedibus ꝓpt̄ loci ſāctitatē traxit Sic ꝛ nos rubū nr̄m incōbuſtū ſcʒ intemeratā mariā mēte cōſpicientes terrarū ſordes exuam⁹ ¶ Scd̄o equabit᷑ angelo in caritate qui in ea pria cōuerſant᷑ vbi caritas viget conſuāta Hec enī in eorū vite cōmunione ꝓbatur q̄ celeſtis Jeruſalē ꝑticipatio ei⁹ in idipm id ē vnius ꝛ eiuſdeʒ Or vn⁹ ꝑticipat oēs ꝛ ſinguli ꝛ codē bono quo vn⁹ ſingularit᷑ fruit᷑ ꝛ gaudet oēs generalit᷑ fruūt᷑ ꝛ gaudēt Deus enī eſt obiectū beatitudīs omnibus ſanctis pl⁹ tamē ꝛ minus ꝑticipāt ſecundū diuerſitatē graduū meritorum Or aūt hoī neceſſaria caritas ꝛ fūdabilis v̄tus exiſtit doceʒ apoſtol⁹ Si inq̄t linguis angelorū loquar ꝛ hoīm caritatē aūt nō habuero nihil ſum ꝛ infra plura de eadem conſcribit de qua etiaʒ latius in alijs patet doctorū traditionib⁹ ¶ Tertio debʒ āgelo cōformari ī hūilitate q̄ cōſiſtit ī eorū obediētia ꝛ miniſterio Sūt etenī ſcd̄ȝ apoſtolū adminiſtratorij ſpūs ī miſterio miſſi cuius q̄dā hūilitas maxīe gabriel᷑ ad v̄giēʒ miſſi ī ſalutatiōe ꝯpta fuit

Quia antiquitus erat valde magnū ꝙ angeli apparebāt homi
nibus Vñ ad laudē abꝛahe ſcribiť ꝙ recepit angelos hoſpicio
ꝛ eis exhibuit reuerētiā Nō eni īmerito quia angelus erat ma
ioꝛ hoīe quo ad dignitatem nature quia ē nature mere ſpūalis
pſalmiſta Qui facit angelos ſuos ſpūs Homo vͦo ꝑtim nature
coꝛꝑalis ꝛ ideo dicebat abꝛahā Geñ 28. Loquar ad dñm cū ſim
puluis ꝛ cinis ¶ Scđo quo ad dei familiaritatem Danielis 7º
Milia miliū miniſtrabāt ei ꝛc̄ Homo vero eſt q̄ſi elōgatus ꝑ
peccatū a deo ꝛ in tetrū carcerē detruſus ¶ Tertio quo ad plei
tudinē ſplēdoꝛis gr̄e angeli eni ꝑticipāt ipm lumē in ſūma plei
tudīe Job 55. Nūquid ē numerus militū eius ꝛ ſuꝑ quē nō ful
get lumē eius ꝛ ſi hoīes ꝑticipēt de ipo lumine gr̄e cōpatiue tñ
parū ē ꝛ in quadā obſcuritate Quāuis igiť hys de cauſis ange
lus hoīes excedat ꝛ antea parū viſuꝫ fuerit angelū hōi reueren
tiā exhibuiſſe: tñ hūiliter ac reuerēter īgreſſus ē āgelus ad ma
riā poplice plexo ſcđm Aug⁹ dicēs Aue gr̄a plena ꝛc̄ Sic ꝛ ſalu
tatoꝛ vͥginis ſupplr̄ cuꝫ angelo nō arrogāter cū phariſeo caput
ei inclinet Quia deficiētibus puritate caritate atqꝫ hūilitate in
nobis plus eaꝫ videbimur deridere q̄ꝫ ſalutare Unde ſcūs ſera
phicus doctoꝛ ī ſtimulo amoꝛis Nōne inquit ter videbitur dn̄e
ꝙ honoꝛē ſꝫ deridēā matrē tuā quādo ſuꝑbus humilē: caſtiſſi
mā īmūdiſſimus: ſanctiſſimā impyſſimus: mr̄em dei filius dy
aboli ſalutare p̄ſumeret: Ubi ē bone dñe nūc reuerētia matris
tue Cur eā tales ſalutare ꝑmittis Sed o pyſſime Jeſu xp̄e tuā
erga nos nimiā caritatē non ſuffecit te ōni deriſui ꝛ cōtemptui
ſubiacere: ſꝫ matrē tuā iam ad dexterā tuam ſedentem ꝑmittis
pollutis labys tractare. vt poſſis coꝛda noſtra tuo ꝛ eius amoꝛe
inflāmare Hec ille ¶ Viſo a quibus virgo intemerata ſalutā
da predicatur Conſideremus hoc loco qualiť: quia frequēter: fi
deliter: ꝛ ſapiēter digna exiſtit ſalutari frequēter quia tota pul
cra Yſaye 23. Bene cane frequēta canticum in memoꝛia tui ſit
¶ Secūdo fideliter coꝛde oꝛe ſcꝫ ꝛ opere: ne ſimiles cōperiātur
populo iudayco De quibus pſalmiſta pſalmo 77º ꝛ dilexerunt
eum ī oꝛe ſuo Glo Aug⁹. ꝛ Caſſi. Uerbo tantum laudantes nō
in coꝛde cum tamē ei omnia ſecreta ſunt nuda ideſt in oꝛe tātū
confeſſi ſunt eligere eum ꝛ lingua ſua Glo. qua dixerunt eū dili
gere ꝛ pꝛecepta eius velle ſeruare: mentiti ſunt ei: quia nō fece
runt nec ſenſerunt in coꝛde verum eſſe quod oꝛe dixerunt Et ſe
raphicus doctoꝛ ibi ſupꝛa Quomodo inquit miſer homo nō tre
mit ꝛ expaueſcit tantam dominā ſalutare: ſed illud deteſtabile

nimium eſt ipſam nominare ore ꝛ corde: vana ꝛ ĩutilia ymmo
nephãda tractare: ipamq̄ʒ alloqui tergo verſo. cuʒ eni ōni reue
rentia honore ꝛ deuotione ē virgo beatiſſima ſalutanda Hec il
le ¶ Tertio ſapiēter ſʒ recta intētione: videmus eniʒ ſepe nobi
les puellas: atq̄ʒ virgines ſalutari: ſʒ eo magis vt ſalutantes de
earū familiaritate ſe poſſent iactare: ſic timēdū eſt q̄ multi ma
riã ſalutãt vt eam videantur amare Sed tales prochdolor vix
re ſalutationis lucrū pcipiunt Nam ipa nouit abſcōdita cordis
Eccleſiaſtici 34. Penetrabo omnes iferiores ptes terre ꝛ iſpici
am ōnes dormiētes ¶ Quod cōfirmat beat⁹ Bernardus Ser.
ſuper ſalue inqens Agnoſcit cruce ꝛ diligit diligētes ſe ꝛ ꝓpe ē
in veritate inuocãtibus ſe preſertim hys quos videt ſibi confor
mes factos in caſtitate ꝛ humilitate Si tñ caritatē adiecerint ꝛ
totã ſpem poſt filiū ſuū in ea poſuerit Et ſeraphic⁹ doctor Hos
eni diligit: hos nutrit: hos in filios ſuos ſuſcipit O btūs qui de
tã nobili matre letat: ipam corde ãplectitur: ope imitat O mi
rū vere quo nō capit exultatiōe cor talē virginē ſalutans mira
debet dulcedīe os noſtrū habūdare cū tam dulcem ꝛ benignaʒ
dñam ſalutam⁹ Hec ille Sʒ ſilebit ne peccator idcirco a laude
ṽginis Reſpōdet Hero. Ser. Cogit me ꝛc̄. Quãuis ñ ſit ſpecio
ſa laus in ore pctoris noli ceſſare quia inde tibi venia ꝛ ōnibus
vt laudes Et Bernard⁹ in Ser. Queādmoduʒ ſol ſup bonos et
malos orit indifferēter Sic maria nō diſcutit merita Sed ōni
bus ſe exorabilē ꝛ clemētiſſimã prebet Hec ille Nihilominus
ſalutator prefatis ornatus virtutibus ꝛ modis plus ĩ ſalutatiōe
proficit atq̄ʒ meret q̄uis peccator etiã p eã ſepiſſime cōuertat.

Salue

Salue eni ſecūdū Albertū
inde. lau. ṽginis dicit pñciã boni ꝛ pmanētiã ſalut
Et ideo ſcdʒ Grecistã hoc verbū ſalue ꝯphēdit aue
valeq̄ʒ. aue quo ad pmū quia remoto ve pmanet bonuʒ ꝛ vale
denotat ſalutis pmanētiã in hominib⁹ p modū optãtis in virgi
ne p modū gratulãtis ꝛ fauētis vt ſupra dictū eſt ¶ Poteſt aūt
dari triplex interptatio huius dictiōis ſalue Scʒ ſalua a ve paſ
ſiue Hec imunissima fuit a multiplici ve Primo a culpe actualis
Scʒ cordis: oris: ꝛ opis ¶ De ve cordis dicit magiſter veritat
Ve vobis ſcribe ꝛ pharisei ypocrite qui ſimiles eſtis ſepulchris
dealbatis q̄ a foris apparēt hoībus ſpecioſa: intus aūt ſūt plena

oſſibus mortuorũ ⁊ õni ſpurcitia ab hoc eni ve cordis imunis
fuit virgo beata Unde Ber. in oꝛõne loquar inquit ad cor tuũ
mundũ qđ primũ ſub ſole dignũ fuit ſuſcipere egredientẽ de ſy
nu patris filiũ in hac oꝛõne ꝑ pulcre cor alloqͣtur virgineũ de
ve culpe oris Yſay. 5. Ue qui dicitis bonũ malũ ⁊ malũ bonum
Ab iſto ve imunis fuit Amb. Nihil torvũ i oculis marie: nihil i
verbis eius ꝓcax: nihil in actu inuerecũdũ fuit ¶ De ve culpe
oris Eccleſiaſtici 2.º Ue duplici corde: ve labys ſcelerat͡ꝭ: ve ma
nibus malefaciẽtibꝰ ¶ Qꝫ maria nr̃a ab hoc ⁊ ab oĩ ve imunis
fuit declarat Augꝰ. inquiẽs Cũ de peccatis agit̃ nullã de beata
maria volumus fieri mẽtionẽ ¶ Secũdo a macula originali ꝓ
ſeruata fuit imunis a triplici ve miſerie originalis Scꝫ Naſcẽ
tiũ. Moriẽtiũ. Pariẽtiũ. ¶ Omnes q̊ ad primũ ex ꝑte corporis
incurrũt naturaliũ appetitũ inordinationẽ corporiſqꝫ ad aĩam
repugnãtiã Gen̄. Maledicta terra in oꝑe tuo: in laboribꝰ come
des ex ea cũctis diebus vite tue ſpinas ⁊ tribulos germinabit ti
bi ſcꝫ ſpinas cõcupiſcẽtiarum contra ſp̄ꝫ Contra hoc ve habuit
maria nr̃a ſpiritũ purificatũ ita ꝙ ſcðm Alber. in quolibet mo
tu merebatur Inſuꝑ ex ꝑte aĩe homo incidit in triplex ve Erro
ris in rationali Doloris in cõcupiſcibili Pudoris iraſcibili ſcꝫ
ꝙ turpia fecit turpia ſuſtinuit Error inquit Augꝰ. nõ eſt homis
inſtituti nr̃a ſꝫ pena dãpnati Nũqꝫ virgo maria errauit nec in
diſcretiõe nec in electiõe ¶ De ve pariẽtiũ ſpẽale matribus. ve
dãpni in v̄ginitatis amiſſione: ve grauedis in geſtiõe: ve pene i
ꝑturitiõe de v̄gine ab hys imuni Inq̄t doctor melli. ſuꝑ miſſus
O virgo bñdicta cõcipies quidẽ ſꝫ ſine peccato: grauida eris ſꝫ
nõ grauidata Paries ſꝫ cũ leticia ¶ Confortat̃ igit̃ virgo fecũ
da Caſta puerpera Mater itacta que nõ eris i iſrahel maledcã
nec inter ſteriles deputata: ſꝫ in terris ab angelo bñdicta ⁊ a cũ
ctis generationibus ¶ Et idẽ in eodẽ ſuꝑ illo bñdicta tu in mu
lieribꝰ. Benedicta inquit q̃ iam generalẽ maledictionẽ euaſiſti
qua dictũ eſt in dolore paries ¶ O graue iugũ ſuꝑ õnes filios
eue q̃ ſi ꝑturiunt cruciãtur ⁊ ſi nõ ꝑturiũt maledicũtur Dolor ꝓ
hibet parere ⁊ nõ parere maledictio Hec ille ¶ Quare filia ieꝑ
te defleuit v̄ginitatẽ ſuã Iudi 5.º Unde eliſabeth ioanne ꝯcepto
inquit Luce primo Sic fecit mihi dñs in diebus quibꝰ reſpexit
auferre obprobriũ meum inter homines Simile dixit Rachel
nato Joſeph Gen̄ 3.º ¶ Sciendũ ſecundũ Hugo. de ſancto vic. ꝙ
quãdo factus ẽ mũdus per creatorẽ benedicta ẽ fecũditas Gen̄
9.º vt multiplicarẽtur hoĩes. poſtea quãdo ab vno populo tãtũ

agnitus ē deus ꝑ legē maledicta eſt ſterilitas: vt multiplicarē
tur fideles ¶ Poſtreo qn̄ inſtabit tēpus in quo nūc ab ōibus
gētibus deus colitur bn̄dicta ē virginitas: vt ad vitā celibem a
carnis opa cūcti ꝓuocētur: nec fecūditatē carnis meritū: nec ſte
rilitatē dicim⁹ eē culpā: nec ꝑ multitudinem filiorū ſʒ ꝑ merita
virtutū antiqui vel moderni dn̄o placuerūt: nec ideo ſterilita
teʒ carnis maledicta in lege vt eā dāpnabilē lex oſñderet apud
deū qui potius vt eo tpe qn̄ ſucceſſio generis in multitudīe fili
orū querebatur eā apud hoīes infructuoſam ꝛ ob hoc quodam
modo inhonoratā demōſtraret. Nō ergo culpāda ē Maria nec
accuſanda de cōtemptu legis ī qua ſterilitas maledicit̄: ymmo
ſola ſingulariter laudāda: que prima legis verba nō carnaliter
ſapiēda cōſiderās elegit abiectio plebis in t̄ra fieri ꝛ obprobriū
hoīm vt ꝑ mūdiciā integritatis in celo fieret ſocia angelorum.
¶ Tertio fuit īmunis a ve morientiū qđ eſt incinerationis a q̄
ve corpus tā nobile preſeruatū fuit. Unde Gre. in collecta Nec
tn̄ nexibus mortis deprimi potuit. ideſt ſcđʒ Albertū inde lan.
ca°. de gracijs eius circa mortē nō potuit incinerari ꝓpter acce
lerationē reſurrectionis: que ſtatī facta creditur. Ratiōes ponit
Aug⁹. Ser. de aſſump. ex ꝑte excellētie corꝑalis. Cū enī inquit.
Caro xp̄i caro ſit marie quā ſuꝑ aſtra tranſuexit honorās oēm
humanā naturā multomagis ergo maternā cū natura ꝛ non a
doptiōe mr̄is ſit fili⁹. Ex ꝑte mūdicie v̄ginalis tantā iq̄t ītegrita
tem merito incorruptibilitas nō putredis vlla reſolutio ſeq̄tur
dignus eſt in celo q̄ʒ t̄ra thronū dei: thalamū dn̄i: tabernaculuʒ
xp̄i. ¶ Tertio ex ꝑte potētie dīnalis. Si deus ex ſola gratia int̄
turpidātes flāmas nō ſolū corꝑa puerorū illeſa ſʒ etiā veſtimen
ta ſeruare voluit inuſta cur abnuat in matre ꝓpria qđ elegit in
veſte aliena. ¶ Poſtremo fuit immunis a ve pene iehennalis
quidquid ve conſiſtit in penarum magnitudīe Ezechie. 24. ve
ciuitati ſanguinum cuius ego grandem faciam penam. Cōtra
hoc ve dicit Ber. Quantum gratie maria in terris adepta eſt p̄
ceteris tantam in celis optinet glorie ſingularis. In penarum
multitudine Yſay. 3°. ve anime eorum quia reddita ſunt eis ma
la. Notanter dicit pluraliter mala: propter multitudinē contra
hoc ve: habuit multitudinem premiorum. vnde multe filie con
gregauerunt diuicias ꝛc. et angelus ad eam Aue gracia plena.
per quam acquiſiuit glorie multitudinem ſiue plenitudinem
Et Jero⁹ Mariā ſi diligentius inſpicias nihil virtutis eſt nihil
ſpecioſitatis nihil cādoris ꝛ glorie quod ex ea nō reſplēdeat Eſt

inſup ve pene iehēnalis reſpectu pene longitudīe ſiue ppetuita
te Unde in cano.inde ve illis q̄ in viā Caym abierūt: ⁊ ī erroꝛe
Balaam mercede effuſi ſūt ⁊ ɔtradcōe choꝛe perierunt ſequitur
quibus ꝓcella tenebrarū cōſeruata ē ī eternū. Contra hoc ve ap
propriate canit eccleſia vgini Illud pſ. Diffuſa ē grā ī labijs t.
ppterea bn̄dixit te de⁹ ī eternū Et idem thronus eius ſicut ſol in
cōſpectu meo ⁊ ſicut luna pfecta ineternū ¶ Secūdo ſalue dici
tur quaſi ſalua actiē a ve Nō ſolū exēpta eſt ab ōni ve ſ; etiam
nos liberauit a ve: cui⁹ medio tātūmodo ſaluamur a ve Nam
mater ſaluatoris ē ſcȝ ieſu ſaluū faciētis populū a peccatis coꝝ
cuius medicina Maria nr̄a medeẛ īfirmitates nr̄as Ancel Si
cut a te auerſus neceſſe ē vt peat ita ad te cōuerſus nccē ē vt ſal
uus fiat Et diſcipulus pe.cōmeſ. Felix mater aue per quā patet
exit⁹ a ve Que genitricis eue ve facis eē breue. ¶ Tertio dicit
ſalue quaſi ſalus venit ſcȝ per ipam ita ꝙ pricipiū vtriuſq; dicti
onis ibi ſit Et ſic hec dictio ſalue Hic pōt poni ꝑ modū cōgratu
lationis quo ad primā interp̄tationē ſicut diceremus ſalue ſcā
parēs ſalue regina ideſt cōgratulamur tue ſaluti vel dignitati
In ſecūda ⁊ tercia interp̄tationibus ꝑ modū oꝛnātis ⁊ depcan
tis vt ſcȝ tu que ſalua es a ve ⁊ ꝑ quā ſalus venit concede vt ꝑ
te ſaluemur finaliter.

Oratio ad beatā virginē.

O Maria virgo ſacratiſſima
creaturarū feliciſſima: mater fecūdiſſima: ī deſiderio
aie nr̄e: in gaudio ſpūs ſci: in caritate nō ficta: in vbo
veritatis te cupim⁹ ſalutare: benedicere: atq; laudare
Salutēt te dn̄a celi ⁊ t̄ra mare ⁊ oīa q̄ in eis ſūt. Salutēt te lau
dātes angeli: archāgeli: totiuſq; exercit⁹ legiones ꝑ quā ſue ciui
tatis reſtaurationē ꝑciparūt. Sed ſup oēs filij hoīm te gloꝛifi
cēt qui vitā: gloꝛiā: ⁊ honoꝛē niſi a te ⁊ ꝑ te recipiūt. Salutēt te
iuſti: qꝛ̄ ꝑ te digna meritoꝛū p̄mia ſe letātur accipe. Salutēt te
pctōꝛes: qꝛ̄ te in fontē mīe haurientes. vetuſce dāpnatiōis miſe
rias euaſiſſe ſe gloꝛiātur. Eya bn̄dicta vgo da hic ita caritatem
hūiliter: pure: fideliẛ: cōtinue: atq; ſapiēter: donec vixerim⁹ te ſa
lutare: vt reſalutatiōis lucrū amicabiliẛ ꝑcipere valeam⁹ Amē
¶ Quia teſte Grego. ī ꝓm̄. dyа. Nōnulli ſūt quos ad amoꝛē pa
trie celeſtis plus exēpla q̄ȝ p̄dicamēta ſuccedūt: ſit vō plerūq; ī
audiētis aīo duplex adiutoꝛiū ī exēplis primū. Quia ad amoꝛē

vēture vite ex p̄cedētiū cōpatione accēditur etiā ſi ſe aliquit eē
eſtimat dū de alijs meliora cognouerit hūiliat̄. Refert enī btūs
Aug⁹. de ſeip̄o φ Pōciano vitā bt̄i Antonij corā eo recitāte ad
imitādū ſtati exarſit. Idcirco vt geſtoꝝ expiētia ad v̄ginis amo
rē ꝑ hui⁹ ſuauis cātici frequētatiōe₃ aīmi alliciāt̄ fideliu₃ circa
fide dignoꝝ exēpla: illud cultu dignū indicāda opuſculi huius
fini cōmēdabo q̄ quis lectoꝛ ſuis coaptabit locis. Regia

Secūdū Jero⁹. nulli dubiū
ē φ nec throni in q̄b⁹ deus iudicat: nec cherubin ꝑ q̄s
de⁹ eccias illūinat: nec ſeraphin ꝑ q̄s ardoꝛib⁹ ſempit̄
nis totā p̄riam celeſtē īflāmat: ſic ī dina ſecreta eleuā
tur: vt Maria glorioſa q̄ in deo eo aſcēdit alti⁹ q̄ ipe in eā deſcē
dit hūili⁹. Hec ille. ¶ Hui⁹ v̄gis aſcēſus ita ſublimat̄: at vl̄t oē₃
creaturā a rege regū in reginā ꝑeligit̄. Hui⁹ celſitudīs ex cōſide
ratiōe mot⁹ ayt q̄dā modern⁹ poeta. Pre felix eſſet ſi te nouiſſet
Homer⁹ Qui cecinit placidis pluria ficta iocis. Te caneret ſolā
ſoli tibi carmia libans. Te ſolā v̄go crederet eē deā. ¶ Quia ſe
cūdu₃ Melliflūū v̄gis amicū Ber. ſup ſalue. Eleuata ē magnifi
cētia tua ſuꝑ celos: ⁊ ſuꝑ oē₃ terrā glā tua: vt ⁊ nec in celo inue
niat̄ creatura q̄ tuā digne q̄at laudare magnificētiā: nec ī t̄ris
ſit q̄ glām tuā exp̄mere valeat. Quia regina ⁊ hoc verbu₃ eſt aſ
ſumptū ⁊ vt ex eo qualemcū₃ laudis materiā enodare valea₃
inuocet̄ angelica p̄ma ſalutatiōe. Aue. Regina.

In hoc noīe regia bn̄dictiſ
ſima v̄go ↄmēdat̄ a ſua excellēti dignitate ⁊ ꝑeminē
ti poteſtate: q2 regia dicit̄ a rege ⁊ regno. Huic regie
ſcd̄m Ber. ſuꝑ ſalue data ē poteſtas ī celo ⁊ in t̄ra ⁊ in
manib⁹ ei⁹ vita ⁊ ſp̄us nr̄i ⁊ oculi oī₃ xp̄ianoꝝ ī eā ſperāt q̄b⁹ dat
eſcā gr̄e: q2 plēa ē ī tp̄e oportūo. Accem⁹ ergo frēs coꝛ nr̄₃ cū ma
nib⁹ ad eā ⁊ appropīq̄m⁹ ei paſſib⁹ aōꝝ ĭmolātes ei hoſtiā laudis
reddētes ei vota nr̄a ō die ī diē ō hoꝛa ī hoꝛā p̄merētes ſalue re°

Regina inq̄: Nobilis pꝛogreſſu. Delectabilis aſpectu. Imperialis iuſſu.

¶ Circa p̄mū p̄ncipale ſciendū: φ t̄plex ſcd̄₃ doctoꝛes attēdit̄ no
bilitas: ſc₃ ymagis: ppagis: ⁊ v̄rutꝫ. ō p̄ma Criſoſ. Ber. ī ſep. Dig
nitas iq̄t hūane oꝛigis facile agnoſcit̄ ↄſiderā ſblitate auctoꝝ

Nec eni facile poterat eſſe vel leue q manus ſacra confinxit et celeſtis flatus in vitalē ſubſtāciā aiauit. Maxie cū idez artifex deus poteſtatē ſuā in oēm fabricā eidē hōi fuerat traditur⁹: vt quē ſcōm preſidē poſt ſe facere diſponebat eūdem faceret plenū atqꝫ pfectū: habentē in ſe ⁊ dignitatē qua pcelleret: ⁊ poteſtatē qua cūctis animātibus imperet. ¶ Et Aug⁹. inde ſpū ⁊ aia. Tā ta inq̄t dignitas nature hūane eē dinoſcitur vt nō ſolū iubētis ſermone ſicut alia ſex dierū opa: ſꝫ cōſilio ſcē trinitatis ⁊ ope diuine maieſtatis creatus ſit homo: vt ex prime dilectiōis hono re intelligeret quātū deberet ſuo cōditori. nec ob hoc quidez ſo lū q cōſilio ſcē trinitatis ſit excellēter a cōditore conditus ſꝫ q ad ymaginē ⁊ ſimilitudinē creator oīm euꝫ creauerat: qđ nulli alteri ex creaturis donauit: que ymago diligētius in interioris hois nobilitate ē cōſiderem⁹. ¶ Primo q̄dem ſicut deus vnus vbiqꝫ ſemp totus ē oīa viuificās: mouēs: ⁊ gubernās. Nā ſcōꝫ apoſtoluꝫ in eo viuim⁹: mouemur: ⁊ ſumus ſic aīa in ſuo corpe vbiqꝫ tota viget viuificās illud mouēs ⁊ gubernās. Nec eni in maioribus mēbris maior: ⁊ in minoribus mēbris minor: ſed i minimis tota: ⁊ in maxis tota ſit īfuſa corpi vt nō p mēbrorū ptes ptibus ſit diuiſa nā in quolibet loco ps corpis ſi pcutitur tota dolet. ¶ Secūdo cōdita ē ad ymaginē ſcē trinitatis q̄ eſt in patre filio ⁊ ſpū ſcō: ⁊ licet vna ſit aīa tres tn̄ vires habꝫ i ſe ſcꝫ intellectū: volūtatē: ⁊ memoriā. ¶ Tercio ē ad ſimilitudīeꝫ dei creat⁹ hō Nā ſicut creator q̄ hoīeꝫ ad ymaginē creauit ē bonus iuſt⁹: mit]. mūdus: miſericors ⁊c̄. Ita hō creat⁹ ē vt caritaiē hēat vt bon⁹: iuſt⁹: mit]. mūdus: ⁊ miſericors fiat. Hec ex btō Aug⁹. vbi ſupra. Ideo exhortādo ad hui⁹ nobilit] cōſideratiōeꝫ fert Se raphic⁹ doctor inde q̄tuor exercicys ſiue dyalogo aureo. ¶ Cō ſidera aīa nature tue excellētiā qūo te fecerit de⁹ ad ymagīeꝫ ⁊ ſimilitudīeꝫ ſuā: qūo in triplici aīe potētia memoratia: ītellectia ⁊ volitīa in te ſcē trinitat] ymagīeꝫ ipreſſerit: qūo ṽtutib⁹ varys in te ſuā ſimilitudīeꝫ expſſerit: qūo te ſup oēꝫ corporeā creaturā ſublimauerit: qūo i te oīm creaturarū pfectionuꝫ quodāmō in vnū collegerit: ⁊ ī cū inſenſibilib⁹ eē: cū plātis viuere: cū brutis ſentire: cū āgelis ītellcūalit̄ cognoſcere: ⁊ libere velle cōtulerit. ¶ Qūo cū eis te īdiuiſibilē ac ppctuā ⁊ dei capacē: atqꝫ i eo ſolo q̄etabilē creauerit: ex hac nobilitate patet hoīeꝫ niſi ſoli deo ſub iectū ⁊ oīb⁹ alys creaturis pſidētē. ¶ Sed nihil infeliti⁹ q̄ꝫ nobi litat] obliuiſci. Unde Criſoſ. Ser. de ſeptua. Grauaris inq̄t hō ⁊ īexcuſabili pena ſi aſtrigeris: cōtēpnis creatorē: ⁊ eius imperas

creature. Deſpicis dñm ⁊ de eius exigis creaturis ſeruiciuʒ: bñ
ficijs dei ꝑfrueris ⁊ eius potentiā nō ꝑtimeſcis: ⁊ cū tibi per cū
cūcta deſeruiāt: ſolus illi ipe nō ſeruis. Hec ille. ¶ In hac qdeʒ
nobilitate oēs homines cōueniūt: ⁊ ideo Boecius ſupbiā nobi
liū reprēhēdens ayt met.º 6.º ſcꝫ de ꝯſola. Omne hoiʒ genus in
terris ſimili ſurgit ab ortu. Glo. Tho. ſcꝫ ſcdm aiam vnus enim
rerū pater ē: ideſt creator nobilis vn⁹ q cūcta miniſtrat ſapple
gubernādo. ¶ Seqtur ergo: quid genus ⁊ proauos ſtrepitis id
eſt cū ſtrepitu iactatis ſi pimordia vr̄a auctoreꝗ; deū ſpectes: n l
lus degener extat in vicijs peiora fouēs ꝓpriū deſerat ortuʒ ſcꝫ
deū a quo proceſſit Sed prochdolor aīa tā nobilis fornicatur ſe
pe cū amatoribus hui⁹ ſeculi: cū qbus graui⁹ peccās vitaʒ ducit
degenerē. Ber. Quāto ꝑfectius dignitateʒ meā aſpicio: tāto ma
gis vitā degenerē me duxiſſe cūfundor ⁊ erubeſco: timeo eni ꝙ
tāto grauior ſit culpa q̄ꝫto nobilior ē natura. Hāc ymagis nobi
litatē Hec nobiliſſima regia Maria habuit in ſūmo: que ei⁹ aī
mā nullius poſſeſſiōis ſubiecit ſꝫ creatori eā reſeruādo perfecte
poſſedit. Nā dixit Luce j.º Magnificat aīa mea quaſi nō alteri⁹
ꝓpria dñꝫ. Et Ambro. Magnificat dñs nō ꝙ ei habita vox ali
qd adiūgat: ſꝫ ꝙ magnificat in nobis dicit aīa nr̄a q̄ ad ymagi
nē dei ē creata ꝑ iuſticiā ſe xp̄o cōformat q̄ ē ymago p̄ris. Et ſic
dū ipm xp̄m imitādo magnificat quadā ꝑticipatione magnitu
dinis ei⁹ ſublimior fit vt illā ymaginē ſplēdidā bonorū ſcōrū co
lore: ⁊ quadā emulatiōe v̓tutis inde ſe videat exp̄mere. ¶ Ori.
gen. Quādo magnifico aīam meā ope: cogitatiōe: ſermone: tūc
ymago dei grādis efficit: ⁊ ipe dñs cuius ymago ē in aīa mea
magnificat. ¶ Secūda repitur nobilitas ꝓpagis: q̄ nobilitas ſe
cūdum p̄hm in rethorica. ⁊ ſcdm Boe. proſa ſexta ſcꝫ de ꝯſola.
Eſt quidā de meritis veniens laus parentū: vel iuxta vulgū anti
quate diuicie: eo ꝙ oia nūmiſmate mēſurātur de hac nobilita
te habetur act. 22.º Cū aſtrictus fuiſſet Paulus loris ad flagel
landū dixit aſtanti ſibi centurioni. Si hominem romanum et i
dempnatum licet vobis flagellare. Glo. quaſi diceret nō. Ciues
enim romani reputabantur nobiles per totum orbem eo ꝙ ci
uitas romana dominabatur orbi. Nobiles autem non queſtio
nabantur tūc temporis. Ideo dixit tribunus illi. Dic mihi ſi tu
es romanus: At ille Etiam. Et reſpondit tribunus Ego mlta
ſumma Glo. Pecunie ciuilitatem hanc conſecutus ſum vt ſcili
cet ciuis romanus eſſem quaſi diceret Quomodo ciuem roma
nū ita facilit te dicis q pauꝑ ⁊ abiectus videris Et Paulus ayt

Ego in hac natus ſum: ac ſi diceret: ego dignius ius habeo. Pa
ter vo Pauli inſigne nobilitatis hūit a romanis ſcʒ veſtē conſu
larē in ſignū amicicie cū ipo ⁊ ꝙ factus eſſet roman⁹ ciuis: quā
veſtē obſeruauerat Paulus: tū ob amorē patris: tūqꝫ de monſtra
tionē nobilitatis: quā veſtē penulā vocās iubet imminēte paſſio
nis ſue tpe p Thimotheū ſibi portari 2° ad Thi. 4°. Et ſic patet
ad ꝓpoſitū nr̄m duplicē eē generoſitatē: ſcʒ ſūma vel re acq̄ſitā ⁊
⁊ origie ɔtractā. Hāc beata vgo radicitus inatā in ſūmo habuit
Olim enī in veteri teſtamēto certe repiebātur ꝑſone nobiles ⁊
clariſſime: ſcʒ patriarche: reges: ꝓphete: ex qbus bt̄a vgo ſcdm
carnē deſcēdit. ¶ Prio ex ſemine pr̄iarchali: ſcʒ Abrahe: i quo
ſibi de⁹ populū peculiarē elegit ⁊ diſtinxit ab alys a quo ipa 41.
generatione deſcēdit. ¶ 2° ex ſtirpe regali qꝛ de Dauid rege de
ſcēdit. Vñ Ber. ſup miſſus. Nō Joſeph tm̄: ſʒ ⁊ Mariā deſcen
diſſe credēda ē de domo Dauid. Alioqui nō fuit deſpōſata viro
de domo Dauid: ſi nō eſſet ipa de domo Dauid. Ambo enī erāt
de domo Dauid: ſʒ in altera cūpleta ē veritas quaʒ iurauit dñs
Dauid. Altero tm̄ cōſcio ⁊ teſte adīplete ꝓmiſſiōis: de hys gene
roſitatibus canit eccl'a. Natiuitas glorioſe vginis Marie ex ſe
mine Abrahe orta de tribu Juda clara ex ſtirpe Dauid. Et iteꝫ
O q̄ȝ glorifica luce coruſcas ſtirpis dauitice regia ꝓles. ¶ Ter
tio q̄ ad ſtirpē ꝓphetalē. Deſcēdit ex Natan ꝓpha filio Dauid ſi
cut dicit Damaſce. Unde lucas texit ſuā genealogiā p Natan.
De ſtirpe igit̄ Maria ayt Beda. Ser. de natiuitate vgis. Nata
ē igit̄ bt̄a dei geītrix de ſcōrū ſtirpe pr̄iarcharū: quorū ſucceſſio
frequēter diuinitus ē bn̄dicta ex qua etiā bn̄dictio i cūctas tra
rū natiōes fuit ꝓceſſura. ¶ Felix Maria de tāta pr̄ʒ ꝓſapia. Sʒ
illi multū feliciores de poſteritate incōpabilit̄ glorioſa: ſūt qdē
Marie ꝓgenitores: patriarche: reges: ⁊ ꝓphe: lumina ſʒ illumi
nata: ex quibus illā naſci oportebat q̄ mūdaīs tenebris illuiāt
lumē erat allatura. Hec ille. Fuit enī bt̄a vgo nobili⁹ idiuiduū
ſiue nobilior creatura oībus idiuiduis ſeu creaturis: q̄ in huma
na natura fuerūt aut potuerūt generari. Quod qdē Math. inu
it ca° j° in fine ponēs tres quatdenas generationes ab Abrahā
vſqꝫ ad xp̄m deſcribit enī ipam fuiſſe natā de quatuordeciʒ pr̄iar
chis: totidē regibus: ⁊ totidē ducib⁹: ſcdʒ quorūdē diſtinctiōes
Lucas quoqꝫ ca° j° deſcribēs nobilitatē origis ſue exordiēs ab
Adā ⁊ Eua vltimo vſqꝫ xp̄m deū genealogiā ſuā ꝓtraxit. Habe
mus nāqꝫ ꝙ dñs nr̄ Jeſus xp̄us q ſine mr̄e fuit in cel'⁊ ſine pa
tre fuit in terris: totā a vgine hūanitatē recepit ⁊ dignitatem q̄

ad hūanitatem ſequūtur ſcʒ cognatiōis: vt diceret filius David
quod cec' q̄ eū nōduʒ viderat cōfeſſus ē dicēs Jeſu fili David
miſerere mei Et pueri hebreorū dicētes Oſāna filio David ꝛc.
Hoc totū a beata mr̄e ſua recepit. Jnſup vn̄ habuit ꝙ eſſet vlti
mus dux: rex: patriarcha populi iſrahel: niſi a v̄gine glorioſa. vt
ex hoc maīfeſte clareſcat ꝙ oīs nobilitas corꝑalis conceſſa hūa
no generi in Adā a dn̄o p̄ncipaliter data ē vt deſcēderet ꝑ mul
tas generationes ad v̄ginē mr̄em: ꝛ termiaret in xp̄m. Tanta
enī mūdicia ad litterā in lege p̄cipitur vt non tm̄ in hūanis cor
poribus: ſʒ etiā ī vaſis: in domibus: ꝛ caſtris: ꝛ ī cūctis que erāt
in populo dei: vt ſcʒ populus ꝓpt xp̄ʒ illā nobilitatē ꝛ mūdiciā
cōſeruare deberet xpo veniēte ꝛ iudeis nō credētibꝰ exhauſta
apparet mūdicia ꝛ nobilitas iudeoꝝ: vt antea q̄ gēs nobiliſſiā
extiterat nūc int̄ oēs alias cernit̄ abiectiſſima ꝛ viliſſima quod
experiētia docet: qꝛ poſt xp̄m nūq̄ȝ habuerūt p̄riarchā: rege vel
dn̄m. Omnis ḡ nobilitas q̄ in aliq̄ īdiuiduo ɔſpici pōt in ſūmo
fuit in bt̄a v̄gine. ¶ Sʒ querit̄ vtrū cōgruebat mr̄em dn̄i nobi
lē eſſe ſcd̄ʒ carnē. Et videt̄ ꝙ nō p̄mo Cor. j°. Nō multi ſapiētes
ſcd̄m carnē: nō multi potētes: nō multi nobiles: ſʒ que ſtulta ſt̄
mūdi elegit deꝰ: hāc eteni elegit ꝛ p̄elegit: ergo debuit eē igno
bilis. itē Glo. ſuꝑ illud venit Jeſus hūilis q̄rēs hūiles nō altos
dicit. Nō elegit reges: vel ſenatores: vel ph̄os: vl' oratores: ſed
plebeos paupes īdoctos piſcatores: ḡ cū bt̄iſſima v̄go pre ōībꝰ
iſtis ſit electa: ip̄a pre oībus iſtis debuit eē plebea ꝛ paupercula
¶ Sʒ ecōtra: quāto aliq̄d plus ē eleuatuʒ in ſurſū tāto plus pōt
dep̄mi in deorſuʒ: q̄ȝto eni mons altior: tāto vallis ꝓfundior: ḡ
q̄ȝto aliq̄d plus eleuat̄ ꝑ nobilitatē ꝛ dignitatē: tāto plus poteſt
deſcēdere ad hūilitatē: ſʒ bt̄a v̄go fuit ꝓfundiſſime hūilitatis: ḡ
debuit eſſe altiſſime dignitatis ſiue nobilitatꝭ. ¶ Unde Angꝰ.
Nūq̄ȝ fuiſſet ſuꝑ oēs hūiliata. Ber. quis nō ferret tollerabilius
ſupbiā in diuite q̄ȝ in paupe: ſʒ bt̄e v̄ginis hūilitas fuit laudabi
liſſima: ḡ in nobili. ¶ Ad obicit̄ illud apoſtoli: nō multi potētes
ſcd̄m carnē ꝛc. hoc intelligēduʒ ē de p̄dicatoribus ꝑ quos erat
mūdus ad fidē cōuertēdus: quos cōgruebat eē plebeos ꝛ idoc
tos: nē coꝝ potētie vel ſapiētie vel dignitati aſcriberetur illud
q̄d eſt deus ꝑ ſuā gratiā ꝛ eorū miniſteriuʒ opabatur: ꝛ ſic crux
xp̄iſti euacuaretur: vn̄ cōgruebat ꝙ nō indoctis hūane ſapie v̄
bis nec in potētia dignitatis hoīes ad fidē deciperētur vel con
gregētur: ſʒ ſimplicibus ſimpliciū verbis exteriꝰ cooperātibus
diuina virtute interius opante: hūiles ad humilem humiliter

vocarentur ⁊ ſic deus humilis exaltaretur. Et dyabolus qui
per ſuperbiam vicerat per humilitatem vinceretur Unde Glo
ſa ibidem. Niſi fideliter precederet piſcator nō humiliter ſeque
retur orator. Aliud aut reformabat per actum in matre quam
decebat modis omnibus quibus potuit exaltare ⁊ ſibi noſtraꝫ
naturam vniendam in ipſa de qua eam aſſumpſit per omnia
honorare vt ſua nos gratia tanto maior appareret quanto noſ
tram naturam ſibi inſeparabilius vniret. Et quantum mediuꝫ
illius vnionis multiplicius decoraret eis quoqꝫ humilitas tan
to profundior ⁊ maioris gratie capcior fieret quanto etiam et
gratie plenitudo ⁊ nobilitas eleuaret Hec Albertus inde lau.
virginis capitulo quinquageſimo quinto. Sed cur Matheus
euangeliſta genealogizauit Joſeph de quo xpriſtus nullo mo
do deſcendit neqꝫ eius genealogia facit ad genealogiam xpi
et tamen pretermiſit genealogiam virginis · ¶ In qua fun
damentum genealogie xpriſti ad Dauid deſcendentis conſiſ
tit. ¶ Reſpondet gloſa. qꝫ non eſt conſuetudo ſcripture vt
ordo mulieris in generationibus texetur. ¶ De hac genea
logia pulcre loquit̃ Paulus burgeñ. in ſuo ſcruci. ſcripturaruꝫ
Cuius dicta breuitatis gr̃a calamus iubet quieſcere. ¶ Cū aūt
Joſeph ⁊ Maria fuerunt regia ſtirpe ꝓgeniti: quo pacto noluit
ipe Joſeph ſeruilibus opibus intēdere: fuit enī faber lignarius
Similit̃ dicit Jero. Mariā opi textrino operā dediſſe ¶ Rñde
tur mirā dū nō eſſe ſi pauptatis honeſte ꝑdicator ⁊ amator Jeſ⁹
voluit in honeſta pauptate educari. Dans in hoc exemplū oīb⁹
⁊ diuitibus ne vacēt inerti ocio: qd̓ eſt fomes oīm viciorū: quia
multa mala docuit ocioſitas. ¶ Recogitēt igit̃ nobiles ⁊ igno
biles illud pſalmiſ. Labores manuū tuarū qꝛ māducabis beatus
es ⁊ bñ tibi erit. ¶ Etia Nobilitas ē v̄tutiſ. Alan⁹ libro de planctu
nature Quid tibi nobilitas: quid clarū nomē auoꝝ: ſi ſeruus vi
cijs factus es ipe tuis Nobilis ē enī ſi quis v̄tute refulgꝫ. Dege
ner ē ſolus cui mala vita placet. Et Seneca Nemo melioreꝫ al
tero niſi qui rectius ingenium habet altero et ad bonas artes
aptius. Et Boe. proſa ſexta tercij de conſolatione. Uidetur naqꝫ
nobilitas eſſe quedam de meritis veniens laus parentum Qꝫ
ſi claritudinem predicatio facit illi neceſſe eſt clari ſunt qui pre
dicantur. Quare ſplendidum te ſi tuam non habes aliena clari
tudo non efficit. Hec ille Nobilis ergo eſt ille quem nobilitat
ſua virtus et dei ſeruiciū Sūma ingenuitas iſta eſt in q̈ ſeruit⁹
xp̄i cōprobat̃. Jdcirco quāuis hūaua exterius malā decorauit

nobilitas interioꝛ cã glozioſus recõmendauit ĩgenuitas velud
virtuoſa ab vtero expitur opatiõe eiuſdẽ Nã ſcõm doct. Nata
poſt ablactationẽ atqȝ poſt triẽniũ ſue natiuitatis venit ĩ tẽpluȝ
Et ſecundũ ꝓbabilẽ hiſtoꝛiã quaȝ Jeroꝰ trãſtulit diu laboꝛauit ĩ
hys q̃ ad oꝛnamentũ tẽpli ꝑtinebant vſqȝ ad j4. annũ. ¶ Tali
modo. vt idẽ Jeroꝰ. refert ĩ eplã ad Cromaciũ ⁊ Heliodoꝛũ A
mane vſqȝ ad t͛ciã oꝛationi vacabat: a tercia vſqȝ ad nonã hoꝛã
diei laboꝛi manuũ inſiſtebat: deinde ab angelo cibũ materialẽ
recepit: ⁊ preciũ ſibi datũ a tẽplo pauperibus erogauit Et ſic poſ
tremo in vita contẽplatiua finẽ diei dedit. ¶ Poſt hec circa ãnũ
j6. Quãuis v̀go manere ꝓpoſuerat: a iuuẽtute tñ diuino ĩſtinctu
diuina quoqȝ reuelatiõe cognouit Joſeph eiuſdẽ eſſe propoſiti.
de puritate. certificata in matrimoniũ cõſenſit: velud ꝑfectiſſiã
ꝑinceria caſtroꝛũ. Quo ſtãte matrimonio angelo nuncianti ſe
dñi humilimã obtulit ãcillã dicẽs. Ecce ancilla dñi ⁊c̃ Celeſ. ve
re fuit virgo ancilla dei: vtpote q̃ ei dederat coꝛ ſuũ: vt ĩ eius di
lectiõe nutriret. Oculũ vt ĩ eius cõtemplatiõe frueret. Manũ:
vt in eius oꝑibus bonis occuparetur. Mẽtem vt in eo quieſce
ret tãqȝ in oꝛtu lilioꝛũ ⁊ dinoꝛũ hoꝛreũ frumẽtoꝛuȝ. Quãuis alij
ſancti ſinguli ſingulas habuerũt v̀tutes. Unde Noe dicit iuſtꝰ.
Abꝛahã fidelis. Joſeph caſtus. Moyſes mãſuetus. Job patiẽs.
Dauid hũilis. Salomon ſapiẽs. Helyas zelatoꝛ leg̃. ⁊ huiꝰmoĩ
Uerũ etiã de q̊libet ſcõ cõfeſſoꝛe legit id Eccleſiaſtici 44. Non
eſt inuẽtus ſimilis illi: qd̕ verbũ dicit de ſcis tꝑalit ſȝ ꝑticulari
ter: in tꝑe enĩ ſuo nõ habuit Abꝛahã pareȝ in fide: nec yſaac in
obediẽcia: nec Joſeph in caſtitate: ⁊ ſic de alijs. Apoſtoli v̀o dñi
excelſerũt oĩbus in v̀tutibus. ¶ Sed beata virgo ſupgreſſa ẽ õ
nes ſcõs veteris ⁊ noui teſtamẽti nõ in quibuſdã: ſȝ in ſingulis
virtutibꝰ. Ecce cariſſimi tenuit hys patȝ nobilitas Marie regi
ne nr̃e: nobilioꝛis eo qꝛ ſanctioꝛ extitit Dauid rege. Igit beata
virgo quia mẽte ⁊ coꝛpe oĩm nobiliũ generoſitatẽ ſupat: exalte
mꝰ ĩ euũ oꝛtũ tuũ p̂clariſſimũ dicẽtes ſalue regia ꝓgreſſu gl̃ioſa.

De pulchritudie Marie.

Ecũdo pricipaliter reſtat
videre de regie nr̃e pulchritudie. ¶ Pro quo ſciendũ
ꝙ triplex põt diſtingui ſpẽoſitas ſiue pulchritudo ſcȝ
Coꝛꝑalis. Mẽtalis. Eternalis. ¶ Sũmam quo ad p̃
mum habuit coꝛꝑalẽ pulchritudinẽ. ¶ Quod ꝓbat auctoꝛitate

Ber.ſup̄ miſſus Jpa inquit gemino mētis ⁊ corpis decore erat
ꝑfulgida Et canit ꝯfeſſio eccleſiaſtica. Caſtiſſima corpe ſciſſima
morib⁹: oīūq̧ pulcerrīa v̓go v̓ginū. Et Alber. ide lau. vir. ca. 43.
Sicut inqt dn̄s nr̄ Jeſus xp̄s fuit ſpēoſus p̄ filÿs hoīz: ita beatiſ
ſima v̓go Maria ſpēoſa ⁊ pulcerrīa fuit int̄ filias hoīz. Cū eniz
natura ſit vis inſita reb⁹ ex ſimilib⁹ ſimilia ꝓcreās: igiť niſi natu
ra īpediať vel erret: fili⁹ erit ſimilis vel p̄ri vel mr̄i: q̄ igiť de ſo
la mr̄e tali operāte gr̄a dei q̄ non pōt errare ibi neceſſe ē filiū ſi
milē eē mr̄i: fili⁹ ergo dei ſimilim⁹ fuit ſue mr̄i: ⁊ ecōuerſo: ſ ipe
pulcerrim⁹ erat igiť ⁊ ip̄a. Qz igiť debuit fore ⁊ dici pulcerrima
pōt ⁊ alÿs rōnib⁹ ꝓbari. Decuit eni vt illi⁹ ſpēs oēs trāſcēderet i
viā: q̄ decore ſuo etiā angelos ſupatura erat in p̄riā: ſz nō ē āge
lus vel ſpūs creat⁹ q̄ ſe in decore Marie cōparere audeat: g̊ nec
hoīs pulchritudo dū viueret ſibi ꝯpari debuit. Corp⁹ hūanū pul
chri⁹ ē ⁊ nobili⁹ oībus corporib⁹ brutorū ꝓpť vnionē ad aīaz rati
onalē: g̊ nobilitas corpis intēdiť ⁊ augeť ad nobilitatez aīe ad
quā ordīať vt ſuū ꝑfectibile. Forma eni ⁊ natura debēt eē ꝓpor
tionabilia: ſi aīa bt̄e v̓gis fuit nobiliſſima poſt aīaz filÿ: igitur ⁊
corp⁹ eius nobiliſſimū ⁊ pulcherrimū poſt filÿ corp⁹. Corp⁹ eniz
filÿ qr̄ vnitū deitati ꝑfectiſſimū i pulchritudīe. Unde corp⁹ ime
diate ordīatū ad ip̄m erit 2.º loco pulcerrimū. Sed illud fuit cor
pus mr̄is: vn̄ aſſumebať id qȯ vniebať diuitati: ꝓpť qȯ ſeqtur
ꝙ fuit pulcerrimū corp⁹ bt̄e Marie. Preterea ordo ē in reb⁹ na
turalib⁹ ⁊ in corpibus hūanis: natura fcīt aliq̄d pulcruz ⁊ aliq̄d
pulchri⁹: g̊ ⁊ aliq̄d dēt eſſe pulcerrimū ſcd̄m naturā. Natura eni
hēt aliquē tminū ad quē pōt ⁊ nō vltra. Aut g̊ illū tminū cōtin
get alicubi aut nuſq̄: Si nuſq̄ g̊ deficit reſpcū ſuarū oꝑationū
qȯ falſū eſt: qr̄ natura nō habūdat in ſupfluis: nec deficit in ne
ceſſarÿs. Natura igiť hz alicubi ſuuz ſummū. Corp⁹ aut natura
le aliqn̄ formať a corpe naturali ip̄a natura creature operante
naturaliť: ⁊ aliqn̄ ip̄o deo oꝑante ſupnaturaliť: g̊ alicubi ē ſum
mū in corpe hūano deo oꝑante ⁊ alicubi ſummū natura oꝑāte.
Si g̊ corp⁹ dei qȯ deus p ſeip̄m formauit ē ꝑfectiſſimū ⁊ pulcer
rimū in natura: qȯ deus potuit facere ſcd̄m ſtatum vie: ita ⁊ cor
pus bt̄e v̓gis ad h̄ imediate ordīatū erit pulcerrimū ſcd̄m ſtatū
vie qȯ natura potuit facere ſe oꝑante. Et Damaſce. dicit ꝙ ip̄a
a nullo illuſtriū ſcz virorū ⁊ mulierū ſupať. ſcz in aliquo nec de
pulchritudīe ⁊ caſtitas ip̄a laudabilior ē in pulcris. Debuit g̊ be
atiſſima v̓go oī laude digniſſima de vtraq̧ pulcritudīe laudari
¶ Preterea pulcerrimi ꝯpoſiti debet vtraq̧ ꝑs eē pulcerrima.

ſʒ Marie ↄpoſitū ⁊ cōuenie͂tiſſime ordi͂atū ſcd̄ʒ debitū ⁊ pulcer
rimū fuit: g̈ vtrꝗ ꝑs ei⁹ ſcʒ corp⁹ ⁊ aīa ſūma renitere pulchritudi
ne debuerūt. ¶ Preterea ad ſūmā creature ꝑfectonē exigitur
vt oīo ei⁹ ꝑs in oīb⁹ excellat: quicq̇d ē in ſuo genere: ſi g̈ Maria
debuit eē ꝑfectiſſima ⁊ fuit oīs ei⁹ ꝑs omne ſui generis excelle
re debuit. Sʒ ei⁹ ꝑtes ſūt corp⁹ ⁊ aīa: g̊ ſicut aīe ipius decor ōne
ſpūale ſupauit: ſic corp⁹ eius oī corꝑi hūano pulchri⁹ cā debuit: q̄
pme cauſe futura erat vicinior: ſʒ Maria deo q̄ ē pma ⁊ vna cā
oīʒ nō ſcd̄ʒ ſpiritū tm̄: ſʒ ⁊ ſcd̄ʒ carnē iūgēda erat: g̈ ꝑfectior ōni
bus ſtatuēda erat. ¶ Figura inſuꝑ ꝓhibʒ btām v̓gieʒ fuiſſe pul
cerrimā: nā q̈ttuor mulieres iueniūt̃ Mariā figurantes. ¶ Scʒ
Heſter cōiugata de q̈ ſcribit̃ q̄ erat pulchra valde ⁊ incredibili
pulchritudie ⁊ gr̄oſa oīʒ oculis. ¶ Secūdo Judith vidua: de q̈
ſcribit̃ ꝙ erat ſtupor ī oculis eoꝝ q̇ ei⁹ pulchritudieʒ mirabātur
nimis: ⁊ iterū nō ē talis mulier ſuꝑ t̃rā in aſpcū: pulchritudie: ⁊
ſenſu v̓boꝝ. ¶ 3.° Rachel v̓go: de q̈ dicit̃ ꝙ erat venuſta facie: ⁊
decora aſpcū. ¶ 4.° Rebecca: de q̈ Ben̄. 24. ꝙ fuit virgo decora
nimis: v̓goq̇ʒ pulcerria: ⁊ īcognita viro. Signū aūt ⁊ figura de
bet aſſimulari ſignato ⁊ figmato: ⁊ potētior ē vitas q̈ʒ figura: ex
q̈ ꝑſuaderi pōt ꝙ bt̃a v̓go figurata ꝑ iſtas tā pulcras multo pul
chrior fuit. ¶ Debuit īſuꝑ btīſſima v̓go oī laude digniſſiā de vt̃
q̄s pulchritudie laudari etiā corꝑali ad ipi⁹ ↄmēdatiōeʒ: vt natu
raʒ ꝑficiat ⁊ gr̄am augmētet: qꝛ forma pudicitie rara: ſʒ apta co
mes. Preterea ad nr̄aʒ edificatiōeʒ ⁊ deuotiōeʒ Sap. 4.° Pulc̃
cui ē caſta generoſa cū claritate. ¶ Jnſuꝑ ad dn̄ici corꝑis cōmē
datiōeʒ qꝛ n̄ pōt arbor bōa nobil̓ fructū malū ⁊ ignobilē facere
¶ Sʒ cur euāgelica ſeries nil d̓hac ꝓfert pulchritudine. Rn̄det̃
ꝙ cū dn̄a nr̄a Maria poſita ſit nobis ī ſpeculū ⁊ exemplū ſaluoſ
faciēdi nō vult eā a talib⁹ laudari quoꝝ appetit⁹ iordiat⁹ vl̓ abu
ſus m̄ltis ē cā ꝑeundi. ¶ Jnſuꝑ ſufficit ſcripture h̄ ſīb ſcilēcio q̈ſi
ꝑ locū a miori īferri ita ꝙ q̇cq̇d boni vl̓ vnq̈ʒ boītat̄ vel pulcri
tudis ī aliq̊ ſcd̄ꝝ fuerit ī ipa credim⁹ mīmū defuiſſe. Unde ſcrip
tura mag̃ laudat eā hoc tacite ſupponēdo quā v̓boten⁹ explican
do: tacēdo ꝑ reuerētia. Regula nobis ſcd̄ʒ Alber. tradit̃ īfallibi
lis: ꝙ q̇cq̇d boni vel laudis ī alys fuerit h̄ mīme de ipa oporte
at dubitari: nec ī q̄ſtiōeʒ vēire dēat qḋ nephas ē dubitare. ¶ De
ſecūda ſcʒ mētali pulchritudie ꝑs. Ois gl̓a filie reg̃ abit⁹. ¶ De
hac mr̄eʒ fili⁹ ī Cātic̃. ↄmēdat cū dicit Quā pulchra es iq̇t aīca
mea. Sabinen̄. ill̓ v̓tutib⁹ q̄ pornāt aīam Quā pulchra es Sabi
nen̄. in hys q̊ qʒ q̄ carnē venuſtāt Et ifra Tota pulc̃ es aīca mea

mente ſcꝫ ⁊ corpore: ⁊ macula nõ eſt in te: que te repellat vl' im
pedire valeat quin de te dño gratũ offeras holocauſtuꝫ Hu. de
ſancto vic. ſup hoc verbo Tota pulchra. Oꝫ pulchra es inquit: ⁊
q̃ꝫ ſuauis: q̃ꝫ ſcrutator rerũ probat: inſpector cordiũ laudat: quã
diligit auctor pulchritudĩs: cui teſtimoniũ phibet magiſter ve
ritatis. ¶ Ex pulchritudinis cõſideratiõe ĩ qua patri cõplacuit
iuxta ṽginis deſideriũ dignatus ẽ eaꝫ pater oſculari Lãtico. j.º
Oſculetur me. Sabineñ Deus pater oſculo oris ſui. i. filij p quẽ
nobis dñs locutus ẽ: oſculãtis humanam naturã. in quo oſculo
habetur dulcis vnio ⁊ delectabilis coniũctio duarũ naturarum
in xp̃o ſignũ dilectiõis dei ad hominẽ: pax quoqꝫ ⁊ recõſiliatio
dei ⁊ hoĩs. nõ ſolũ patri ſꝫ ⁊ filio: ⁊ ſupno cetui in hac pulchritu
dine cõplacuit. Unde Ber. ſup miſſus Nimiruꝫ virgo regia gẽ
mis ornata virtutũ gẽmoqꝫ corpis ⁊ mẽtis decore prefulgida:
ſpecie ſua ⁊ pulchritudĩe in celeſtibus cognita: celi ciuiũ ĩ ſe pro
uocauit aſpectus: vt regis aĩm in ſui cõcupiſcentiã traheret Ec
cleſi. Species mulieris exhilarat faciẽ viri ⁊ ſup õnem cõcupiſ
centiã hominis ſupducit deſideriũ. Species quidẽ huius mulie
ris ita cõcupiuit dñs ꝙ eius deſideriũ in tantũ ſupduxit. i. ad tã
tum excelſũ pduxit ꝙ ad noſtram ĩfirmitatẽ hũiliatus ẽ õnipo
tens: ⁊ qui ẽ vita viuẽtiũ emollitus ẽ ad mortẽ. ¶ Exhibuit iſti
per huic regine oĩpotens amoris ſignũ: exhibitionẽ opis. Nam
cõfitetur ipa Can. 2.º Leua inquit eius ſub capite meo: ⁊ dexte
ra illius amplexabitur me. Sup quo Sabineñ. per leuaꝫ intelli
gũtur oĩa bona: ṽtutes: ⁊ gratie que preſtãtur in via: vt ad dex
terã beatitudinis pueniatur. ¶ Dicit ergo leua eius ⁊c. Ac ſi di
cat vt capud meũ. i. mens mea ſuauiter cubet de õnibus bonis
ſpũalibus que p manũ leuẽ preſtãtur in via: ſpẽalit̃ puluinar fe
cit mihi dñs ⁊ dextera eius ĩ qua ſunt delectacões prie ãplexa
bit̃ me ſingulariter: vt artius cõſtricta in bonis eiꝰ ãplius ei ſiꝫ
coniũcta. Hec Sabineñ. ſup cantica. ¶ Eſt eniꝫ pulchritudo ſui
ſpecioſitas eẽnalis: de qua ſapi 3.º Fulgebũt iuſti ⁊ tãq̃ꝫ ſintille ĩ
arũdineto diſcurrẽt Glo. Nyco. de ly. Fulgebũt inquit p dotem
claritatis: ⁊ tãq̃ꝫ ſintille in arũdineto diſcurrẽt: p dotẽ agilitatꝫ
quia corpus obediet ad nutũ aĩe quãtũ ad localẽ motũ. Et Ma
thei 13. Tũc iuſti fulgebũt inq̃t xp̃us ſicut ſol in regno pr̃is eorũ
Glorioſus rex reguꝫ volẽs binas ſue matris pulchritudines ſcꝫ
corpalẽ ⁊ mẽtalẽ veſti vna ſupeminenti ac ĩmarceſſibili pulchri
tudĩe eternali videlicꝫ in palacio requiei pmanẽt cuius ciues
omnes regia ſpẽoſitate prefulgẽt inuitat eã. Lãticoꝝ 2.º Surge

propera amica mea:formoſa mea:columba mea:⁊ veni. Sabi
neſi. Ac ſi diceret. Surge ab illa ruina generis hūani de qua di
ctū eſt hōi t̃ra es ⁊ in terrā ibis. Surge inq̄ꝫ amica mea: animi
mei cuſtos: ⁊ diuinorū cōſcia ſecretorū. Surge colūba mea ſim
plex:nō inuida:ſpiritu ſcō illuſtrata. Surge formoſa mea:ī qua
nō eſt macula:ad regni cōſorciū:ad celorū aſſumpta palatium:
quia concupiuit rex ſpeciē tuā:cui ⁊ aliā ſupaddet nitidiorē. De
dit eni corpi vt pie credit̃ aſſumpto claritatē:de qua cōfeſſio ec
cleſiaſtica. Gaude glorioſa ſup oēs ſencioſa. Et iterū Uale valde
decora ⁊c̃. Quid miruꝫ ſi dote claritatis clariſſima ſit ī celo ſi do
no ſanctitatis tā clariſſima fuit in mūdo Nā adhuc int̃ pctores
degens tāta ante deuꝫ claruit ſcitate: vt ſola ſolio iudicis appro
pinquare meruerit. ¶ Itē q̇d mirū ſi dote ſbtilitat] ſbtiliſſiā fuit
ī mūdo:· Inſup q̇d mirū ſi dote agilitat] velociſſiā ſit ī celo q̄ do
no pietat] tā velociſſiā fuit ī mūdo ip̄a nāqꝫ abyt ī mōtana cū fe
ſtiātiōe ꝑ officio pietat].qꝛ neſcit tarda molumēta ſpūs ſcigratia
¶ Poſtrēo q̇d mirꝫ ſi dote īpaſſibilitat] īpaſſibiliſſiā fuit ī mūdo
vt ip̄a nec minimū īpatiētie vel ody vulnꝰſētirꝫ Ceterū ſi tāta ē
ſpeōſitas glē glōſiſſime corpis Marie q̄ta putas ē glā ſue bea
tiſſime aīe:cuius intellectus decorat̃ ꝑ viſionē dei clarā in mu
nus fidei ī via habite memoria per dei cōprehēſionē in munus
ſpei volūtas in munꝰcaritatis vie ꝑ dei dilectiōeꝫ delectabiliſſi
ma ⁊ nō īmerito:qꝛ fidē:ſpē:⁊ caritatē in ſūmo plēarie fruebat̃

De ptāte Marie regie noſtre.

Poſtremo neceſſe ē reginā
noſtrā declarare iuſſu forc īperioſam ſiue potenteꝫ Et
hoc quo ad deū celeſtē ſpirituꝫ ⁊ infernalē inimicum
¶ Quo ad primū notādū:ꝙ filius dei vnigeitus dig
natus eſt huius regie filius effici atqꝫ eidē ſubici Unde euange
liſta Et erat ſubditus illis Ber.quis:· Deus q̇bus:· hoībus. Et
idē ſup miſſꝰ. Maria deū hoīꝫ ⁊ angelorū ſuū audact̃ appellat
filiū dicēs Fili qnid feciſti nobis ſic:· Ecce Marie p̔uilegiū:·q̇s
ergo audeat angelorū Deniqꝫ deſcēdit cū ill̃ ⁊ venit Nazareth
⁊ erat ſubditus illis. ¶ Mirare igit̃ vtrūqꝫ vel elige q̇d āplius
mireris:ſiue fily benigniſſimā dignationē:ſiue matris excellē
tem dignitatē: vtrūqꝫ miraculū: ⁊ ꝙ deus femine obtempabat
hūilitas abſqꝫ exēplo: ⁊ ꝙ feia deo pricipetur ſublitas ſine ſocio
hec ille. ¶ Secūdo quo ad ſpūs celeſtes cāticoꝝ 3ᵒ. En lectuluꝫ

Salomonis.60.Fortes ambiūt ex fortiſſimis iſrl'.oēs tenentes
gladios ꝛ ad bella doctiſſimi vniuſcuiuſq; enſis ſup femur ſuū
ꝓpt̄ timores nocturnos.Sup q̊ Sabineñ.Lectulus veri ſalomōis
pacifici xpi bt̄a v̄go dr̄.In qua deitatis iclinato capite vnigenitus
pr̄is reqeuit velud i lcō.vn̄ appropate de ipa dr̄.Et q̄ creauit me
reqeuit in tabernaculo meo.Cū aūt dicēte aplō.Oēs ſint ſpiritꝰ
celeſtes āminiſtratorū ꝛ mittāt̄ ꝓpter eos q̄ hereditatē capiunt
ſalutis:ꝛ nō ſolū admiſteriū hoīm miores mittūt̄ ſpūs ſz etiam
ſupiores.Et de ordīe Seraphin q̊ ꝓpt̄ caritatis ardorē dicunt̄ flā
ma ignis:vel ignis vrēs ps.Qui fcit angelos ſuos ſpūs ꝛ mini
ſtros ſuos flāmā vrētē.Oñdit̄ i h̄ loco ꝙ ad cuſtodiā ꝛ obſeqū
v̄gis nō inferiores:ſz ſupioris dignitatis angeli deputati ſūt cū
dr̄ ꝙ hūc lectū ambiūt.60.Fortes de fortiſſimis iſrl'. Nā beataꝫ
v̄ginē āmbiebāt diligenti cuſtodia ꝛ obſeqoſa reuerētia Angelici
ſpūs.Fortes int̄ fortiſſimos ſpūuꝫ:qui ꝑ eo ꝙ deo aſſidua contē
placōe cōſpiciūt iſrahel' noīe deſignant̄ Et fortes iſti.60.dicūtur
ꝓpt̄ numeri miſteriū q̄ ex ſenario cōſtat ꝛ denario. ¶ Denariꝰ
q̊z ꝑfectionē ſignificat.denariꝰ q̄z regis hꝫ ymaginē ꝛ decēꝫ nu
merū i ſe cōtinet. Primū angelicā deſignat naturā q̄ ad ymagi
nē dei creata exp̄ſſius : ꝛ velud quēdā denariū tres hꝫ potētias
nāles.Intellectū volūtatē ꝛ memoriā:ſeptē donis ſācti ſpiritus
inſignitas.Huic ſnīe cōcordat ꝙ ꝑ decē dragmas i euāgelio no
uē ordīes angelorum ꝛ hūana nā ſignat̄.¶ Igit̄ ꝑ.60.fortes illis d̄
ſignat̄ ſpūs qui in ſubtilitate nāliū ꝛ habūdātia ſpūaluꝫ grārū
ꝛ expreſſioris creatoris ſilitudīe q̄dā ꝑfectiōe ceteris p̄eminere
noſcūt̄:horum fortitudo prudētia atq; obſequiū ꝓmptitudo demō
ſtrat̄ cū dr̄. Oēs tenētes gladios ad bella doctiſſimi ad obuian
dū oēs inſultus demonū .q̄z expediti ſint ad preliū ꝛ obſequiuꝫ
oſtēditur cū dicitur : vniuſcuiuſq; enſis ſup femur ſuuꝫ.Quare
aūt hunc lectum ambiūt demōſtratur cum ſubditur: propter ti
mores nocturnos.Ad repellendum nō ſoluꝫ tēptationes graui
ores ſz etiā illam breuem ꝛ modicā q̄ per timorē nocturnuꝫ de
ſignatur.Nā per miniſteriū angelorū ſit repulſa ē omnis temp
tatio ꝙ poſt cōceptionē filij nec etiam venialiter peccaſſe creda
tur:nec huic regine tantū in via angelorum obſequium preſtat̄
ſed celica ſanctitas in pria ad nutū eiꝰ famulat̄.Vn̄ Augꝰ.Ser.
de aſſump.Multe filie cōgre.diui.ꝛc̄.Hinc ſe incliat pr̄iarcharum
ꝛ ꝓphetarū venerāda canicies ſb.hāc curuāt̄ fulciētes aulā dei
colūne aplice.Aureus fulgor martyrū.Argenteus nitor confeſ

forum.ſplendori pulcritudinis eius cedunt circūdant eaƺ flores roſarū ⁊ lilia cōualliū ỽginales gēmule inſignifera ſpeāli tripu dio exultātes ⁊ ſuū ſingulare canticū ipſa ꝑcinente poſt agni ve ſtigia decātantes. Ideo thomas canturieñ. i orōe ad eam Hau de ſplendens vas ỽtutū Cuius pendens eſt ad nutum tota celi curia. Te benignā ⁊ felicē Jeſu dignā genitricē venerās cū glo ria. ¶ 3º. impirioſa atqꝫ potens cōtra ſpūs infernales Heñ. Ipſa cō teret capud tuū. hoc adipletū ē i cōceptiōe filij: cū dyaboli ptātē ſibi ſubiecit. ¶ Dicit inſup Ber. ſer. de aſſūpt. ꝙ hec iimicus duo bus inſtrumētis detrudit ⁊ ỽberat. ſ. baculo ⁊ ỽga ſcƺ crucis ba culo ⁊ ỽga Aaron floridiſſima: de hac virga infra dicetur. ¶ Et Ber. ſup miſſus. Nō ſic timēt hoſtes q̄ƺlƺ caſtroꝝ multitudineƺ copioſā ſicut aerie ꝑtates Marie vocabulū patrociniū ⁊ exēplū fluūt eni ⁊ ꝑeunt ſicut cera a facie ignis. ¶ Nō ꝙ hoſtis inferna lis ſupbus ē qui ſupbia ſua ſe cōſpiciens i infimis deiectū hanc hūilitatē erectā atqꝫ ſup oēs angeloꝝ choros exaltatam vt infi mus ſupremaƺ expaueſcit. iuidus quoqꝫ ē: qui ſciēs hāc ſupemi nēti caritate deo cōnexā ſeqꝫ extremis doloribus cruciatū furi enti liuore fremet i eā. ¶ Poſtremo h̄ inſaciabilis ꝑdo crudeliſ ſimuſqꝫ tyrānus ꝑ Mariā nr̄am ꝑdam quā pridē deglutierat vniuerſalem e faucibus ſuis cognouit extractam. ¶ Deniqꝫ diu rius eius interceſſionibus animas inuocantium eius ex po teſtate cōſpicit ereptas: quā idcirco aggredi contremiſcit. ¶ Ec ce cariſſimi hanc Imperioſam noſtram reginaƺ cuius poteſtas ⁊ imperium in tribus regine promulgatur ⁊ per eam ſi fas ē di cere tres fortiores ſuperantur: ſcilicƺ deꝰ ex regno celi: mors in regno mundi: ⁊ dyabolus in regione infernali. Humilitate ſua deum vt ita fatear ſuperauit: quando eum de celis ad terras de ducens caritate vinculatum: vulneratum: ⁊ humiliatuƺ in ſua virginitate incarcerauit. Cū eſſet rex in accubitu ſuo Sabineñ. ideſt in ſynu patris nardus mea. i. humilitas mea dedit odoreƺ ſuum. ¶ Et Bernardus. O dulciſſima mater miſericordie que miro modo nobis attraxiſtis regem glorie et quodammodo impoſuiſti frenum maieſtati in tantum vt illa maieſtas dex tera docta percutere neſcia miſereri iam habeat ex proprieta te: miſereri ſemper et parcere. Hec eni diſtantiſſimos fines ſcilicet diuinitatē et humanitatē coniunxit: in eius q̄qꝫ gremio fortitudo dei māſueſcit. Secūdus fortis ē mors cui nemo mor taliū r̄ſiſtere pōt: oēs eniƺ morimur ⁊ q̄ſi aq̄ ſbtranee dilabimur

Hac morte fortior erat beata virgo que mortez deſtruxit: ſic be
atiſſima virgo Maria fuit deſtructio mortis ⁊ vite inuentrix.
¶ Tertius fortis ē hoſtis infernalis q̄ vt ſupra viſū eſt deuicit
⁊ cotidie deuincit: de hys itaq̃ triūphando regni celeſtis ihrlm
thronū meruit introire: ad cuius poſſeſſionē capiendā honorifi
ce ſuſcepta atq̃ deducta fuit. Ber. de aſſump. Intuere inq̇t men
talibus oculis filiū aſcēdentē ⁊ m̄rez aſſumptā ⁊ videbis aliq̄d
excellētius in aſcētiōe filij exhiberi: ⁊ aliq̄d glorioſius ī aſſump
tione v̉ginis demōſtrari. Aſcēdit enī ſaluator in celū poteſtatis
v̉tutis impio ſicut dn̄s ⁊ creator angelorū comitatus obſequijs
nō auxilio fultus. Aſſumpta ē Maria in celū: ſ3 gr̄e ſubleuātis
iudicio comitātibus ⁊ auxiliātibus angelis quā ſubleuauit gr̄a
nō natura: ideo hec dies aſſumptio illa aſcētio vocatur. ¶ Si dili
gēter attēdamus aſcētionē filij: ⁊ m̄ris aſſumptionē īueniem⁹:
ꝓfecto aliq̄d nos īueniſſe gaudebimus. Aſcendēti q̇ppe domio
egreſſa ē obuiā oīs illa bt̄orū ſpirituū glorioſa ſocietas: q̄n natu
re ſupiori ꝑtulit inferiorē ⁊ incōuertibili ſacrō ſuſceptū hoiem
in ipa diuinitatis clauſit ydēptitate. Occurrētibus aūt angelis
electorū aīas quas ſecū educebat adiūxit ⁊ ſic vſq̃ triūphali pō
pa deductus ad patrē ſedet ad dexterā maieſtatis. ¶ Attolle iā
oculos ad aſſumptionē v̉ginis ⁊ ſalua filij maieſtate īuenies oc
curſū huius pōpe nō mediocriter digniorē. Soli q̇ppe angeli dn̄o
occurrere potuerūt: matri v̉o celorū palacia penetrāti filius ipe
cū tota curia tā angelorū q̄3 iuſtorū fideliter occurrēs euexit eam
ad bt̄e cōſiſtoriū ſeſſiōis: ⁊ ayt tota pulcra es amica mea ⁊c. Et
idē. Nec in mūdo locus dignior v̉gīalis vteri tēplo in q̊ dei fili
um Maria ſuſcepit: nec in celis regali ſolio q̊ Mariaz Marie
filius ſublimauit. Et ſic tenuiter patet q̄liter merito bt̄a v̉go extol
litur hoc noīe regia: q̄ ⁊ nobilitate: pulchritudīe: atq̃ p̄tate ōnes
excellit creaturas: regnās cū rege ſupno ī celi palacio: corā qua
hūiliter ꝓſtrati mētē pariter ⁊ oculos cū maībus ad hāc attollen
tes: ſueq̃ celſitudīs glāz genu flectētes plēas ſuſpirijs p̄ces ī ce
lū trāſmittam⁹: oram⁹: ⁊ dicētes.

Oratio.

Thron⁹ gratie: trinitatis re
clinatoriū: amor filij vnigeīti: regina generoſiſſiā. Cu
ius ortū deifica necnō hūana mire ⁊ ineffabiliter dignā
fecit illuſtriſſima nobilitas. Specioſiſſima cuius niti
dā ſpēm ſup oē creatū ſic elegit vt ſpōſaz ſuā te appellaret. aliter

pulchritudis celeſtis ſpecioſitas. Potētiſſiā ꝑ quā dulcit̄ illaq̄a
tur fortit̄ ſtringit̄ filialiter ſubditur diuina maieſtas: vt cōſors
regis etn̄i ſola ſolio ſupni approximādo regīa vocitari meruiſti
Da v̄go excellētiſſima nobilitatē tuaȝ queſumus ſic agnoſcere
vt tibi reuerenciā debitā exhibere ſpecioſitateȝ oculis mētis in
ſpicere vt te diligere poteſtateȝ formidare vt te ⁊ per te genero
ſum ſpecioſum atq̄ȝ glorioſuȝ natū tuū filialit̄ timere valeam⁹.
Qui viuit ⁊ regnat cū deo p̄re in vnitate ſ.ſ.deus ⁊c̄.

Melliflu⁹ doctor Bernard⁹

Ser. de natiuitate. Tanta ē inquit habūdātia miſerē
tis vt nō ſolum ſub noīe effuſionis ſȝ exinanitiōis cē
ſeatur. Exinaniuit ſeipm̄: ayt aplus formaȝ ſerui acci
piens q̄ cū tota multitudīe miſerationū ſuarū de thalamo proſi
lyt v̄ginali: nō enī habuit dulciorē modū ad redimēduȝ nos ab
iſſus illa cōſiliorū dei: quia quicq̄d in diuitatis theſauro pietat̄
inuentū ē in vtero v̄ginis ꝯgeſtū eſt. Et Euſebi. Ser. oīm ſcꝛoꝝ.
Deus inq̄t genuit illuȝ per quē oīa facta ſūt: ⁊ Maria peperit il
lum ſine quo nihil ōnino bn̄ ē: ⁊ ſic deus genuit illuȝ in quo oīa
viuūt: ſic flos v̄ginitatis illū per quē ⁊ mortui reuiuiſcūt. ſicut q̄ȝ
dei filius ē beatitudo iuſtorū: ſic filius Marie recōſiliatio pctō
rū: nō enī ē recōſiliatio niſi quā Maria cōcepit: nō ē iuſtificatio
niſi quā in vtero fouit: nō ē ſalus niſi quaȝ peperit. Hec ē virgo
mater iuſtificatiōis ⁊ iuſtificatorū geitrix recōſiliatiōis ⁊ recōſi
liatorū parēs ſalutis ⁊ ſaluatoris. ¶ O bt̄a fiducia O totū refu
giū. Hec ille. Quodq̄ȝ apparet in v̄bo hui⁹ cātici cū dicit̄ regina
ſcȝ mīe Adeāt g̊ vt ayt Celeſti. oīa corda miſerabilia ad pie ma
tris viſcera: nihil in eis ītrat tā miſerū qō nō exeat mīa pleiſſi
mū q̄ʒ regina miſericordie.

Miſericordie.

VIſo qualiter ītemerata vir

go extollit̄ a generali prelatiōe: generoſitate: atq̄ȝ for
moſitate tāq̄ȝ orbis p̄matū tenēs q̄ʒ regīa. Hoc loco r̄ſ
tat videre qūo ꝯmēdet̄ ex viſcerali ⁊ mat̄nali cōpaſſi
one tāq̄ȝ pietate ſua nr̄am repellēs miſeriā cū dicit̄ mīe. ¶ Que
rit̄ idcirco qualit̄ mīa diffinit̄. Damaſ. li.º 2.º c. jȝ. mīa ē triſticia
in alienis malis. ¶ Yſidor⁹. 9. ethicoꝝ. Miſericors a cōpatiēdo
aliene miſerie. vocabulū ſortitus ē. ¶ Gregori⁹ li.º 2.º mora. qūo
mīam habet q̄ miſerū cor nō habȝ. ¶ Et Aug⁹ li.º 9. d̄ citate dei

Miſericordia ē aliene miſerie in nr̄o corpe cōpaſſio: qua vtiq̄ʒ
ſi poſſum⁹ ſubuenire cōpellimur. Et ſcd̄ʒ has diffinitiōes Queri
tur vtrū in deo ſit mīa. Reſpōdetur ꝙ aliquis dicit̄ miſericors
tribus modis: ſcʒ ille cuius affectus paſſiōe cōpungit̄. ¶ Scd̄o
cuius opatione pfectus acquirit̄. ¶ Tertio cuius dilectione de
fectus excluditur. De primo intelligēcia ē diffinitio Grego. i mo
ralib⁹ ⁊ alioꝝ hoc mō deus nō ē miſericors: q̄ꝛ nulla paſſio miſe
ra vel defectus eē poteſt in deo. ¶ De 2° ſicut medic⁹ qui repel
lendo morbū lucrat̄ ope tm̄ mīaʒ exercēdo: ⁊ hoc mō nullo mō
deus ē miſericors in quo nulla indigēcia ē cū eſſentialit̄ ſit bea
tus. Pſalmiſta Dixi dn̄o deus meus es tu qm̄ bonorū meorum
nō eges. Glo. Aug⁹. quaſi diceret bonis meis non expectes fieri
btus: vnde nec dāpnatorū pditione letat̄: nec in beatoruʒ ſalua
tione melioratur. ¶ Sed 3° mō deus dicitur miſericors inq̄ꞇuʒ
abſq̄ʒ ſui vtilitate miſeriā: maculā: penā: ⁊ oēm culpaʒ repellit:
Unde Grego. Deus quē diligit ⁊ cui intēdit liberat a miſeria: h̄
ex dictis doct. ſci in 4° c. de mīa ar. po q. j. in cor. qōis. Et i btis
in pria eſt mīa ſcd̄m affectuʒ volūtatis dolētis ⁊ repellere volē
tis miſeriā. Sʒ nō ſcd̄m actū volūtatis dolētis ⁊ cōpatiētis: q̄ꝛ
taliter nō repitur in pria. Nā dicit̄ Abſterget de⁹ oēm lacrimā
ab oculis eoruʒ ⁊ iā nō erit āplius neq̄ʒ luctus: neq̄ʒ dolor: neq̄ʒ
clamor qm̄ priora trāſierūt. ¶ Sed videre nūc reſtat. Cur iteme
rata virgo Maria miſericordia plena promulgetur ⁊ ei miſeri
cordia aſſcribatur dicendum eſt propter tria.

Scilicʒ propter
- Matnū pu̇ilegium.
- Filialem geſtum.
- Sublimem ſtatum.

¶ Quo ad primū ſciendū ꝙ ſi hō nō peccaſſet deus icarnat⁹ nō
fuiſſet ſcd̄ʒ cōmunē doctorū opinionē. Dicit nāq̄ʒ glō ſup 1° Thi
mo. pmo Jeſus venit in hunc mūdum pc̄tores ſaluos facere ⁊c̄
Nulla fuit cā veniendi xp̄o dn̄o niſi pc̄tores ſaluos facere: tolle
vulnera tolle morbos ⁊ nulla cā medicine: ſʒ remota cā remo
uet̄ effect⁹. Et Leo Ser de natītate. Si enī hō ad ymagineʒ ⁊ ſi
militudineʒ dei factus in ſuo hōre māſiſſet creator mūdi creatu
ra nō fieret: aut ſempitern⁹ tēpalitatē ſubiret: aut eq̄lis deo pr̄i
dei filius formā ſerui aſſumeret. Ad ideʒ ē doct. ſcūs in t̄tia pte
q. j. ar° 3° Si igit̄ hō nō peccaſſet nō indiguiſſet redēptiōe: q̄ꝛ re
dēptio trāſgreſſionē pſuppoſuit: ſi nō redēptore g̃ nec redēptorꝫ
mr̄e: ſicut g̃ culpa ꝯſtituit redēptorē ita ⁊ almā redēptoris mr̄eʒ
¶ De quo inq̄t Seraphicus doct. iuſti. amo. c. 19. t̄tie ptis. Uere

dña regina eſt mĩe:q2 non ē in hac vita ſic deſperatus ſic miſer
cui nō ĩpetres ſalutarē:ſi ad tuū declinauerit regimē: certe dña
cū te aſpicio nil niſi mĩam cerno:naz pro miſeris mater dei fcã
es:mĩam inſup genuiſti ⁊ demū tibi miſcrēdi ē officiū cōmiſſū
¶ Et Aug⁹.in oꝛone ad beatã v̄ginē.O Maria inq̄t multū au
deo multu gaudeo multūq3 gaudiū multã mihi fac audaciam
mira loquoꝛ:ſ3 ſic ē nos eni3 tibi teq3 nobis mira viciſſitudo cō
federat:vt ſc3 ꝑ nobis habeas illud eē qd̄ es:nos v̄o id eſſe qd̄
ſum⁹.Si eni nulla p̄ceſſiſſet trãſgreſſio nō eēt ſecuta nr̄a redēp
tio:⁊ ſi neceſſariū nō eſſet redimi nō eēt neceſſariū te parere re
dēptoꝛē:vt quid mr̄ fieres ſaluatoris ſi nulla eēt idigētia ſalut].
Hec ille Canitq3 eccleſia in quadã ſequēcia.Nec aſp̄ne pc̄toꝛes
ſine q̄bus nūq̄3 foꝛes tãto digna filio.Et metriſta.Feſtina miſe
ris miſerere v̄go bt̄a Nã te ſi recolis miſeri fecere bt̄am Ergo
bea miſeros quoꝛū te cã beauit. Canc] q̊3 ꝑiſieñ Jerſon ide mē
dicitate ſp̄uali ꝑte ſcd̄a de oꝛonibus.In vobis duob⁹ ſc3 Jeſu ⁊
Maria ⁊ per vos celebrãdū ē atq3 ꝑfectū nr̄e redēptionis opus
Datiq3 eſtis ac ſpēalit̄ ex officio deputati ad ferēdū opē miſeris
⁊ recōſiliãdu3 pc̄toꝛes:q̄ ſi vtiq3 nō fuiſſent nec tu dñe Jeſu xp̄e
hūanitatē ſic q̄ſi ex debito tenet̄ pc̄toꝛib⁹ mĩa3 ĩfundere:q2 ꝑpt̄
eos occaſionalit̄ ſalti fcã ē mat̄ dei.Qd̄ ⁊ ip̄a cōmemoꝛãs gene
raleq3 bn̄ficiū dei toti generi hūano ĩpenſu3:⁊ ꝑ ip̄a3 miro q̊dã
p̄uilegio inchoatū inq̄t ĩ ſuo pſalterio decacoꝛdo Luce j.° coꝛdu
la quita:⁊ mĩa ei⁹.Glo.int̄ li.A me inchoata dilatat̄ cōtinuat̄ ⁊
mltiplicat̄:a ꝑgenie iudeoꝝ in ꝑgenies gētiū:ideſt in oēs gene
ratiōes mūdi:q̄ ad ſufficiētiã ſ3 q̊ ad efficatiã ad illas ꝑgcies q̈s
p̄uidit crediturias:⁊ h̊ ē qd̄ ſubdit̄ timētibus eū.Igit̄ ſi ꝑpt̄ mi
ſeros mr̄ dei ⁊ mĩe fcã ſit h̊ qd̄ p̄cedēte pc̄to obtinuit p̄uilegiu3
iuſte pc̄toꝛib⁹ ip̄tit̄.Ip̄a enĩ ſcd̄3 Bonauētura ibi ſupra.Multū
ſollicita ē de miſeris hos in ſuos filios adoptauit hos r̄gere vo
luit.Quid g̊ d̄ cetero foꝛmidam⁹:q̄d timem⁹:⁊ q̀s ab ip̄a qd̄ pe
tierit nō habebit:certe nullus niſi q̄ ſe miſerū nō cognoſcit q2 ſ̄
ſubeſt ſuo regimĩ niſi miſer.Aut q̀s etiã ſi ſe cognoſcit miſerū d̄
ſua mĩa nō cōfidit.Hec ille.O vtile p̄uilegiū eternū ꝑ qd̄ ⁊ ip̄a
ſe nobis mĩe debitricem facit q2 nō ſolum nobis vtile ſ3 etiam
in hac re implet̄ diuina ãmonitio.Augmētatur angelica cōgra
tulatio:cōſiderat̄ ei⁹ benigna cōditio.De p̊.° Luc.6.° Eſtote miſe
ricoꝛdes ſicut ⁊ pr̄ vr̄ miſericoꝛs ē:non dicit eſtote potentes ſic̄
pater vel ſcientes vt filius hoc enĩ libenter audiret̄.Sed miſe
ricoꝛdes vt ſp̄us ſãctus.Oſee 6.° mĩam volui ⁊ non ſacrificium.

¶ Igitur beatiſſima v̄go Maria que ſeruis precepit ī nupcys
fily vt iuſſa īplerēt dicēs qd̄cūq3 dixerit facite merito m̄ia3 iuſt̄
dei mādatū circa nos exercere deb3 q̄ꝑ ⁊ cotidie facit. Un̄ Ber.
Ser. de aſſump. tēpus loquēdi. Sileat inq̄t m̄iam tua3 v̄go b̄ta.
Si quis ē q̄ inuocatā eā in neceſſitatibus ſibi meminerit defuiſ
ſe. Et idē Ser. Signū magnū. Queadmōm ſol ſup bonos ⁊ ma
los indifferēt̄ oritur ſic ipa quoq3 preterita nō diſcutit merita ſ3
oībus ſe exorabilē oībus clemētiſſimā prebet: oīm deniq3 neceſ
ſitates āpliſſimo quodā miſeratur affectu. ¶ Scd̄o augmētatur
angelica cōgratulatio. Un̄ Luc. 15. Gaudiu3 erit in celo ſup vno
peccatore penitētia3 agente q̄3 ſup. 99. iuſtis q̄ nō indigent pēitē
tia: per iuſtos ſcd̄3 ſanctos doctores intelligūtur angeli q̄ nūq̄3
peccauerūt ſup q̀bus gaudiū ē in celo ſ3 magis ſup vnius pc̄to
ris cōuerſione: q2 magis ē impiū iuſtificare q̄3 iuſtū creare ⁊ cō
ſeruare: vtraq3 v̄o eq̄lis ē potēcie: ſ3 illud ē maioris m̄ie gaudy
applauſus ⁊ exultatiōis. ¶ Gaudēt eni3 angeli ſcd̄3 Bōuen. diſ.
21. 2. li. ſen. Nō in accreſcēcia gaudy in q̊ cōſiſtit p̄miū accidenta
le nō ſolū extēſiue ſc3 cū q̄s de pluribus gaudet: verū etiā intēſi
ue cu3 affect⁹ alicuius de aliq̊ copioſius gaudet ⁊ rōne boni pro
pry ⁊ rōne boni diūcti: q2 miniſtratio alys opa bona faciūt in q̄
bus accidētale merētur: q2 etiā cōciues ſuos ad b̄titudinē p̄du
cūt. ¶ Gaudet igit̄ Quia ſue cuſtodie vidēt glorioſū fructū. Cui
lib3 eni hoi ad cuſtodia3 angelus ab ortu natitat] deputat⁹ ē, vt
ayt Jero⁹. Sicut ḡ medicus gaudet qn̄ vid3 circa ſuū infirmū
ſue curatiōis fructū ſic angel⁹ cū videt cuſtodie fructū. Et Ber.
ſup cātica. ¶ Gaudēt angeli in cōuerſiōe ⁊ pn̄ia pc̄toꝝ ſalut] ho
minū ſiciētes lacrime penitētiū vinū eoꝝ. ¶ Scd̄o gaudet q2 ex
pc̄torib⁹ cōuerſis vidēt adipleri numerū eoru3: q2 coꝝ ruina de
hoībus repat̄. ¶ 3.º q2 vidēt in laudādo deū tale ſe h̄re cōſortiū
¶ Prio enī ſola natura āgelica laudabat deū ſ3 illi nature addi
ta ē hūana. Unde nūc illud Job veracit̄ dici pōt 38. Cū me lau
darēt aſtra matutīa. i. angeli ⁊ iubilarēt oēs fily dei. ¶ S3 cū di
cit̄ q̄ꝑ angel⁹ gaudet magis ſup vno pc̄tore pn̄ia3 agēte q̄3 ſuper
99. iuſtis poteſt ſic argui Illud qd̄ ē meli⁹ magis ē diligendu3 ⁊
p dn̄s de eo magis gaudendū: ſ3 maius bonū ē 99. iuſti q̄3 vnus
penitens ḡ ⁊c̄. ¶ Rn̄detur q̄ꝑ euāgely verbū pōt intelligi dupli
citer: vno modo reſpectu redemptionis humane nature ⁊ tunc
deus vel angelus dicitur gaudere plus de vno peccatore. i. hūa
ni generis redemptione: q2 in ea eſt maior gaudy materia q̄3 i
alys operibus non quia melior ſit peccator penitens q̄3. 99. iuſti

Unde in redemptione humani generis plus opatus ē deus ꝙ̃
in cõſeruatiõe totius multitudis celeſtis: quia hoc e maĩfeſtati
uũ maioris potẽcie: maioris prudẽtie: maioris mĩe. Maior ꝑ po
tẽtie q² maius ē iuſtificare ipm ꝙ̃ creare celũ ⁊ t̃ram. Maioris
prudẽtie Job 26. Prudẽtia eius pcuſſit ſupbũ. Maioris mĩe ſi
ue clemẽcie Luce j°. Per viſcera mĩe dei nr̃i ⁊c̃. Maior etiã ĩſu
it in xp̃o cõſcẽſio: maior etiã hũani generis ſblimatio ſcd̃z illud
Quoniaz eleuata ē magnificẽtia tua ſup celos. Uñ hoc ĩtelligit̃
ꝙ̃tũ ad cãm nr̃e penitẽtie. ¶ Secũdo pȏt intelligi de q̊libet pec
catore penitẽte Tũc ĩtelligit̃ ꝙ angelus pl⁹ gaudet ⁊c̃. q² gaudi
um ē maius nouũ: ſiue quia habet aliã rõnem gaudij in cõuerſi
one pc̃toris quã nõ habet de ꝑmanẽtibꝗs in iuſticia: vel q² pec
cator ē feruẽtior frequẽter ꝙ̃ iuſtus. Uñ hoc referẽ ad oẽs pc̃to
res: nec ad oẽs iuſtos: ſʒ ad pc̃tores feruidos poſt cõuerſionez:
⁊ iuſtos tepeſcẽtes. Unde Grego⁹. Exẽplificat ⁊ Beda ĩ glõ. ma
ius ē gaudiũ de peccatore ꝙ̃ de iuſto ſe añ vt dux in bello illum
militẽ plus diligit q̇ poſt fugã reuerſus hoſtẽ fortit̃ premit ꝙ̃ eũ
qui nũꝙ̃ fugit nec vnꝙ̃ fortit̃ egit. ¶ Ad rõnẽ in oppoſitũ ꝙ ñ
ideo angeli dicut̃ pl⁹ gaudere de pc̃tore penitẽte ꝙ̃ de 99. iuſtꝭ.
quia illis melior ſit: ſʒ ꝓpter nouitatẽ rõnis gaudij quã habʒ de
intẽtiõe ſiue cõuerſione pc̃toris quã nõ habet de alijs ſtantibus
quia ſicut mai⁹ ē gaudiũ de ſanatiõe infirmi: ꝙ̃ de cõſeruatiõe
ſani. ¶ Nõ ſolũ eñi angeli gaudẽt de mĩe exhibitiõe ⁊ pc̃toruʒ
iuſtificatiõe: ſʒ ⁊ ipe filius eius xp̃us cui⁹ ꝑ penitẽtiã ira placat̃
¶ Secũdo q² preciuz ſanguis ſui nõ fruſtratur. Btũs Dyo⁹. ſcri
bit in quadã epl̃a Qꝫ cũ quidã infidelis hoĩez fidelẽ a fide auer
tiſſet Carpi⁹ vir magne ſanctitatis adeo hoc moleſte ferẽs viꝙ̃
igne cõſumi rogabat Cui circa noctis mediũ apparuit xp̃us in
aere cũ multitudĩe angelorũ In t̃ra aũt appuit fornax cuʒ ſerpẽ
tibus accẽſa ad quã trahebãtur illi duo hoĩes carpo aũt petente
vt mitterẽtur in fornacẽ moleſteꝗ ferẽte dilationẽ: xp̃us miſer
tus deſcẽdit a ſolio ĩ terrã ⁊ extẽſis manib⁹ hoĩes illos eripuit
eleuataꝗ manu dixit carpo: iterũ ꝑcutite me lancea ꝑatus ſum
rurſus pati ⁊ mori ꝓ hoĩbus ſaluãdis. Igit̃ ſi gaudiũ magnum
eſt in celo ſup vno pc̃tore penitẽtiã agete iuxta magiſtri verita
tis ſentẽtiã: nõne maxĩm tripudiũ ſup in naturalibus ĩteruẽtio
ne atꝗ Marie mĩe ꝑuijs cõuerſis atꝗ ſaluatis. Hec eniʒ iuxta
mellifluuz doct. oĩbus oĩa facta ē ſapiẽtib⁹ ⁊ inſipiẽtibus copio
ſiſſima caritate debitricẽ ſe fecit: oĩbus ſinum mĩe aperit: vt de
plenitudĩe accipiãt vniuerſi: captiu⁹ redẽptionẽ: eger curatiõez

Triſtis conſolationem:peccatoꝛ veniam:iuſtus gratiam: ange
lus leticiã. Deniqꝫ tota trinitas gloꝛiã:pſona filij carnis hũana
ſubſtanciã: vt nõ ſit qui ſe abſcondat a caloꝛe eius. Et infra. Nis
inquit defectus ſub ea ⁊ quicq̃d fragilitatis ſeu coꝛruptiõis ẽ ex
cellẽtiſſima quadã ſublimitate pꝛe ceteris õibus excedit ⁊ ſup
greditur creaturis. Hec ille. Et ſic tenuit̃ apparet qualit̃ ex Ma
rie mĩa augmẽtatur angeloꝛũ leticia. ¶ Tertio cõſideratur ei⁹
benigna condicio. Ex qua dicit̃ miſericoꝛs:que in tribus appa
ret:ſcꝫ ex generali natura:ſexu feminco:⁊ matña pietate. ¶ De
pꝛimo ayt Jero⁹. in quadam epiſtola. Natura hoĩm pꝛona ẽ ad
clemẽciã ⁊ hoc ex quodã naturali creatoꝛis inſtictu:qui ſua na
tura miſericoꝛs eſt. Job 3j. Ab infancia creuit mecũ miſeratio
¶ Secũdo ex ſexu femineo. Mulierib⁹ enĩ vltra oẽs creaturas
maioꝛẽ exiſtimo naturã indidiſſe mĩam:nõ enĩ ẽ creatura quã
ſic mellitã natura cõdiderit ſicut mulierẽ. Mulier enĩ dicit̃ q̃ſi
molliẽs ꝑ cõpaſſionẽ :vel melliẽs per cõſolationem. Videmus
nãqꝫ miſeros inopes ⁊ abiectos quos viri intueri nec dignant̃
muliercularũ tñ obſequijs refoueri videmus eas ſuꝑ afflictos
pia geſtãtes viſcera coꝛdiſqꝫ dulcedinem indidiſſe:qm̃ per lacri
mas extra defluat continere nõ poſſe ⁊ hoc ſolũ dictũ eſt de be
nignis:pudicis:⁊ verecũdis. Pro q̃bus btũs Grego⁹. beatã vir
ginẽ alloq̃tur dicens. Intercede pro deuoto femineo ſexu. Hac
cõſideratione mot⁹ btũs doctoꝛ mellifluus alludẽdo inq̃t Ber.
de natiuitate eiuſdẽ virgis. De gaudijs ꝓperam⁹ ad gaudia ⁊c̃.
Virgo dei genitrix cuius pulchꝛitudinẽ ſol ⁊ luna mirãtur ſub
ueni dñã clamãtibus ad te iugiter:reuertere reuertere ſunami
tis reuertere reuertere vt intueamur te. Tu bñdicta ⁊ ſuꝑ bene
dicta:reuertere ꝓmo per naturã nũq̃d qꝛ ita deificata ideo nr̃e
humanitatis oblita es:neq̃qꝫ dñã ſis in quo diſcrimine nos re
liqueris vbi iaceãt miſeri tui q̃ꝫtum delinquãt ſerui tui. Nõ enĩ
cõuenit mĩe tue tantã miſeriam obliuiſci:qꝛ ⁊ ſi ſubtrahit glĩa
reuocat natura:nõ enĩ ita memoꝛiaris iuſticie dei ſolius vt mi
ſericoꝛdiã nõ habeas:neqꝫ ita es ĩpaſſibilis vt ſis incõpaſſibilis
naturã noſtrã habes nõ aliam ⁊ iuſtum ẽ vt de roꝛe tante pieta
tis diffuſius ĩfundamur. Hec ille. Quid inquit Ber. ſignũ mag
num ⁊c̃. Ad Mariã trepidat humana fragilitas nihil auſterũ
in ea nihil terribile:tota ſuauis ẽ omnibus offerens lac ⁊ lanã
reuolue diligẽtius euangelice hiſtoꝛie ſeriem vniuerſã:⁊ ſi q̃d
foꝛte increpatoꝛiũ :ſi quid durum:ſi q̃d deniqꝫ ſignum vel tenu
is indignationis occurrerit ĩ Maria de cetero ſuſpectã habeas

ꝛ accedere verearis: ꝙ ſi vere plena magis õnis pietatis ꝛ gra
tie plena manſuetudinis ꝛ miſericoꝛdie que ad eam pertinent
inueneris: age gratias ei qui talem tibi mediatricem benigniſ
ſimam miſericoꝛdia pꝛouidit in qua nihil poſſet eſſe ſuſpectum
¶ Tertio ex materna pietate. ¶ Pꝛo quo ſciendum ꝙ quadru
plex inuenitur maternitas ꝛ per conſequens quadruplex filia
tio: ſcꝫ carnalis: ſpũalis: legalis: ꝛ ſpecialis. ¶ Maternitas car
nalis cauſatur ex carnis generatione ſecundum quaꝫ aliqua di
citur mater illius quem de ſuis viſceribus genuerauit ꝛ hoc mo
do xpꝛiſtus eſt filius ſuus. ¶ Secundo reperitur filius ſpiritua
lis qui cauſat ex ſpirituali regeneratione: ſecũdũ quam aliqua
dicitur mater illius queꝫ de ſacro fonte leuauit ꝛ ſic beatus Jo
annes baptiſta Marie dicitur ſpiritualis que ipm quodammo
do baptiſmo flaminis in matris vtero baptizauit. Unde Criſo.
Dum virgo ſalutanit Elizabeth: vox eius ad puerum deſcẽdit
ꝛ ſtatim puer ſpiritu ſancto repletus fuit ꝛ ĩ matris vtero exul
tauit. ¶ Tertius filius reperitur legalis ſcꝫ ex adoptione: ꝛ hoc
modo Joannes euangeliſta dicit filius Marie. ¶ Quarto cau
ſatur ex ſpeciali educatione ꝛ nutritione cum dicitur mater ali
cuius quem educauit. Sic ꝛ mater noſtra dicitur: peperit enim
filium ſuum pꝛimogenitum ſine doloꝛe in ſua natiuitate: poſtea
peperit totam gentem in filÿ paſſione: vbi facta fuit adiutoꝛiuꝫ
ſimile ſibi: vbi ipa mater miſericoꝛdie patrem miſericoꝛdiaruꝫ
ꝛ ſummo opere miſericoꝛdie adiuuit ꝛ vna ſecum õnes hoĩes
regenerauit: ꝛ hec generatio cum ſummo doloꝛe vtriuſqꝫ fuit.
Unde gloſa ibidem. Multo laboꝛe in fide genuit Ipſa deniqꝫ
magnam curaꝫ de filÿs gerit educandis. Eccleſiaſtici 24. Trã
ſite ad me omnes qui concupiſcitis me. Sed qui vere Marie fi
lÿ ſunt, Reſpondet Bernardus Sermone Stabat iuxta crucẽ
Ultis inquit cognoſcere verum Marie filium. Ille ẽ qui pꝛe
ter hoc ꝙ ſeipſum virginis obſequio mancipauit. Deinde ex to
to coꝛde diligit: voluptatem carnis abdicauit Et ad pꝛoximum
miſericoꝛdie opa pꝛo vt põt extẽdit. Certo de iſto dicit xp̃us ad
Mariã. Mulier ecce filius tuus ꝛ ecce mat tua. Et infra v̇buꝫ
õni acceptiõe dignũ ſi Maria ẽ mater tua: g̊ Jeſus ẽ frater tu⁹
g̊ pat eius pater tu⁹: g̊ regnũ ei⁹ hereditas tua ẽ. Ecce mr̃ tua: g̊
gra Marie ẽ thezaur⁹ tu⁹, Mr̃es eni thezauriſãt filÿs Ecce mr̃
tua cui oĩs neccitas vſqꝫ ad coꝛ ei⁹ aſcẽdit Cõmota q̇ppe ſũt õni
a viſcera ei⁹ ſup filio ſuo g̊ accipe eã ĩ tuã h̄ Ber. Nũq̇d g̊ poteſt
mulier obliſci ĩfãtẽ ſuũ vt nõ miſereat filio vteri ſui. Yſaye 49.

Monſtra idcirco te eſſe matrẽ gratie ⁊ miſericordie theſaurũ
nobis optinẽdo ⁊ hereditando ꝙ ſupplicit̃ deprecatur. Beatus
Augꝰ. in quadã oratiõe ſuꝑ pſal. 26. Aue mat̃ populi ꝓſpice de
fectui ⁊ maternũ filiis exhibens affectum Mores nr̃os ordina
tollens imperfectum vt pes noſter tendere queat indirectum.

Ecundũ pricipale ẽ Miſe
ricors ꝓpter filialẽ geſtũ. Or ille obliquus mĩe: aut cõ
ſtruitur trãſitiue: aut intrãſitiue. Si trãſitiue vere ⁊ ꝓ
prie dicit̃ regia mĩe: quia ipa eſt cã totius mĩe: conti
nẽns totã mĩam: ⁊ releuãs oẽm miſeriã. Hanc poſtulabat Da
uid: dicens. Oſtẽde nobis dñe mĩam tuã ſubdẽdo: ⁊ ſalutare tu
um da nobis. i. Jeſum q̃ datus ẽ nobis ex v̾gine Maria. Si cõ
ſtruit̃ intrãſitiue: ſenſus ẽ regia miſericordie. i. que ẽ mĩa ipſa.
Quod aũt dicit̃ de aliquo in abſtracto hoc ad maximã cõmẽda
tionẽ ipius dicitur. Jn huius figura legit̃ Heſt. 2. ꝙ Heſt. que
int̃pretatur hũilis dicta ẽ etiã ediſſa q̃ interp̃tatur mĩa Yſay. 16.
Preparabit in mĩa ſoliũ eius. Soliũ ẽ in loco ꝓprio regni: ergo
mĩa eſt ꝓprius locus regni: ſ illius dicit̃ regni rex ⁊ regia: ꝙ ꝓ
prie Maria ẽ regina mĩe Ad primã igit̃ regrediamur trãſitiuã
cõſtructionẽ ſcꝫ mĩe. i. xp̄i Jpa eni genuit xp̄m qui ẽ mĩa pſis.
Pſalmiſta. Suſcepimꝰ deus mĩam tuã Glo. ideſt filiũ tuũ i me
dio templi tui vteri virginalis. ¶ Suꝑ quo v̾bo melliſluus doct.
Ser. de purifi. Suſcepimus inq̃t deus mĩam tuã in medio tem
pli tui longe ẽ hec gratiarũ actio a voce illa gemẽtis: dñe i celo
mĩa tua: ⁊ veritas tua vſqꝫ ad nubes. Quid eni: videtur ne tibi
in celo fuiſſe mĩa cũ apud ſolos celigenas deꝰ haberet̃ At vbi
ſane miñoratus ẽ xp̄us paulominꝰ ab angelis factuſqꝫ ẽ dei ⁊ ho
minũ mediator: ac velud lapis ãgularis pacificauit ꝑ ſanguinẽ
ſuũ q̃ in celis ſunt ⁊ que ſuꝑ terrã: ex hoc eni plane ſuſcepimus
deus mĩam tuã in medio tẽpli tui. Hec ille Hec enim mĩa per
Mariã mũdo: edita ab inicio ꝓmiſſa: in tpe reddita: in enũ du
ratura ẽ. ¶ De primo inq̃t ipa in ſuo pſalterio decacordo luc. j.
Suſcepit iſrahel ideſt populus iudaycus puerũ ſuũ Jeſum ſibi
ꝓmiſſum ⁊ exhibitũ ſpẽalit̃ Math. 15. Non ſuꝫ miſſus niſi ad
oues q̃ perierũt domus iſrahel. ¶ Dicit notãter puerũ nõ dñm
quia venit miniſtraturus nõ dominaturus. Recordatꝰ mĩe ſue
ſibi ꝓmiſſe Yſay. 63. Miſerationũ dñi recordabor. Abacuc. 3.
Cũ iratus fueris mĩe recordaberis. ¶ Sequit̃ ſicut locutus eſt
ad patres nr̃os ideſt ſicut ꝓmiſit mĩam patribus noſtris ſcꝫ ſe

daturũ ꝛ miſſuruꝫ filium ſpiritualiter. Aꝛabã ꝛ ſemini eius id
eſt imitatoꝛibus eius. Cui Abꝛahe facta ẽ ꝓmiſſio de xp̃o ex eo
naſcituro Geñ. xviij. xxj. xxij. Tres vidit ꝛ vnũ adoꝛauit: queꝫ ꝑ ſpiri
tũ intellexit gerere figurã filij dei incarnãdi. ¶ Secundo in tp̃e
reddita ꝑ natitatẽ ex Maria ṽgine. Vñ apl̃s ad Gal. 4.º Ubi ve
nit plenitudo tp̃is miſit deus filiũ ſuũ natũ ex muliere factũ ſub
lege vt eos qui ſub lege erãt redimeret vt adoptionẽ filioꝛuꝫ re
ciperemus. Ubi dicit glõ. ꝙ plenitudo tp̃is ẽ qd̃ diffinituꝫ fuit a
patre: qñ mitteret filiũ ſuũ ſꝫ deus ſua ſapientia diffiniuit oĩa: ꝙ
cõgruẽtiſſimo tp̃e per ṽginẽ mũdo editur. ¶ Non enĩ ſtatĩ poſt
peccatũ cõueniẽs fuit xp̃m incarnari: p̃mo ꝓpter cõditionẽ pc̃ti
hũani qd̃ ex ſupbia ꝓuenerat: vnde eo modo erat hõ liberãdus
vt hũiliatus recognoſceret ſe liberatoꝛe ĩdigere: vnde ſup illud
Gal. 3.º oꝛdinata ꝑ angelos ĩ manu mediatoꝛis. dicit glo. magno
cõſilio factũ ẽ vt poſt hoĩs caſum nõ illico filius dei mitteretur
reliquit enĩ deus pꝛius hoĩem in libeꝛtate arbitrij: in lege natu
rali vt vires ſue nature cognoſceret: vt cũ deficeret legẽ accepit
qua data inualuit moꝛbus nõ legis ſꝫ nature vicio: vt ita cogni
ta ſua infirmitate clamaret ad medicũ: ꝛ grãe quereret auxiliuꝫ.
¶ Secũdo ꝓpter dignitatis ip̃ius ṽbi ĩcarnati: qꝛ ſup illud gal.
4.º vbi venit plenitudo tp̃is ꝛc̃. Dicit glo. q̃to maioꝛ iudex veĩ
ebat tãto p̃conũ ſeries longioꝛ p̃cedere debebat. ¶ Tertio ꝓpt̃
oꝛdinẽ pꝛomotiõis in bonũ ſcd̃m quẽ ab impfecto ad pfectuꝫ ꝓ
ceditur. Vñ apoſtolus j.º ad Coꝛ. xv. Non p̃us qd̃ ſpirituale ẽ: ſꝫ
quod aĩale: deinde qd̃ ſpirituale: p̃us hõ de terra terrenꝰ: 2ꝰ. hõ
de celo celeſtis. Hec ex doc. ſanc. t̃tia pte. q. p̃ma ar.º 5.º Et ad ty
tũ 3.º Apparuit benignitas ꝛ hũanitas ſaluatoꝛis nr̃i dei nõ ex
opibus iuſticie q̃ fecimus nos: ſꝫ ſcd̃m ſuã mĩam ſaluos nos fe
cit. ¶ Apparuit inq̃t Ber. Ser. de natiuitate. Ante potẽtia in re
rũ creatione apparebat ſapiẽtia in carũ gubernatiõe. Sꝫ benig
tas mĩe nũc maxĩe apparuit in hũanitate. Et ideo Luce p̃mo ꝑ
viſcera mĩe dei nr̃i in quibus viſitauit nos oꝛiẽs ex alto. Puer
enĩ datus ẽ nobis ex intimis dei miſericoꝛdijs antea ĩcognitis
nobis. Et ideo in nr̃os vſus totus expẽſus. Celeſ. O Inexhauri
bilis grã. O ineffabilis mĩa ꝛ beniuolẽtia: ab eterno enĩ p̃uidit
deus hominẽ caſurũ: ex tũc ſi nõ ſtatim pꝛopoſuit ex virgine ſe
carnẽ noſtrã ſuſcepturã: vt ſi malũ tam peſſimuꝫ bonum ita pꝛe
clariſſimũ ſeq̃retur dũ deus ꝛ homo de virgine naſceretur: na
tus nutrtretur: hominẽ alloqueretur dicẽs: fugiſti homo a me
ꝛ cucurri ad te: deſpexiſti me: hõꝛaui: peccaſti in me meã culpã

dico pro te reus fuiſti in me pñiam agam. Occidiſti me reſuſci
tabo te. vendidiſti me: redimã te. in iferno miſiſti me: in ꝑadiſii
reducã te: vt mecũ q̃i dei filius viuas ⁊ regnas ietnũ. Hec ille.
Miam ꝑdicauit ⁊ reuelauit ꝑabolic] v̄bis j.º de egroto paciēte.
Mat. 9. Ubi audiēs murmuratiões phariſeoꝝ q̇ ei detrahebãt
qꝛ cũ publicãis ⁊ pctõꝛbus mãducaret ayt. Nõ ē opus valētib⁹
medic⁹: ſꝫ male hñtibus. eũtes aũt diſcite q̄d ē miām volo ⁊ nõ
ſacrificiũ nõ enĩ veni vocare iuſtos ſꝫ peccatores. ❡ Secũda ꝑa
bola ē de paſtore ouē perdentē: de qua Luce 15. ꝙ dimiſſis 99. a
lys in deſerto ſollicitus paſtoꝛ ob errantē vnã ouem. i. deus pec
catricē aĩam ꝓquiſiuit: diligēter inuentã cuſtodiuit intactã: im
poſuitqꝫ ſuꝑ humeros ſuos remittēdo penitenti ſua potētia oĩa
delicta. ❡ Tertia ꝑabola ē de filio prodigo ad patriã oĩbus diſſi
patis reuertēte. Quē cũ vidiſſet a longe pater miã motus occur
rit illi cadenſqꝫ ſupra collũ oſculatus ē eum. ❡ Hic xp̄us miſeri
cors moriēdo nobis õnia miē oꝑa exhibuit tãqꝫ exemplar mo
tiuũ ⁊ directiuũ: vt eam quã cõuerſando predicãdo ⁊ ĩ vita ꝑdi
cauerat morte cõprobaret. Hic enĩ ſcd̄m doctoreꝫ Seraphicum
Latus aperuit ⁊ ſanguinē ſuũ fudit ad ſiciētes potandos. Car
nem ſuã in ara crucis igne ardoris nimie amoris concremauit
Ad eſuriētes paſcendos: ⁊ ideo nocte precedēti ordinauit corp⁹
ſuum in cibũ ⁊ ſanguinem ſuũ in potuꝫ. Opus hoſpitalitatis ex
ercuit in ipa cruce: nam ibi erat quidã peregrinus: qui ierat vi
am longĩquam: ⁊ hoſpiciũ a xp̄o petens: ayt memēto mei dñe
dum veneris in regnum tuũ: quaſi diceret: digneris peregrinũ
recognoſcere ⁊ in illo regni tui pallacio recolligere Sed quid ñ
tantũ nõ tardat ipm hoſpicio recipere: nõ ſub porticu: nõ in ſta
bulo: ſꝫ in ſeipo: non cras: ſꝫ hodie. ❡ Item denudauit ſe domi
nus noſter Jeſus xpiſtus ad nr̃a operienda ⁊ nudus pependit
in cruce: nos infirmos viſitauit in cruce: nam languores nr̃os
ipſe tulit ⁊ dolores noſtros ipſe portauit. Captiuos adyt quos i
illo triduo eduxit nos in peccato primorum parentuꝫ mortuos
ſua miſericordia viuificauit. Hec ille. Quodqꝫ ꝓuidēs pſalmiſ
ta innuit dicens. Apud dominum miſericordia Gloſa. Qua ille
qui ſine peccato preceſſit delet peccata ſequētiũ: ⁊ copioſa apud
eum redemptio: ſcꝫ ſanguis precioſus qui totius mundi pecca
ta redemit. Et adeo copioſa ꝙ ⁊ ipſe qui ſine peccato preceſſit re
demit iſrahel ex omnibus iniquitatibus eius. ❡ Tertio huius
miſertcordia eſt ineternum duratura. Pſalmiſta. Confitemini
domino Glo. peccata ⁊ laudes ideo: quoniaꝫ bonus ē in natura

Hoc dicit ne quis pro culpa terreatur ⁊ ne deſperet de eo ſꝫ mi
ſericordiam eius poſcat. Ideo quoniam ĩ ſeculum ideſt vſqꝫ in
finem ſeculi eſt miſericordia eius: que miſeris exhibetur in mi
ſeria conſolando vel liberando ab ea: que facit vſqꝫ in finem ſe
culi. Hec gloſa. Et ipſa virgo inquit in cantico ſuo Sicut locutꝰ
eſt ad patres noſtros Abrahã ⁊ ſemini eius ĩ ſecula. Ideſt ſcd̃ʒ
Hugo. car. memor miſericordie ſue in ſecula promiſit eaʒ patri
bus noſtris in ſecula ideſt eternaliter promiſit eum ſcʒ Ieſum
miſericordiam noſtram antiquis patribus ⁊ ſemini eorũ: ideſt
ſucceſſoribus eorum in fide eternaʒ hereditatẽ: ⁊ promiſſio eis
ſoluitur ineternum: quia ⁊ hic per fidem ⁊ in futuro in re. Ecce
cariſſimi hec miſericordia ab eterno preuiſa: ĩ tempore reddita
⁊ in fine permanſura in xpriſto Ieſu nobis data eſt ex vaſe vir
ginali. Unde Augꝰ. in oratione ſuper pſalmo 50. Aue ſalutariũ
ſumma gaudiorum Saluatorem generans ⁊ deum deorũ Qui
miſertus miſeris ⁊ conſors eorum: culpas delẽs pertulit penas
peccatorum. Quare miſericordior Maria effecta eſt ratiõe ſui
contenti qui eſt ipſa miſericordia. Sicut eniʒ vas in quo fuerũt
aromata retinet odorem. Oratius quo ſemel eſt imbuta recens
ſeruabit odorem teſta diu. Similiter beata virgo q̃ portauit mi
ſericordiam in puriſſimo ſuo vtero retinet odoreʒ miſericordie
Ber. Ser. Signum magnum Quam familiaris ei facta es inq̃t
domina q̃ꝫ proxima ymmo q̃ꝫ intima fieri meruiſti q̃ꝫtam inue
niſti gratiam apud deum: in te manet ⁊ tu in eo: ⁊ veſtis eum ⁊
veſtiris ab eo. Ideo concludendo dicit celeſ. Audiſti miſeri ore
Pauli miãm dei p̃ris dicentis bñdictꝰ deꝰ ⁊ p̃r dñi nr̃i Ieſu xpi
p̃r miãꝝ ⁊c̃ Audite ⁊ nunc miãm v̂gis ⁊ mr̃is. p ipaʒ eñi culpa
remittiť ad ſanationẽ: pena dimittiť ad euaſionẽ. gr̃a ĩfũdiť ad
iuſtificatiõeʒ Anguſtia amittiť ad letificatiõeʒ Cõſolacõ ĩmittiť
ad trãq̃llitatẽ ⁊ ad cumulũ oĩʒ bonoꝝ: gr̃a ť buiť ad btificatiõeʒ.

Tercia Miſericordie.

Tercio p̃ricipaliť ẽ miſericors ꝓpť ſublimẽ ſtatũ q̃r dĩ
regĩa: quãto eñi aliquid ẽ potencius tanto dẽt cẽ miſe
ricordius: ⁊ nulla virtus preſtancior in rege q̃ꝫ miſeri
cordia ⁊ clemẽtia Ambr. Procul a magnaĩmis cupiditas vltio
nis. ¶ Figura p̃ris ciꝰ ħ docʒ Qui lʒ Saul ĩ cauerna exñtẽ potu
iſſet occidiſſe tñ mĩa ⁊ clemẽtia motꝰ ĩimico pepcit. Ber. Mo
ueat te ad miãm potẽtia tua q̃r q̃ꝫto potẽtior tãto miſericordior
eẽ debẽs. Ptãti eñi ad gloriaʒ cedit iniurias non vlciſci cũ poſſet.

Jllud enī videm⁹ ī aīalib⁹ q̄buſdā. Nā leo a catulo ꝓuocat⁹ nō
ſe vindicat ꝓpt̄ ſuā magnanimitatē ⁊ catuli vilitatē. Eadem cā
canes magni a ꝑuis inclinati nō ſe vindicāt. ſed ⁊ catulus cani
tū mordet: ſe mutuis morſib⁹ lacerāt: qꝛ aīalia vilia ſunt. Idē ꝓꝫ
quo ad aq̄lam q̄ cibū clement̄ cū auiculis cōdiuidit. vñ etiā aq̄
la cōmedēte eā ſequūt̄. ¶ Jnſuꝑ cū dicat̄ ſpecialit̄ regina mīe. vi
det̄ enī ꝙ hoc nomē mīe minime idē cōgruit. A digniori enim
fiūt denoīatiōes. Sed digniſſimū ē glīa ḡ poci⁹ regina glīe. Aut
ēt impatrix: qꝛ impator eſt ſuꝑ reges: ⁊ impatrix ſuꝑ reginas. ḡ
pocius imperatrix miſericordie dēt noīari. Rñſio. Gr̄a ⁊ gloria
ꝑ ſe tm̄ dicūt collationem boni: mīa v̄o ⁊ collationeꝫ boni ⁊ ab
lationē mali: ꝑ ſe ḡ plus ꝯphēdit ⁊ ī āplius ſe extēdit regnū mi
ſericordie q̄ꝫ glorie vel gr̄e: ſed ab āpliori potētia ⁊ maiori ē dig
nitas maior ⁊ denoīatio. ḡ beatiſſima v̄go maria a ſūma digni
tate debet dici regina mīe ¶ Jtē gloria ꝓp̄e tm̄ ē ī celo ⁊ ñ ī tra:
nec in īferno nec ī purgatorio: miſeriordia aūt in celo ⁊ ī terra
⁊ in īferno. Qꝫ aūt in celo ē quia ſaluati premiātur ſupra dignuꝫ
Ad Ro. 8. Non ſunt cōdigne paſſiones huius tpis ad futuram
gloriā que reuelabitur in nobis. Pſalmiſta 55. pſalmo Pro nihi
lo ſaluos facies illos. Glo. ideſt ꝑ nullis eoruꝫ meritis: ſꝫ gratis
per pietatē ſaluabis. Qꝫ aūt in terra pſalmiſta. Mīa tua dñe ple
na ē terra. Glo. ſpūali ⁊ tpali. Quia vbiqꝫ fidē dilatauit ⁊ ſolem
ſuū oriri facit ſuꝑ bonos ⁊ malos. Qꝫ in īferno oñdit doct. ſctūs
4.° ſcrip. de diſtic. 46. ꝓpriū inq̄t nō dereliq̄uit illud cuius ē ꝓpriū
ſꝫ deo ꝓpriū ē miſereri ſemꝑ ⁊ parcere. Qꝫ fcit vtiqꝫ erga malos
puniēdo citra cōdignū: merētur enī ad nihiluꝫ redigi q̄ tm̄ cōſer
uātur in cē nature vt dicere valeāt illud Treñ. 3.° mīe dñi quia
nō ſumus cōſumpti. Nec obſtat illud Jacobi 2.° Judicium ſine
mīa fiet ei q̄ nō fecerit mīam: qꝛ duplex ē mīa: totalit̄ ſcꝫ a pēa
liberās ⁊ aliq̄d de pena relaxās: licet pma nō ſit tm̄ ſcd̄a repitur
in punitiōe malorū. Preterea ip̄e ē ſuꝑ priouiū ⁊ ꝓprietatē filij
ſui regina. Nā quicq̄d deus non diſtribuit hoc ꝑ manus Marie
deſcēdit. vt dicit Ber. Sꝫ hec ꝓprietas ē mīa qꝛ ꝓpriū dei ē miſe
reri ḡ ꝓp̄e regina mīe. ¶ Nō aūt opponit̄ de ly. Jmpatrix dicēdū
ꝙ plus ē nomē timoris ⁊ rigoris: regina ē aūt nomē ꝓuidētie et
eq̄tatis: vñ etiā nō puto deū vſqꝫ in biblia exp̄ſſe nominari Jm
peratorē ſꝫ regē: h̄ enī ē nomē maieſtatis: ⁊ ſic dicēdū ē de hys
dña dñarū regina reginarū vel dea dearū: hec eniꝫ oīa īportāt dig
nitatē ⁊ excellētiā reſpectu maiorū vl̄ minorū. Et ſic patꝫ ꝙ me
rito dicitur regina mīe: quā mīam ī beata virgine nos merito

tāq̄ȝ nobis cōgruētiſſimaȝ ſup ōnes eius alias virtutes efferre iubemur. Unde Ber. i Ser. de aſſump. Tēpus loquēdi ⁊c̄. Nos inq̄t ſeruuli tui ceteris in v̇tutibus cōgandemus tibi: ſȝ in hac potius nobiſipis laudam⁹ v̇ginitatē: hūilitatē miramur: ſȝ mīa miſeris ſapit dulcius: hāc āplectimur carius: recordamur ſepius: crebrius īuocamus. Hec ē enī q̄ totius mūdi repationē obtinuit ſalutē oīȝ īpetrauit: ⁊ ad hoc nr̄ȝ ppoſitū nō īmerito in medium congruit pferre hoc exēplū: qd̄ Thomas brabātin⁹ in libro de apibus c. 28. 2. libri ponit q̄ int̄ religioſos quoſdam ſpū mire feruētes Sermo mutuus de Maria fuit: vbi alius ei⁹ pōderoſitatē ſcȝ q̄ iux̄ Lucā fuerat turbatā in ſermone: alius prudētiaȝ ſcȝ q̄ modū cōceptiōis inq̄rit: ali⁹ hūilitatē vbi ſe ancillā noīat laudauit. Tūc vnus pie temerarius abortis lacrimis cū applauſu: ⁊ ego inq̄t meā dicā ſnīam de v̇gine glorioſa: nihil ea ſtulti⁹ in creaturis repitur: an ignorat̄ inq̄t q̄ oēs fere totalit̄ pc̄tores vbi poſt lapſuȝ ſurgere ceperit deū vltionē formidātes ad mr̄eȝ eius quaſi ppiciatoriū pietatis cōfugiūt: ⁊ eā vt vere reconſiliatricē carius āplectūtur: nec mirū q̄ circa frequēs miniſteriū ſatagere nō deſiſtit donec pdigos filios recōſiliat pr̄i. Canit enim cōfeſſio eccleſiaſtica. Q̄m̄ peccatorū mole premimur ⁊ nō ē qui adiuuet: ſcȝ ita facile congrue ⁊ efficaciter ſicut tu v̇go Maria. Ad hunc ḡ fontem iuxta Ber. properat anima noſtra: ad hunc miſericordie cumulū tota ſollicitudine miſeria nr̄a recurrat. ſcȝ quā diu in hac ſumus vita: quia nunc tempus ē miſerendi vſq̄ȝ ad diē iudicij quouſq̄ȝ ſe huius regie miſericordia extēdit ⁊ tūc terminabitur ⁊ deſinet. Unde ⁊ Aug⁹. ad frēs de heremo. Frēs inq̄t videamus ne vacui veniam⁹ ad hoc tremēdum iudicium. Tunc enī mīa fugiet a gēma paradiſi ſcȝ Maria. Nunc igit̄ eā ad mīam puocemus deprecādo cū eodcȝ ī oratione ſup pſalmo dicēte. Aue vite ianua: ſal⁹ penitētis: reſpice miſerias aīe lāguētis ne ī ira ſentiā voces arguēt̄. mes pc̄tis exuas ſiml̄ ⁊ morient̄.

Sequitur oratio.

O Maria diuiniſſima dei genitrix: in cuius virgiali gremio pater mīarū pyſſimum opus opat⁹ ē: q̄ mūdiſſimū tēplū tuū ip̄a replebat mīa pōibus ad noſtrā ſalutē ab īitio pmiſſa: ſȝ p te nobis reddita: da vt q̄ miſeria p̄uia ad matnū culmē extoller̄. dignitate regia miſereri cōpelleris vt ꝯfeſſiōe veridica mat̄ miſericordie vocitar̄.

In vita hac maternalit̃ gubernes ꝛ ĩ hora mortis misericordie
nos tuearis: cõtra larnales demonuz facies nos cõſigna: cor p
territũ dulci cõſolatiõe cõforta: miſerabiles nr̃os gemit⁹ clemẽ
ter auſculta: tũc o dñ̃a man⁹ tue largiſſime miſericordit̃ extẽdã
tur: tunc miſera aĩa a te benigna ſuſcepta miſericordiſſiõ iudici
pñ̃ſentet: vt dilecti filij faciẽ deitatꝭ ꝛ tue excellẽcie gloriã digni
tatis videre valeat ineternũ. Amen.

Vita.

Melliſluus doctor cõcludẽs
nomẽ honorẽq́ȝ virginis in euuz duraturos inquit ſu
p ſalue. Infreta dũ fluuij currũt dũ montibus vmbre.
Luſtrabũt cõnexa polus duz ſidera paſcit. Sẽp honor
nomẽq́ȝ tuũ laudeſq́ȝ manebũt. Spes mea v̓go pia v̓go ſacra v̓
go Maria. Et nõ amplius: Amplius multũ ꝛ ſup oẽm modũ
nã ineternũ ꝛ vltra nõ deficiat laus eius de ore hoim ꝛ angelo
rũ: ꝛ nos cũ angelis ꝛ archãgelis: cũ thronis ꝛ dñ̃ationib⁹: cũq́ȝ
oĩ milicia celeſtis exercitus: ymnũ ſancte ſcõꝝ canim⁹. Illi glo
riã nos ymnũ gl̃e: illi gloriã quã pñ̃tes vident: nos ymnum tm̃
modo gl̃e: ideſt memoriã eructamus habũdanciã ſuauitatꝭ ſue
Hec ille. ¶ Sic apparet qualiter in hoc mũdo nõ minus ꝛ in ce
lo vita videlicȝ gr̃e ꝛ glorie ſpiramẽ exiſtit. Quare nõ incõgrue
ad honorẽ ipſius que vnũq̃dq́ȝ exiſtẽs in õne ꝛ vita iocunda cõ
ſeruat hoc v̓bũ aſſumptũ ẽ ſcȝ vita.

Vita.

Poſtq̃ viſum eſt qũo beata
v̓go extollit̃ ab illa vniuerſali pñ̃idẽcia: pcellẽtia: ꝛ po
teſtate qꝛ regĩa: ꝛ ab illa viſcerali pietate: qꝛ mr̃e. Hic
cõſequẽt̃ videdũ ẽ qũo extollat̃ ab exẽplari ꝛ influẽcia
virtuali ꝛ motione: in hoc q̇ dicit̃ Vita nr̃a: quia vita aĩe. qꝛ ly
nr̃a refert̃ ad vitã ſicut ad ſpẽ ꝛ dulcedinem. ¶ Omiſſis igitur
alijs diuiſionibus ſubtilioribus põt diſtingui triplex vita.

Scilicet.
- Mundialis operationis.
- Spiritualis conuerſationis.
- Eternalis delectationis.

¶ De p̃ma Jacobi 4.º Quid eni ẽ vita v̓ra: Vapor ẽ admoduȝ
parẽs. De ſcd̃a Viuo ego iã nõ ego. Viuit inq̃t aplu̇s aũt in me
xp̃us. De Tertia pſalmiſta. Lauda aĩa mea dñ̃m laudabo dño.
Perfecte in vita mea dño. eterna: que ẽ vere vita ſcȝ cũ pfecte ci

adheſero. Pria miſerys plena. Tertia gaudys ſecura. Secunda
vtriſqꝫ oeteta. ¶ De prio pncipali Sciēdū ꝙ vita mūdialis opati
onis a tribus cōſiderari pōt: ſcꝫ durationis breuitate: Afflictiōis
penalitate. Mutatiōis labilitate. ¶ De pmo Sapie 9º. Homo i
firm⁹ exigui tpis. Et Job breues dies hois ſūt ꝛ numer⁹ mēſiuꝫ
apud te ē. Sup quo btus Grego. 2º. moraliū. Hoc eni inqt apud
nos velud nō eſſe cōſiderat qd tāta velocitate trāſcurrit. In die
bus breuitas tpis. In mēſibus vo quaſi multiplicata dieruꝫ ſpa
cia deſignātur. Nobis ḡ dies breues ſūt: ſꝫ qꝛ nr̄a vita poſt tēdi
tur apud deū numerus nr̄oꝝ mēſiū eē memorat: nulla q̄ hoib⁹
in h mūdo fiūt abſqꝫ dei oipotētis occulto cōſilio veniūt Statu
tū qꝫ ē q̄tū in ipa vita mortali tpalit viuat Nec obſtat vt ideꝫ
dicit de Ezechia cui dictū ē p pphetaꝫ Diſpone domui tue quia
morieris tu ꝛ non viues: ꝛ tñ ſibi 16. anni ſupadditi ſunt in vita
¶ Quia vt idē Grego. Rñdet p pphām ſibi dies ignoſcit q̄ mo
ri merebatur: p largitatē vo mīe illo eū tpe ad mortē diſtulit ꝙ
añ ſecula ipe deus pſciuit. ¶ De lamētabili duratiōis breuitate
iducit phus in poeta fabula cuiuſdā poete q̄ddā palaciū defūtuꝫ
deploratis in hys vbis Domus egredia cōpungor ad lacrimas
tuā ītuēs ſolitudinē Ac illa cōtremuit cōpaſſa mihi ppt lacrīaꝝ
multitudinē Cui inqt vbi q̄ſo ſūt qui quōdaꝫ te ihabitauerūt ꝛ
iocūdā vitā cuꝫ ſecuritate ꝛ tpis ſerenitate ac amēitate duxerūt
ꝛ me q̄ꝫ ſubſecuti tpis trāſitoriā dimiſerunt. Res nāqꝫ nulle ſta
biles q̄ cū fluxibus tpis fluxibiles fluūt. Quo ppt dicit Job Du
cūt in bonis dies ſuos ꝛ in pūcto ad iferna deſcēdūt. Sup quo
Grego. 15. moraliū Ois inqt lōgitudo tpis pñtis vite pūctus eſſe
cognoſcit cū fine termiat: quicq̄d trāſire potuerit ſubito fuit in
pūcto ſcꝫ ponim⁹ ꝛ leuamus: q̄ſi ḡ in pūcto vitā tetigit quaꝫ hāc
accepit ꝛ amiſit. Hec ille Vita ḡ nr̄a ratione hui⁹ duratiōis atqꝫ
vanitatis breuitate nō incōgrue in ſacra ſcriptura tbus cōpat:
ſcꝫ viſiōi ymagiarie: trāſitiōi vmbre: operi aranee. ¶ De primo
pſalmo 38. Verūtñ vniuerſa Glo. ideſt oia q̄ aput nos ſūt. Vani
tas. Ois hō viuēs in h mūdo Verūtñ in ymagie ideſt ad ſimili
tudinē ymagis in ſompnis vel ſpeculo apparēt] q̄ ſubito diſpet
ꝛ in obliuiōi venit: ptrāſyt ois hō Cito trāſyt ꝛ trāſeūdo deficit
ꝛ euaneſcit q̄ ſubito diſparꝫ ꝛ in obliuiōi venit. ¶ De ſcdo pſal
miſta l. 43. Hō Glo q̄ prius fuit vanitatis ſimil poſtea peccando
vanitati ſimilis factus ē: ideſt nullius momēti in ſe vanuꝫ ē iñ
ōne tranſitoriū qd de ſua ſubſtācia cadens vt fumus euaneſcit:
ita ꝛ homo tabeſcit: vnde ſubdit dies eius Gloſa. ideſt vita eius

momentanea erūt ſicut vmbra que ſubito diſparat: preterijt ſcꝫ
velociter propter eius fragilitatem. Non enī habet firmitatem
manendi ſicut nec vmbra: Unde apoſtolus. Que eſt vita veſtra
vapor eſt ad modicum parens. Et Augꝰ. Quid ē viuere niſi de
vita tranſire. Hec ex gloſa Augꝰ. ⁊ Caſſio. ¶ De tertio pſal.º 89.º
Anni noſtri ſicut aranea. Gloſa Augꝰ. Sic inanes ⁊ ī utiles me
ditabuntur ideſt reputabuntur Nam quecūqꝫ in annis noſtris
agimus ita fragilia ſunt ⁊ trāſitoria ſicut tela aranee. Sicut enī
aranea mittit fila ⁊ huc iſtucqꝫ diſcurrit ⁊ tota die texit ⁊ labor
quidem grandis eſt: ſed effectus modicus eſt ⁊ quaſi nullus: ſic
⁊ vita hominum huc illucqꝫ diſcurrit in occupationibus ianis
⁊ inutilibus laborat vt res corruptibiles ſcꝫ diuicias ⁊ honores
acquirat ⁊ nō intelligit ꝙ laborando araneā tele texit quia oīa
velociter amittit. ¶ Scdo cōſiderat presens vita ab afflictionis
penalitate ꝑpter ingreſſum vilis ⁊ fragilis conditiōis. Et iō dic
Job 17. ca.º Putredini dixi pater meꝰ es mater mea ⁊ ſoror mea
vermibus. Glo. putredinē patrem dicit. Quia ōnis homo ab ori
gine iā viciata deſcēdit: mater vō ⁊ ſoror vermes ꝗtū ad mate
riā corruptibilis carnis: q2 ⁊ de putredine ꝓceſſimꝰ ⁊ cū putredi
ne venimus quā portamus. Et Innocē. tius Antea lotharius
inde vilitate cōditionis hūane. Generalit inqt omnes ſine ſcia
ſine vbo ſine vtute naſcūtur: flebiles: debiles: imbecilles: parū a
brutis diſtātes: ymmo in multis minus habētes: nā illa ſtatim
vt exorta ſint gradiūtur: nos aūt non ſolum erecti pedibus nō
incedimus verū ⁊ curuati manibus nō reppimus. Et idez in co
dē c. 8. O vilis hūane cōditionis indignitas: īdigna vilitatis hu
mane conditio herbas ⁊ arbores inueſtiga. ille de ſe producunt
flores frondes fructus: ⁊ tu de te lendes: pediculos: ⁊ lūbricos.
Ille de ſe fundunt olium vinum ⁊ balſamum: ⁊ tu de te ſputuꝫ:
vrinam ⁊ ſtercus. Ille de ſpirant ſuauitatem odoris: ⁊ tu de te
reddis abhominationem fetoris: qualis eſt arbor talis eſt fruc
tus. Non enim poteſt arbor mala fructus bonos facere. Quid
eſt enī homo ſcdm formaꝫ niſi arbor cuius radices ſunt crines:
trūcus caput cum collo: ſtipes: pectus cum aluo: rame vlne ſūt
cum tibys: frondes ſunt digiti cum articulis. hoc eſt foliū quod
vento rapitur: et ſtipula que a vento ſiccatur. ¶ De ingreſſus
fragilitate dicit Job 13. homo natꝰ de muliere. Sup quo Grego.
11.º moraliū. Hoc igit loco mulieris nomīe quid niſi infirmitas
deſignatur cum dicitur homo natus de muliere: ac ſi apertius
dicat. Quid in ſe habet fortitudis qui natus eſt ex infirmitate.

¶ De progreſſu ſubdit: breui viuens tp̄e repletur multis miſe
rijs. Ecce inquit viri ſancti vocibus pena hoīs breuiter ē expreſ
ſa quia ⁊ anguſtiatur ad vitā ⁊ dilatatur ad miſeriā. Si eni ſub
tiliter cōſideretur oē quod hic agitur pena miſerie ē. Ipi eteniꝫ
corruptioni carnis ſeruire ad neceſſaria atqꝫ conceſſa miſeria ē
vt cōtra frigus veſtimēta: contra famē alimēta: contra eſtuꝫ fri
gora requirantur. Qꝫ multa cautela cuſtoditur ſalus corpis: qꝫ
etiā cuſtodita amittitur: amiſſa cum graui labore reperiat̃: ⁊ tn̄
repata ī dubio ſemꝑ ē. Quid hoc aliud qꝫ mortalitas ⁊ vite mi
ſeria ē: ḡ ſcōm pſalmiſtā 38. Fruſtra cōturbatur oīs homo. Glo.
Aug⁹. ideſt inutilit̃ vana ſolitudīe circa tp̄alia grauat̃ ⁊ iraſcit̃
de vanis ad votū nō ſuccedētibus: quia oīa trāſiunt ⁊ deficiūt:
⁊ vere ē vana ⁊ inutilis cōturbatio: qꝛ theſaurizat ⁊ ignorat cui
cōgregabit ea: quia neſcit vtrū ip̄e eis fruet̃ vel nō: vtrū filij he
reditabūt eas poſt mortē vel nō: forſitā enī cito moriet̃ ⁊ deſide
ria filiorū euertētur: aut fiſcus occupabit: aut fures rapient: aut
aduerſarij: aut ignoti poſſidebunt. ¶ De egreſſu inq̄t Iob. Qui
quaſi flos egreditur Grego. Quia nitet in carne ſꝫ conteritur qꝛ
redigit in putredinē. Quid eniꝫ ſūt inquit nati hoīes in mundo
niſi quidaꝫ flores in cāpo. Tendamus oculos cordis in hac lati
tudine mūdi preſentis ⁊ ecce tot quaſi floribus quot hoībus ple
nus ē vita: itaqꝫ in carne flos in feno eſt. Unde pſalmiſta dicit
Homo ſicut fenū dies eius ⁊ ſicut flos agri ita efflorebit. Yſay.
quoqꝫ ayt. Omnis caro fenū ⁊ oīs gloria ei⁹ ſicut flos agri. Hō
enī more floris ꝓcedit ex occulto ⁊ ſubito apparet in publico: q̄
ſtatim ex publico ꝑ mortē retrahitur ad occultū carnis nos vi
ridicas oſtēdit ſꝫ aridicas pulueres ab aſpectib⁹ retrahit: quaſi
flos apparuimus q̄ nos eramus ⁊ quaſi flos areſcimus q̄ tp̄alit̃
apparebamus. Unde pſalmiſta de triſti egreſſu. Deficit inq̄t in
dolore vita mea. Glo. tp̄alis deficit in dolore tormētorū: quaſi ꝑ
longas ⁊ graues paſſiones ad morteꝫ deducta ē preſens vita: ⁊
anni mei: ideſt longa vita durās ad penas ſunt in gemitibus ⁊
nō morte tollūtur. ¶ Tertio conſideratur preſens vita a mutati
onis labilitate. Eccleſiaſtici 18. De mane vſqꝫ ad veſperā īmuta
bitur ſpiritus Iob 13.° Nūqꝫ in eodeꝫ ſtatu ꝑmanet. Super quo
Grego. ibi ſupra. Quia inquit de infancia ad pueritiam. pueritia
ad adoleſcentiam: Adoleſcentia ad iuuentutem: Iuuentus ad
ſenectutem: ſenectus tranſit ad mortem. In curſu vite preſenti
ipſis ſuis augmentis ad detrimenta impellitur ⁊ inde ſemꝑ de
ficit: vnde ſe proficere in ſpacium vite credit: fixū etenī ſtatum

h hĩc non poſſum⁹ vbi trãſituri venim⁹ atqꝫ h ipm nrm viuere
cotidie a vita trãſire ẽ . Sz q̃d queſo de iuuẽtute ſpecialit̃ pfere
mus Juuenis enĩ nil aliud niſi equ⁹ ĩdomit⁹ cẽ ↄſpicit̃ :q̃ freno
rõis relicto p deuia gradit̃ facilit̃ ſeducit̃ Labilis ĩ oĩbus rcpit̃
Et iõ ſapiẽs puer.3.º Tria ſũt inq̇t difficilia mihi ꝛ q̈rtũ penitus
ignoꝛo. Uiã aquile in celo: viã colubꝛi ſup petrã. viã nauis ĩ me
dio mari: ꝛ viã viri ĩ adoleſcẽtia. Rõnez dic̃ glo.. Quia difficile
ẽ ſcire quot cogitatiões iuuenis agitat̃ q̃ viã veritatis deſeruit
Et q̃d dicem⁹ de ſenectutis cõditiõe: quã oẽs appetũt ea tamen
adepta q̃d int̃ mũdanos deteſtabilius Cũ .n. quis ad ſenectuté
pceſſerit. vt ayt Innocẽ. libꝛo de vilitate cõdicõnis hũane Coꝛ
eius affligit̃ :caput cõmouet̃ :lãguet ſpũs: fetet anhelitus: facieſ
rugat̃ :ſtatura ĩcuruat̃ :caligãt oculi: vacillant articuli: nares ef
fluunt: crines deficiunt: tremit tactus: deperit actus: dentes pu
treſcũt: ꝛ aures ſurdeſcunt: facile puocat̃ :difficile reuocat̃ : cito
credit: tarde diſcredit: tenax :cupidus: triſt|.q̃rulus : laudat an
tiquos: ſpernit modernos: vituperat pñs: cõmendat pꝛeteritũ:
ſuſpirat ꝛ anxiat̃ :toꝛpet ꝛ ĩfirmatur . Hec ille O labilis hũana
condicio irremediabilis cõtinua alteracõ. Nõ enim ſolũ ex tua
condiciõe: ſed cui ſubes diuerſitatis foꝛtũe. Dic̃ enĩ Boeci⁹ inde
cõſola. phie li. 2.º pſa 4. Quis ẽ tã cõpoſite felicitatis vt nõ aliq̃
ex pte cũ ſui ſtatus q̈litate rixet̃ Anxia enĩ res ẽ humanoꝝ co
dicio bonoꝝ vt q̃ vel nunq̃ꝫ tota pueniat vel nunq̃ꝫ ppetua ſub
ſiſtãt: hinc ſenſus exuberat ſed ẽ pudoꝛi degener ſanguis . Huc
enĩ nobilitas notũ facit ſed anguſtia rei familiaris incluſus eẽt
malet ignotus ille vtroqꝫ circũfluus ſcz tam diuicijs q̃ꝫ nobili
tate vitã celebẽ deflet ideſt caſtã vitã qꝛ foꝛſitan non põt ducere
vxoꝛẽ . Jlle nuptijs felix oꝛbatus liberis alieno ſenſu nutrit he
redi Alius pꝛole letatus filij filieue delictis meſtius illacrimat
Jdcirco nemo facile cum foꝛtune ſue conditione concoꝛdat In
eſt enim ſingulis quod inexpertus neſciat q̊d expertus abhoꝛ
reat. Hec ille Pꝛo continuatiõe huius vite naturalis cauſa eſt
intemerata virgo Maria : que pꝛo nobis intercedendo nos a
periculis pꝛeſeruat a peſtilẽcijs ꝛ pꝛecipitationibus . Unde ſan
ctus ſeraphicus doctoꝛ in ſtimulo amoꝛis. Uere ĩquit vita que
moꝛtem ſuperbie viciſti: que nobis vitam gratie impetraſti: vi
tam gloꝛie genuiſti. Et non eſt dubiũ ꝙ vita nature multis red
didiſti: in omnibus enim te vita moꝛti opponis Si enim ſecun
dum Auguſtinũ ſermone de aſſumptione. Multe filie congre.
diui. ꝛc̃. Non tanta interceſſione mundus fulciretur: nimirum

iuſto dei iudicio ſubuerſus iam fuiſſet ſicut olim ſodoma ⁊ go
moꝛra diuino igne perierūt. Et ſic̄ populus iudaycꝰ in deſerto
celeſtibus plagis aſſumptus eſt. Ecce enim eedem iniquitates
que illis erant cauſa perditionis: multo amplius per vniuerſū
mundum multiplicate ſc̄:ac ſi inferre vellet:niſi ipſa pꝛo nobis
interpellaret:ꝙ vita noſtra iuſto dei iudicio peccatis poſcētibꝰ
moꝛte extingueretur Ergo vita noſtra ſalue:quia eadeꝫ inferē
do ab ipſa tenemus. ¶ De pꝛeſeruatione vite ponit Pe.damaſ.
exemplum de puero iudeoꝛū filio. Hic cuꝫ a coeuis ſuis xp̄iano
rū̄ filijs ad hoc adductus fuiſſet vt in eccleſia ſancte Marie vir
ginis coꝛpus ⁊ ſanguinē perciperet id pr̄ eo referēte cognoſcēs
appꝛehenſum puerum in os foꝛnacis ardētis pꝛoiecit ligna q̊ꝫ
quo vehemētius vrerētur iniecit At vero mater pueri cum au
diſſet hoc pꝛopter communionem factuꝫ fuiſſe cucurrit ad libe
randum eum:ſed cum vidiſſet incendia ab oꝛe foꝛnacis patulo
huc illucq̄ꝫ reſpargi oꝛnatum capitis,ad terrā pꝛoiecit diffuſaq̄ꝫ
ceſarie ſe miſeram clamitās ciuitatem repleuit vocibus. Xpꝛi
ſtiani vero cucurrentes ad ſpectaculū retractis ignibus ab oꝛe
foꝛnacis inuenerunt quaſi ſuper plumas molliſſimas diſcum
bentem puerum. Cuncq̄ꝫ benedixiſſent dominum,piectū huius
ſceleris auctoꝛem iudeum in foꝛnacem ita ignis abſoꝛbuit vt
vix de oſſibus puū quoddā relinqueret iudiciū. Interrogātes
aūt infantulū xpꝛiſtiani q̄le fuiſſet inter ignē vmbꝛaculum ayt
mulier que in illa baſilica vbi de menſa panem accepi ſedens ī
cathedra puerulum in ſynu ſuo gerens:hec me pallio ſuo ne
ignis voꝛaret cooperuit. Tunc agnita fide catholica puer cum
matre baptizatus eſt Judeoꝛum quoq̄ꝫ multi in vꝛbe illa hoc
exemplo ſunt ſaluati. Hec Petrus damaſcenus quot hominuꝫ
multitudinem xpꝛiſtifeꝛa virgo pꝛeſeruauit a moꝛte cotidie pꝛe
ſeruat ⁊ deuote inuocantes vſq̄ꝫ in finem ſeculi pꝛrſeruabit:er
go ſalue vita noſtra.

Vita noſtra ſalue.

SEcūdo pꝛīcipaliteꝛ ē vita
ſpiritualis conuerſationis: qui a contemptu pꝛefate
vite exoꝛdium ſumit. Pſalmiſta. Secundum miſericoꝛdiā tuā.
Gloſa. Non ſecundum meū meritū viuifica'me ne amando vi
tam tempoꝛalem perdam vitam ſpiritualem. Hec vita ſpūalis
cōſiſtit in gratia. ¶ Gratia enī facit hoīem ſic viuere Auguſtinꝰ

Sicut vita corporis eſt aĩa ita vita aĩe ẽ deus Unde ſicut morit
corpus ſi deſerat ipm aĩa ita ſi gratia recedit ab ipa moritur ſed
vnita deo ſicut ſpũs influit corpi vitã: ⁊ cũ vita virtutes natura
les: ⁊ actus eorũ pro vt videlicet homo viuus põt opari: loqui:
delectari. Sic deus aĩe per caritatẽ coniũctus influit ſibi vitã ⁊
eẽ gratie: ⁊ ṽtutis cã operationibus depẽdentibus ab eiſdẽ. Et
inde ẽ ꝙ homo viuẽs p gratiã põt actus ſpũales exequi per vir
tutẽ ſcꝫ: loqui p cõfeſſionẽ: delectari p deuotionez: ſentire p cõ
paſſionẽ: videre p diſcretionẽ. De hac vita loqtur melliflu' doc.
Ser. Aplõꝝ Petri ⁊ Pauli. Hij ſũt inqt magiſtri nr̃i Qui a ma
giſtro oĩm vias vite plenius didicerũt ⁊ docent nos vſqꝫ in ho
diernũ diẽ. Quid ḡ docuerũt vl' docẽt apoſtoli ſci: nõ piſcatoriã
artẽ: nõ cenefactoriã vel qcqꝫ huiuſmõi: nõ platonẽ legere: non
ariſtotilis verſucias in verſari: nõ ſemp diſcere ⁊ nũqꝫ ad veri
tatis ſciẽciã puenire. Quid ḡ docuerũt me viuere putas pua reſ
eſt ſcire viuere magnũ aliqd ymmo maxim. Nõ enĩ viuit qui
ſupbia inflatur: qui luxuria inqnat': q ceteris inficit' peſtibus
qm̃ non ẽ hec viuere ſꝫ vitã cõfundere ⁊ portis mortis appropi
quare. Bonã aũt vitã ego puto ⁊ mala pati ⁊ bona facere ⁊ ſi p
ſeuerare vſqꝫ ad mortẽ. Hec ille. Et hec vita ſcðꝫ theologos tñ
diuiditur in duo mẽbra: ſcꝫ actiuaꝫ: ⁊ contẽplatiuaꝫ vitã: dicit
enĩ glo. ſup illo Luce io. Intrãte Jeſu in quodaꝫ caſtello ⁊c. In
domũ quã intrat Jeſus ſũt due ſorores: p qð miſtice inuitur ꝙ
ſi alicuius cõſciẽtiã deus intrauerit inde prauitas vite ſi ibi fue
rit excluditur ⁊ duplex vita introducit': ſcꝫ actionis: ⁊ cõteplati
onis: ⁊ int' eas ẽ xp̃us medius ideſt vtriuſqꝫ cõmunis. Nonne
⁊ ſpecialius Maria vicijs plena ⁊ peccatis mortua pus fuerat
ſed intrãte Jeſu domũ ideſt cõſciẽtiã eius prauitas vite elimi
nata ẽ ⁊ duplex vita ĩtroducta: ſcꝫ actiõis ⁊ contẽplatiõis. ¶ De
hac duplici ſpũali vita loqtur btũs Grego. 6º moraliũ ſuper illo
Job. Ingredieris in habũdantia ſepulcruꝫ: vir qppe pfectus in
habũdantia ſepulcruꝫ ingreditur: quia pus actiue vite opa con
gregat ⁊ poſtea carnis ſenſum per contẽplationẽ mortuuꝫ huic
mũdo fundit' occultat: vnde ⁊ apte ſubditur ſicut infertur acer
uus tpe ſuo: actionis nãqꝫ tẽpus primũ eſt: contẽplatiõis extre
mũ: vnde neceſſe ẽ vt pfectus quiſqꝫ pus virtutibus mentẽ ex
erceat atqꝫ hanc poſtmodũ in horreũ quietis abſcõdat: pus enĩ
mẽs deſudat ĩ ope ſi poſt modũ refici debeat p contẽplationeꝫ
Hic ẽ ꝙ Jacob pro Rachel ſeruiuit ⁊ cã accepit: eiqꝫ dicitur: nõ
eſt cõſuetudis in t'ra nr̃a vt minores añ tradamus ad nuptias

quã maiores Rachel nãq; viſum ꝑncipiũ Lya aũt laborioſa di
citur. Sed quid ꝑ Rachelē niſi contēplatiua vita: q̃d ꝑ Lyã ni
ſi actiua deſignatur. ¶ In ꝑncipio vero qȯ deus ē querit̃ i opa
tione aũt ſub graui neceſſitatuз faſſe laborauit: vnde ⁊ Rachel
pulcra ſ; ſterilis. Lya aũt lippa ē ſ; fecũda: q2 nimirũ mēs cum
contemplandi ocia appetit plus viret: ſ; minus deo filios gene
rat: cũ vero ad laborē ſe ꝑdicationis dirigit minꝰ videt ſ; ãpliꝰ
paret: poſt Lye ergo ãplexus ad Rachelē Jacob ꝑuenit: q2 per
fectus quiſq; ad fecũditatē actiue vite añ iungitur: ⁊ poſt requeз
contēplatiue copulat̃ Hec ille. ¶ Hec duplex ſpũalis vita etiaз
ſignificatur ꝑ illas duas ſorores: ſcз Marthã ⁊ Magdalenaз.
¶ Per Marthã miniſtrãtē ſignificatur vita actiua: q̄ quaſi ſpe
cialit̃ refert̃ ad dilectionē ꝓximi ⁊ caritate ꝓximi ſaciat̃. ꝑ ma
riã vero ſedentē ⁊ audientē dñm ſignificatur contēplatiua: que
ſpecialit̃ refert̃ ad dilectionē dei licз dilectionē ꝓximi nõ dimit
tat. ¶ Diſtinguitur aũt ſcđm officia nõ ſcđm ꝑſonas: nemo enĩ
eſt contēplatiuus: qui q̃nq; non fiet actiuus: ⁊ ſic ē dilectio refe
rēda ad diuerſitatē officiorũ: nã alia ſunt officia actiue alia con
tēplatiue vite. Officiũ aũt actiue ē opa mĩe ꝓximo miſericordit̃
exhibere. Actiua enĩ eſuriēti panē corꝑalem ignorãti panē ſpũa
lem tribuit: errantē corrigit: ꝓficientē adiuuat: deficientē ſuble
uat: ſingulis neceſſaria ꝓ poſſe diſpēſat. ¶ Officiũ contēplatiuuз
eſt ſoli deo vacare ⁊ de ſolo deo meditari: que aũt ſint ꝑtes ⁊ ꝓp
etates vtriuſq; vite notemus. ¶ Actiue pars duplex: ſuperior:
⁊ inferior. Suꝑior ꝑdicatio lectio. Inferior exhibitio mĩe: diſpo
ſitio familie. Contēplatiue pars duplex: ſuperior: inferior. Supe
rior: cõſideratio ſuꝑnorũ in ſpũ ſancto gaudiũ. Inferior ſcriptu
re meditatio: vocalis oratio. Actiua fructuoſior: laborioſior: pe
riculoſior: prior. Contēplatiua diuturnior: iocũdior: ſecurior ¶ Et
notandũ ꝙ non vſq;q̃q; preferēda ē contēplatiua vita actiue.
Alioquĩ ſpõſus in cãticis videret̃ iniuriari ſponſe reuocãs eaз
ab ocio contēplationis ad laborē actiõis: ſpõſa enĩ ingreſſa tha
lamũ ſponſus eã excitat dicēs Egredere. Cui ipa reſpondet. La
ui pedes meos. Ipe tñ cõpellit eã egredi. Contēplatiua g̊ vita ñ
ꝓfertur actiue q̃ntum ad ꝑſonas: ymmo excedētia ſũt ⁊ exceſſa
q̃ntum ad ꝑſonas. Prefertur aũt ei q2 actiua ē terminabilis. Cõ
templatiua interminabilis. Actiua enĩ cũ vita deficit: contēplati
ua poſt hãc vitã ꝑficit. Ignis amoris qui hic ardere incboat cũ
ipm quē amat viderit in amore ãplius igneſcit. Yſaye 31. Ignis
in Syon ⁊ caminus in Jeruſalē q̃ſi modicus feruor eſt in vita:

Immēſus in pria. ¶ De arte autē acquirēdi vitā contēplatiuā
docet Cācellarius pariſieñ. duodecī induſtrias preſuppoſita ſēp
xpi gratia: q̄ principaliſſime p̄mo monet ⁊ ipellit. Quia oē datū
optimū ⁊ oīne donū pfectū deſurſum ē deſcēdens a pr̄e liminū
¶ Prima induſtria ē dei vocationē attēdere: ſcd̄a ppriā cōplex
ionē agnoſcere: tertia officiū vel ppriū ſtatum aſpicere: quarta
ſemetipſ ad pfectionē extēdere: quīta occupatiōes effugere: ſex
ta curioſitatē deponere: ſeptīa lōganimitatem aſſumere: octaua
paſſionū vel affectionū origīes aduertere: nona tēpus ⁊ locum
ydoneū inq̄rere: decima ſompno ⁊ cibo moderāter indulgere:
vndecīa meditatiōibus pys generatiuis affectuū ſilēter īſiſtere:
duodecīa ſpiritū a fantaſmatibꝰ auertere. ¶ Qr aūt Maria nr̄a
hāc ſpūalem vitā in ſūmo habuit patet: qr ſumme deo p carita
tem adheſit ex t̄bus rōnibus. In Luca legit: que p̄miſſa q̄ſtiōe
de duobus debitoribus quorū vnus debebat denarios quiqua
gīta alius centū: ⁊ nō habētibus vñ redderēt donauit vtriſq; et
querēte dño quis plus dilexit. Rñdetur eſtimo qr hys cui plus
donauit. Ex hoc ḡ colligit q̄ ille plus tenetur diligere cui plus
donatur. Sed beatiſſime vgini ſup ōnes creaturas plus ē dona
tū: ḡ ſuper ōnes creaturas plus diligere tenebat. ¶ Itē caritas
eſt de corde puro ⁊ de cōſcia bona ⁊ d̄ fide nō ficta: ḡ vbi maior
puritas ibi maior caritas: ſz beatiſſima hūit puritatē in ſummo
qua ſub deo maior neq̄t intelligi: patet ⁊ hoc auctoritate Jero.
Etenī inq̄t beatiſſima v̄go diligebat ex toto corde xp̄m talibus
q̇dam inflāmata deſideriorū ardoribus tāto ſiquidē valitudie
q̄to dei munere illuſtrabatur interius. Uocat enī eaz ſponſam
cāticorū 2°. Amicā ſuā dicēs. Surge amica mea. Sabineñ. Ani
mi mei cuſtos ⁊ diuinorū conſcia ſecretorū: colūba mea ſimplex
nō inuida ſpū ſancto illuſtrata: formoſa mea tota pulcra i qua
non ē macula: ita q̄ vbiq; p hoc pnomē mea diſcretio quaſi ſin
gulari precellētia deſignatur: nōne exiſtēs in hac vita cū feſtina
tione in mōtana abyt: vbi dicit Glo. quia nō gaudebat in publi
co videri ſz tātūmodo fixa pmanebat cū filio ſcz naſcēte quia i
uenerūt puerum cū Maria matre eius. ¶ Scd̄o fugiente Sur
ge ⁊ accipe puerum cuz Maria matre eius. ¶ Tertio reuerten
te: predicante: ⁊ moriente. Stabat iuxta crucē mater eius: in ſig
num veri exercicy huius duplicis vite actiue ſcz ⁊ contēplatiue
euangeliuz de duabus ſororibus ſcz Maria ⁊ Martha in eius
aſſumptione legitur. Nā beata v̄go Martha ē ⁊ Maria. Mar
tha per ſtudiū bone actionis. Maria per ociū ſcē contēplatiōis.

Martha fuit cū cognate pregnanti pregnans ⁊ ipſa tribus mē
ſibus miniſtrauit: Maria fuit audiendo conferendo in corde
ſuo que audiebat de eis que predixerant prophete. Sed quid ē
ꝙ Martha conqueritur infra de Maria ſorore ſua: que eſt iſta
Maria que relinquit ſororem ſuā miniſtrare. ¶ Martha ē vo
luntas Marie que attendens ⁊ videns filium ſuum cōprehen
di: ligari: conſpui: flagellari: irrideri: ſpinis coronari: crucifigi:
ſepeliri: inter hec ſollicita quia naturali cōpaſſione quaſi ſatage
bat eū liberare ſed ideo eius ſoror contemplans diuinam volū
tatem quā ſedendo iuxta pedes audiebat conformās ſe illi con
ſenciebat vt ita fieret: ſed quid reſpondit dominus pro Maria
Martha martha ſollicita es ⁊c̄. ¶ Reuera ſollicita ⁊ turbata er
ga plurima fuit Maria quādo herode perſequente fugit ī egip
tū qñ iudeos in mortez filij ſui machinare cognouit: porro vnū
eſt neceſſariū: ſcz vt vnus moriatur pro populo ne tota gens pe
reat. Maria optimā partem elegit: conſentire ſcz per ōnia diui
ne voluntati: naz quid de deo non ſapiebat in qua ſapiencia dei
latebat ⁊ cuius vteri ſibi corpus aptabat. Ecce quomodo beata
virgo habuit hāc ſpecialem vitā ſub vtraqꝫ diſtinctione in ſum
mo: vita inqꝫ noſtra ſpiritualis per exemplaritatē vel ſpecularē
directionem. Naz ſicut dicit Seneca. Aliquis vir bonus nobis
eligendus ē ac ſemper āte oculos habendus: vt viuamus quaſi
ſemper pre oculis habentes. Et Ambroſius inde officijs Sit no
bis vita maiorū ſpeculuz vite noſtre: ſed nullius vita integre et
ex omni parte perfecta fuit ſicut xpriſti ⁊ virginis: vita ſiquidē
in aliquibus vite innocencia ſicut in Noe in aduerſis patiēcia:
vt in Job obediencia: ſic vt in Abrahā: ⁊ ſic de alijs claruerunt
¶ In xpriſto autem fuit plenitudo omnium gratiaruz ⁊ virtu
tum: vt docet beatus Aug⁹. inde vera religione. Sed de v̓gine
dicit Ambroſius Ser. de natiuitate v̓ginis. Sit vobis tanqꝫ in
ymagine deſcripta vita Marie ex qua velut in ſpeculo refulgꝫ
forma virtutis hinc ſuauitatis exemplū viuendi vbi tāqꝫ in ex
emplari magiſtra expreſſa probetis: quid corrigere: quid effuge
re: quid tenere debeatis: prius diſcēdi ardor nobilitas magiſtri
eſt. Quid g̈ nobili⁹ dei mr̄e: quid ſplendidi⁹ ea quā ſplēdor elegit
Hec eniz erat corde humilis: v̓bo grauis: animo prudēs: loquē
do parcior:: legēdo ſtudioſior:: non īmerito diuiciarū ſed in p̄ce
pauperis ſpem reponens: intenta operi: verecūda ſermone: nul
lū ledere ſz bene velle omnibus: aſſurgere maioribus: equalib⁹
non inuidere: fugere iactantiā: rationē ſequi: amare virtutem.

Hec ille. Idcirco o vita hũana imitare huius virginis vitaꝫ:q̄ꝛ
certe hec nr̃a exẽplaris vita: hec vita q̃ nõ ſolum ſpecularẽ ſiue
exemplarẽ premõſtrat ſꝫ ⁊ vita generauit ſcꝫ xp̄m in quo ẽ vita
nr̃a. Scdm̃ Paulꝫ. Et quicq̇d ẽ cauſa cauſe ẽ cã cauſati Mira
bilis vita q̃ nos cũ theophilo in peccatis mortuos viuificat vi
ta gr̃e. Et ideo inq̇t doctor Seraphic⁹ vbi ſupra. O vita amabil
vita deſiderabilis vita delectabilis. O vita nõ ſeneſcẽs ſꝫ poti⁹
ſenes ad iuuẽtutẽ reducẽs. O vita carnales vitas ad nihilꝫ re
digẽs ⁊ abhorrẽs. O vita q̃ nutris celeſtibus alimẽtis certe cõ
traria vite mũdi: qui eni vult te habere delicias reſpuat: delica
ta contẽpnat: ⁊ q̇ ãplius mortificatus fuerit te ãplius poſſidebit
Si eteni vita noſtra es cur non ſemper in nobis es: cur nõ ſem
per vegetas animas noſtras. Hec ille Salue g̊ vita noſtra.

Tertio ergo p̄ricipaliter eſt
vita eternalis delectatiõis. Unde Aug⁹. Exardeſce o
aĩa amore ⁊ deſiderio ſupne vite vbi actio nõ operoſa
req̇es nõ deſidioſa vbi vita ſine defectiõe laus diuina
ſine ceſſatiõe. Et Iero⁹. in fine ep̄le ad Euſtochium ſcribẽs ayt
Egredere queſo o aĩa pauliſp̄ de papilione vt in hoſtio ſtans vi
deas gl̃am dei ꝑtrãſire ⁊ p̄ñtis laboris ante oculos pinge mer
cedẽ qualis erit tibi dies illa: cũ Maria mater dñi tibi occurrꝫ
choris comitata v̄gineis: cũ ip̄e ſponſus tibi cuꝫ õnibus ſanctis
occurret dicens. Surge veni ꝑpera amica mea formoſa mea co
lũba mea iã hyems trãſyt imber abyt ⁊ receſſit: ⁊ tũc ãgeli mi
rabũtur de tua gl̃a: dicẽtes que ẽ iſta q̃ aſcẽdit de deſerto delici
is afluẽs inixa ſup̄ dilectũ: videbũt te filie ſyon: ⁊ laudabũt tũc
illa 144. in cõſpectu throni ⁊ ſeniorũ tenebũt cytharas ⁊ canta
bũt cãticũ nouuꝫ tũc ſecura in ãplexis ſponſi euolabis cũ iubilo
dicens inueni quẽ diligit aĩa mea tenui euꝫ nec dimittam. Hec
Iero⁹. ¶ Ancel. O aĩa tãtus debet eẽ in hac vita mortali amor
⁊ deſideriũ perueniendi ad illud ad qȯ facta es ⁊ dolor quia ibi
nõdum es ⁊ timor ne forte non perueneris vt nullam leticiam
ſentire poſſes niſi de hys que tibi aut auxiliũ aut ſpeꝫ conferũt
perueniendi. Temporalis vita inquit Grego. eterne vite cõpata
mors ẽ potius dicenda q̄ꝫ vita: ipſe cotidianus defectus corrup
tionis quid ẽ aliud niſi prolixitas mortis. ¶ Igitur ſancti viri
qui huius vite breuitatem aſpiciunt indeſinenter quaſi cotidie
morientes viuant ⁊ ideo non ſe permanſuros ſollicitius prepa
rant quia omnia nihil eſſe ſemper ex fine penſant. Sꝫ carnales

mētes iō pńcia diligūt: qꝛ vita carnis q̄ꝫ fugitiua ſit mīme ꝑpen
dūt: nā niſi velocitatē trāſitus eius aſpicerēt hāc ēt ꝓſperitatem
minime amarēt Recedat ḡ inquit Aug⁹ amoꝛ vite p̄ntis ⁊ acce
dat ardoꝛ vite aduenietis: vbi nulla aduerſitas turbat: nulla ne
ceſſitas auguſtat: nulla moleſtia iq̄etat: ſꝫ ꝑhēnis leticia regnat
¶ O aīa inq̄t vitā illā āplecti debueras: vbi vita ſine moꝛte: iu
uētus ſine ſenectute: ibi gaudiū ſine triſticia pax ſine diſcoꝛdia:
voluntas ſine iniuria: lux ſine tenebꝛis. Ibi quid volueris erit:
q̄dquid nolueris n̄ erit Eſt ⁊ poſtremo beata v̄go Maria vita
gloꝛie et̄nalis Canit nāqꝫ cōfeſſio eccleſiaſtica vitaꝫ datam per
virginē gētes redēpte plaudite. ¶ De 2.° qꝛ plurib⁹ abſqꝫ dubio
vitā gloꝛie ei⁹ p̄cibus īpetrauit. vn̄ Ber. ſuꝑ ſalue dn̄e pietatis
abiſſum cui vult ⁊ qn̄ vult ac q̄uo vult credit̄ apire. vt q̄s enoꝛ
mis peccatoꝛ nō pereat cui ſācta ſctoꝝ ꝓcinū ſua ꝓcinia pre
ſtat Et iō dep̄cat̄ Aug⁹ in oꝛōe ſuꝑ pſalterio. Aue nr̄m gaudiū:
noſtra ſpes ⁊ vita Cui⁹ ope ſalus eſt egris impꝛtita generale ge
neris ſoꝛtē nō oblita ad eterne pabulū vite nos iuita. ¶ Tertio
rōne augmētatiōis qꝛ magna ꝑs iux̄ Bernar. gloꝛie cōſiſtit ī vi
ſione v̄ginis. Vn̄ Seraphic⁹ ſcūs in de q̄tuoꝛ exercicijs vltio. c.°
Neſcio inq̄t quo ieſtiabili gaudio oēm beatā creaturā inebriat
videre ſcꝫ illius celeſtis regīe deificā claritateꝫ ⁊ ſue beatitudīs
ꝑlis gloꝛificatā humanitatē. ¶ Quis o aīa vel cogitar̄ ſufficiat
q̄tū gaudiū generat illā mr̄em miſericoꝛdie reginaꝫ pietatis ⁊
clemēcie videre iā nō recūbentē cū puulo vagientē in pꝛeſepio:
cui oēs choꝛi angeloꝝ famulant̄ obſeq̄o: vt dn̄o iam nō cernen
tē ⁊ cōquerentē cū lachꝛimis filiū ⁊ dicētē. Nūquid quē diligit
aīa mea vidiſtis cū ꝑdiderat eū ī triduo ſꝫ eū nūc iſpicientē in ſē
piterno gaudio. ¶ Iā enī nō turbabit̄ cū eo fugiēs ī egiptū a fa
cie Herodis: qꝛ ipſe aſcendit in celū: ⁊ Herodes deſcēdit ī infer
nū jam nō turbata gratia plurima que fecerūt iudei filio ſuo ⁊c̄
Sꝫ hāc quondā ꝓpter nos nō tantā miſeriā tātis meroꝛib⁹ ple
nā iam nūc ieffabiliter ſuper choꝛos angeloꝝ ⁊ oēm creaturam
exaltatā regnantē cū xp̄o felici gloꝛia in t̄nitatis ſuꝑ bn̄dictiōe
palacio cantantē iubilantē ⁊ benedicenteꝫ: tenui illū nec dimit
tam. Venite ad me omnes qui laboꝛatis ⁊ onerati eſtis et ego
reficiam vos Et illud Tranſite ad me omnes qui concupiſcitis
me O anima deuota mente pertrcata q̄ꝫ ſit plenuꝫ omni ſuaui
te gaudium videre hominem hominis conditoꝛem. Feminam
omniū creditoꝛis genitricem Hec ille Salue ergo vita nr̄a.

Oratio

O Virgo maria generoſiſſia
dei genitrix:oim gr̃a pleniſſima q̄ ſic es vere vita et
tā pleā es oib⁹ vtili ⁊ placida viuidiſſiā vita vt ⁊ ipe
de⁹ de te naſceret̃ q̇ ē et̃na vita:⁊ q̇ ē oim pricipiuȝ ⁊ vita p̱ teqȝ
redderet̃ oibus hoib⁹ p̄mis parētib⁹ multiplr̃qȝ mortificatis et
a p̱hēni vita et̃nalit̃ exheredatis pricipalit̃ v̄tutū vita:⁊ ppetua
lit̃ celeſtis regni vita Inſup ⁊ ex tūc vſqȝ nūc.⁊ āmodo i ſempi
ternū:de quacūqȝ tribulatione aut infirmitate ad te deuote cla
mātiū reſtauraf̃ g̃ta vita ⁊ exaudiūt̃ eoꝝ ſalutaria cupita:vt p̱
te tā vitalē vitā eis reparet̃ ⁊ p̄ns ⁊ futura ſalutaris vita eadeȝ
tua maxia gratia digneris oro te vitā nr̃am corporalē diuer̃ in
firmitatib⁹ atqȝ calamitatib⁹ ſubditā cōtinua fortitudie robora
re:aīamqȝ diuerſis vicijs mortificatā tua vita tā vitali aīare et
celeſtē vitā nobis a te olim ip̄titā:poſt hanc moribundā vitam
mihi valeas clemētiſſime cōmunicare. Amen.

Dulcedo.

A Albertus Carnoteñ. Ser.
Creatoris mr̃eȝ Glorioſa fert dicta ſūt de te genitrix
dei:ſȝ adhuc locus ē tue laudatiōi : nō eni ſūt loquele
neqȝ ſmōes in oī naciōe q̄ ſb̄ celo ē:qb⁹ āplitudo gl̃e tue ad ple
nū valeat explicari O magna o pia o multū amabil̃ Maria:tu
nec noīari q̇dē potes qui accēdas: nec cogitari qui recrees affe
ctus Diligen⁹ te tu nūq̄ȝ ſine dulcedine diuinit⁹ tibi īſita pie me
morie portas igrederis Hec ille Ergo ſalue dulcedo noſtra.

Dulcedo.

In hoc verbo glorioſa vir
go extollit̃ a ſaporali ⁊ mellicali cōtinētia ⁊ allectiōe
mētē nr̃aȝ reficiētē i h̄ ꝙ dī Dulcedo:⁊ pȝ ordo ſ⁹ Ber. Ordo i
quit pulcherrim⁹:dulcedinē vita p̄cedit:ſpes ſeq̄t̃: nō eni ſapis
niſi viuas:nec ſpabis niſi viuas:⁊ ſapis:⁊ ſapor ſedes ē dulcedi
guſt⁹ ſapori Pro declaratiōe h⁹ noīs aſſūpti ſciend̄ ꝙ i ſac̄ ſcrip
tura t̃plex repit̃ dulcedo.

Scilicet. — ¶ Utriuſqꝫ viatoris. / Criſti ſaluatoris. / Uirginei floris.

¶ De pma q̄ eſt vtriuſqꝫ viatoris: ſcʒ iniq̄ ꝛ iuſti Iniquoꝝ triplex diſtinguit dulcedo: ſcʒ mūdane pſperitat[is] putredo carnalitatis adulatorie doloſitatis De pma Boe. 2. de ɔſola. O q̄ʒ fert mult[is] amaritudibꝰ hūane felicitatis dulcedo ē reſparſa: nullus tanta viget pſperitate qui aliq̄ amaritudie vexet: hec eni mūdial' dul cedo vilitatē hēt in obiecto: qꝛ ipuita neq̄cia ē: ꝛ nihil ē infilicius felicitate peccātiū q̄ penal' infirmitas nutrit ꝛ mala volūtas ro borat: hʒ ipuritatē in ſubiecto: qꝛ anima deformata ē ſubiectuʒ humane dulcedinis habet amaritudinem magnam in effectu: quia eſt ſpiritualis dulcedis impedimētū. ¶ Secūda ē ſpcialiꝰ eſt dulcedo putride carnalitatis que conſiſtit in dilectione cibo rum ꝛ veneriorum de quibus dicitur Iohelis primo. Expergi ſcimini Glo. Ebrij qui in vino iacetis Sequitur et flete et vlulate omnes qui bibitis vinum in dulcedine: quoniaʒ peribit ab ore veſtro de dulcedine veneriorūʒ actuū. Eccleſiaſtici. 23. Homini fornicario omnis panis Gloſa Uoluptas fornicationis dulcis. ¶ Secundo cogitatuū Iob 24. Obliuiſcatur eni mīa dulcedo illius vermis ſuper quo verbo Gloſa ex fine 16. moralium Gre gorij Quia inquit nature vermis eſt momentis ſingulis moue ri nomine vermium ſignificatur inquietudo ſignificationum. peruerſe itaqꝫ mentis dulcedo vermis eſt: quia inde delectatur per inquietudinem inceſſanter agitatur. Sed quia ex habundā tia cordis os loquitur ꝛ plerumqꝫ ex leuitate que eſt in corde p cedit leuitas oris Ideo 3º luxurioſa dulcedo locutionuʒ ioco et ludo reperitur: que prochdolor vertetur in amaritudine: quia riſus cuʒ dolore miſcebitur ꝛ extrema luctus gaudij occupabit in inferno. Yſaye 24. Ingemuerunt omnes qui letabantur cor de ceſſabit gaudium tympanorum: quieuit ſonitus letantium conticuit dulcedo cythare ꝛc. Subditur cum gaudio non bibēt amara erit pocio bibentibus illa Gloſa Hic teſtimonium inge rimus illis qui in conuiuijs non ſolum gula ꝛ ebrietate ſed au ribus luxuriātur et per omnes ſenſus non fortitudo inoleſcat. Sic certe dulcedo cantilenarum ꝛ verborum ꝛ riſuum erit eis in futuro materia cruciatuum Unde dicit gloſa. In cōſumma tione mundi preteritarum deliciarum recordatio erit mala cru ciatuuʒ tunc erit amara potatio bibētibus illā in die ſcʒ iudicij amara pro dulcibus bibent. ¶ Tertia eſt dulcedo adulatorie

doloſitatis Pꝛouerbioꝛum 20. Suauis eſt homini panis men
dacij ⁊ ſubditur os eius implebitur calculo. Gloſa in quocunq̃
membꝛo quis amplius peccauerit in eo plus pacietur. Unde q̃
in lingua magis deliquerat in ea plus arſurus eſſe perhibetur:
Dũ os eius calculo q̃ ẽ lapis ignitꝰ iplẽdũ dicit͛: qđ accidit diui
ti epuloni Hãc adulationis dulcedinẽ rẽnuit deguſtare pſalmi
ſta cũ dixit oliũ aũt peccatoꝛis ñ ĩpinguet caput meũ Glo.intli.
ideſt falſa laus adulatoꝛis nõ ĩpinguet ideſt non delectat caput
meũ ideſt mentẽ meã. ¶ Rõ ẽ ſcđm Grego.4°.moꝛaliũ. Curari
ãt vulnꝰ negligit͛ ꝙ dignũ pꝛio laudis videt͛ vñ bñ ꝑ Salomo.
dĩ Fili mi ſi te lactauerint peccatoꝛes ne acq̃eſcas eis Pctõꝛes
enĩ lactant cũ vel ꝑpetranda mala blãdimẽtis inferũt vel perpe
trata fauoꝛibꝰ extollũt. Et idẽ exponẽs illud euãgeliſte Sinite
moꝛtuos ſepelire moꝛtuos: moꝛtui enĩ moꝛtuos ſepeliũt: cũ pec
catoꝛes pctõꝛem fauoꝛibus pꝛemũt Ideo inq̃t Zenon phs malũ
hoĩem blãde loquẽtẽ agnoſce tuũ laqueũ eſſe. ¶ Inſuꝑ reperit͛
dulcedo iuſti viatoꝛis q̃ cõſiſtit ĩ filij dei ꝑceptione: ſpũs ſancti
conſolatione: ſupernoꝝ cõtẽplatione. ¶ De pꝛio habet͛ ĩ pſalmo
33. Guſtate ⁊ videte qm̃ ſuauis ẽ dñs. Glo. Guſtate carnẽ ⁊ ſãgui
nẽ xp̃i: ⁊ ſic videte ideſt intelligite qm̃ ſuauis ẽ dñs ideſt dulcis
cibus: q̃ ẽ vita ſumẽti pellẽs oẽs moleſtias ĩ futuro: ⁊ alibi Pa
nẽ de celo pꝛeſtitiſti eis õne delectamẽtũ ĩ ſe habentẽ. Et Tho.
in ſmõe de ſacr̃o. Nullũ ſacrm̃ ẽ iſto ſalubꝛius quo purgãt͛ pec
cata virtutes augent͛ ⁊ mens oĩm ſpiritualiũ cariſmatũ habun
dantia ĩpinguat͛: per hoc enĩ ſpiritualis dulcedo ĩ ſuo fõte degu
ſtat͛ Et Seraphicꝰ doc. Tu ſolus bone Jeſu ſis cibus meꝰ ⁊ refe
ctio mea: te ſolũ eſuriã: te ſolũ auide ⁊ ĩſaciabili appetitu cõcedã
⁊ ſemꝑ ſim famelicus tui. Quid te dulcius q̃d ſuauius q̃d ama
bilius o bone Jeſu Tu mihi ſemper dulceſſis in coꝛde ſi ſolus
odoꝛ tuus ſufficeret toti mundo quantomagis cibatio tua Si i
verbo quod de oꝛe tuo pꝛocedit reficimur ⁊ viuimus Quod eſt
certe verbum eternum oꝛe recipere ⁊ coꝛdis dentibus maſtica
re. ¶ Conſiſtit ⁊ dulcedo iuſti viatoꝛis in ſpiritus conſolatione
in gratia viꝫ donis ⁊ virtutibus De qua eccleſiaſtici 24. Spũs
meus ſuper mel dulc] vbi dicit gloſa Oꝝ caritas dei que per ſpi
ritum ſanctum diffunditur in coꝛdibus electoꝛum eſt incompa
rabiliter dulcis Sapieñ.12°. O q̃ꝫ bonus ⁊ ſuauis ẽ domine ſpiri
tus tuꝰ in nobis vnde canit ⁊ eccleſia. Conſolatoꝛ optime dulc]
hoſpes anime ⁊c̃. Sed certe guſtato ſpiritu deſipit omnis caro.
Ideo dicit beatus Auguſtinus in pꝛincipio octaui libꝛi cõfeſſi.

Mibi aũt diſplicebat qđ agebã in ſeculo ⁊ oneri mihi erat val
de iam nõ inflamãtibus cupidibus vt ſolebãt ſpe honoris ⁊ pe
cunie ad tollerandã illam ſeruitutẽ tã grauem. Jam eniꝫ me il
la nõ delectabãt pre dulcedine tua ⁊ decore domus tue quaꝫ di
lexi. Et Bernar. Delicata ẽ ſuperna delectatio nec datur admiſ
centibus alienaꝫ Cõparatur ideo mẽs iuſti tribus dulciſſimis in
ſacra ſcriptura: ſcꝫ paradiſo ameniſſimo. Eccleſiaſtici 24. Gra ſi
cut paradiſus Glo. int li. Fructificat ſcꝫ diuerſas ſpẽs virtutuꝫ in
benedictionibus. ¶ Scđo ſacramẽti cõuiuio puer. 15. Oẽs dies
paupis mali ſecura mẽs quaſi iuge cõuiuiũ. ¶ Tertio lecto con
ſolati. Job 7°. Cõſolabitur me lectus meus ideſt cõſciẽtia mea
Unde Ber. Ser. de oĩbus ſcĩs Quia ſcõꝝ oĩm ⁊c̃. Hec ẽ inqͭ aĩe
ſuauiſſima ⁊ ſaluberrime reqes cõſcientia mũda quieta ſecura
ſit ḡ beate aĩe culcitra cõſcie ſue puritas: ſit capitale tranqllitas
ſit optoriũ eius ſecuritas: vt in hac interi ſtratu dormiat delecta
biliter ⁊ feliciter requieſcat. ¶ Tertia dulcedo iuſti viatoris cõ
ſiſtit in ſupnorũ contẽplatione Cum eni aĩa a terrenis ſe exuit:
in celeſtiũ contẽplatione quieſcit: vbi dulcedinẽ indicibileꝫ per
cipit. Eccleſiaſtes 5°. Dulcis ẽ ſompnus operãti Et dicitur opan
ti quia prius inſiſſitur vite actiue Jeremie 31°. Uidi Glo. Sicut
ſci in contẽplatione vident dñm ⁊ ſompnus ſcꝫ contẽplationis
meus mihi dulcis. Et Hugo de ſanc. vict. O anima quid putas
eſſe tã dulce qđ in recordatione dilecti deuotas animas ſolet tã
gere ⁊ tã ſuauiter afficere vt iã totaliter a ſeipſis alienari incipi
ant: exhilaratur conſcia in obliuione venit omniũ doloruꝫ me
moria. Exultat animus: clareſcit intellectus: cor illuminat: affe
ctus iocũdatur: iã neſciunt vbi ſe eẽ conſpiciũt: ⁊ quaſi ãplexibꝰ
amoris aliquid intus tenẽt ⁊ neſciũt quid ſit: ⁊ tñ totis viribus
tenere conſpiciũt. ¶ Ad hãc dulcedinem pcipiendã debet mẽs
primo eẽ depurata a peccatis: ⁊ ab affectiõibus ĩordinatis: a tẽ
porali cõſolatione: ⁊ creaturaruꝫ inordiata dilectiõe. ¶ Deniqꝫ
exercitata in bonoꝝ ppetratiõe ⁊ maloꝝ ppeſſione. Bernar. O
bone Jeſu Quot poſt inumerabiles lacrimas ⁊ gemitus ſaucia
tã aĩam meã vuxiſti vnctiõe miẽ tue. ¶ Tertio a terrenis ſurſũ
eleuata. Pſalmiſta Jn pace Glo. mẽtis: dormiã ⁊ requieſcã: hic
oblitus mũdi tendens in idipm ideſt ad illud bonum quod eſt
in idipm ideſt nulla viciſſitudine mutatur: primo celeſtis dulce
do adamatur: 2°. deguſtatur: 3°. ad ebrietateꝫ ſumitur: vt iã dice
re poſſet introduxit me rex in cellaria. Hec eſt cella vinaria vbi
anima introducta bibit de vino condito ineſtimabilis dcitatis

Et de lacte incōtaminabilis humanitatis. O felix ebrietas quā
ſequitur tā mētis q̄ȝ corꝑis caſta ſobrietas. ¶ Sed nō incōgrue
hoc loco queri poteſt vtrū dulcedo ſiue delectatio ex bonis ſpiri
tualibus ꝓueniens ſit ſcd̄m ſe maior ſiue potior dulcedie ſeu de
lectatione ex bonis corporalibus exſurgente. Et videtur ꝙ non
Nā illud quod magis inclinat appetituȝ eſt magis delectabile
ſed corporalia bona ſunt huiuſmodi ḡ ꝛc̄. minorē experiencia ꝓ
bat: maior aūt patet quia delectabile inq̄ȝtum delectabile eſt ap
petibile. In oppoſitū eſt illud pſal. In via teſtimoniorū tuorum
delectatus ſum ſicut in omnibus diuicijs. Ubi dicit glo. Sicut
in oībus diuicijs delectantur terreni homines ymmo multo ā
plius ſancti qui cōtempto mūdo a deo ſunt ditati delectātur et
iocundātur de conſciencia pura in operibus mādatorū dei non
deficientes: etiā tormentis ꝛ tribulationibus multis afflicti. Et
eccleſiaſtici 24. Spiritus meus ſuꝑ mel dulcis. ¶ Probať aūt
ꝛ ratiōe ſic: bonū eſt cā delectationis: ſȝ ſpūale preeminet corꝑa
li: igiť. Pro declaratiōe huius dubij ſciendū ꝙ ſimpliciť ꝛ ſcd̄ȝ
ſe delectationes ſpūales ꝑeminent corporalibus: ꝙ perſuadeť a
doctoribus pluribus rōnibus. ¶ Primo qꝛ ſpūalis perfectio q̄
cauſat ſpūalem delectationē melior eſt corporali ꝛ ꝑ cōſequens
delectāti conuenientior. ¶ Scd̄o ipa etiā perfectio ſpūalis ē ma
gis dilecta Qd̄ experimēto patet. Nā hoīes multa ſuſtinēt incō
moda vt vitent infamiā vel vt habeāt aliquā eminēciā: ſȝ q̄ȝto
aliq̄d magis diligiť tāto habitū magis delectat. ¶ Tertio cum
oꝑatio ſit cā delectatiōis maxīe qn̄ ꝓcedit ab operāte ꝑfecto per
habitū tāto maior ē delectatio q̄ȝto operās magis ꝑ operatiōeȝ
ꝑficiť: ſȝ hoc ē per oꝑationes ſpūales igiť. Sed quo ad nos cor
ꝑales videnť ꝑcellere. Primo ꝓpter diſpoſitionē nr̄i affectus q̄
plurimū ē infectus. Ayt nāq; aplus ad Corin. Aīal hō non ꝑci
pit q̄ ſunt ſpūs dei: Et Aug⁹. li.° ꝯfeſ. Palato nō ſano pena eſt pa
nis: q̀ ſano ē ſuauis: ꝛ egris ocul' odioſa lux ē q̄ puris ē amabil'
virtuoſi vō hoīes q̄ hn̄t affectū depuratuȝ magnipēdūt ſpūales
delectatiōes. ¶ 2° qꝛ bona corꝑalia magis ꝑcipim⁹ ꝛ iō magis
mouēt qꝛ magꝭ principia. ¶ 3° qꝛ vt dicit btūs Aug⁹. 8. ꝯfeſ. De
lcātio maior ſeq̄ť vbi maior moleſtia ꝑceſſit: ſȝ in corꝑalib⁹ cōti
nue moleſtamur ꝛ iō delcātiōes corꝑales tāq̄ȝ remediū ꝓhētes
magꝭ appetūť. Hinc ſcd̄ȝ phȝ 7° Ethi. Corꝑales moleſtias ꝛ ſic
patet dubiū. Ad argumētū in oppoſitū Reſpondeť. Uerū ē quo
ad nos mundanos.

Dulcedo.

Secũdo pꝛīcipaliter reperi
tur dulcedo xpꝛiſti ſaluatoꝛis qui pꝛedicatur effectiue
diſpoſitiue: ⁊ cõpletiue dulcis. ¶ Pꝛimo qꝛ omnis ve
re dulcedinis in nobis cauſa eſt. Bernar. loquens de
hac dulcedine dilectionis xpi. Dulciter inq̇t diligi debet qui mł
titudinem dulcedinis ſue timẽtibus vel amãtibꝰ ſe miniſtrare
non ceſſat: amatur in dulcedine cũ amatᷣ in carne: cũ neſcimus
niſi xpꝛiſtũ ⁊ hunc crucifixum. Cum eniȝ recoꝛdamur pꝛuuli va
gientis ſuſtinentis miſerias pãnoꝛum vilitate deuolui fatigatũ
ex itinere reſidere ⁊c̄. ¶ Hanc enī dulcedinē dulcis amatrix de
guſtare meruit cũ dicat Canti. Sub vmbꝛa illiꝰ quē deſide
raui ſedi ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo. Sub vmbꝛa inquit
Glo. Sabineñ. ideſt ſub diuinitate carne vmbꝛati ſedi habēs re
frigerium ⁊ pꝛotectionem ab eo: ⁊ fructus illius vmbꝛe ſcilicet
humanitatis que ſunt reſurrectio ⁊ aſcenſio fuit dulcis gutturi
meo coꝛdis: ⁊ iterum. Anima mea liquefacta eſt ſcilicet in ſua
uitate dilectionis dei poſtq̄ȝ dilectus meus locutus eſt ſcilicet ꝑ
angelum. Et Bea. Augꝰ. 9. ꝯfeſ. Nec ſatiabitur illis diebus inq̇t
dulcedine mirabili conſiderare altitudinem conſilij tui ſuper
ſalutis generis humani. Quãtum fleui in ymnis ⁊ cãticis tuis
ſuaue ſonantis eccleſie tue vocibus cõmotus acriter voces ille
influebãt auribus meis ⁊ eliq̄batᷣ v̇itas ī coꝛ meũ ⁊ ex ea eſtua
bat mihi affectus pietatꝭ ⁊ currebãt lachꝛime ⁊ mihi bñ erat cũ
eis. ¶ Nunq̇d cũpungi debemꝰ ad tãti pietatis ītuitũ: cõſidera
filiũ v̇ginis illitũ ſputis: liuidũ plagis: confixũ clauis Attende
rectoꝛē ſeculi ſtãtē in cruce: pallidũ moꝛte: carne defoꝛmē ne ꝑ
trãſeas dñm angeloꝝ factũ obpꝛobꝛiũ hoīuȝ Hec recoꝛdatõ ſuc
cẽdit coꝛ: vrit pectꝰ: talᷣ memoꝛia elicit lachꝛimas. ¶ Sic dulcitᷣ
amauit Petrꝰ cũ carnē ⁊ cõuerſationē Jeſu tenerrime diligēs
ſaluatoꝛē a ſaluatiõe generꝭ hũani retᷣheret dicēs Pꝛopiciꝰ eſto
tibi dñe ne fiat h̄ Cui dñs vade retro ſathanas: qꝛ ñ ſapis q̄ dei
ſᷣ culpãs conſiliũ nõ affectũ diligebat enī dulcitᷣ ſȝ nõ ſapienter
qꝛ mundi redemptionē ⁊ dei ꝓuidentiã nitebatur excludere ſȝ
ſuccederat coꝛ eius familiaritas dulcioꝛ ⁊ verbum redēptoꝛis
abſentia pati nõ poterat benignitas diligētis De eadem dulce
dine dicit idem mellifluus doctoꝛ in ſuo iubilo Jeſu fert dulcis
memoꝛia dans vera coꝛdis gaudia ſȝ ſuper mel ⁊ oīa eiꝰ dulcꝭ
pꝛincipia Nil canitᷣ ſuauius auditur nil iocũdius nil cogitatur
dulciꝰ q̄ȝ Jeſus dei filiꝰ amoꝛ Jeſu dulciſſimꝰ ⁊ v̇e ſuauiſſimꝰ ⁊c̄.

¶ Scđo dicitur dulcis diſpoſitiue. Sapie 8° Diſponit oīa ſuauiť
Scz verbo inuitās venite ad me paſſibus mētis qui laboratis.
Glo. in peccatis Jeremie vti iique agerēt laborauerūt ꝛ onera
ti eſtis Glo. peccatis vel iugo legis. Pſalmiſta. Sicut onus ḡue
grauate ſunt ſup me: ꝛ ego reficiaꝫ vos Ezechielis 34. Ego paſ
cam oues meas ꝛ ego accubare faciā eas dicit dn̄s Et pſalmiſ.
Quā dulcia faucibus meis eloq̄a tua Glo. Jn q̄bus remiſſio et
vita predicať faucibus meis Glo. cordis nō carnis ad degluciē
dum: ꝛ ori meo ad loquendū: faucibus nāqꝫ mētis deglutit: ore
loq̄tur: ꝛ loquēti ſunt dulcia. Jn p̄cepto Mathei ij° Jugū enim
meū ſuaue ē ꝛ onus meū leue ¶ Sed h̄ pōt moueri queſtio: vtꝝ
lex noua ſit leuior veteri Et videť ꝙ nō. Lex eni euāgelica totā
legē moyſi tenet incluſam vt dicit Criſoſ. ſup Mathꝫ. On⁹ aūt
qđ aliud includit grauius videť ḡ ꝛc̄. Jn oppoſituꝫ ē illud Ma
thi. ij° pauloante recitatū Venite inq̄t ad me veritať magiſter.
Omnes q̄ laboratis ꝛ onerati eſtis: vbi veterem labori ꝛ oneri
nouā v̄o refectioni cōpat: vbi ſeq̄tur. Jugū eni meū ſuaue eſt et
onus meū leue. Rn̄ſio. De ḡuitate legis ꝛ euāgely ē loq̄ dupli
ter: ſicut de ḡuitate alicuius oneris: aut ſcđꝫ ſe: aut in cōpatiōe
ad vires portātis. Aliq̄d eni ē oneroſum debili qđ forti eſt leue.
¶ Scđo mō abſolute: lex ē oneroſior euāgelio ꝓpter tria. Prio
quia lex cogebat p̲ modū timoris. Euāgeliū v̄o ex amore iduc
Primū cōſtringit: ſcđm dilatat. 2° ꝓpter gr̄e auxiliū que cōferť
in lege noua p̲ ſacramēta euāgelica ꝛ nō in lege veteri. ¶ Ter
tio ꝓpter viriū cōfortationē: hoīm vires p̲ xp̄i doctrinaꝫ ꝛ opa
euāgeliū cōfortat. Primū vero modū oportet diſtinguere. Con
tingit loq̄: aut ſcđꝫ preceptoꝝ numerū ꝛ quātitatē: aut ſcđm per
fectionē ꝛ qualitatē. Prio horū modoruꝫ lex oneroſior ē multo
euāgelio: ꝓpter nimiā preceptorū multitudinē. Cōtinebat eniꝫ
mľta ceremonialia: iudicialia: ꝛ moralia. Euāgeliū v̄o ſolū mo
ralia cōtinet: que etiā oia in vno v̄bo abbreuiato dilectiōis dei
ꝛ ꝓximi cōcludūtur: preter pauca: q̄ ſupaddit ex doctrina xp̄i et
apľorū ſicut de ritu ſacramētorū licꝫ aliqua ſint poſtmōm ſuper
addita ex inſtitutione ſcōꝝ patruꝫ: de q̄bus etiā ne ꝯuerſatio fi
deliū oneroſa reddať. Aug⁹. dicit eē moderationē attēdendam
Dicit eni ad inq̄ſitiōes ianuary de q̄buſdā ꝙ ipam religionem
nr̄am ſcꝫ xp̄ianā quā in pauciſſimis ꝛ maifeſtiſſimis celebrati
onē ſacris dei voluit mīa eſſe liberam ſeruilibus premūt oneri
bus adeo vt tollerabilior ſit cōditio iudeoꝝ qui ſacramētis le
galibus nō hūanis preſumptiōibus ſubiciūť. ¶ Secūdo modo

Aūt euangeliū quodāmō grauiora videtur continere precepta quia eius pcepta maiorē pfectionē continēt eo ꝙ neduz percipi unt actū exteriorē ſ; etiā interiorē motū anī ſicut patz mathi 7º ⁊ per hoc patet dubitatio ſoluta. ¶ Ad argumentū in oppoſituz dicitur ꝙ euāgeliū continet legē in ſenſu ſpūali ⁊ nō litterali ex quo habet maximā grauitatē: lex enī noua cōtinet veritatez figuratā: vetus vō figurarū multiplicitatē que mltiplicitas ad paucitatē figuratorū in lege noua reducta ē. ¶ Denuo poteſt argui. Quāuis enī cōpatiue ad legē veterē lex nr̄a euāgelica videatur dultior: tn̄ in ſe cōpitur eē difficilis ⁊ grauis ad iplēda Mathi 7º Arta ē via que ducit ad vitā g° non videt̄ eſſe cenſendus Jeſus dulcis pceptor. ¶ Solutio ꝗuis in principio videat̄ grauare qr difficile ē cōſuetudinē deſerere ſicut in ſtupore dentiū grauat prio comedere: tn̄ poſt delectat pceſſu tpis ieffabilis delectatiōis dulcedie. puer. 4. Ducā te per ſemitā eqtatis quā cuz ingreſſus fuetis nō artabūtur greſſus tui. Beda nihil aridū hūilib9 nihil aſperū mitibus ⁊ facile pcepta veniūt in affectuz qn̄ ⁊ gratia pcedit auxiliū. Bernar. Multi vidēt nr̄as pūctiōes ſ; nō nr̄as vnctiones ⁊ leue fit qd bene fert̄ onus: videbātur ne Jacob dies pauci qbus ſeruiuit pro Rachele pre amoris magnitudie. Geñ. 29. ⁊ Ber. Ser. de oībus ſanctis. Legimus in euāgelio ⁊c̄. Fiducialit̄ inqt ſequor te dn̄e quocūqꝫ ieris ⁊ ſecure incedo viā mādatorū tuoꝝ: ſciēs qm̄ per eā pceſſeris ipe. Secure inqꝫ viā mādatoruz tuoꝝ curro qm̄ qdam noui a ſummo celo egreſſio tua Ad currēdam hāc viā ⁊ occurſus tuus vſqꝫ ad ſummuz eius fuerit p hāc viā. ¶ Tertio cōpletie in pria. Ancel9. in meditatiōibus. O dulciſſime puer: qn̄ te videbo: qn̄ ante faciē tuā apparebo: qn̄ ſatiabor pulchritudie tua: qn̄ videbo vultū tuū deſiderabilē in quez deſiderāt angeli pſpicere: ve aīe te nō amāti: te nō querenti: q̄ ſi mūdū diligit pctīs ſeruit: nūqꝫ ē qeta nūqꝫ ſecura: nihil queſo ſine te mihi placeat: mihi dulceſcat ſpeōſuz: nihil pter te arrideat ptioſuz: vileſcāt mihi oīa pret̄ te: qd tibi ſit aduerſuz mihi ſit moleſtū: ⁊ tuū bn̄placitū ſit meū indeficiēs deſideriū: tedeat gaudere ſine te: delectat gaudere tecū ⁊ flere tecū. ¶ O bone Jeſu ſi tā dulce ſit flere ꝗꝫ dulce ē de te gaudere. Hec ille. ¶ In preſentia hui9 dulcedīs ceſſat oīs delectatio mūdialis: quā poſtulās ſcūs Seraphic9 doctor fert ide. 4. exercici. Quādo te videbo gaudiū meū qd deſidero. O qn̄ appebit glia ei9 quam eſurio. O qn̄ veiet cōſolator me9 quē expecto. O ſi qn̄ inebriabor ab vbertate dom9 ei9 ad quē ſuſpiro. Jā iqt m̄ grauis ē ad vidēdū oīs creatura

Dulcedo.

Tertio pricipaliter videre
reſtat de dulcedie vginei floris ſcȝ Marie. Vñ carmē
noſtrū canit Dulcedo in abſtracto: ad deſignādum ꝙ
quicqd gr̃e habuit in exceſſu habuit ita vt magis ī ab
ſtracto q̄ȝ in concreto de ip̄a oīs gr̄a dicēda ſit. Si eteniȝ de bt̄o
Martino canit cōfeſſio eccleſiaſtica O Martine dulcedo ⁊ me
dicamentū: q̄ȝto magis de hac noſtra Maria omnium dulciuȝ
dulcedine Et vere dulcedo.

Scilicet.

Ex filij conceptione.
Sui conuerſatione.
Mentis dulcoratione.

¶ De primo īquit Ancelmus in omelia Intrauit Ieſus. O q̄ȝ
magna multitudo dulcedinis dei fuit in beata vgine qñ ſpirit⁹
ſcūs in eā ſupuenit ⁊ virtus altiſſimi obūbrauit ei: ⁊ de eodem
ſpiritu ſancto cōcepit. ¶ Inebriabatur ab vbertate domus dei
⁊ torrēte voluptatis eius potabatur. Nec mirū: qm̄ apud eā ym
mo intra eā erat fons vite. Nemo vnq̄ȝ guſtauit ſicut iſta q̄ȝ ſu
auis ē domin⁹. Hec ille. Sicut pixis euacuata elcuarijs retinet
dulcedinē: veteranus vitis vineū ſaporē cuȝ vua ⁊ veſtis flore
lanem reſperſa odorē: ita ⁊ Maria in cuius vteri pixide electu
arium ⁊ ſapor ōnis gratie ex eius apotheca nobis omne medi
camentū effluxit de vite. ¶ Dicit nāq̄ȝ ip̄a illud ſapiēcie ſibi ap
propriatuȝ. Ego quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoris et flo
res mei fructus honoris ⁊ honeſtatis. ¶ Super quo Albertus.
Ser. 26. de ſacramēto euca. Venite comedite ⁊c̄. Vitis inq̄t hec
beata virgo ē vua huius vitis corpus xpriſti ⁊ vinum ſanguis
eiuſdeȝ: vua ğ precioſa orta de flore vitis ē corpus xpriſti precio
ſum attractū de virginitate matris. ¶ De flore dicit cōfeſſio ec
cleſiaſtica. Stirps ieſſe virgaȝ produxit virgaq̄ȝ florem ⁊ ſuper
hunc florem requieſcit ſpūs almus virgo dei genitrix virga eſt
flos filius eius. ¶ Et ſicut vas habēs in ſe liquorē dulciſſimum
retinet in ſe poſt effuſionem odorē: ſic in beata virgine Maria
merito pmanet dulcedo ineffabilis in cuius vētris circulo dul
ciſſimus fructus requieuit ſumma pfectione ⁊ gratia nouē mē
ſibus. Unde Fulber. Carnoteñ. Ser. Creatoris matreȝ ⁊c̄. Ort⁹
inquit deliciaruȝ nobis ē tuus ſacratiſſimus vterus o Maria:
quia ex eo multiplicis gaudij flores colligimus: quotiēs mente

recolimus q̄ꝫ magna multitudo dulcedis vniuerſo orbi inde ꝑ
fluxerit. Quocūqꝫ inqͣt Seraphic⁹ ꝑgamus occurrit nobis diffu
ſio vteri v̄ginalis: nos vndeqꝫ ſuis bñficijs irretiunt ⁊ ſemꝑ et
vbiqꝫ ſue benignitatis ⁊ dulcedis laqͦs extēdit vt ab ipa mr̄e
dulciſſima fugere rōnalit̄ neqͣmus ſꝫ ſemꝑ in eius dulcedinis
gremio q̄eſcamus. ¶ Scdō ex ſui cōuerſatiōe cū dulciſſiō Jeſu
cōuerſata ē: nōne paſtores ayt euāgeliſta īuenerūt pueruꝫ Ma
riā ⁊ Joſeph ⁊ reges īuenerūt cū Maria mr̄e ei⁹. Inſuꝑ dulcis
fuit in locutiōe. Cāticoꝝ Uox enī tua dulcis. Bernar. Ser
Signū magnū ⁊c. Ubi inqͣt aliqñ loquax: vbi p̄ſumptuoſa ſuiſ
ſe videt̄ foris ſtabat q̄rens loqui filio: nec mr̄na auctem intru
pit: in q̄ filius loq̄bat̄ iux̄ ſapiēt] v̄bū dicētis. Sapiēs loq̄t̄ v̄buꝫ
in tp̄e ſuo. Eccleſiaſtici 4. Tēpus loquēdi. Rationabilit̄ tēpeſtie
⁊ tenuit̄ v̄ba ꝑtulit ⁊ ꝑlata dulcit̄ direxit: vt ex ipis v̄bis lauda
ret̄ a ſpōſo in Cātic] 4. Fauus diſtillās labia tua ſpōſa: ſeptem
mellis ſtille ſūt ſeptē dulciſſima v̄ba q̄ ad deū ad āgelū ⁊ hoīeꝫ
fert̄ in euāgelica ſerie habuiſſe. Ad angelū v̄bū caſtitatis ⁊ hūi
litatis. Caſtitatis qñ angelo R̄ndit Luce primo. quō fiet iſtud
qm̄ virum nō cognoſco: ideſt me cognituram ꝑpoſui. vbi dic̄ glo.
ꝙ vouerat caſtitatē: h̄ v̄bū caſtū medicamētū ē luxurioſoꝝ Se
cundū verbū maxime hūilitatis ⁊ hoc cōtra ſuꝑbos Luce p̄mo
Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſcd̄m v̄bū tuū: h̄ v̄bū ſalutiferuꝫ ⁊ no
bis cōgruētiſſimuꝫ. Cui doct. Melliflu⁹ alludēs ſuꝑ miſſus qm̄
fert auditui tuo datū ē gaudiū ⁊ leticia audiamus ⁊ nos rn̄ſuꝫ
tuū qđ deſideramus vt iā exultēt oſſa hūiliata expectat angel⁹
reſpōſuꝫ tuū: tēpus enī ē vt reuertat̄ ad eū qui miſit illū. Expec
tamus ⁊ nos o dn̄a verbū miſeratiōis quos miſerabilit̄ premit
ſentētia dāpnatiōis: ⁊ ecce offert̄ tibi p̄ciū nr̄e ſalutis ſtatiꝫ libe
rabimur ſi cōſētis i ſēpit̄no dei v̄bo: fcī ſum⁹ oēs: ⁊ ecce oēs mo
rimur ī tuo breui reſpōſo: oēs ſum⁹ reficiēdi vt ad vitaꝫ reuoce
mur. hoc ſupplicat ad te o pia v̄go flebil̄ Adā cū miſera ſobole
ſua exul de ꝑadiſo: h̄ Abrahā: h̄ Dauid: h̄ ceteri flagitāt ſcī p̄res
tui: qui ⁊ ipi habitāt in regiōe vmbre mortis: h̄ totus mundus
tuus genibus prouolutis expectat ⁊ hoc angelorum chori eruc
tauit. hec virgo verbum bonum ⁊ ſuaue ſalutiferumqꝫ deo di
cens Ecce ancilla domini. ¶ Quatuor ſunt in bona ancilla que
declarantur ⁊ hoc breui verbo ſcilicet: promptitudo in ly ecce:
humilitas in ly ancilla dn̄i obediētia: cū dixit fiat mihi ſ᷒ v̄bū
tuū. ¶ Inſuper duo v̄ba habuit ad hoīes: ſcilicet v̄bū caritatis
⁊ compaſſionis. ¶ 2ͦ. verbuꝫ veritatis ⁊ inſtructiōis. Primum

Luce p̄mo. Et ſalutauit Elizabeth. etiā prioꝛ h̄ ꝯtra rācoſos hoc
verbū dulce in quo puulus nōduꝫ natus in vtero mr̄no ē lique
fact⁹. De 2.º qn̄ miniſtris dixit in nupcys Quōcūqꝫ dixerit vobis
facite. ¶ Tertio hūit tria dulcia v̄ba ad deū cū quo plus locuta
ē alys: ſcꝫ v̄bū gratulatiuū: q̄rulatim: cōpaſſiuū. ¶ Gratulatiuū
cōtra ingratos ꝓ ſui reſpectiōe dicēs. Magnificat aīa mea dn̄m
Glo. qꝛ tāto munere dn̄s me ſublimauit vt nullo lingue officio
explicare valeā: ideo aīa mea magnifica dn̄m nō in ſe ſꝫ in me.
¶ De v̄bo q̄rulatio habeť Luc. 2.º Fili q̄d feciſti nobis ſic ſcilꝫ
vt remaneres nobis ignoꝛātibus. Ecce ego ⁊ pater tuus putati
uus dolētes q̄rebamus te: hoc v̄bū ꝯtra ipacietes. ¶ Poſtremo
verbū cōpaſſiuū ꝓtulit cū dixit in nupcys. Joānis 2.º vinum nō
habēt: ſpōſus ſcꝫ ⁊ ſpōſa vel miniſtri cōuiuy: nō enī putabat eū
hoc neſcire ſꝫ vt oſtēderet ſuā cōpaſſionē ⁊ fily poteſtatē. Ecce q̄
liť dulcis Maria v̄bis ſuis vtiliť tenuiť ⁊ dulciť vſa ē. ¶ Adda
mus etiā v̄bū mellíflui doct. Ber. Signū magnū ⁊c̄. Totiēs igť
Maria filiū audiuit nō mō turpis loquenteꝫ in ꝑabolis ſꝫ ⁊ diſ
cipulis ſeoꝛſum regni dei miſteria reuelātē: vidit miracula faci
entē: vidit demū in cruce pēdentē: vidit expirātē: vidit reſurgē
tē: vidit ⁊ aſcēdentē: ſꝫ ⁊ in hys oībus quotiēs verecūdiſſime v̄
ginis quotiēs pudiciſſime turturis vox memoꝛať audita. Hec
ille. ¶ Salue igiť o dulcis cōuerſatiōe ſuauis locutiōe Maria
dulcedo. ¶ Tertio ferť dulcis ex ſua dulcoꝛatiōe generali ſcꝫ et
ſpēali ītuſione p̄moꝛū ex ꝑentuꝫ. ¶ Crudelis nāqꝫ fuit Eua per
quā ſerpēs ātiquus peſtiferū etiā ipi viro vir⁹ īfudit: Sꝫ fidelis
Maria q̄ ſalutis anthidotū ⁊ viris ⁊ mulieribus ꝓpinauit. Illa
enī miniſtra ſeductiōis hec ꝓpiciatiōis illa ſuggeſſit p̄uaricatio
nē hec īgeſſit redēptionē. Preterea poſt expulſionem felliti cibi
peccati cotidie nobis gr̄e dulcedinē optinꝫ. Vn̄ Seraphic⁹ vere
dulcedo q̄ amaritudinē peccati veniā īpetrādo expellis que no
bis dulcedinē gr̄e q̄ nobis dulcedinē gr̄e ⁊ vite acq̄ris. Hec ille
Nōne dulcedo nr̄a qꝛ ꝑ maternū nutrimētuꝫ ex vberibus mīe
⁊ pietatis nos reficit ⁊ lactat. Nō enī ſolū nos reficit dulciť ſꝫ ⁊
dei filiū. Qd̄ ipe fateť Cāticoꝝ poſtq̄ꝫ eū ſpōſa īuitauerat dicēs.
Veniat dilectus meus in oꝛtū ſuū ſubinfert ⁊ ipe ſpōſus q̄d ipe
comederit in oꝛto vteri v̄ginalis. Comedi inq̄t fauum cū melle
meo. Glo. Sabineñ. Hec v̄ginē ſibi cōplacuiſſe demōſtrat in du
plici vita ſcꝫ actiua ⁊ contēplatiua. Nā mel eliquatū pure contē
plationis ſignificat dulcedinē. Fauus v̄o qui cerā rudē demon
ſtrat exterius in ſuis cellulis mel occultat vitā figurat actiuam

q̄ licet in opibus rudis appareat p̱ ſingulas opū cellulas dulce
dinē cōtinet premioꝝ Et ſequiť bibi vinū cū lacte meo Idē vbi
ſ. Nā qui ꝑpter iniquitates ſic erat tactus dolore intrinſec⁹ vt
eterni ſupplicij mūdo diluuiū prepararet: poſtq̄ȝ lac bibit de vir
gine quaſi vino potatus ⁊ letificatus corde tāq̄ȝ oblitus iuſticie
ad mie beneficia ſe conuertit Hec ille. Oȝ dulciter vino amoris
inebriauit ſancte eccleſie doctores ꝑcipue Aug⁹. Jero⁹ Ambro
ſiū Bernardū Ancelmū Hildefonſū Petrū damaſ. Bonauētu
rā etiā cotidie modernos vt ⁊ magiſtrū Franciſcuȝ de retza de
quo refert Nider 4.°c.°5. formicarij ⁊ inumerabiles: q̄ de eadeȝ
plura opuſcula ſmones dulces q̄ȝ cantilenas ↄſcripſere Inſup
quicquid eſt ſpiritualis dulcedinis ſiue ex ſacri ꝑceptiōe aut ali
cuius gratie collatione hoc mediāte ipſa nobis profluit maria
eteni dulcedine ↄtēplationis replet ꝙ fateť Seraphicus ſcūs et
doctor in ſtimulo amoris dicēs O dulcedo que ad ſuaues celeſ
tis patrie cōtemplatiōes introducis: O dulcis dn̄a cui⁹ ſola me
moria affectū dulcorat: cuius meditatio magnificētie mentem
eleuat Cuius pulcritudo oculū interiorē exhilarat cuius ameni
tatis immenſitas cor meditantis inebriat O dn̄a q̄ rapis corda
dulcedine Nōne cor meū domine rapuiſti ⁊ vbi queſo poſuiſti
illud vt ipm̄ valeam inuenire: fortaſſis ibi quod refriguerat vt
calefiat Cū eni id a te poſtulo mihi arrides ⁊ ſtatī tua dulcedīe
cōſopitus quieſco. Et idē pauloañ O raptrix cordiū: o abſortrix
menciū: quid tibi ꝓdeſt animaruȝ amatrix ꝙ te ⁊ tuū filium ni
mio diligamus amore Nonne tibi celeſtia ſufficiunt: cur ťrena
corda requiris: cuȝ tn̄ ſint fetidiſſima ⁊ ťrena accipe aiārū vena
trix ⁊ refoue ī ſynu gr̄e tue Hec ille. Oȝ magna igiť dulcedo ī v̄
gine qua metuēdus dn̄s īebriat⁹ vt agn⁹ mā ſuet⁹ efficiť Jdcirco
o v̄go beata vt nobis vileſcāt mūdi fellita dulcia reple nos ro
ris celeſtis filij ꝑiter ⁊ tui ſuauitate O noſtra dulcedo.

O Dei mať virgo ſuper ōnes

icōꝑabilr̄ ḡtioſiſſima facies gr̄aꝝ pleniſſima ī cui⁹ for
ma formoſiſſima ſtudioſiſſimus pictor vniuerſi ōnes
colores expēdūt artiſq̄ȝ ſue periciā arioſiſſime voluit īpēdere
c⁹ligua eloquētiſſima diuis angelicis ⁊ hūanis auribus dulciť
audiť reſonare Quā inſup nullius malicia ↄtumelia vel īſania
ſaltē minima iracūdia petit mouere da te mr̄eȝ pulcre dilectio
nis pſeuerant ↄſpicere tuiſq̄ȝ mulcentib⁹ dulciť iubilare aduer
ſaq̄ȝ tuo exēplo dulci pacia pertranſire vt ſpretaȝ mundi fellita

dulcedine tādē tuū ſuauiſſimū fructū melodioſā armoniā atq; dulciſſimā ſocietatē deguſtare audire τ videre valeamus.

TRia hoim genera omiſſis ſubtilioribus indagationibus repim⁹ q̄bus p̄ ceteris ſpes nō mīme congruit: ſcʒ in tenebris ſedentibus ad lucis inſpectionē: in mari nauigātibus ad portus acq̄ſitionē: in ſudore laborātib⁹ ad opis remuneratiōeʒ. ¶ De p̄mo Job. Poſt tenebras ſpero lucē Antiquis patrib⁹ ī tenebris: τ nobis ī vmbra mortis ſedentibus lux per beatā virginē orta ē qd̄ teſtatur Fulber. Carno. Ser. Creator mrēʒ. Ipſe inq̄t Sol iuſticie de te p̄ceſſur⁹ ortū ſuū quadā matutīa irradiatiōe p̄ueniēs in te lucē ſue radios copioſe trāſfudit q̄bus ptātes tenebrap q̄s Eua īdux erat ī fugā cōuertiſti atq; ita deſideratū cūctis gētib⁹ ſolē mūdo īuexiſti Tu pulcra vt luna diceris eiq; nō īmerito cōparis illa enī in ſe trāſfuſo ſolari lumīe noctē illuīat tu v̄tutū a deo tibi in ditap magnificē exēpl̄ ad imitationē tui nos p̄uocas: ſicq; nr̄aʒ noctē illuīas Hec ille ¶ De 2.° Sum⁹ enī ī h̄ mari magno τ ſpacioſo diuerſ mūdi ſcʒ vndarū agitatiōib⁹ circūdati Sʒ per Mariā maris ſtellā portū ſalutis attingere ſpam⁹: τ nauē dirigi qd̄ ſupplr̄ deprecat̄ btūs Aug⁹ ī q̄dā orōne ſup pſal.° 36. Dicēs. Aue tēplū grē tron⁹ deitatis Torrēs affluētie vt domus vbertatis. fluctuātis anchorā rege nr̄e ratē. Quia p te reddita ſpes ē deſperatis. De h̄ mari capitulo ſequēti lacius videbit̄. ¶ De 3.° Prima ad Cori. 9. Qm̄ dēt in ſpe qui arat arare τ qui triturat ideſt grana a paleis diſcernit in ſpe Glo. ſtipendiorū vel fructus p̄cipiendi Pſal. Qui ſemināt in lachrimis. Glo. in hac vita plena lacrimis opa bona mīe ad q̄ ſufficit volūtas ſi deſit facultas ī exultatiōe metēt fructū etn̄e btītudis quē colligūt ex hys q̄ ſemiant Ideo appropiate de martiribus vſq; ad ſāguis effuſioneʒ laborātibus legit̄ illud ſapie Spes illop ī mortalitate plena ē Hūc fructum p̄ciū laboris genuit nobis v̄go Maria Et iō ad eā tanq̄ vnicū ſolamē atq; refugiū nr̄m humilit̄ ſpiram⁹ dicēdo Spes nr̄a ſalue

SIc virgo glorioſa cōmēdatur τ extollitur a ſpeciali refugio τ confidētia: q̄ ſpes noſtra q̄ ſequitur dulcedinem: q̄ vite dulcedo marie ſpe cōfirmatur τ roboratur. ¶ Uidemus iuxta Senece ſentētiā E duob⁹ egris a ſimili morbo laborātib⁹ q̄uis par eis medicina donetur tn̄ de ſoſpitate ſperātē cicius eandē attingere Sic xp̄s

dixit palitico. Confide fili remittunť tibi peccata tua Notem⁹
ordinē pulcerrimū i p̄fatorum efferētia v̄borum Precedit vita
que consiſtit in gratie ⁊ virtutum integritate. ¶ Scđo dulcedo
que consiſtit in interiori gaudio ⁊ ſpirituali cōſolatione ⁊ tandē
ſpes ſubſequiť: que ex p̄miſſis hominē erigit de p̄mÿ ↄſecutiōe
Prio interiorē cōſolationē ⁊ dulcedinē: vita gr̄e precedit q̄bus
preuijs de 3.° ſperādū ē. ¶ Anteq̄ȝ largiori materia de ſpe locum
occupemus notemus diligenť ſub breuibus inq̄ȝtū ad ꝑpoſitū
ſufficere poteſt ſpei diffinitionem. ¶ Spes eni capitur pro vna
virtutum theologicarum quam magiſter ſententiarum diſtic.
26.3. deſcribens. Spes eſt iquit certa expectatio future beatitu
dinis veniens ex dei gratia ⁊ meritis precedentibus. Secūduȝ
Auguſtinū. Spes eſt virtus qua quis ſe ad illud qđ credit p̄ſu
mit peruenturū. ¶ Inſup ſcđm Bonauen. in centiloquio Spes
eſt virtus qua ſpiritualia bona dici p̄nt venia peccatoꝝ gr̄a me
ritorum gloria premioꝝ. Ita ꝙ dici poteſt: ſpes venie: ſpes gra
tie: ſpes glorie. ¶ 2.° accipiť pro re ſꝑata ad tytū 2.° Expectantes
beatam ſpem. Glo. ideſt eternā gloriā: ſicut quis loquēs de patri
monio dicit Hec eſt ſpes mea ideſt res de qua mihi ſpes. ¶ 3.° p
auxilio vel adiutorio quo id qđ ſperať impetreť. Nam ſ⁹ doc.
ſanctū ſcđa ſcđe ¶ Spes duo reſpicit: bonum qđ intendit
⁊ mediuȝ ſiue auxilium ꝑ quod optineť: ⁊ ſic illud adiutorium
vocatur interdū ſpes: quare nō icōgrue diciť a pede: quia ſicut
ille totum corpus: ita iſta totum hominem ſuſtentat: ne cadat ī
deſperationis abyſſū. Tria eni ſūt q̄bus ſpes ſpei roborať.

Scilicet
- Diuina bonitas.
- Propria operoſitas.
- Celica ſanctitas.

De p̄mo inquit Ber. Ser. m̄ias dn̄i. Tria inq̄t cōſidero i q̄b⁹
tota ſpes mea conſiſtit: ſcȝ caritatē adoptionis: veritatē ꝑmiſſio
nis: poteſtatem redditiōis. De p̄mo Math. 6.° ⁊ Luce. ij.° Sic ora
bitis Pater noſter qui es in celis ⁊c̄ Super quo glo. Quid eni
negabit filys: qui iā dedit vt p̄r: ſic patrem ſe magis dici voluit
quā dominū: vt fiduciam daret impetrandi. Ber. Q̄ȝ q̄ patris
dulceſcit noīe oīm petionū mearū ipetrandaruȝ fiduciam mihi
preſtat Unde Gerſon in de mēdicitate ſpirituali. Q̄uā fiduciaȝ
debeo concipere ↄfugiēdi ad talē prēȝ tā opulentū tā ſapienteȝ:
tam benignū Confidenť illū interpellabo: qui prior me dilexit
nulliſq̄ȝ meis meritis me ſcȝ meā animā de qua ibi loquiť ſuaȝ
filiam appellare dignatus eſt. Q̄ ſi illum velud inobediens et

puerſa aliquociens offenderim ſcio tñ ꝙ pro peccato filie patri
pena ſufficit exigua In hoc enī ſubleuat̃ τ confortat ſpes nr̃a ꝙ
τ tante ſumꝰ nobilitatis ꝙ τ fratres filij dei ſumꝰ Mathi vltio
Ite nūciate fratribus meis vt eāt in galileam ibi me videbūt.
Et ad hebreos 2°. Qui ſanctificat τ ſanctificatur ex vno omnes.
Glo. ſed ille proprius filius nos adoptiui Pſalmiſta Nunciabo
nomē tuū fratribus meis: qui non mobilia cum yſmahele ſed
hereditatem īmobiliū cū Yſaac percepturi ſunt Bernar. ſuper
Cantica Puto iam me ſpernere nō poterit xp̃s Os de oſſibus
meis τ caro de carne mea. Ideo dicitur ad hebreos 2°. Nuſq̃
angelos apprehendit ideſt nullo locō ſacre ſcripture reperitur
ꝙ natura angelica a ſuppoſito diuino aſſumatur. Sed ſemen
Abrahe apprehendit ideſt naturā humanā ſibi vniuit Unde et
debuit ſcꝫ ipſe Xp̃s per oīa fratribus ſimilari q̃ꝫtū ad ꝑpetates
nature paſſibilis τ non ad defectū culpe: quia hoc impediret re
demptionis opus vt miſericors fieret: per hoc enim ꝙ habuit
naturā paſſibilē habuit quādā aptitudinē ad cōpaciēdū nobis.
Grego. Prebet apud deū homī fiduciā deꝰ hō Eſt enī nobis ſpes
magna penitentibus: quia aduocatus noſter factus ē iudex no
ſter Prima Joānis ſcd̃o Si quis peccauerit aduocatū habemꝰ
apud patrē Jeſuꝫ xp̃m iuſtum: τ ipſe ē propiciacio pro peccatis
noſtris Pſamiſta Saluū fac populū tuuꝫ domine τ bn̄dic here
ditati tue Gloſa Ecce quanta ſpes credentium cum pro eis orat
paſſus pro eis τ iudex eſt τ aduocatus Et Seraphicus ſanctus
in ſtimulo amoris Scio īnquit ꝙ plus ſine cōparatione me dili
git quā pr̄ carnalis vel mr̄ ymmo q̃ꝫ me egoipſe De tanto ergo
patre eleuabit̃ cor meū vt aq̄la: τ iam heres celi oīa inferiora cō
tempnā: quid mihi vltra de terrenis honoribus qui ſum filius
dei: qđ bonū qđ pulcrū qđ vtile quod deſiderabile me allicere
poterit qui heres ſum omnis boni. ¶ De ſcd̃o ſcilicet veritate ꝓ
miſſionis qua promiſit nobis vitam eternam de qua ſperādū
eſt ayt pſalmigraphus Neq̃ꝫ prophanabo teſtamētū meuꝫ Glo
ſa ideſt pactum meum violabo prophana eſſet promiſſio ſi eſſet
inexpleta: non enim quia filij eius peccant ego mendax inue
niar: promiſi enim et facio τ ſi palee recedunt non tamen Xp̃i
ſtus ideo eſt ſine hereditate: nunquid propter malos piſces ni
hil ex illa ſagena mittetur in vaſtula Mittentur itaq̃ꝫ boni
piſces ideſt quos predeſtinauit manet inuiolabile teſtamentuꝫ
dei. Deinde repetit confirmando quod dixerat et que proce
dunt de labijs meis ideſt prophetis non faciam irrita.

Iuraui quaſi diceret vere nō faciā irrita quia iuraui hoī Dauid filio Yſay ſemel ideſt eťnaliter vel imutabiliť: ꝛ hoc in ſcō meo ideſt ſeci eto vnde ꝓphete biberūt. Quid iurauit ſeqtur ꝙ ſemē eius ſcȝ xp̄iani manebit ineternū ī regno dei. Glo. ꝛ idē pſalmiſ. Memoꝛ eſto v̄bi tui Glo. facti ſeruo tuo ideſt ꝓmiſſiōis qua ſpe me vocas ad te q̄ nūq̄ȝ fallis: nō eni cadit obliuio in deū ſȝ ſicut deus diciť penitere qn̄ p̄ter hoim ſpem res mutatur cōſilio nō mutato ita diciť obliuiſci qn̄ tardat ꝛ memoꝛ eē quādo cito dat Hec tn̄ deus facit certa diſpoſitiōe nō deficiēte memoꝛia nec ob ſcurata intelligēcia nec voluntate mutata. Sequiť in quo mihi ſpem dediſti qꝛ eni ꝓmiſiſti ſperare feciſti eťna ꝛ p̄ſentia deſpice re. Mathi 14. Ego ſum via veritas ꝛ vita. Aug⁹. via ſine erroꝛe querētibus: veritas ſine falſitate īueniētibus: vita ſine moꝛte ꝑ manētibus: vel via in exēplo: veritas in ꝓmiſſo: vita in pꝛemio ¶ Tertio de poteſtate redditiōis. Eccleſiaſtes 8. Sermo ei⁹ pt̄a te plenus ē. Luce p̄mo. Nō erit īpoſſibile apud deū ōne verbuȝ ideſt nullū v̄bum erit īpoſſibile apud deū ſȝ nulla res digna ver bo. Yſay. 34. Nō fuit res quā nō contēderim in theſauris meis Cur nō dixit ōne factū. Rn̄det Bernar. vt oſtēderet qꝛ ſoli deo idē eſt facere ꝙ loq̄ velle. Pſalmus. Ipe dixit ꝛ facta ſunt: q̄le igiť verbū īpoſſibile poſſet eē ei qui oīa creauit in v̄bo. Pſalm⁹ Uerbo dn̄i celi foꝛmati ſunt. Ber. Apud eū nec verbum deſidet ab intētione: qꝛ veritas ē: nec modus a fcō qꝛ ſapiā ē. Gen̄: 18. nū q̄d deo quicq̄ȝ ē difficile.

Spes noſtra.

Secūdo pꝛincipaliter ſpem ꝓpꝛia operoſitas iuuat ſcȝ bona. Et ideo dicit magiſť ſentēciarū notāť in diffinitiōe ſpei ex dei gr̄a veniens ꝛ meritis pꝛecedētibus. Un̄ pſalmiſta 4.° pſal.° Sacri ficate. Glo. i. offerte ſacrificiuȝ iuſticie qđ ē ſpūs contribulatus ꝑ penitenciā vel ſacrificiū iuſticie. i. opa iuſta facite poſt penitētiā ꝛ ſic ſperate in dn̄o bona eťna. Et Grego. Bonoꝝ mēs quo duri oꝛa pꝛo veritate tolleraт eo eťnitatis pꝛemia certius ſperat. Ra tionē dicit 10. moꝛaliū. Quia nequaq̄ȝ retributionis gaudiuȝ de eťnitate tollitur ꝙ nō hic pꝛius pia tribulatiōe ſeminatur. Hinc Paulus ayt. Si cōmoꝛimuꝛ ꝛ cōuiuemus ſi ſuſtinem⁹ ꝛ cōreg nabimus: tāto eniȝ maioꝛ fiducia mētem roboꝛat q̄ȝto hāc foꝛti oꝛ pꝛo veritate afflictio anguſtat. Hec ille. Et Bernar. ſuꝑ ſalue Spes ē in virtute quaſi ſintillatio in fomite ſiue fomite durare

nō poteſt ſintillatio hāc ſecus ſpes ruit ſine fundamēto: ſpes enī
ſine vita virtutū ꝛ deuociōis dulcedine nō ē ſpes: ſed pſumptio
inter ſecuritatem ꝛ timoreꝫ ſpes media eſt Hec ille. ¶ Iſta ſpes
non procurat ſecuritatem: ſacietatem: benignitatem. ¶ De ſe
curitate Eccleſiaſtici 24. Qui timet deum nihil trepidabit neqꝫ
pauebit quoniam ipſe eſt ſpes eius Pſalmiſta In deo ſperabo
non timebo quid faciet mihi homo. ¶ De ſacietate Pſalmiſta
Oculi Glo. ideſt intentiones omnium in te ſperāt domine: ꝛ tu
das eſcam illorum corporalem vel ſpiritualem non paſſim ſed
in tempore oportuno Non enī eſt danda eſca ſp ſed in tempore
oportuno: multis enī petētibꝰ ſalubriť differť Dat ĝ qſi medicꝰ
egro qd̄ cōueīt: ꝛ qū cōueīt nō vt hō deſiderat: ꝛ petit ne obſit ſi
det. Pecyt enī de angelo ſathane apl's vt auferreť ab eo ꝛ nō ac
cepit: ſꝫ ppť pfectiōeꝫ ſuā qꝛ tēpꝰ adhuc erat exercēde īfirmitatꝭ
Pecyt dyabolus ad tēptandū Iob ꝛ accepit: ſꝫ ad dāpnationeꝫ
ſuā ipe Xpūs mori venerat: ꝛ tñ trāſfigurās infirmos in ſe ayt.
Pr̄ ſi fieri pōt trāſeat a me calix iſte Et licet nō acciperet qd̄ pe
tere videbať ayt: nō qꝺ ego volo volūtate ſꝫ ſenſualitatꝭ ſꝫ qd̄ tu
vis būdicēs dñm i oī tpe hec glo. ¶ Tertio de benignitate quā
ſpes cōſequiť dicit pſalmiſta. Sperantē aūt in dño Glo. Qui oīa
dat circūdabit vndiqꝫ ne ſit locus hoſti mīa q̄ ē in cōſolatiōibꝰ
¶ Sed ꝓch dolor īueniť plerūqꝫ ſpes affectionis Nā ſcd̄m phm
Spes eſt ſuſpicio futuri boni hec ad ťrena ita mētē deprimit et
obnubilat ne ſurſum tēdere aut verū lumē cōſpicere queat. vñ
Boeciꝰ vltio metro de conſola. diť. Tu q̊ꝫ ſi vis lumie claro cer
nere verū Tramite recto carpe callē Gaudia pelle pelle timorē
ſpemqꝫ fugato: nec dolor aſſit nubila mēs eſt vinctaqꝫ frenis: hʒ
vbi regnāt ꝛ eſt ſenſus Si tu vera cognitione vis iudicare veri
tatē ꝛ attingere viā veritatis proceſſu rōnis: repelle gaudia bo
noꝝ pñcium: pelle timorē futuroꝝ dāpnorū: ſpem terrenoꝝ deſi
derioꝝ: dolorē de amiſſione rerū: qꝛ mens eſt obſcura vincta li
gamibus hec vbi regnāt. Si enī volumus ſpem verā i deo fixā
hr̄e expellamꝰ has q̈tuor paſſiones aīe ſcꝫ: gaudiū ſuperexcellens
pñtis ꝓſperitatis Timorē ſollicitū future aduerſitatis: dolorem
anxiū preſentis aduerſitatis: ſpem cupidā future ꝓſperitatꝭ. De
hac ſpe loquiť pſalmiſta pſalmo. 61°. Nolite ſperare i iīquitate ꝛ
rapinas nolite concupiſcere: diuicie ſi affluant nolite cor appo
nere Gloſa Hic conuertit ſe ad mundanos quaſi diceret Spes
mea i deo eſt Sed vos o filÿ hominū nolite ſperare in iniq̄tate
ſed ſicut ſpes mea in deo ē ita ſic ꝛ vr̄a: ꝛ nolite concupiſcere ra

pinas: vbi nos pocius rapit dyabolus Aug⁹. O lucra dāpnoſa
inuenis pecuniā ꝑdis iuſticiā: ꝑda eni quā vis rape in muſcipu
la eſt tenes alienū ꝛ teneris a dyabolo Et ē ſenſus nec ſperetis
nec cupiatis q̄ cōgregata ab alys rapiunt: ne vo h̄ ſolis paupe
ribus dicere videat. ſubdit Diuicie ſi affluant ꝛ ſi exundent no
lite cor apponere: ideſt nolite ſperare in īcerto diuiciarum ille
q̄ nō habet nō ābiat hic qui h₃ nō ſuperbiat Notanter dicit coꝛ
apponere ꝛ nō hr̄e nō enī dampnat diuicias vn̄ celū mercat̄ ſ₃
coꝛ appoſitū qd̄ ſc₃ nō expendit ſed abſcondit Hec ex glo. Dicit
ḡ ſcriptura. Btūs vir qui poſt aurū n̄ abyt nec ſperauit ī theſau
ris pecunie Et iterū pſalmiſta Btūs vir cui⁹ ē nomen dn̄i: ſpes
eius Glo. q̄ non tꝑalia ſperat ab eo: ſed id qd̄ nomē dn̄i indicat
ſcilicet ſalutem qꝛ ſaluatoꝛ eſt,

Tertio principalit̄ ſpē robo
rat celica ſāctitas per cetū angelicū comune collegiū
virginē virginū De pꝛimo dicit Ber. Ser. de angelis
De excelſo celoꝝ habitaculo ad cōſolādos viſitandos ꝛ adiuuā
dos nos attrahit̄ ſupeminēs caritas angeloꝝ ꝑpter deum ꝑpē
nos ꝛ pꝛopter ſeipſos. ¶ Propterea deum vtiq₃ cuius tāta gra
tia nos miſericoꝛdie viſcera ipſi quoq₃ dignum eſt imitantur:
dicitur nāq₃ vulgarit̄ qui me amat amat ꝛ canem meu₃ Nos
ergo optimi angeli catelli ſumus domini illius quē tanto affec
tu diligitis: catelli inq̄₃ qui cupiunt ſaturari de micis q̄ cadunt
de menſa dominoꝛum noſtroꝛum: q̄ eſtis vos ꝛ hec dixerim fra
tres vt ampliorem de cetero erga beatos angelos fiduciam ha
beatis: ac perinde familiarius in omni neceſſitate veſtra eoꝛu₃
inuocetis auxilia: ſed ꝛ dignius in eoꝛum preſentia conuerſari
Ideo ſecundum Gerſſon ī de mendicitate ſpirituali vbi anima
elemoſinam petit: ita anima ſuum angelu₃ aggreditur inq̄ens.
Aſſum ego pauper ceca in pꝛofundis concluſa tenebris huius
inferioꝛis carceris ī quo nihil eſt luminis ſpiritualis ad cogno
ſcendum bona gloꝛie celeſtis: ꝛ illud parum claritatis qd̄ illuc
eſſe poteſt in me eſt obuolutū ꝛ circūductum fumis ac tenebꝛo
ſis nebulis ac lutoſis paludibus fetidoꝛum mee carnalitatis de
ſideriorum: quāobꝛem incedere neſcio per vias rectas ꝛ vicos
celeſtis ciuitatis nō ab alio ducta. Tunc igitur pretoꝛ dux fidel'
appꝛhēdere manū h⁹tue execate: deduc eā ꝑ vicū ī duiuū ꝑadiſi
vbi ꝯtinere: flere: auxiliū īploꝛare: ꝛ paupi elēa₃ petere ꝑpt̄ deū.

Trahe me queſo ſpecialiter ad tuos cõſodales ceteros angelos
bonis refertos. ¶ Scdõ ꝓpter nos in q̇bus nimirũ ꝓpriaȝ ſimili
tudinẽ miſerãtur. Unde Ber. Ser. Angeloꝝ hodie ꝛc. Ne arbi
tramur inq̇t vos ſupni ciues ciuitatꝫ vr̃e excidio delectari ꝛ rui
na murorũ quos ſe muratos eẽ videtꝫ. ꝛ ĩfra. Cõſtat ſine dubio
rõnis ꝑticipes ꝛ capaces bt̃itudĩs hũanas aĩas angelice ſi id di
cere audeamus cognatas eẽ nature: nec decȝ nos obti ſpiritus
cõtra legis ꝑceptũ dedignari quã viſitare debetis ſpẽm veſtraȝ
licet ĩ multã vt ĩpi cernicis deiecta ſit vilitate. Hec ille. Uocauit
nãqȝ Raphael Thobiã frẽm cũ dixit Thobie v.º Thobia frater
Scis queãdmõm reliq̇ſti prẽm tuũ. ¶ Tertio ꝓpter ſeipos: q̊rũ
ordines inſtaurãdos ex nobis tãto deſiderio preſtolant̃: in ore
enĩ ꝑuulorũ q̇ modo lacte veſcunt̃ ꝛ nõdũ ſolito cibo ꝑficiẽda ẽ
laus maieſtatis diuĩe: cuius hñtes ꝑmicias angelici ſpũs beata
nimirũ delectatiõe fruũt̃: ſȝ tãto ãpli⁹ nos expectãt q̇̃to cõſũa
tiõis eius expectatiõe ſollicitãtur. Hec ille. Quo ad cõmune col
legiũ inq̇t melliſluus doct. Ser. aplõꝝ Pet̃ ꝛ Pauli. Tria ſunt
q̇ in ſcõꝝ feſtiuitatibus vigilãter cõſiderare debemus: auxiliũ
ſci: exẽplũ eius: cõfuſionẽ nr̃am. Auxiliũ eius q: potẽs in terra:
potẽtior ẽ in celis añ faciẽ dei ſui: ſi enĩ dũ adhuc viueret miſer
tus ẽ pc̃toribus ꝛ orauit pro eis: nũc tãto ãplius q̇̃to verius ag
noſcit miſerias nr̃as. Orat pro nobis prẽȝ q: bt̃a illa pria carita
tem eius nõ ĩmutauit ſȝ augmẽtauit: necȝ enĩ q: ĩpaſſibilis fac
tus ẽ oĩo incõpaſſibilis ſȝ potius ſibi nũc induit viſcera mĩe eã
ãte mĩe fontẽ cõſiſtit ꝛ infra. Propterea dedit mihi hoĩes iſtos
q̇ ꝛ hoĩes eſſent ꝛ pc̃tores q̇ in ſeiꝑis diſcerẽt ꝛ de ſeiꝑis qualit̃
alijs miſereri deberẽt. Hec ille. Ita ꝙ ꝛ rõne cõformitatis natu
re ꝛ ꝑfectiõe caritatis patrie. De ꝑmo dicit Cãcellarius Jo. ger
ſon inde mẽdicitate ſpũali. Cõmemorate inq̇t vos glorioſiſſimi
ſci nõ ad veſtrã verecũdiã loquor ſȝ ad meã ingentẽ neceſſitatẽ
Cõmemorate ꝙ aliq̄n meas ꝑtes geſſiſtis. Sum q̇ppe in eo car
cere in eo exilio in ea pauꝑtatis regiõe vbi dũ fuiſtis: voluiſtis
vtiqȝ libẽter iuuari aliũde cõfortari. Id g̊ mihi facite qd̊ vobis
tũc fieri deſiderabatis: illã mihi diſtribuite gratiaȝ q̇ ex gr̃a vo
bis pridẽ donata ẽ. Or ſi alt̃ veſtrũ mihi ĩproperet ꝛ dicat me lõ
ge plus fetidã ꝛ fedatã fateor ꝑfcõ ita eẽ. Sed vñ hoc eis niſi ex
gratia ĩdultũ ẽ Ex eadẽ q̇ppe maſſa pc̃ti extitere ꝑni ad malum
niſi ſuꝑ habũdanti mĩa dei fuiſſent ſꝑuati aut liberati. Et exi
de magis obligamur ad mĩam ĩpendẽdaȝ vt eo liberali⁹ diſtri
buãt quo copioſius acceperũt. Hec ille. ¶ De ſcdõ inquit idem

cancellari⁹ ī eodē Cōuerto cōſiderationē mētis ad illā veſtraꝫ
caritatē ⁊ largitatē quā dū in hac mortali vita cōfungebamini
toga pauperes habuiſtis Unde magnū certiſſimūqꝫ auſum cō
cipio ad vos interpellandum cuꝫ indubie non diminuta ſit per
gloriā veſtra caritas ymmo ineſtimabiliter aucta ⁊ ꝑfecta Etſi
cui vobis deſit miſeria mīa tamē adeſt cū illi ſitis ꝓpinquiſſime
iuncti cui ꝓprium eſt parcere ⁊ miſereri. Que eni egritudo vel
miſeria inuaſit in homines cui mox non eſſetis preſidio ſanādo
ſuccurrēdo famē ſitim:algoreꝫ paciendo alter veſtrū in ſeruum
venūdauit:vt filiū pauperis vidue de manib⁹ hoſtiū liberaret.
alter ſe mortis periculo cōmiſit vt hinc aliuꝫ eriperet:alter diui
ſit veſtē:alij a pietate ſepulture mortuoꝝ ⁊ viſitaciōe captiuorū
retrahi nō potuerūt Alij tāto priuilegio functi ſūt vt de ſuis cor
poribus oleū miniſtrēt infirmis Nec corporibus aūt deſeruiūt
ſed ſpūales grē hijs neceſſariores. Cū eni nihil vr̄e caritati iam
deperierit:ymmo multū accreuerit ꝑfectiōis q̄ꝫtomagis nunc
q̄ꝫ tūc ſuccurret]. Jaꝫ nec vos mori oportet nec tormēta perpeti
ſicut ⁊ olim dum in medijs tormētis cōſtant̄ v̀bum fidei ſaluta
ris predicabatis ad illuminandū eos qui in tenebris ydolatrie
ſedebant:ad dirigendū pedes eoꝝ in viā pacis ad m̄ auxiliādū:
ideo nec aliud peto niſi tatūmodo cōſenſeritis vel dn̄m oraueri
tis vt iuxta meū deſideriū fiat mihi ⁊ tunc abſqꝫ dubio fiet. Si
quidē nihil vobis denegandū arbitror a pr̄e miſericordiarū: h̄
ille Jdeo pſalmiſta dicit Leuaui oculos meos Glo.interiores ī
montes ſpirituales ideſt ſanctos q̄ prius illuminati ſunt ſole iu
ſticie vnde veniet auxilium mihi Et Job ad aliquē ſanctorum
te conuertere. ¶ Tertio quia ſpes noſtra roborat̄ ſpecialiter ꝑ
virginem virginum:docet exemplorum veritas Tradita ptās
deo familiaritas. ¶ De exēploꝝ veritate refert Uincenci⁹ bel
uaceñ.libro 16.c°.65°.⁊ infra ſpeculi hyſto. De Maria egipciaca:
que anno duodecimo relinquēs parētes alexandriā pecijt vbi
ab inicio corpus ſuū tradidit corruptioni 17.ānis ⁊ amplius pu
blico aſtans loco peſſimū ſui corporis negociū exercebat: īdēs
volentibus irrecuſabilit̄ carnis ſue pudorē:repellens ab ip̄a oē
acquiſitionis lucrū cui tātū vinū erat lucruꝫ luxurioſam acqui
rere vitaꝫ. Nā ludus:ebrietates: īſompnietates ſibi pro theſau
ro videbant̄ q̄ egeſtatē pro diuicijs reputabat Eſtiuo vero tēpo
re vidēs turbē libiorū egipciorūqꝫ currentē contra mare: audi
uit eos Jeroſolimam aſcendere crucē redēptionis poſt paucos
dies deſiderantes videre:obtulit corpus ſuum pro naulo que a

iuuenibus ducta nauiculã aſcẽdit:cui tota nauigatio erat: ludꝰ
Ebrietas:adulteria:ridicula:turpia v̉ba:ꝛ alia ſimilia q̃ lingua
exprimere minime poſſet vt etiã honeſtatis viros ad miſeriam
inuitaret:totaqꝫ vita erat aĩaꝝ ꝑditio: ꝛ lacus earũ erat ſua cru
deliſſima caro : vt ĝ ꝑuenerũt ieroſolimã ꝑuenit mane cũ alys
ad regias atrie eccleſie:ſed nõ ꝑmittebat̃ ingredi vix aut cum
magno fletu ꝛ labore appropĩquabat:ſʒ qñ limẽ regie calcabat
alys ingrediẽtibus hãc ſolã q̃dã diuina v̉tus ingredi ꝓhibebat.
rurſus iprudent̃ ſe ĩgerẽs iterato repellebat̃:ĩ tñ vt ſola ĩ atis
ſtãs ĩueniret̃ Eſtimãs q̊ ne ex feminea debilitate h̔ ſibi ꝯtigeret
iterato cũ alys amplius repetebat ingreſſũ cupiẽs introytũ adi
piſci:ſʒ tanq̃ꝫ militaris acies cont̃ cõſiſtẽs ingredi nõ ſinebat: ꝛ
iterata vice vſqꝫ foras atriũ repellebat. Hec iã defecta viribus
ꝛ deſolata mẽbris ita vt nec ſibi ſtãdi v̉tus ſufficeret.poſtpoſitis
oĩbus in angulo atry ſeorſũ receſſit:tandẽ intelligẽs ſordes ſuo
rũ peccatoꝝ ĩgreſſũ tẽpli ſe nõ mereri: cepit miſerabil̃ flere:pec
tuſqꝫ manibus tondere. ꝛ ex alto cordis infinita dare ſuſpiria:
lacrimaſqꝫ affluenter effundere:reſpiciens aũt de alto ĩ quo ſta
bat vidit ſeorſum ymaginẽ fixã vultũ hñtẽ ſancte dei genitricꝭ.
ad quã toto cordis affectu dixit. Sãcta v̉go q̃ dei v̉bũ ĩcarnatuʒ
genuiſti Scio ꝙ ĩmerita ſum tãtis polluta ſordibus ꝛ miſerys
reſpicere magnitudinẽ tuã: ſed certa ſum ꝙ ideo deus queʒ ge
nuiſti hõ dignatus ẽ fieri vt peccatores vocaret ad penitẽtiam.
Auxiliare ergo mihi ſancta dei genitrix qꝛ nullũ habeo ſolaciũ
ꝛ impetra me regias ſancte introire eccleſie: vt cognoſcam ve
nerabile lignũ in quo carne affixus eſt deus:quẽ tu ſcã ꝛ imacu
lata genuiſti v̉go:qui ſuũ ꝓpter totiꝰ mũdi ſalutẽ effudit ſangui
nẽ:iube dña mea meũ adimpleri deſideriũ vt adoreʒ ſanctiſſimũ
lignum crucis fide:dic corã eo quem genuiſti ꝙ denuo carneʒ
iſtam ſordidis ꝛ peſſimis non maculabo operibus:ſed mox vt
mihi crucis lignum adorare conceſſeris renunciabo ſeculo et õ
nibus que ſunt ſeculi ꝛ vadam vbi preceperis. Hec dum diceret
relinquens locum in quo orabat miſcuit ſe inter homines qui
templum ingrediebantur:qui vt vnda maris ipſaʒ intus impel
lebant donec appropinquaret ſancto loco vbi adorãs ſenſit odo
rem ſuauitatis:regrediens vero ad locum in quo promiſſioneʒ
fide dictionis ſancte dei genitrice fecerat flectens genua dixit.
Tu mihi domina miſerta es:meaſqꝫ preces non repulliſti: nũc
vbi tibi placuerit dirige ꝛ demonſtra mihi penitencie ꝛ ſalutis
viam. Dũ hoc diceret facta eſt vox dicens. Si iordanẽ trãſieris

illic bonã ĩuenies requiẽ. ¶ Quo audito duos panes cum dimidio ſecũ detulit trãſfretãdo iordanẽ pueniт ĩ heremũ vbi ſeculũ fugiens habitauit fere ſexaginta duobus annis: vbi in pricipio circa 17. annos grauiter nunc ĩmundis cogitationibus: nunc cibariorum deſiderys: nunc preſtinis delectationibus agitata: et valde a pruinis hyemalibus ⁊ eſtiuis ardoribus tribulata: auxilio fide ductrice ſue dei genitricis Marie protecta: ſolatio trãſegit annorum ſpacia: ⁊ tandem obdormiens animaȝ reddidit altiſſimo. Hec vincentius vbi ſupra. ¶ Nõne Fulbertus carnoteñ. epiſcopus illud omnibus notũ de theophiſo refert exẽpluȝ qui loquens cum dyabolo xpriſtianitatem abnegauit: dyabolũ adorauit: eiqȝ de ſuã mancipatione factum cyrographum tradidit annulo ſuo ſignatum: hic nihilominus aio contrito nomen virginis inuocans per eam predictum cyrographum dyabolo potenter ereptum recepit in pignus libertatis. ¶ Alia quoqȝ exemplorũ multitudo que calamus breuitatis gracia omittit ſpeȝ docet eſſe ponendam in intemerate virginis Marie ſubſidio. ¶ Secundo propter traditam poteſtateȝ. Celeſtinus. Opus creationis fecit vt virgo eſſet filia dei patris ſed opus creationis fecit vt ipſe deus eſſet filius vginis matris: vt nec deus nec dei gratie dentur in munere niſi a beata virgine. Bernardinus in Ser. Aſtitit regina. Nec mirum: quia plus meruit glorioſa virgo in vno conſenſu conceptiõis fily dei q̃ȝ omnes creature ſiue omnes angeli ſiue omnes homines in ſuis actibus motibus et cogitationibus. Et quidem omnes qui meruerũt nihil ampli⁹ potuerũt mereri niſi ſecũdũ diuerſos ſtatus ⁊ gradus in hoc ſẽſu meruit omnia priuilegia ⁊ ꝙ eſſet regina miſericordie ⁊ theſauraria gratie porta celi ſtella maris ⁊c̃ Et Ber. ſmõe de nati. eiuſdẽ Secũde virginitatis ⁊c̃ Intuemini fert quãto deuotiõis affectu a nobis voluerit eam honorari qui totius boni plenitudinem poſuit in Maria vt per inde ſi quid boni bone ſpei ĩ nobis eſt ſi quid gratie ⁊ quid ſalutis ab ea nouerimus redũdare q̃ aſcẽdit delicys afflues. Ortus plane deliciarũ quẽ nõ mõ efflauerit veniens ſed ⁊ perflauerit ſuperueniens auſter ille diuinuſ ⁊ vndiqȝ fluant ⁊ effluant aromata eius cariſmataqȝ gratiaruȝ et infra. ¶ Filioli hec peccatorum ſcala hec mea maxima fiducia eſt hec tota ratio ſpei mee Hec ille Et non immerito noſtra ſpes eſt: quia nos vacui et egeni: ipſa opulentiſſima quia gratia plena Eccleſiaſtci 24. In plenitudine ſanctorum detentio mea. Ipſa enĩ nõ ſolũ ĩ plenitudine ſanctoꝝ detinet: ſȝ ẽt detiet

Detinet nimirũ v̾tutes ne fugiãt:merita ne pereãt:demões ne
noceant iudicẽ ne feteat In hac ſiquidẽ poteſtate conſtituta ad
ſpei noſtre erectionẽ liberalem ꝓmptamq; ſe omnibus exhibet
dicẽs.tranſite ad me omnes qui concupiſcitis me Vere libera
liſſima Marie curia nõ ſtatuit portarios vt mũdi prĩcipes qui
potentes admittant:emittant egentes Ad hanc enĩ curiã õnes
debiles ⁊ fortes pauperes ⁊ diuites termĩo vniuerſali ĩuitantur
Laudabilis enĩ curia in qua vt aſſolet nõ maior minorẽ opp̄mi
nõ debilit̃ repellit̃ nõ iniqu⁹ potens exaltat̃: ſed omnibus iux̃
opa tribuitur:ergo tranſite ad eam ⁊ ſperate in ea: quia in ipſa
eſt omnis gratia vie ſcꝫ ⁊ veritatis : in ipſa omnis ſpes vite ſcꝫ
glorie ⁊ virtutis ſcꝫ gratie.¶ Sperent ĝ ĩquit Seraphycus In
te qui nouerũt nomen tuũ qm̄ non derelinquis querẽtes te do
mina:certe qui ſperant in te mutabunt fortitudinem aſſument
pennas vt aquile volabũt ⁊ nõ deficiẽt:currẽt ⁊ nõ laborabunt
Quis enĩ nõ ſꝑabit in te q̃ etiã adiuues deſꝑantes:⁊ quis etiaꝫ
nõ ſperabit in te ꝑ quã exaudite ſũt patrũ preces ⁊ eorũ adiple
ta ſũt ꝓmiſſa Quid potuerũt patriarche ⁊ ꝓphete deſiderare q̊d
per te dña nõ fuerit aſſecuti Si antiqui hec oĩa habuerũt per te
quomodo nos qui ſumus vnici filij tui ſanguine redẽpti nõ ha
bebimus q̊d voluerimus poſtulare Sꝫ h̄ incidẽtalit̃ mouet̃ que
ſtio Videt̃ ꝙ nõ ſit ſperandũ ꝙ peccatores orãdo aliq̃d ĩpetrẽt
a deo vel ĩtemerata virgine Maria quibus idem velle ⁊ nolle
ẽ. Primo ſic Joãnis 9.dicit̃. Scimus quia deus peccatores nõ
exaudit Preterea ꝓuer.28. Qui declinat aureꝫ ſuam ne audiat
legẽ orõ ſua erit execrabil̃. Orõ aũt execrabil̃ nõ ĩpetrat aliq̃d a
deo ĝ pccõres ñ ĩpetrẽt aliq̃d a deo ⁊ ſic fruſtra ſperãt.¶ In op
po⁹ẽ illud Aug⁹.ſuꝑ Joã. Si pccõres nõ audiſſet deus:fruſtra
publicanus dixiſſet:deus propicius eſto mihi peccatori Prete
rea Criſoſto.ſuꝑ Mathꝫ . Omnis qui petit accipit ſcꝫ ſiue iuſt⁹
ſiue ſit peccator Rñdet̃ ĝ dicendum ſub iſta concluſione Qꝫ ſpe
randũ eſt ⁊ tenendum pro certo ꝙ peccatores ſepe exaudiũtur
a deo in peticionibus ſuis ⁊ etiã ĩpetrant multa que petunt: ex
pura tamen dei miſericordia.¶ Pro quo notãdũ ꝙ ĩ peccatore
duo ꝯſiderãt̃:ſcꝫ nã quã diligit de⁹ ⁊ culpa quã odit Si ĝ pecca
tor aliq̃d petit ĩq̃ꝫtũ pctõr ẽ ſcđm deſideriũ peccati h̄ a deo non
exaudit̃ ex mĩa:ſꝫ qñq; ad vindictã dũ deus ꝑmittit peccatorẽ
adhuc ãplius ruere ĩ pctã.de⁹ enĩ q̃dã negat ꝓpicius: q̃ cõcedit
irat⁹ Jux̃ Auguſt. Orõ aũt peccatoris ex bono deſiderio nature
ꝓcedens a deo exauditur nõ q̃ſi ex iuſticia quia peccator hoc ñ

meretur ſ; ex pura mĩa: obſeruatis tñ conditionibus vt ſcilicet pro ſe petat neceſſaria ad ſalutẽ pie ꝛ pſeuerãter. ¶ Ad pͥmuꝫ ꝙ dicendũ ꝙꝫ dictũ illud fuit ceci nõ pfecte illuminati: ꝛ iõ non ẽ ratũ ꝗꝫuis poſſit verificari vt intelligat̃ vt peccatoꝛ vel ex condi gno. Ad illud ꝟo puer. Rñdet̃ ꝙ oꝛõ pctoꝛis ẽ execrabilis que eſt oꝛõ eius inꝗꝫtũ ẽ pccõꝛ. Ad hoꝛũ cõfirmationeꝫ dicit beatus Aug⁹. in fine Ser. multe filie cõgrega. diui. Quãtũ vis ſint hoꝛ rẽde iniq̃tates nr̃e neq̃ꝗꝫ de eius mĩa ſcꝫ Marie nobis deſperã dũ ẽ: ſi in cõſpectu eius noſmetipͦs accuſare ꝛ intuentũ eius pe nitẽti coꝛdi voluerimus flagitare pculdubio videbimus auxili um eius ſup nos qꝛ multe ſunt miſeratiões eius ꝛ multe mĩe ĩ uocãtibus eã. ¶ 3ͦ. ſperãdũ eſt de ea ppter dei familiaritatẽ: q̇a dñs ſecũ: de alijs eñi ſcis dicitur ꝙ ſint cũ dño. Geñ. 5ͦ. Ambula uit Enoch cũ dño ꝛ eius volũtati obediuit Sed dñs dicitur cuꝫ Maria: ipa eñi eũ. 9. mẽſib⁹ in vtero geſtauit: vbere de celo ple no lactauit: deũ ſubditũ habuit: ꝛ familiariſſime puerũ in ãplex ibus cõtractauit. Quare Aug⁹. inq̇t. nec mirũ Maria ꝙꝫ digne tibi cõgaudere in celis quẽ puulũ ex te hoĩem natũ totiẽs oſcu lata es in terris. ¶ Et Ancelm⁹. O ꝗꝫtũ gaudẽduꝫ eſt nobis mi ſeris hoĩbus quia angeli dñm ꝛ dñam habẽt ex hoĩbus: grãde priuilegiũ ẽ ꝙꝫ ipa pꝛe oĩbus ſcis familiariſſima ẽ apud deum. ¶ Aug⁹. Neqꝫ dubiũ ſanctis liberatis ĩpendere ſuffragiũ Sed quid tãte Marie potẽtia pdeſſet nobis ſi minus curaret de no bis. Quare inceſſant̃ grãs oĩpotẽti deo reddere debemus ꝺ hac ſpe nobis pposita qꝛ ſicut ceteris ẽ familiarioꝛ deo: ita pꝛe oĩbus de nobis ſollicitioꝛ. Teſte Aug⁹. Te ſolam inquit o ſcã Maria pro eccleſia ſollicitã pꝛe oĩbus ſanctis ſimus. que ĩpetras induci as trãſgreſſoꝛibus vt renũcient ſuis erroꝛib⁹. Jmpetra quod ro gamus excuſa qͦd timemus qꝛ nec potẽtioꝛẽ in meritis inueni mus ꝗꝫ te que meruiſti mr̃ exiſtere eiuſdẽ redẽptoꝛis ꝛ iudicis. Ergo inq̇t Seraphic⁹. Nõ dubito ꝙ ſi ad te venerimus habebi mus qͦd voluerimus in te ꝙͦ ſperat qui deſperat qui deficit ad te currat cofident̃ ad te pueniat qui vult aliq̇d ĩpetrare. Jdeo Au g⁹. in oꝛõne quadã ſup pſalmo 8ͦ. Aue mr̃ vnica cauſa nr̃e ſpei tuis queſo meritis fac miſerta mei vt ab enigmatibus hui⁹ ſpei plena plene pfruar viſione dei: ꝙͦ ſpes nr̃a ſalue. ¶ Sed cur repẽ tit̃ hic ly Salue. ¶ Rñſio triplici de cã: pͥo ad ꝟginis ãplioꝛeꝫ cõmendationẽ: eius beniuolẽcie captationẽ: laudãtis maioꝛem affectionẽ. ¶ De pͥmo Bonauẽ. in ſti. amoꝛꝭ. Quid ẽ inq̇t ſaluta tionẽ replicare niſi tibi ſine fine reuerentiã exhibere Timendo

eam exiſtere tāte excellēcie ꝙ non vna ſʒ mille ⁊ īfinite ſaluta
tiones eidē non ſufficiāt. ¶ De ſcđo idem Seraphicus Quare te
ſalutaui niſi vt redderē te attentū ad vota mea. Et iterū q̄re te
ſaluto niſi vt bñ ſuſcipias ⁊ pficias ipa vota mea Hec ille. Qua
lit igit ſe valeret cōtinere pietas cū audit iteratas ſalutes: num
q̄d mīe regia retraheret manus adiutrices cū mēdicātis audit
replicatas laudes. ¶ De tercio Grego. omelia ſup illud Johan.
Maria ſtabat ad monumentū. Amāti ſemel aſpexiſſe nō ſufficit
q2 vis amoris intētionē multiplicat inq̄ſitionis Sic etiā amāti
ſemel ſalutare nō ſufficit ſʒ amatū millecies ſalutari deſiderat:
ḡ ſpes noſtra ſalue.

Oratio.

O Certa ſpes Finale refugiū
pfugorū ſalus infirmorū ſolamē miſerorū Maria: ec
ce aſſiſtimus paupes filij qui ptem patne hereditatis
dilapidātes in extrema regiōe vrgēte fame pim⁹: ⁊ reluctātib⁹
opibus finiſtris patris aggredi pñciā formidamus. Quis queſo
pro nobis intceſſor exiſtat cū celicā ſanctitatē offenſam fore cō
ſpicimus niſi tu nr̄e dulciſſima mediatrix noſtra: q̄ es poſt deū
ſpes ſola: īuocamus igit tuā ſolitā pietatē vt tu q̄ cū deo patre
nr̄o familiariſſima cerneris theſaurū totius grē diſtribuis nul
lū q̄ʒ vt geſta docēt cōtēpnis nos cū deo prē nr̄o rcōciliare dep
dita recupare nec nō a deſpatiōis laq̄o pſeruare digneris Amē

Ad te clamam⁹ exules filii Eue

Fulbert⁹ epiſcop⁹ carnoten.

Ser. Creatoris mr̄em Seq̄mur te fert o dñā ex totis p
cordijs vociferātes ad te Adiuua ībecillitatē noſtram:
aufer obprobriū noſtrū: vides hāc tunicā pelliceā que nos circū
dedit tunica Eue parētis nr̄e. Hec eſt quā olim ad nos trāmiſit
ac ſupueſtiuit carnē filiorū ſuorū ſicut dyployde confuſione ſua
De manu q̄ppe illius duplicis mali ſemen terra nr̄a ſuſcepit et
cōcepit ⁊ peperit nobis ſpinas ⁊ tribulos iniquitatis in anima
calamitatis in corpore ⁊ per hec mortem vtrobiqʒ. O infelix he
reditas o dira humane carnis īfirmitas vſqʒquo parciemur te
Et quis nos liberabit a corruptela miſerrime huius pellicule
Gratia ſaluatoris noſtri ⁊ filij tui o Maria Ad cuius matrem
tanq̄ʒ vnicū ſubſidium clamamus exules filij Eue.

HEc eſt tertia pars prefatio
nis huius carminis in qua poſt ſalutationē τ ſalutati
dignitatis expreſſionē nūc ſalutātiū exp̄mit calamita
tis ꝓpeſſio cū dicitur ad te clamamus exules filij Eue
¶ In quibus tria notantur

Scilicet.
- Miſerabil' cōditio —— Exules filij Eue.
- Lamētabil' exp̄ſſio —— Clamamus.
- Infallibil' directio —— Ad te.

¶ Circa miſerabilē conditionē notem⁹ vrgentē cauſā: abſen
tē patriā: parentē expreſſam: q2 filij Eue. Circa vrgentē cauſam
ſciendū eſt patrū traditiōibus ꝙ deus creauit hoiem ad ymagi
nē τ ſimilitudinē ſuā omni gr̄a τ rectitudīe plenū: ex vtraqꝫ pte
ſcꝫ tā incorporea q̄ꝫ corporea ꝑfectū: cui⁹ ītellectus creatorē ſuū
recte intelligebat: volūtas rōnē ſequēs rectā deū ſup oīa ardēti
quodā deſiderio amabat: ſenſus q̄ꝫ tā īteriores q̄ꝫ exteriores ita
ordinati vt appetitus eorū tantū ad illoꝝ obiecta ſe extendebāt
q̄tū rōne recta τ dilectiōe volūtatis ſequēte illā rōnē rectā per
mittebātur ex q̄bus ſic in hoīe exiſtētib⁹ reſultabat origīalis iuſ
ticia ꝑmoꝝ pentū: nā cūcta aīalia plenā obedienciā hōi p̄ſtabāt
ſenſus oēs recte rōni ſuberāt: volūtas ita bn̄ adeo īſtituta erat
oī rcitudīe plena creatorē ſuū intelligebat. ¶ Oīpotēs igit̄ de⁹
regula īfallibilis decreuit hōi q̄uis plena gr̄a τ rcitudīe dare le
gē: nō q̄dem difficilē: ymmo oīm facilimā mediāte qua eiuſqꝫ
obſeruātia iþe regularet̄ vt poſſꝫ mereri vitā eternā. Dixit q̄qꝫ
de⁹ de arbore ſcīe boni τ mali ne comederit τc. Hui⁹ ſolius ar
boris fruct⁹ nō ꝙ pre oībus excellētior extiterit vetitus erat: ſꝫ
vt homo ea pua lege obſeruata vitā poſſꝫ mereri et̄naꝫ. Sꝫ pch
dolor pentes vetite fructū arboris comedētes gr̄am amiſerunt
oēm rcitudinē atqꝫ origīalē iuſticiā q̄ τ aliā legē in mēbris ſuis
ſentire ceperūt legi mētis eorū repugnātē: cū eni īordiate erexe
rāt ſe ſup ſe miſerabilit̄ ceciderūt infra ſe. ſcꝫ a ſtatu innocēcie τ
gratie in ſtatū culpe τ miſerie: τ qui erāt in ſtatu poſſe nō mori
venerūt in ſtatu nō poſſe non mori ipi τ poſteri eius vt τ qui ī
munes a culpa virtutibus decorati deo lete ſeruiētes ab oībus
innocui τ tādem ſine pena in celum tranſlati fuiſſemus ipſi et
nos ſed nūc maculati τ ab eis infecti defectibus circūdati mor
tis nexibus depreſſi ſecundū apoſtolū omnes naſcimur filij ire
τ miſerie: retinētes inſup fomitē contractū per origīale pcc̄m q̄
eſt q̄dam miſeria relicta īfectio corpis mēbra iclinās ad vicia:

Quedā debilitas relicta in hoīe etiaꝫ iam baptiſmate ſanato ſic
reliquie febꝛis febꝛe ceſſante manēt in artubus ab expedito mo
tu retrahētes. ¶ Hys igit̄ p̄miſſis aggrediamur ſcd̄aꝫ ꝑtem ſcꝫ
abſentē patriā qꝛ in cātico nr̄o dicitur exules. Exul enī ſcd̄ꝫ Ja
nuēſem in catholicon ⁊ alios dicit̄ quaſi extra ſolū ꝓpꝛiuꝫ idest
terrā vel patriā ꝓpꝛiā: que triplex dici pōt ſcꝫ paradiſus t̄reſtris
locus celeſtis: vſus rōnis. ¶ Pꝛo quo ſciendū Qꝛ hō ex duabus
naturis ſcꝫ coꝛꝑe ⁊ aīa cōpoſitus duplicē habuit patriaꝫ ſcilicet
paradiſum trreſtrē quo ad pꝛimā: ⁊ celū empyreūꝫ q̊ ad ſcd̄am
naturā: ꝑadiſus enī terreſtris ſcd̄ꝫ Thomā pꝛīa ꝑte ſūme q.102.
locus cōgruus habitatiōi fuit hūane q̄tū ad īcoꝛruptionē p̄mi
ſtatus: que q̄dā incoꝛꝛuptio nō erat hoīs ſcd̄m naturā ſꝫ ex ſuꝑ
naturali dono dei: vt hoc gr̄e dei īputaretur ⁊ nō hūane nature
Deus hoīem extra ꝑadiſum fecit ⁊ poſtea eū in ꝑadiſuꝫ poſuit
vt ibi habitaret toto t̄pe animalis vite: poſtmodū vero cūꝫ ſpūa
lem vitā adeptus fuiſſet eſſet in celū trāſferēdus: paradiſus enī
ſcd̄m Yſydoꝛū Ethiologiarū eſt loc⁹ in oriente ꝑtibus cōſtitut⁹
cuius vocabulū a greco in latinum cōuertitur: oꝛtus fuit aūt lo
cus ille vt ayt Damaſce. exultatiōis vniuerſe ꝓmptuarium qui
terrā excelſioꝛ poſitus ē ⁊ tēꝑato ac puriſſimo aere circūfulget:
plātis ſemꝑ floꝛidis oꝛnat⁹ ē bono odoꝛe plenus: nulluꝫ irrōna
biliū ibi habitat: nulle ibi ſunt tēpeſtates: due ſunt ibi hyemes
⁊ due eſtates: ⁊ bis fructificāt ibi arboꝛes. Itē ī vtroq̄ʒ ſolſticio
habent hyemē ⁊ in vtroq̄ʒ eq̄noxio eſtatem. Huius aūt ratio ē
quia ꝑadiſus ſub circulo eq̄noxiali ſitus ē ideo ſemꝑ ē ibi equi
noxiū. Sed ꝓh doloꝛ manere coacti ſumus p̄uati hoc ameniſſi
mo loco in hoc aīaliū ſtabulo ꝙ antea irrōnabilibus erat depu
tatū creaturis. O infelix illa hoꝛa qua detruſi fuimus vt inquit
Cancella. de loco voluptatis gaudij ac omnis excellencie ī hūc
tetrū ⁊ doloꝛoſum carcerem pꝛeſentis exilij: de diuicijs in pauꝑ
tatem: de ingenuitate in vilitatem: de vita in moꝛtalitatem: et
de vniuerſitate bonoꝛum in pꝛofundum omnis miſerie deiecti
g̊ exules. ¶ De ſcd̄a patria dicit pſalmiſta Poꝛcio mea in terra
viuentiū. Sciendūꝫ vero ꝙ mā ē ꝓpter foꝛmā ⁊ coꝛpus ꝓpter a
nimā ⁊ iō cōpetit ei foꝛtitudo ſcd̄m ꝓpoꝛtionē ⁊ aīam Aīa autē
humana ad ymaginem dei creata eſt capax ipſius per cognitio
nem ⁊ amoꝛem: ⁊ ideo coꝛpus eius a deo foꝛmatum eſt in ſta
tura recta vt ex figura coꝛpoꝛis diſponatur et quodammodo
doccatur contemplari et amari celeſtia: et ideo ſtatus homi
nis ad celum erectus docet in altum eſſe noſtram patriam.

Vñ Bocci⁹ de ↄſola. libꝛo q̄nto metro q̄nto Quã varÿs terras
aĩalia ꝑmeãt figuris nã alia cũ extẽto cuꝫ coꝛpe puluereq̄ꝫ v̇rũt
ideſt v̇tũt ꝛc. Ubi tangit tria aĩaliũ genera. ſcꝫ reptibilia: volati
lia: ꝛ greſſibilia: q̄ licet differãt ĩ foꝛmis qꝛ q̄dã foꝛmãƭ ad reptã
dũ vt ſerpentes: q̄dam ad volandum vt aues: q̄dam ad gradiẽ
dũ vt beſtia: tñ in hoc oĩo cõueniũt q̄ hñt faciẽ ĩclinatã ad t̃raꝫ
Sꝫ ſequiƭ vnica gens hoĩm celſũ leuãt alci⁹ cacumẽ Atq̄ꝫ leuis
recto ſtat coꝛpe deſpicitq̄ꝫ t̃ras. Huic cõcoꝛdat ſnĩe illud Oui
dÿ in pꝛincipio ꝑmi methamoꝛ. Pꝛonaq̄ꝫ cũ ſpectãt aĩalia cet̃a
terrã Os hoĩm ſublime dedit celumq̄ꝫ videre Juſſit et erectos
ad ſydera tollere vultus. ¶ Et Bernard⁹. Sermone. de ſancto
Martio. Rectũ fecit deus inquit hominẽ etiaꝫ coꝛpe ipſo vt at
tollens ad ſydera vultus illic ſuſpiraret vbi vitã beatã ꝛ ꝑhẽnẽ
cõſpiciat mãſionẽ: hic aurũ in luto: gẽma in ſterq̄linio: liliũ int̃
ſpinas: tota es pulcra patria mea ꝛ macula nõ eſt in te: tota pul
cra es abſq̄ꝫ eo q̄ intrinſecus latet: ꝛ idẽ hui⁹ patrie excellentiã
cõmendans inquit in fine ſermonis de negociatiõib⁹. O locus
inq̄t voluptatis vbi toꝛrẽte voluptatis potanƭ iuſti Locus ſplen
doꝛis vbi iuſti fulgẽt ſicut ſplẽdoꝛ firmamẽti Locus leticie vbi
leticia ſempiterna ſuꝑ capita eoꝝ Locus habũdantie vbi nihil
deeſt videntibus deũ. ¶ O regio ſublimis plena diuiciarum de
valle lacrimarũ ſuſpiramus ad te vbi ſapientia ſine ignoꝛantia
memoꝛia ſine obliuione: intellect⁹ ſine erroꝛe: ratio ſine obſcuri
tate ſplendebit Regio in qua dñs trãſiens miniſtrabit electis
ſuis ideſt talem ſe qualis eſt oñdet. Ab hac patria eternaliƭ ꝑ̇ua
ti fuiſſemus niſi xp̄i ſubſecuta fuiſſet incarnatio: in quo xp̄o no
bis reddita eſt hereditas De q̄ pſalmi. Dediſti hereditatẽ Gloſa
ideſt futurũ regnũ timẽtibus nomẽ tuũ dñe Ab hac patria pere
grinamur adhuc viuẽtes: ꝛ vt ab illa patria et̃nali ſeꝑemur ab
illa ĩimicus generis hũani adhuc auſu pari nos cotidie nititur
aggredi ſicut ꝛ parẽtẽ in pꝛĩo loco voluptatis. ¶ Fert eni Greg.
in 4°. moꝛaliũ Hoc in hũano genere cotidie agiƭ q̊d actũ ĩ pꝛio
parẽte nr̃i generis nõ ignoꝛat Serpẽs ſuaſit qꝛ occultus hoſtis
mala coꝛdibus hominũ latenƭ ſuggerit. Eua delectata eſt quia
carnalis ſenſus ad v̇ba ſerpẽtis mox ſe delectatiõis ſubſternit:
aſſenſũ v̇o Adã mulieri ꝑ̄poſitus ꝑ̄buit: qꝛ caro dũ ĩ delectatio
nẽ rapiƭ etiã a ſua rectitudĩe ſpũs infirmatus inclinaƭ Hec ille
Ideo cauendũ ẽ ne q̇s a tertia ſꝫ roĩs patria aberret ſi celeſtẽ at
tingere deſideret De q̄ ꝑh̄ia ad Boe. ꝑſa quĩta ꝑ̇mi libꝛi de cõſo
latiõe Cũ te inq̄t ĩ eſtu lacrimãteq̄ꝫ vidiſſẽ illico miſerũ exuleq̄ꝫ

cognoui ꝛc̃. Sꝫ tu ꝓcul a patria nõ quidẽ pulſus es ſꝫ aberraſti.
Sup̱ q̊ doctoꝛ ſcũs aqneñ. Exul ẽ ille nõ q mutat regionẽ ſꝫ qui
agit ꝯ rõeꝫ. De hac patria loq̃t Seneca ĩ de remedijs fortuitoꝝ
Patria ẽ vbicũq; bñ ẽ Aut qḋ bñ in hoie ẽ nõ ẽ ĩ loco. In hoĩs
inq̃ꝫ ptãte ẽ ſi ſapiẽs nõ ꝑegrinat̃ Si ſtultus exulat. Et Ouidi⁹
ĩ libꝛo de faſtis Omne ſolũ forti pat̃a ẽ vt piſcib⁹ equoꝛ In tãtũ
g̊ hõ manet ĩ patria rõnis inq̃ꝫtũ deo ſubicit̃ ꝛ legi diuine Et q̄ꝛ
deus ĩ ſubiectione ſuoꝝ delectat̃ iõ letat̃ ĩ multitudĩe ciuiũ ꝛ ñ
in expulſiõe eoꝝ Repellit̃ aũt aliq̃s a pat̃a rõis deo rebellãdo ꝛ
a recta rõe recedẽdo Nemo idcirco a ciuitate rõnis exulat niſi
per affectionuꝫ tꝑaliũ: talis aũt affectio ẽ volũtaria: ꝛ iõ ſola vo
lũtate aliq̃s exulat a tali ciuitate. ¶ Quo ad tertiã ꝑmi ꝑncipal̾
ꝑtem cõſideremus parẽtem expꝛeſſam quia filij Eue. Cur eteñ
magis cãticũ noſtrũ ꝓfert nos filios Eue q̃ꝫ Ade cũ tñ ab Adã
magis nr̃as miſerias cõtraximus ꝛ nõ ab Eua. Et quia Eua ſo
la peccãte nõ eſſemus cõſtituti in penã exilij huius: vt dicit ſcũſ
Thomas ꝑma ſcđe q. 81. ar. vlt.° vel etiaꝫ cur nõ dicimur exules
filij vtriuſq; ſcꝫ Ade ꝛ Eue cũ dicat Glo. ſup̱ illo pſalmo. Pater
me⁹ ꝛ mr̃ mea ſcꝫ Adã ꝛ Eua dereliq̃rũt me huic miſerie me
expoſuerũt peccãdo Rñſio dicẽdũ ꝙ propter tria magis ħ dici
mur filij Eue q̃ꝫ Ade vel vtriuſq;. ¶ Pꝛĩo q̄ꝛ mulier pꝛio peccãuit
ꝛ virũ ad peccãdũ induxerit ꝑmo ſeducta fuit ꝛ q̃ꝫtũ ad aliquid
g̃uius peccauit Scꝫ rõne appetibilis q̄ꝛ Eua voluit eẽ ſicut de⁹
in aſſimilatiõe ſcĩe. ¶ 2.° rõne cauſalitatis q̄ꝛ Eua induxit Adã
ad peccãdũ ꝛ ita fuit cã peccati Ade ꝛ nõ ecõuerſo. ¶ 3.° ratione
maioꝛis occõnis q̄ Eua minoꝛẽ occõnẽ habuit peccãdi q̃ꝫ Adã
cuius ratio ẽ q̄ꝛ maioꝛ ĩclinatio fuit ad credẽduꝫ mulieri q̃ꝫ ad
credendũ dyabolo ꝑ ſerpentẽ ſuggerẽti: licꝫ Adã q̃ꝫtũ ad oꝛigi
nẽ: q̄ꝛ ex certa ſcĩa ꝛ maioꝛi ingratitudĩe ꝛ quo ad circũſtãtiam
ꝑſone plus peccauerit. Etiã ꝓpter maioꝛẽ rebellionẽ ꝛ ꝙ pꝛio ei
fuit datũ p̃ceptũ ꝛ per ipꝫ mulieri poſtrẽo ꝓpter maioꝛis dãpni
incurſionẽ: nã maius dãpnum ſecutũ ẽ ex pcc̃o Ade: ꝛ ſic pcc̃m
viri ꝛ mulieris ſe habuerũt ſic̃ excedẽtia ꝛ exceſſa. Alex. de ales
ſcđa ꝑte ſũme q. 30. in coꝛ. q. idcirco Eue nos filios videmur ꝓſi
teri iux̃ Innocẽtiũ t̃tiuꝫ inde vilitate ꝯditiõis hũane c.° 6.° quia
maſculus recẽter nat⁹ dicit A. Feia vo E. Quid ẽ igit̃ Eua niſi
heu a ꝛ e vtraq; dolẽtis ẽ interiectio doloꝛis exꝑmẽs magnitudi
nẽ. Hinc ẽ ꝙ añ peccatũ virago poſt peccatũ Eua meruit appel
lari: ex q̊ ſcꝫ audiuit in doloꝛe paries. Hec idẽ Innoc̃. ¶ Scđo
dicimur filij Eue q̄ꝛ Eua fuit ꝓducta ĩ ꝑadiſo ꝛ nõ Adã: ſꝫ ſcđm

hiſtoriã ſcolaſticã ꝑductus fuit in agro damaſceno In quo Ca
yn Abel fratrẽ ſuũ interfecit Iuxͣ quẽ Adã ⁊ Eua ſepulti ſunt in
ſpeluca duplici: ⁊ ita ꝓprie nõ dicit Adã exul ſicut Eua qꝛ reiec
tus potius fuit ad patriã ſuã ⁊ ꝑductiõis locũ. ¶ Tertio qꝛ licet
xp̄us repauit caſum vtuſqꝫ tã Ade ſcꝫ q̃ꝫ Eue tñ per quãdaꝫ ap
ꝓperationẽ xp̄s repauit caſuꝫ Ade. Unde aplus .i. ad Corinth.
15º Sicut in Adã oẽs moriũt ita ⁊ in xp̄o oẽs viuificabunt. Et
canit eccleſiaſtica ꝯfeſſio Adã vetus qd polluit Adaꝫ nouꝰ hoc
abluit: ſꝫ Maria caſum Eue. Uñ Ber. ſuper miſſus Curre Eua
ad Mariã Curre mr̃ ad filiã: pro mr̃e rñdeat ipa matris obpro
briũ auferat ipa pro mr̃e ſatiſfaciat: qꝛ ſi ecce vir cecidit ꝑ feiam
tñ nõ erigit niſi per feiam. Et Augꝰ. Mat generis nr̃i penã itu
lit mũdo genitrix dei ſalutẽ attulit mũdo. Auctrix peccati Eua
Auctrix meriti Maria Eua occidẽdo offuit Maria viuificãdo
ꝓfuit Illa ꝑcuſſit Iſta ſanauit. h̔ ille Et Bonauẽtura Uere fily
Eue qꝛ ſupbi ⁊ p̄ſumptuoſi vere fily Eue qꝛ ãbicioſi ⁊ auari ſal
tẽ ſcia: ⁊ vtinã nõ re aliena. Guloſi carnales ⁊ inobediẽtes ⁊ bre
uit in oĩbus ipaꝫ Euã ſequẽtes ⁊ ꝓmtiſſimi ad malũ difficileſqꝫ
ad bonũ: tedet nos veſci ligno vite ⁊ in cruce dñi contẽplari et
manũ ad lignũ ꝓhibitũ applicamꝰ plus enĩ placꝫ nobis ĩ multo
ſudore ⁊ labore vilia agere q̃ꝫ dñm gl̃e deguſtare. Quare nõ in
merito auxiliũ ĩplorando condicioneꝫ vilem deteſtando: ad te
nomen ⁊ factum Eue imitantem clamamus exules fily Eue.

Ad te clamamꝰ exules filii Eue

Secũdo p̄ricipalit̃ notatur lamẽtabilis expreſſio ſcꝫ mẽtis cũ dicimus clamamꝰ Clamor enĩ ẽ cũ magna voce mẽtis cõcept] expreſſio qui q̃dem clamor triplex eẽ põt ſcꝫ oris tm̃: cordis tm̃ cordis ⁊ vocis ſimul. ¶ Primꝰ ẽ ⁊ ĩtẽpeſtiuus cũ v̓ginibus fatu is bona ꝓtrahentibus: de quo clamore in euãgelio Mathi. 25º Dñe dñe api nobis: ſꝫ hũc clamorẽ nõ audiuit dñs cũ ſubdit ne ſcio vos: neſcire aũt dei reprobare ẽ: ⁊ Iob nũq̃d clamorẽ eius audiet deꝰ cũ venerit ſup illũ anguſtia: ſup q̃ Grego. 18. moraliũ Clamorẽ eiꝰ inq̃t tp̄e anguſtie nõ audit qꝛ ĩtranq̃llitat] tp̄e ĩ pre ceptis ſuis dñm nõ audiuit clamantẽ. Scriptũ q̃ppe ẽ q̃ auertit aurẽ ſuã vt nõ audiat legẽ oõ eiꝰ erit execrabil̃. Scũs itaqꝫ vir intuẽs quia oẽs q̃ nũc recta opari contẽpnũt extrema ſe tp̄e ad petitionis v̓ba conuertũt dicit: nũq̃d clamorẽ eius audiet deus

ꝑfecto verbis vocibus nr̃i redemptoris obſequitur qui ayt: no
uiſſime veniũt fatue virgines dicẽtes dñe dñe aperi nobis. Et
reſpõdens ayt: neſcio vos: q2 tãta tũc exerceret ſeueritas q̃to
nũc maior mĩa ꝓrogatur: querite ğ inq̇t ꝓpħa dñm dũ inueniri
põt: inuocate eũ dũ ꝓpe ẽ. ¶ Modo enĩ nõ videtur dũ ꝓpe ẽ tunc
videbitur ⁊ ꝓpe nõ erit. Hec ille. ¶ Scd̃us clamor ẽ mẽtis tãtũ
Pſalmiſta Clamaui in toto corde. Super quo v̄bo Caſſiodor⁹.
¶ Fideliũ itaq3 clamor deuote mẽtis affectus ẽ qui nõ tantum
ſermone ꝓmitur ſ3 magna cordis intẽtione ꝓfertur. Clamabat
enĩ populus murmurãs iudeorũ ⁊ nõ exaudiebatur a domino
Tacebat Moyſes ⁊ dicebat dñs Quid clamas ad me. Sed cũ
illas cogitatiões exaudiuit altiſſimus que pia intẽtione volui
tur: ideo addit Pſalmiſta in toto corde meo. ¶ Et Grego. 2° mo
raliũ. Tanto eni3 inquit minus quiſq3 clamat q̃to min⁹ deſide
rat ⁊ tanto maiorẽ vocẽ in aures ĩcircumſcriptis ſpũs exprimit
q̃to ſe in eius deſideriũ plenius infundit. ¶ Uiaru3 igitur v̄ba
ſunt deſideria: nã ſi deſideriũ ſermo nõ eẽt: ꝓpħa nõ diceret De
ſideriũ cordis audiuit auris tua. Hec ille. ¶ Terti⁹ clamor ẽ cor
dis ⁊ vocis ſimul. Cuiuſmodi fuit clamor mulieris chananee
Mathei. 15. qui cõfident affectuoſe ⁊ ꝑſeuerant clamãs exaudi
tur a deo Talis etiã fuit clamor ceci ſedẽtis ſecus viam: talis le
proſoꝝ leuãtiũ voces qui oẽs exauditi ſunt. ¶ Hic autẽ clamor
cordis ⁊ vocis ſimul fit ſ⁹ doct. ꝓpter humiliorẽ exercitatione3
deuocionis interioris redũdationẽ pleniorẽ dei oblationẽ q̃ fit
mẽte ex attẽtiõe ⁊ corpore ex voce Sic ⁊ nos in cantico noſtro
clamare debem⁹ cũ chananea affectant confidẽdo. ¶ S3 q̃q̃
iuſti corde ⁊ voce ſimul clamẽt nõ exaudiunt. Xpiſtus enĩ cla
mans in paſſione nõ exauditus eſt quia dicit pſalmiſta 21° De⁹
meus clamabo ad te ꝑ diẽ ſc3 in cruce hora nona Deus me⁹ vt
quid dereliquiſti ⁊ nõ exaudies me Glo. quĩ ſynas crucifigi: Et
nocte precedẽte Pater mi tranſeat a me calix iſte ⁊ ſimilit non
exaudies: nõ enĩ exauditus eſt Xp̄s ad ſalutem corporalẽ quia
expediebat pati xp̄m ⁊ redimere genus humanũ. ¶ Etiã Pau
lus ad ſalutẽ corporalẽ non eſt exauditus Sed dyabolus exau
ditus eſt ad dampnationẽ: vt p3 cõtra Job ⁊ de portis quos in
trauit alloquẽs idcirco iuſtos Dicit Caſſiodo. Audiat querulu3
genus hũanũ qꝫ petitiões ſuas deſiderat ſine dilatiõe compleri
petit hũanitas v̄bi q̃ merebat exaudiri q̃3 tñ nõ iõ conſtat audi
ta: vt eius ſacro ſcõ ſanguĩe probroſa mũdi crimĩa lauarẽt Nõ
ğ mirent iuſti ſi ĩ tribulatiõibus eoꝝ nõ exaudiãt q̃l ſ⁹ Auguſ.

Intelligũt deũ eẽ medicũ ꝛ tribulationẽ medicamẽtũ ad ſalutẽ
nõ ad penã: ſub medico poſitus vreris ſecaris clamas nõ audit
medicus ad voluntatẽ: ſed ad ſanitatẽ. Et Grego. 26. moralium.
Labor inquit pugne ꝓtrahitur vt creſcat corona victorie: ſuos
ergo deus cuꝫ velocit̃ nõ exaudit: quis repellere creditur trahit
medicus quippe aĩarum ẽ ꝛ peccator in nobis contagia que in
eſſe medullitus reprobat ſecat abſcindit virus putredinis ferro
tribulationis ꝛ quo voces egri audire diſſimilat eo egritudis
finẽ procurat. Hec ille. Ad clamorẽ triũ vexacio nos incitat ꝓp
ter que ad intemeratã virgineꝫ affectuoſe voce ꝛ mẽte clamare
prohibemur. Scilicet ꝓpter vndã demergentẽ: hoſtem infeſtan
tem. Ignẽ cõburentẽ. Quo ad primũ vnda demergens eſt ma
re preſentis ſeculi: de q̊ pſalmiſ. hoc mare magnũ ꝛ ſpacioſũ ꝛc̈.
vbi dicit Glo. Nõdũ ſumus in terra viuentiũ vbi ẽ portio mea:
ymmo mare ideſt ſeculum adhuc tranſeunduꝫ ẽ: hoc mare ma
gnũ eſt ꝛ ſpacioſuꝫ manibus exercẽdis: difficile ẽ hic bona opa
ri ꝛ illic ideſt in illo mari ſunt reptilia ideſt mali ſpũs quorũ in
ſidys ceperũt quorũ non ẽ numerus: quia inumere inſidie cepe
runt in hoc ſeculo Hec glo. Huius maris mirabiles ſunt elatio
nes quia timent per ſuperbiam fremet per inuidiam tẽptans ꝑ
iracũdiam Yſaie 57. Cor impy quaſi mare feruidũ q̊d quieſcere
nõ põt ſubmergens per accidiã. De hoc mari inquit Grego. 17.
moraliũ Quid aliud maris noĩe quã pñs ſeculuꝫ deſignatur in
quo corda hominũ terrena querẽtiũ diuerſis cogitationũ flucti
bus intumeſcũt qui elatione ſuperbie cõcitati dũ alterna inten
tiõe ſe ĩpetũt quaſi aduerſãtes ſe vnde collidũt Hec ille Hec.n.
colliſio fit cum mali bonos contempnunt tanꝙ̃ eis diſſimiles
quare dñs ſuis cõſolat̃ dicẽs Ego vos elegi de mũdo propterea
vos odit mundus. Et Criſoſ. Ser. de Joſeph ꝛ fratrib⁹ ſuis Bo
norũ fert vita detrimentũ eſt peſſimorũ. Zelãt manſue⁹ inuidi
inimica emulatione laceſcũt huius maris inundationibus iuo
luti ꝛ diuerſis eius ventis concuſſi clamamus. Uel põt dici ꝙ
mari cõꝑatur mũdus propter amaricationeꝫ: fluctuationẽ: peri
clitationẽ mũdus plenus amaritudinibus. Eccleſi. 2.° Cuncti
dies eius in laboribus ꝛ erũpnis pleni ſũt nec per noctẽ q̇eſcit.
Grego. Omne q̊d hic eminet plus meroris afficit̃ ꝙ̃ honoribus
gaudet nũc amaricat̃ cõtumelia ꝛ deriſione nunc infirmitate ꝛ
ꝑſecutione: nunc paupertate ꝛ deceptione. In hui⁹ figura legit̃
ꝙ fily iſrahel venientes ad locũ qui dĩ marach iuenerũt aquas
amariſſimas quas bibere non poterant. ¶ De fluctuatiõe dicit

Pſalmus mirabiles elationes maris: fluctuant diuerſis affecti
bus ⁊ paſſiõibus: aliqñ in altũ aſcendũt preſumptiõis ⁊ dignita
tis: aliquãdo in pfundũ deiectiõis ⁊ vilitatis fluctuãt tamẽ pl⁹
⁊ minus varijs deſiderijs q̃ impleri nõ poſſunt. Yſaye 57. Cor i
pij quaſi mare feruẽs qd quieſcere nõ poteſt. ¶ De piclitatione
43. Qui nauigant mare enarrãt pericula eius Sʒ maiora ſunt
pericula mundi: nam vt dicitur 28. q. j. Sepe malorum conuer
ſatio etiaʒ bonos corrumpit: q̃ꝫtomagis eos qui ad vicia proni
ſunt: nimis enim mala exempla trahunt. Unde beatus Antho
nius videns mundum in viſione plenum laqueis clamauit O
quis iſtos euadet In hoc mari quatuor venti ſunt Amor nimi
us ſui Odium proximi Timor deficiendi Uana ſpes diu viuen
di. ¶ O mare nobis periculoſuʒ in quo etiã ipſe dei filius ſe de
merſum ore fatetur prophetico. Ueni Glo. ſponte in altitudineʒ
maris preſentis ſeculi ⁊ tempeſtas ideſt paſſionis atrocitas de
merſit me: ex qua obij in cruce. Et ideo poſt reſurrectionẽ deus
viuens apparẽs diſcipulis in mari laborãtibus ſtetit in littore
qui ante reſurrectionem corã diſcipulis in fluctibus maris am
bulauit. Rationem dicit Grego. in omelia ſuper illo Joh. mani
feſtauit ſe iterum Jeſus ⁊c̃. Quid eteni mare niſi preſens ſeculũ
deſignat quid per ſoliditatem littoris niſi illa perpetuitas q̇etis
eterne figuratur. ¶ Quia igit̃ diſcipuli adhuc fluctibus mortal'
vite inetant in mari laborabant: quia aut redemptor noſter iaʒ
corruptionẽ carnis excesſerat poſt reſuerectioneʒ ſuã in littore
ſtabat: ac ſi diſcipulis loqueretur diceus Jã vobis in mari non
appareo quia vobiſcum in pturbationis fluctibus nõ ſuʒ. ¶ Se
cundo clamamus propter hoſteʒ infeſtantem: hic hoſtis ẽ mag
ne fortitudinis ⁊ poteſtatis. Job 4j. Non eſt poteſtas ſuper ter
ram que ei valeat comparari Glo. poteſtas eius ſuper terrã emi
nencior cunctis perhibetur: quia ⁊ ſi actionis ſue merito infra
homines cecidit omne tamẽ humanuʒ genus nature angelice
condicione tranſcendit: ⁊ ſi beatitudineʒ perdidit magnitudieʒ
nature non amiſit: quia õnia humana ſuperat: ⁊ ſi meritis ſanc
toruʒ ſubiaceat: ergo quo altior eſt dyaboli natura maior ẽ vin
cendi homini gloria. ¶ Eſt magne aſtucie ⁊ malignitatis: nam
ſecundum Yſido. triplici viget acumie ſcʒ ſubtilitate nature Ex
periencia temporum ⁊ Reuelatione ſupernarũ poteſtatuʒ. Eſt
⁊ magne ſeuicie ⁊ crudelitatis p̄ma Petri 5⁰. Aduerſarius veſẽ
dyabolus tanq̃ꝫ leo rugiens Glo. ſicut rugitus leonis ĩpedit au
res ne alium ſonum excipiãt ſic dyabolus fideliũ mẽtes terrẽdo

ꝛ illicita ſuggerendo a via veritatis ne vocem xpꝛiſti audiant
auertit. Circuit Glo. tanꝙ̃ hoſtis obſidēs muros clauſos Explo
rat an ſit pars aliqua muroꝛum minus ſtabilis cuius aditu ad
interioꝛa penetretur: offert oculis foꝛmas illicitas ꝛ faciles vo
luptates vt viſu deſtruat caſtitatē aures per canoꝛa vt emolliat
xpianum rigoꝛem: linguā conuicio pꝛouocat: manum iiurijs la
ceſſentibus: ad cedem inſtigat honoꝛes terrenis ꝓmittit vt celeſ
tes adimat: ꝛ cū latenter non poteſt fallere addit apertos terro
res: in pace ſubdolus: in ꝑſecutione violentus: contra quem ani
mus tantū debet eſſe paratus ad reſiſtendum q̃tum ille ad im
pugnādū: cui ergo reſiſtite foꝛtes in fide Hec glo. ¶ Tertio cla
mamus propter ignē conburentē qui duplex ē q̃tū ad ꝓpoſitum
ſcꝫ terrenꝫ deſiderij ꝛ operis luxurioſi. ¶ De pꝛio dicit Jeremias
ollam ſuccenſam ego video ꝛ faciem eius a facie aquilonis: qđ
verbum beatus Grego. exponēs .jS. moꝛalium olla fert ſuccenſa
eſt coꝛ humanum ſecularium curarum ardoꝛibus deſideriorūq̃
anxietatibus feruēs: que a facie aquilonis ſuccendit̃ ideſt dya
boli ſuggeſtionibus inflammatur. ¶ De ſecundo igne inquit
idē .2j. moꝛalium exponens illud Moyſi Jgnis exarſit ꝛ come
dit terram ꝛ naſcencia eius. Jgnis inquit terram ꝛ eius naſcē
cia comedit cū libido carnem: atq̃ per hāc omnia bene acta cō
ſumit: nam quicquid pꝛocedit ex fruge rectitudinis hoc nimiꝝ
contremat flamma coꝛꝛuptionis. ¶ De hoc igne īquit Bernar.
Luxuria peſtis eſt que cum Jebenna familiarem habet ſimilitu
dinem. Jn iebenna enī tria ſunt ſcilicet doloꝛ fetens: vermis cō
ſciencie vrens: flamma perurens: ſic luxuria fetet per infamiam
vrit per conſcienciam: perurit per concupiſcenciam.

Ad te.

TErtio pꝛīcipaliter notatur

īfallibil' directio Ad te Ad te ğ ſcꝫ Mariā archā ꝓſer
uātē ꝯ vndā demergētē clamam⁹. ¶ Archa noe ſcđm
Ber. Ser. Nuc Maria ſignauit archā gr̃e excellētia ſcꝫ Marie
Sic eni ꝑ illā oēs īqt euaſerūt diluuiū: ſic ꝑ iſtā pcī naufragiū:
illā nō vt diluuiū euaderet fabꝛicauit. Jſtā q̄ ē pax nr̄a ꝛ redēs
vt hūnū gen⁹ redimeret ſibi ꝓparauit ꝑ illā octo aīe tm̄ ſaluant̃
ꝑ iſtā oēs ad eternā vitā q̄ ꝑ octonariū numerū ſignata ē vocā
tur: per illā paucoꝛū facta eſt liberatio per iſtā hūani generꝭ ſal
uatio: illa cētū ānoꝝ fabꝛicata ē ſpacio ī iſtā oīꝫ v̓tutū fuit ꝑfcio.

Jlla facta ē de lignis leuigatꝭ iſta de ṽtutibus facta ē cõſumatꝭ.
Jlla ſupferebat aquis diluuij iſta nõ ſenſit naufragia vlli⁹ vitij
Per hãc eni archã euaſim⁹ ⁊ generale diluuiũ vndarũ diluuiũ
culparũ: ⁊ diluuiũ tribulationũ Grãs ṽo huic arche referamus
inquit Ber. qꝛ per eã ⁊ eius filiũ euaſimus diluuiũ Et nõ ſolum
ē archa fereda preſeruãs: ſꝫ ⁊ ſtella maris Maria emican⁹ diri
gens De qua Ber. ſupꝫ miſſus ē. Jpſa inq̃t ē preclara ⁊ eximia
ſtella ſupꝫ hoc mare magnũ ⁊ ſpacioſuꝫ neceſſario ſubleuata: mi
cans meſtis illuſtrãs exemplis. ¶ O quis qui te itelligit in hu
ius ſeculi profluuio magis iuter procellas fluctuare q̃ꝫ per traꝫ
ãbulare ne auertas oculos tuos a fulgore huius ſideris ſi non
vis obrui procellis. Si inſurgũt venti tẽptationũ: ſi icurras ſco
pulos tribulationũ: reſpice ſtellã: voca Mariã: ſi iactaris ſuper
bie vndis: ſi ambitiones: ſi detractiones: ſi emulaciões: reſpice
ſtellã voca Mariã. Si criminũ imanitate turbatus cõſcie fedi
tate cõfuſus iudicij horrore pterritus baratro incipias abſorbe
ri triſticie deſperationis abiſſo: cogita Mariã in periculis i an
guſtijs in rebus dubijs Mariã cogita mariã iuoca: nõ recedat
a corde nõ recedat ab ore ⁊ vt ipetretis ei⁹ ſuffragiũ ne deſeras
cõuerſatiõis ex'ipaꝫ ſequẽs nõ deuias ipm rogãs nõ deſperas
ipam cogitãs nõ erras: ipa tenẽte nõ corruis: ipa ptegente non
metuis ipa duce nõ fatigaris ⁊ iõ Aug⁹. in orõe quadã ſupꝫ pſal
mo. 68. Aue ſtella fulgida ſtella ſalutaris: ſtella de qua pdijt ra
dius ſolaris: noſtras pelle tenebras nec nos paciaris abſorberi
fluctibus pcelloſi maris Ad te igiẗ archaꝫ pſeruãtẽ clamamus
¶ Scdo clamam⁹ ad te ad nuẗcẽ defendẽtem ꝯ hoſtẽ iſeſtãtem
ipſa eni ē ṽga Aaron florida ṽgula fami ṽga hoſtẽ effugans in
hac virga de⁹ incarnatus tria poſuit ſcꝫ ſtimulũ hamũ ⁊ viſcũ
Stimulo aũt boues vrgenẗ: hamo piſces capiunẗ: ⁊ viſco aues
decipiũẗ Dyabolus bos Job. 40. Ecce behemoth quẽ feci tecũ
fenũ q̃i bos cõedet Supꝫ quo ṽbo Glo. boues iquit feno nõ niſi
mũdo veſcũtur. Fenũ ğ ſicut bos appetit cõmedere qꝛ ſuggeſtio
nis ſue dente conterere mundam vitam ſpiritualiuꝫ querit qõ
quidam preualet in hijs qui mundam vitam per ſtudiũ ducũt.
Sed ex illa placere deo nõ appetunt hij apud humana iudicia
electi ſunt ſed apud examen ſubtile dei fenum hec Gloſa. Hunc
bouem conſciſum declarat ideꝫ propheta Job vbi ſupra ac liga
tum dicit nunquid ligabis illum ancillis tuis concident eum
amici diuident illum negociatores vbi gloſa. Bene leuiathan
non ſeruis ſed ancillis ligare ſe aſſerit quia ad redemptionem

noſtrã ⁊ ſuos contra mũdi ſupbiaȝ predicatores mittẽs relict
ſapiẽtibus inſipientes relictis fortib⁹ debiles relictis diuitibus
pauperes elegit. Inſuper totiens conciditur quotiens dominy
verbi gladio ſua ab illo membra ſepantur ipſos autem amicos
nominat quos ſuperius ancillas vocat ipſos etiã negociatores
appellat facti ſancti predicatores prius ancille per formidinem
amici per fideȝ poſtremo negociatores dũ predicationẽ ꝓrogãt
⁊ apoſtolis fidem reportant. Hec gloſa vbi queſo gladium ſiue
ſtimulum vrgentem hunc bouem excidenteȝ extrahere niſi ex
vagina virginalis vteri in qua ipſa requieuit ſapiencia hec eis
potum ſciencie propinauit verbum eructauit in qua plenitudo
ſciencie dei latuit. Secundo appoſuit huic virge hamuȝ quo pi
ſces capiuntur Job quarto An extrahere poterit leuiathan ha
mo: hic inquit gloſa fily commendat aduentuȝ In quo ordine
boehemoth ſit periundus qui dei filius de ſe ĩ nece dyaboli ha
mum fecit aſſumpſit enim corpus vt in eo boehemoth quaſi eſ
cam ſuam mortem carnis appeteret ſed ibi erat diuinitas q̃ rap
toris faucem perforaret ſed hamo captus eſt quia in redempto
re noſtro dum per ſatellites ſuos eſcam corporis momordit di
uinitatis illum aculeus perforauit. Huius hami linea illa ẽ per
euangelium patrum propago memorata qua iſte hamus ĩ hac
profunda aquarum ſuſpenſus eſt vbi cecus aperto ore pene om
nes vorabat in extremo linee hamus eſt xpiſtus. Hec ex gloſa
Quare Fulbertus carnoteñ. Sermone creatoris matrem dicit.
In vtero ſuo ſcilicet Marie virginis alti conſily prouidencia ĩ
eſtatus eſt hamus qui ad extrahendum antiquum ſerpenteȝ in
hoc mare magnuȝ de celo traiectus eſt inde egreſſa eſt armilla
aurea vnde perforaretur maxilla leuiathan vt euomeret mor
tuos non ſuos quos ab origine mũdi ſecure deglutiuerat. hec
ille. Tertio poſuit in hac virga viſcum quo leuiathan vt auis
deceptus eſt. Job quarto nunquid illudes ei quaſi aui Super
quo dicit gloſa Auis enim aduerſarius noſter dicitur quia de
nature ſue ſubtilitate ſuperbe extollitur huic quaſi aui domin⁹
illuſit dũ ei in paſſione vnigeniti ſui oſtendit eſcam Sȝ laqueũ
abſcondit vidit ꝙ ore perciperet ſed non vidit ꝙ gutture tene
ret ⁊ more auis illuſus diuinitatis eius laqueum pertulit dum
humanitatis eius eſcam momordit. Hec gloſa Hec enim irreti
tio ⁊ captio per carnem aſſumptã de virgine Maria peracta ẽ.
Tu ergo inquit Fulbert⁹ bellatrix egregia ꝑmo eũ qui Euã ſup
plãtauit expugnare vniuerſalit̃ aggreſſa es tu enĩ ſpũ elatiõis

ea virtute hũilitatis cõploſiſti quã ita ĩ te reſpexit dñs vt ipſius merito ſup omnes choros angelorũ te ſublimari dignã extimauerit: cito ḡ inquit Seraphic⁹ ſcũs dña ſubuenias clamãtibus ne in manibus ſubiciamur ĩimici Curre feſtina dña ꝛ tuos in fideliſſimos ſeruos ad te clamantes ꝑcendo adiuua: ꝛ eripe de manibus ĩimici ꝛ ꝑiculis tui hoſtis Curre ꝛ libera nos dña ꝓpter ſuã ſuperbiã cõprimendã. ¶ Ne mireris inqt dña ſi clama⁹: quia ſumus nimiũ a te elõgati: ꝛ in regionẽ longiquã diſſipauimus ꝑtem noſtrã. ¶ Ad te ḡ ĩimicũ deprimentẽ clamamus cõtra eundẽ infeſtantẽ. ¶ Tertio clamam⁹ ꝓpter ignẽ cõburentez ad te puriſſimã virginẽ ardorẽ extiguẽtẽ. ¶ Fulbert⁹ carnoteñ. Tu ardorez vetite cõcupiſcẽcie v̂tute caſtitat] tua v̂ginea carne eaten⁹ extixiſtis vt ys ĩ cuius cõſpectu nec q̃dẽ aſtra mũda ſũt tãte mundicicie carnẽ tuã iudicauerat vt ẽt ſue diuine puritati eã deglutire nõ deſpexerit. Et Ber. ſmõe de aſſũptiõe Que etẽi angelica puritas audeat illi cõpari virgitati que digna fuit ſacrium ſpũs ſancti fieri ꝛ fily dei habitaculũ. Si precia rerũ pẽſamus de rarietate ſup omnes ẽ illa q̃ prima ꝓpoſuit angelicã in terris vitã ducere ꝛ vere ꝓpoſitũ v̂ginitatis imobile qd̃ nec titubauit angelo filiuz ꝓmittẽte Ex hac enĩ gr̃a pullulabat excellẽs puritas ad ſe ꝛ ad alios vſq₃ trãſfundẽs Nã doctores ſci dicunt Oꝫ cõcupiſcẽtiã inordinatã extinguebat aſpiciẽtium in eã: ꝛ hic ẽ ꝙ in ſacra ſcriptura tribus rebus cõpatur ſcꝫ Cedro Mirro ꝛ Eburi. Primo cõpat eã ſpũs ſanctus eccleſiaſtici 24. Cedro exaltato dicẽs Quaſi cedrus exaltata ſum in libano. Ratio ẽ quia ſicut cedrus interficit ſerpentes ſuo odore Ita puritas eius extinguebat oĩs carnalis cõcupiſcẽtie mot⁹. ¶ Similit̃ mirre elec te Omnia mirra interficit vermes. ¶ Tertio eburi qꝛ ſcd̃m Ber. in Ser. Tria ſunt in ebure q̃ in ipa pleniſſime fuerũt Eſt enim mirabilis cãdoris: natura frigidus: de caſto naſcitur elephante Ita Maria cãdida ab omni pollutiõe ſegregata de caſtis pẽtũ charũ amplexibus generata. Ideo o Maria flos v̂ginuz velud roſa vel liliũ funde preces ad filiũ exaudi preces õniuz ad te deuote clamantiũ: ſubueni domina clamãtibus ad te iugit̃: qꝛ ad te clamamus exules fily Eue.

Oratio.

O Uirgo Maria celi regina dignãtiſſima dei genitrix ſemꝑ in oĩbus humilima. q̃ nullũ affectuoſe quãtũcq₃ gr̃am requirentez repellis a

tua deſiderata miſeratiõe :ymmo ne nos erubeſcẽcia retrahat
oẽs ad tui inuitas aggreſſium dicẽs:trãſite ad me oẽs q̄ cõcupiſ
citis me:nos igit̃ miſerabiles ſerui tui in obſcuro huius mũdi
pelago naufragy a ſeueriſſimo hũani generis ĩimico ĩfeſtati:ig
ne libidis miſerabilit̃ vſq̃ ad ĩtima puſti:ad te vnicũ refugium
nr̃m clamamus . Aures igit̃ tue miſeratiõis aperiẽs da vt p̄ te
archã ab vndarũ fluctib⁹ p̄ſeruemur:p̄ tuũ ſubſidiũ ab ĩimicoꝝ
ĩſidys tutemur:⁊ p̄ te florẽ v̄gĩs ab igne cõcupiarũ liberemur.

Ad te ſuſpiramus gemẽtes ⁊ flẽtes in hac lacrimarum valle.

Mellifluus doctor Mariam
in multis efferẽs rerũ cũparationibus : inquit ſup̄ ſalue :
ipſa tabernaculũ:ipſa templũ:ipſa domus dei:ipſa ſponſa
ipſa filia:rerũ dña:⁊ ciuitas dei : ipſa terra p̄miſſiõis melle ⁊ lac
te manãs ⁊c̃. ¶ Et vt breuiter cõcludaꝫ de hac ⁊ ob hãc ⁊ p̄pter
hãc oĩs ſcriptura facta ẽ: p̄pter hãc totus mũdus factus ẽ : et h̄
gr̃a dei plena ẽ:⁊ per hãc hõ redẽptus ẽ: v̄bũ dei caro factum ẽ:
deus hũilis ⁊ hõ ſublimis:ad te ḡ tantã ac talẽ o dña rerum ſcã
ſanctoꝝ regina celoꝝ ſuſpiramus gementes ⁊ flentes in hac
lacrimarum valle. Hec ille.

Hic cõſequẽt̃ ĩ cãtico noſtro
ſequitur altera perticula allegationis nr̃e miſerie ſiue
modi ſcd̃m quẽ nr̃a calamitas exp̄mitur cuꝫ dicit̃:ad
te ſuſpiramus In quibus verbis tria notantur.

Scꝫ.
- Cordial̃ agitatio — Ibi ſuſpiram⁹ gemẽtes ⁊ flẽtes
- Deſpectibil̃ hitatio — In hac lacrimarũ valle
- Perſonalis demõſtratio — Ad te

¶ Sciendũ ꝙ hec tria ſcꝫ ſuſpiriuꝫ gemitus ⁊ fletus differũt in
hoc ꝙ ſuſpirare ẽ ex triſticia anhelitu aerẽ attrahere : ⁊ h̄ qñq̃
p̄ucnit ex p̄funda ſpeculatiõe: ⁊ dicit̃ ſuſpirare quaſi ſurſuꝫ ſpi
rare:ſꝫ gemere ẽ vocẽ dolẽtis ſine articulatione emittere: flere
vero ẽ vberti lacrimas effundere quaſi fluere lacrimas:plorare
eſt cũ voce flere:ſepe tamẽ ponit̃ vnũ pro reliquo:ita tñ ꝙ in ſa
cra ſcriptura aliquãdo eadẽ ratione quis dicit̃ aut gemere aut
ſuſpirare aut flere. Suſpiramus inqnit Seraphicus de tã bone
matris abſencia venire ad te domina cupiẽtes ſuſpiramus ad

te tuũ filium affectãtes Suſpiramus enĩ ad te tanq̃ peruuli ad
tua vbera anhelantes Suſpiramus enĩ ad te ⁊ deſiderio ⁊ amo
re noſtro. Quis enĩ te nõ diligit repatricẽ oĩm amoris caminũ
pulcriorem ſole: dulciorẽ melle: bonitatis theſaurũ: honeſtatis
ſpeculũ: oĩs ſanctitatis exemplũ: omnibus es amabilis: õnibus
ineffabilis: oĩbus delectabilis Hec ille. ¶ Repitur enĩ in ſacra
ſcriptura omiſſis ſubtilioribus īueſtigatiõibus triplex gemitus
ſcʒ antiquorũ: mũdanorũ: contritorum. De pͥmo pſalmiſta Dñs
de celo inq̇t in terrã aſpexit vt audiret gemitus cõpeditorũ glo.
Caſſiodo. Scʒ antiquorũ legalibus vinculis ſtrictorũ. Sapiẽcie
Infer pedẽ tuũ in cõpedes illius Ipi q̃ erãt in cõpedibus quos
gemẽtes atq̃ clamantes ad ſe dñs audire dignatus ẽ vt mũdũ
ꝓprys peccatis irritũ bñficio ſue miſeratiõis abſolueret ⁊ ſol
ueret filios interẽptorũ: qui dyabolica fraude ꝑempti ſunt a pa
ternis erroribus. ¶ Scđo ẽ gemitꝰ mũdanorũ. Unde Caſſiodo.
ſuꝑ illo v̄bo pſalmiſte A voce gemitus mei adheſit os meũ ⁊c.
Eſt enĩ vox gemitus ei qui filiũ perdit cui aũt poſſeſſio īuadit
aut cui ſeculi huius grata delectatio ſubtrahit Sʒ vox gemitꝰ
iſta nõ beatorũ Illi enĩ gemũt ꝓpter talia q̇bus ſeculum placet
qꝛ ꝑitura deſiderãt ⁊ ad diuina minime ꝓmiſſa feſtinãt. Illo ãt
gemitu affligebatur iſte ſciſſimꝰ ꝓpha queʒ mũdi amatores po
tius irriderẽt iõ addit mei vt ſe mũdanis deſiderys mõſtraret
exceptũ. ¶ Tertius ẽ gemitus cõtritorũ ſcʒ ꝓpter mala cõmiſſa
⁊ bona omiſſa. Pſalmiſta Oblitus ſum comedere panẽ meum
Glo. ideſt obſeruare preceptũ dñi Et hoc a voce geĩtus mei ideſt
a voce dyaboli. ¶ Ex quo geĩtus ⁊ miſeria mea: vñ adheſit os
meum carni mee: ideſt ratio ſenſualitati conſenſit. Et idem cor
meũ conturbatum eſt in me Glo. quaſi diceret: inde dolor ⁊ gei
tus: qꝛ cor meũ cõturbatũ eſt in me: pauor vndiq̃ ⁊ ſollicitudo
īmittitur: ⁊ hoc ideo qꝛ dereliquit me virtus mea: quã habui ã
te peccatũ: ſi v̄tus illa mãſiſſet nil t̃reret. Yſaye 38. Recogitabo
tibi oẽs ãnos meos in amaritudĩe aĩe mee: h̃ gemebũda recor
datio educit vndã lacrĩarũ ⁊ ad fletũ ꝓuocat. Uñ pſalmiſ. Exitꝰ
aquarũ deduxerũt oculi mei. Glo. oculi mei q̇bus mors añ īiuit
q̃ ꝑ feneſtras intrat deduxerũt exitꝰ aquarũ: ideſt effuſiões lacri
marũ. yꝑbole ẽ ideſt copioſas lacrimas q̃ſi fluẽta fontiũ ꝓ recor
datiõe pc̃torũ: ideo qꝛ nõ cuſtodierũt legẽ tuã. Ideõq̃ pſalmiſta
laboraui inq̇t Glo. ſatiſfaciẽdo in gemitu meo cordis ſcilicet ge
mit iſte dũ videret quod egit ⁊ que pena ſit futura ⁊ quaſi parũ
ꝓfuerit addit ⁊ poſt: lauabo per ſingulas noctes lectum meum

Ideſt mundabo conſcienciā meam eundo per ſingulas noctes
ideſt per ſingula peccata ⁊ lacrimis meis ideſt amaritudine pe
nitencie ſtratum meū: ſenſualitatem ſcilicet rigabo: ideſt fertilē
faciam: que prius erat arida a bonis operibus. Hec Glo. Lacri
marū per gemitum ꝓductarum triplex efficacia ē in deū qꝛ deū
inebriāt. Yſaye 43. Adipe lacrimarum nō inebriaſti me. Petrꝰ
raueñ. Deus inquit delinquentium fletus eſurit ſitit lacrimas
peccatorum: xpriſtus eni paſcebatur cibis corporalibus ī domo
Symonis leproſi: ſed a magdalena cibo ⁊ potu ſpiritualibꝰ. Et
idem Petrus. penitēcia ponit menſam ferculuz cōpunctionis
apponit panē doloris infert potuz lacrimis tēꝑat īmēſura ⁊ ad
deitatis diuicias totā pulſam cordis ⁊ corꝑis ſimphoniā orgaī
cis plantibus dat clamorē cytharā per longa ſuſpiria modulatꝛ
gemitus aptat fiſtulā ⁊ dum pectus ipām conſciēciaz arguens
ſepe ꝑcutit facit ſymbola perſonare: dūqꝫ aſportat diuinis oculꝛ
cibos totas miſericordie copias reportat. ¶ Secūdo pungit de
um: nam ſicut dicit glo. ſuper Thobiam. Oratio deū lenit lacri
ma cogit: hec vngit: illa pungit. ¶ Tertio violenciā infert: naz
dicit Augꝰ ſuper illo pſalmo Auribꝰ ꝑcipe lacrimas meas vio
lēte ſunt in precibus lacrime. ¶ Et Bernar. O hūilis lacrima:
tua ē potēcia tuum ē regnuz: faciē iudicis nō mereris: nā ⁊ ſi in
traueris quicq̄d petieris īpetrabis: tu accuſantibus īimicis ſilē
tiū imponis: ⁊ q̄ſtoqꝫ ſentenciā ab ore iudicis rapis quid plura
vincis inuicibilē ligas oīpotentē. ¶ De vtilitate lacrimaruz in
quit idē melliffuus doct. Felix lacrima quā pia manus condito
ris abſterget: ⁊ ſi nō eſſet alia cauſa lacrimādi bonuz eſſet lacri
mari. ¶ Hec lacrima ē mare rubrū ī quo Pharo ideſt dyabolꝰ
cū exercitu ſuo ſubmergitur. Pſalmiſta Cōtribulaſti caput dra
conis in aquis. ¶ Hec iordanis in quo naaman ſepcies baptiza
tus mūdatus ē. quarti regū q̇nto. ¶ Hec ē ciſterna bethleē cuiꝰ
aquas deſiderat verus Dauid ſcđi regū 23. ¶ Pro peccatis igitꝛ
gemētes flebiliter queramus grāz de comiſſis ⁊ omiſſis ⁊ hoc
per Mariā: qꝛ ipa inuenit grām. Inueniſti inq̇t angelus grām
quaſi diceret nō debes abſcōdere qꝛ non ē tua: ſꝫ in aperto ⁊ in
cōmuni apponere: vt cuiuſcūqꝫ fuerit rem ſuā poſſideat ſicut iu
ſtū ē: ideo plena grā quia gratiā oīm inuenit. Currāt igitꝛ pecca
tores ad v̉ginē gemētes qui grām amiſerūt peccātes ⁊ cā apud
Mariam inuenient: dicant ſecure redde nobis rē noſtraz quā
iueniſti nec negare poterit ſe iueniſſe qꝛ hoc angelus atteſtatur
nō meruit nō emit qꝛ iam nō eēt gratia ſꝫ gratis accepit: grām

Hec Hugo car. ſup Luce pmo. ¶ Pro 3º pmi pricipalis notãdũ qȝ i ſac̃ ſcriptura repit̃ triplex flet⁹ ſcȝ ipij: dãpnati: iuſti. Eſt eni flet⁹ ipij quẽ puocat ficticia: ſupbia: inuidia De pmo eccleſiaſtici 12. In oculis ſuis lacrimabit̃ inimic⁹: ⁊ ſi inuenerit tẽp⁹ nõ ſaciabit̃ ſanguie Et idẽ ſapiẽs In ocul' ſuis lacrimabit̃ inimic⁹: ⁊ q̃ſi adiu uãs ſuffodiat plãtas ſuas. ¶ De ſcdo q̃ pcedit ex ſuperbia habet̃ Heſter 6º. qȝ Aman qui Mardoſeo parauerat patibulum ecõ uerſo ordie iuſſu Aſſueri eũdeȝ Mardoſeũ honorare per ciuita teȝ ſuſis perhibetur. Quo facto Aman ex indignatione feſtina uit in domum ſuam lugens. De 3º habet̃ geneſ. 27. qȝ Eſau fle uit cum eiulatu magno. De cuius lacrimis ad hebreos 12. dicit apl'us. Non eni inuenit penitẽtie locũ q̃q̃ cũ lacrimis poſtulaſ ſet eam ibi dicit glo. qȝ lacrime iſte pocius fuerunt ex indigna tione contra fratrem ⁊ ex dolore honoris amiſſi quã ex humili tate vera aut penitentia de fletu dampnatorum Dicit magiſter veritatis ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentium Glo. fletus de ardore ⁊ ſtridor de frigore: q: ibi trãſibũt de aq̃s niuiũ ad calorẽ nimiũ Sed ſecũdũ doctorẽ ſniarũ: non ibi erit fletus quantũ ad reſolu cionẽ lacrimaruȝ: quia ceſſabit omnis motus corporalis et per conſequens generatio Sed bene ibi erit quantum ad perturba tionem capitis ⁊ oculorum Turbabuntur eni timore horribili: hec triſticia magna eſt quia nihil eſt ibi q̊d mitiget eam Triſti cia enim ſecundum phyloſophũ 10. ethicorꝝ. Aliquãdo mitigat̃ qñ amicus cõdolet amico: cuius duplicẽ aſſignat rationẽ. Pria ad triſticiã pertinet aggrauare: idcirco vt videt triſtis alios de ſua triſticia cõtriſtatos fit ei quedã ymagiatio qꝫ alij velint ei⁹ onus alleuiare. ¶ Alia ratio eſt cũ percipit amicos cõtriſtari ex pit̃ ab eis amari q̊d ẽ delectabile: ſed hoc ibi nõ eſt. Nã Grego. omelia de diuite epulõe dicit qȝ iuſti tanta rectitudie ꝯſtrigũt̃: ita qꝫ ad reprobos nulla eis poterit eſſe compaſſio Intellectiue voluntate deliberatiua: quia naturali volũtate vellẽt ſi poſſent adiuuare. Nã Luce 16. ſcribit̃ magnuȝ chaos ⁊c̃ Sequit̃ ⁊ hij q̃ volũt tranſire nõ pñt Volũt inq̃ volũtate naturali ſȝ nõ poſſũt q: volũtate deliberatiua hñt ſe cõformare diuio iuſticie. Unde Gre. vbi ſ. Iuſti ad reprobos trãſire non poſſunt: quia erecti iã p iuſticiã iudicij ei⁹ nullo mõ ex aliq̃ cõpatiõe miſerent̃. ¶ Ter tius eſt fletus iuſti qui emanat propter xpriſti penã: proximi mi ſeriã: regni abſenciã. Ad fletum eni nos ſumme puocat xpriſti cõ paſſio: ſicut ⁊ flebat Magdalena: ⁊ ad hoc animuȝ incitat conſi deratio quis ſit q̃ paciat̃: q: dei filius oim ſaluator: meritorũ ret

butoꝛ. Qualis: inocẽtiſſimus: mitiſſim⁹: amãriſſimus. Quãtus: ĩmenſus: p̃clarus: et̃nus. Quare: pro nr̃a redẽptiõe: ſãctificatiõe gloꝛificatione. Quãta: conicia ludibꝛia ſupplicia. Conſideratio eni boꝝ ferueti aio fulcita cõpaſſiõis effũdit lacrimas. ¶ Scd̃o flet iuſtus pro proximi miſeria Job flebã quondã ſup eo qui afflictus erat Super afflictũ inquit Gre. Capacientes plangimus quando aliena dampna noſtra deputamus: ⁊ culpas delinquẽciũ nr̃is mũdare fletubus nitimur. Quod viz agentes plus plerumq̀ꝫ nobis quaz hys pro quibus agimus ſubuenimus: quia apud intimum arbitrem et gratiam caritatis aſpirantem commiſſa: quiq̀ꝫ pfecta diluit propria: qui pure plangit aliena. Ideo aplus ſcd̃a ad coꝛinth. ijº. Quis infirmatur ⁊ ego non infirmoꝛ: quis ſcandalizatur: ⁊ ego non vroꝛ. Nec primo interrogaui de iudeis qui remanſerant ⁊ ſupererant de captiuitate et de iheruſlem: ⁊ dixerunt mihi quia remanſerũt ⁊ derelicti ſunt de captiuitate ibi in magna afflictione ſunt et in obpꝛobꝛio ⁊c̃. Sequitur. Cum audiſſem verba huiuſmodi ſedi ⁊ fleui ⁊ luxi diebus multis vbi gloſa. Si vir ſanctus audiens deſtructa lapidum et lignoꝛum edificia: lugebat ⁊ oꝛabat deũ: ſedens ĩ triſticia: quanto magis in deſtructione ⁊ ruina animaꝛũ continuis luctibus ⁊ oꝛationibus inſiſtendum eſt: vt miſerante deo ad priſtinam erigantur ſoſpitatem: In cuius ſignum dominus legitur fleuiſſe. Luce 19º. Uidens ciuitatem iheruſalem. Et Criſoſtomus in de reparatione lapſi. Sinite me amariſſime flere nec pſiſtatis cõſolari me. Nõ enĩ lugeo pro carnis affectu nec planctu plango femineo vbi ĩmoderatio culpabilis iudicaẗ. Sed illud lugeo qđ magnus ille ⁊ mirabilis aplus Paulus lugere ſe dixit cũ ſcripſit: ⁊ lugeam omnes qui peccauerunt ⁊ non egerunt penitẽtiaz ¶ Tertius fletus iuſtoꝛuꝫ eſt propter regni abſentiã. Pſal. Heu mihi quia incolatus. Glo. ideſt peregrinatio huius ſeculi plõgatus ẽ: q̃ ⁊ ſi breue tẽp⁹ ẽ tñ deſiderio lõgũ videẗ. Ad philppeñ. primo. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum xpriſto ⁊ ſapiente teſte. Spes q̄ differẗ affligit aĩam ⁊ non ĩmerito: quia non ſunt cõdigne paſſiones huius tpis ad preteritã culpã q̃ dimittiẗ ad preſentẽ gr̃az q̃ immittitur ad futurã gloꝛiãq̀ꝫ pꝛomittitur. Bonauentura O anima licet hic ſis in coꝛpoꝛe illic eſto mente: omnia tranſuola: omnia ſcrutare: omnia viſita ibi ſit mens tua: ⁊ hec erit requies tua Et idem Auguiſtnus O iheruſalem ciuitas luminoſa ad te ſuſpirat peregrinatio nr̃a Suſcipiat me ĩ te qui te creauit ⁊ me. Suſpiramus ergo gementes ⁊ flentes.

In hac lacrimarū valle:
SEcundo principalit̄ notat̄
deſpectibilis habitatio cū ſubdit̄ In hac lacrimarū
valle. ¶ Pro quo ſciēdū ꝙ nō icōgrue mūdus valli
cōpat̄ Et hoc tribus de cauſis Primo q̄r de facto ſumus in valle p
cōpationē ad corpa celeſtia: padiſū terreſtrē ꝛ q̄tuor elementa.
Scd̄o q̄r ad vallē oēs ſordes cōfluūt ꝛ cōſeruāt̄: ſic etiā ad hāc
mūdanā vallē fluxere demōes infernoꝝ: peccatū pthoplauſtoꝝ
ꝛ miſerie antiquoꝝ Tertio ſicut vallis plus de tenebris loco ſe
reno vel mōte cōcludit ꝛ cōprehēdit ſic nr̄m exiliū repulſā a vo
lumie ꝛ ſuiipi⁹ cognitiōe lōge pbat̄ ꝛ patit̄ Ut nāqꝫ Grego. ii.
moraliū Intueri neceſſe eſt quāta peregriacōnis nr̄e pena nos
ptulit q̄ in eā neceſſitatē venim⁹ et noſmetipos ignorem⁹ Hec
ille. ¶ O quā icōparabilis loci mutatio Cū hō a paradiſi amēo
eiectus ē ad hāc miſerabilē vallē ꝙ ſatis cōquirēs btūs Grego.
in principio quarti dyalogoꝝ In padiſo inquit homo aſſueue
rat verbis dei pfrui beatoꝝ angeloꝝ ſpiritibus cordis mūditia
ꝛ celſitudine viſiōis itereſſe Sed poſtq̄ꝫ huc cecidit ab illo quo
iplebat̄ mētis lumie receſſit: ex cui⁹ videlicet carne nos in h⁹ exilij
cecitate nati: audim⁹ q̄dē eē celeſtē patriā Audim⁹ ei⁹ ciues āge
los dei: audim⁹ eorūdē angeloꝝ ſocios ſpūs pfectoꝝ iuſtoꝝ Sz
carnales q̄ꝫ q̄ illa iuiſibilia ſcire nō valēt p experimētū dubitāt
vtrū ne ſit ꝙ corpalibus oculis vidēt q̄ nimirū dubietas primo
parēti noſtro eē non potuit q̄r excluſus a padiſi gaudijs hoc q̄d
amiſerat q̄m viderat recolebat Hij autē ſentire vel recolere au
dita nō poſſet q̄r eoꝝ nullū Sicut ille ſalti de preterito expimen
tū teneret acſi eni pgnās mulier mittat̄ i carcerē ibiqꝫ pueꝝ pa
riat: q̄ nat⁹ i carcere nutrit̄ ꝛ creſcat Cui ſi forte mr̄ q̄ hūc gēuit
ſolē lunā ſtellas mōtes ꝛ cāpos volātes aues currere equos no
minet: ille vō q̄ eſt in carcere nat⁹ ꝛ nutrit⁹ nihil aliud quā tene
bras carceris ſciat: ꝛ hec quidē eē audiat Sz q̄r p experimentū
nō nouit veraciter eſſe diffidit Ita in hac exilij ſui cecitate nati
hoies dū eſſe ſūma ꝛ iuiſibilia audiūt diffidūt an vera ſint: q̄ ſo
la hec infima i q̄bus nati ſūt viſibilia nouerūt. Hec ille. ¶ Bn̄
ḡ ſuſpiramus in hac va ꝛ tenebroſa valle: valle inq̄ꝫ lacrimarū
hac Quia hic locus iquietātiū: deficiētiū: morientiū. ¶ De primo
Michee. 2°. Surgite abite quia nō habetis hic requiē Ubi glo.
Jubemur nō putare requiem in rebus mūdi ꝛ ire poſt dn̄m in

paradiſũ. Or ſi noluerimus nõ inuenimus hic verã requiẽ: quia vbi xp̃s nõ lucet nulla req̃es ſed turbatio. De hac turbatiõis inquietate dicit mgr̃ v̾itatis diſcipul᷑. In mũdo pꝛeſſurã habebitis in me aũt pacẽ. Sed iuſti nũq̃ paciũt̃ t̃bulationes q̇ admiſcant̃ conſolationibus: qꝛ aut hos de⁹ liberat aut paciam confert. iux̃ illud pſal᷑. Cõſolatiões tue letificauerunt aĩam meã ſ̃m multitudinẽ doloꝝ meoꝝ in coꝛde meo. Ecõtra v̾o in mũdanis qꝛ non ẽ pax impys Job teſte Quis reſiſtit ei ⁊ pacẽ habuit nec obſtat illud pſal᷑. zelaui ſup̱ iniquos pacẽ peccatoꝝ vidẽs Quia ſi aliqñ ẽ erit ad tẽpus pax ext̃na nũq̃ int̃na. ¶ Scd̃o ẽ locus deficiẽtiũ in hac valle miſerabili: ⁊ longinqua per dei obliuionẽ diſſipat̃ gr̃e bonis a deo collatis. Fert filius p̱digus Luce. 15. Ego aũt h̃ fame p̱eo: ⁊ nõ ĩmerito: quia hic laboꝛ ſine frcũ iux̃ ſapiẽtis v̾bũ ⁊ bñ ſine fructu: qꝛ nõ ſaciat laboꝛantẽ. Yſaias Nẽpe mũdi amatoꝛes redarguẽs dicit. 55°. c°. Quare appẽditis argẽtũ v̾m ideſt ĩduſtriã ⁊ ſtudiuȝ: nõ in panibus ideſt in fructuoſis opibus: ⁊ laboꝛẽ v̾m nõ in ſaturitate. Nõ tñ enĩ in hoc loco defectibili laboꝛ tñ ſine fructu repit̃: ſed laboꝛ affligens. Eccleſiaſtes. 10. Laboꝛ ſtultoꝝ affliget eos: q̄ ſcȝ vꝛbeȝ ſup̱ne patrie aggredi nequibunt. ¶ Tertio ẽ locus trãſeũciũ ſiue moꝛiẽtiũ Tranſibit inquit magiſter magiſter veritatis Johãnis 2°. mũdus quo ad q̃litatẽ ⁊ cõcupiſcẽtia eius Et ſapieñ. 5°. Spes impy tanq̃ memoꝛia hoſpitis vni⁹ diei pꝛetereũt̃. ¶ Mũdus enĩ ẽ q̃ſi hoſpitatoꝛ triplici rõne Pꝛimo ſicut hoſpes vſũ domus ⁊ vtẽſiliũ concedit hoſpitibus nõ rẽ aut dominiũ ſiue p̱pꝛietatẽ: ſic mũdus hoĩ vſũ mũdanoꝝ cõcedit: ſed nihil educere p̱mittit. Eccleſiaſ. 5° Sic̃ egreſſus nudus de ventre matris ſue reuertet̃ ⁊ nihil affert ſecũ de laboꝛe ſuo. Et ap̃lus p̱ma ad Thymothe⁹. 6°. Nihil inq̃t tulim⁹ ĩ hũc mũdũ: haut dubiũ qꝛ nec auferre quid poſſim⁹. Scd̃o ſicut ideȝ hoſpes cõcedit ſucceſſiue diuerſ̃ hoſpiciũ: ſic mũdus eãdẽ dignitatẽ Baruch 3°. Ext̃miati ſũt ⁊ aly ĩ locũ eoꝝ ſurrexerũt. Tertio ſicut hoſpitatoꝛ ſtatĩ obliuiſcit̃ hoſpitis: ſic ⁊ mũdus hoĩs. Pſal᷑. Peryt memoꝛia eoꝝ cũ ſonitu: ⁊ dñs inet̃nũ p̱manet. Bñ ĩſup vallis lacrimarũ p̱p̃t fletũ in ĩicio Sapie. 7°. Pꝛimã vocẽ ſimilẽ oĩbus emiſi ploꝛãs. Et Innocẽ. in de vilitate cõditionis hũane. Oẽs inq̃t naſcimur eiulãtes vt nature miſeriaȝ exp̃mamus 2°. ĩ medio p̱uerbioꝝ. Riſus doloꝛe miſcebit̃ Quis inq̃t Innocencius vbi ſupꝛa vnicã duxit diẽ ĩ conſolaciõe quẽ nihil offẽderit: qꝛ de die in diẽ magis ac magis hũana natura coꝛrumpit̃ quaȝ nullus euadit. Tertio in vite termino. Pſal᷑. Quoniã defecit in

dolore vita mea ⁊ anni mei in gemitibus Igitur bene ſuſpira
mus gementes ⁊ flentes in hac lacrimarum valle ad te.

Tertium notatur principale
quod eſt perſonalis demonſtratio cum dicitur ad te.

Scilicet.
- Aque ductium irrigantem
- Ortum fructificantem
- Portum introducentem.

¶ Ipſa eni vͦgo Maria ē aque ductus irrigās hāc vallem que
plenitudinē fontis Juxta Bernar. Ser. ſecūde vͦginitatis ⁊c. De
corde pr̄is accepit ⁊ nobis illū pro vt cape poteramꝰ edidit: nos
eni aquas grāru de celo habere nō poteramꝰ ꝑpter nimiaꝫ celi
altitudīeꝫ ⁊ nr̄am nimiā in valle lacrīarū depſſionē: ſꝫ altitudo
iſtius aq̄ductꝰ tāta fuit ꝙ vſqꝫ ad fontē totius diuitatis ſe erexit
⁊ illū attigit: ꝑpterea iqt Ber. hūano generi tāto tp̄e fluēta grē
defuerūt qꝛ nōdū interceſſerat aq̄ductꝰ. Queramus inq̄t grāꝫ ſꝫ ꝑ
inuētricē grāru. ¶ Ceterū quicq̄d illud ē qd̄ offerre putas Ma
rie cōmēdare memēto: vt eodē alueo ad grē largitorē grā rede
at quo īfluxit: neqꝫ eni īpotēs erat deus ſui hoc aq̄ductu grāꝫ ꝑ
vt vellet īfundere: ſꝫ tibi voluit vehiculuꝫ ꝑuidere: qꝛ forte ma
nus tue plene ſunt ſanguīe: itaqꝫ modicuꝫ qd̄ deo offerre deſide
ras grātiſſimis illis ⁊ oī acceptiōe digniſſimis Marie maībꝰ offe
rēda trade: ſi nō vis repulſaꝫ ſuſtiere. Quibus eniꝫ hic aq̄ductꝰ
ſe coīcat declarat̄ Cāticoꝝ 4º. pr̄io bonis ⁊ deuotis in modū fō
tis cū dicit̄ fons ortoꝝ: ex fonte abſqꝫ labore haurit̄ ⁊ cōtinue il
le emanat. ¶ 2º. pctōribus in modū putei habētis aquas cuꝫ la
bore eductas ꝑ pn̄iaꝫ: cū dicit̄ puteus aquarū viuētiū. ¶ 3º. btis
q̄bus ſe coīcat in modū fluīs in habūdācia ⁊ cū īpetu decurrētꝫ.
⁊ hoc eſt qd̄ ſeq̄tur: q̄ fluūt īpetu de libano. ¶ Scd̄o clamamꝰ ad
te ortū fructificātē Nos igit̄ in hac lacrīaruꝫ valle gementes ⁊
flētes tāq̄ꝫ in loco defectuoſo ⁊ contēptibili ꝑpt̄ ſordiū cōfluxuꝫ
vt ſupra dictū ē indigemus loco fructuoſo contra defectuoſum
⁊ delectabili cōtra cotēptibilē: ideo geminiº ⁊ flemus ad te ortū
fructificātē ⁊ delectabilē: de q̄ ſpōſus Cāticoꝝ 4º. dicit. Ortus
cōcluſus es ſoror mea ortus cōcluſus es Sup q̄ vͦbo Sabineſ.
Plātauerat iquit dn̄s a pricipio ortū voluptatis ſcꝫ paradiſum
in quo poſuit lignū vite cuiꝰ vſufructu amiſimꝰ: qꝛ nō ille ortus
cōcluſus fuit: qꝛ igreſſū īimicus īuenit: ſꝫ ad remediuꝫ tāti fecit
dn̄s aliū padiſ .i. ſcꝫ beate vͦginis vterū ī quo plātauit lignū vite
qn̄ ex ea dei filiꝰ carnē aſſūpſit Sꝫ hūc padiſū ſic cōcluſit dn̄s vt

nulli hoſti maligno ei⁹ pateret ingreſſus. Sȝ pater potencia ſua
illū contra dyaboli violenciā muniuit: filius ſua ſapiēcia cōtra
hoſtis fraudulenciā: ſpūs ſanctus ſua bonitate contra eiuſdem
maliciā. ¶ De ortus huius fructuoſitate ſubdit̃ Inmiſſioēs tue
ꝑadiſus malorū punitorū cū pomorū fructibus: cypri cū nardo
nardus ⁊ crochus fiſtula ⁊ cynamomū cum vniuerſis lignis li
bani mirra ⁊ aloe cū oībus ꝑmis vnguētꝭ. ¶ In hys verbis fe
cūditas orti demōſtratur: nā emiſſiones ⁊ ꝓductiones virginis
dicūtur eſſe paradiſus cū oībus fructibus ⁊ arboribus ⁊ herbis
aromaticis ⁊ vnguentis: ⁊ deſignat̃ per ꝑadiſum eccleſia: ꝑ her
bas ⁊ arbores fideles in eccleſia ⁊ eorū virtutes denotātur. In
fructibus oꝑa ⁊ vnguētis ſacramēta deſignātur: que oīa emitti
vel ꝓcedere dicūtur ex hoc virginali orto: qꝛ ōnes fideles de ec
cleſia oēs virtutes fideliū nō aliter flores at fructus ꝓferūt Sa
cramētorū q̊ȝ vnguenta nō proficiunt niſi radix oīm fides figa
tur in īcarnationis miſterio: per queȝ ⁊ deus factus ē filius mu
lieris ⁊ mulier dei genitrix eſt effecta. Igitur per fructus malo
rum punitorū in quibus ſub vno cortice multa grauia claudūt̃
fructus collegiorū vel congregationū in eccleſia figurātur: per
fructus vero pomorū ſignificātur merita ſingularum perſonaꝝ
per cyprū que eſt arbor candida ⁊ odifera ſignificatur caſtitas:
per nardū humilitas: per crochū qui in colorem ſuuȝ res quib⁹
imiſcitur conuertit caritas exprimitur que eſt omnium forma
virtutum: per fiſtulam vero purpueri coloris ſignificatur xpriſ
ti compaſſio ſanguinis effuſi: per cynamomum cynerci coloris
mortis exprimitur recordatio: per mirram ⁊ aloe carnis morti
ficatio. Ex hoc igitur orto delectabili fructuoſo ⁊ amabili delec
tationem capiamus atqꝫ flores nobis congruentes colligamuſ
iuxta ſtatus exigenciam. Deficientes quoqꝫ fame poſt vomituȝ
ſiliquiarum deguſtemus vt ita nobis pateat ⁊ ſecur⁹ aggreſſus
nos illuc dirigat: ideo gementes ⁊ flentes ſuſpiramus ad te: ad
te inqꝫ tertio celi portam introducentem ſcilicet nos ex hac val
le lacrimarum ad montem celi oreb. De quo monte pſalmiſta ī
terrogādo dicit Quis requieſcet in mōte ſancto tuo Glo. ideſt ī
eterna beatitudine Ubi eſt viſio pacis ⁊ ſupereminencia carita
tis: vbi nullus in agone contendit ſed in eterna pace quieſcit.
Poſſimus etiaȝ ad queſitatio pſalmiſte reſpondere: nos in hac
monte quieſcemus et huius celſitudinem aggrediemur per
Mariam ſcilicet celi portam nos introducentem: quia eam
felicem celi portam confitetur eccleſiaſtica iubilatio.

Quãuis enĩ aly ſancti propter aliquod ꝑticulare adiutoriuꝫ vel ſingularẽ interceſſionẽ eius precedẽtibus meritis Haut dubiũ aliquas ſanctorũ aĩas introduxerũt ꝛ cotidie introducũt: ſpẽali us tñ Maria dicitur celi porta: que tñ ingreſſuros ĩportat ꝛ introducit: ſꝫ patrie ac regis filiũ egredientẽ aſportauit ꝛ ad hanc valleꝫ detulit. Canit idcirco cõfeſſio eccleſiaſtica Cedrus alta libani cõformatᷣ yſopo valle nr̃a. Et notãter dicitur felix celi porta idest nos ad felicitatem introducẽs: felix inq̃ꝫ qꝛ q̃ꝫto ipa ceteris ſanctis ẽ elegãtior atqꝫ ſanctior tãto felitior ꝛ potẽtior ad introducẽdũ: portã pridem celeſteꝫ Eua nobis clauſit ſed Maria nobis aperuit. Canit enĩ eccleſia ꝑadiſi porta per Euã cũctꝭ clauſa ẽ: ꝛ per Mariã v̉ginẽ iterũ patefacta ẽ: nõ tñ porta per quaꝫ nos introductos recipit ſꝫ ꝛ feneſtra celi per quã deus celi oculꝭ ſue mĩe nos reſpexit: idcirco o v̉go bñdicta nos ex huius lacriarũ vallis ꝓfunditate egrediẽtes dirige ad montem hereditatis nr̃e firmiſſimũ: qꝛ ibi vita ꝑmanẽs hic locꝰ moriẽtiũ Pſalmiſ. beati q̇ habitãt in domo tua dñe in ſecula ſeculorũ laudabũt te. Et idẽ delectatiões in dextera tua vſqꝫ ĩ finẽ: ibi qꝛ ſine ꝑturbatione hic locus inq̇etãtiũ. Apocalipſis Absterget deus oẽꝫ lacrimã ab oculis eorũ ꝛ iã nõ erit luctus ſcꝫ pro pc̃tis alienis: neqꝫ clamor ꝓ repugnãcia carnis: neqꝫ dolor pro ꝓprys offenſis: ibi ſacietas ſine faſtidio: hic locus indigẽtiũ. Pſalmiſta Saciabor cũ appꝛuerit glᷓa tua. Et Augꝰ. in quadã oꝛone ſuꝑ pſal. ijº. Ideo ipam ĩuocãs dicit. Aue v̉go v̉ginũ per quã trãſmigratᷣ ſuꝑ vnũ mõtiũ in quo victimatᷣ vepre tẽtus aries: vnde redimatᷣ ꝓfugis qui rediẽs veniã precatᷣ.

Oratio.

O Voluptatis paradiſus ortꝰ cõcluſus fons pietatis amenitas iocũdiſſima vbertaſ fertiliſſima v̉go fecũdiſſima Maria: nõ ĩmerito ſuſpiria gemitꝰ atqꝫ fontẽ lacrimaruꝫ effundere cogimur cũ ob maximũ celus grãde illud nephas crimẽqꝫ leſe maieſtatꝭ ꝓthoplauſti a cõuentu angelice iubilatiõis de loco voluptatis ꝛ de dicys in babilonicã captiuitatẽ tetrũ pñtꝭ exily carcerẽ atqꝫ hãc lacrimarũ vallẽ eiectos nec nõ iniectos eẽ cõſpicimꝰ: vbi nos ignorãcia circũdat: error detinet: ꝛ incertitudo gubernat: ꝛ q̊ ibimꝰ captiui cui ſuſpiria dirigemus fideli niſi tibi o ſolamẽ deſolatorũ: cõſolatricẽ captiuorũ: verã ſpẽ cõtritoꝝ: eaꝓpter exaudi pauperũ deſideriũ gemitibus ꝛ fletubus circũdatũ: ꝛ da vt cũ dies

egreſſus pn̄tis exily p te ſcalā dirigeutē portāq3 introducentem ex hac valle lacriarū ad mōtē ameitat] ⁊ leticie puenire valea⁹.

Eya ergo aduocata noſtra.

Albertus carnoten̄. epūs

Ser. Creatoris matrē quis inq̄t tam ydoneus vt pro nobis loquat̄ ad cor Jeſu xp̄i dn̄i noſtri ſicut tu felix Maria: q in ſecretiſſimis āplexibus amantiſſimi fily tui ſuauit̄ cubas in meridie ſempit̄no eiuſq3 familiariſſimo colloquio cū plena cordis leticia pfrueris. Loquere dn̄a q2 audit filius tuus Recordare v̓go mr̄ duz ſteteris in coſpectu dei vt loq̄ris pro nobis bona vt dicit confeſſio eccleſiaſtica Et rō eſt Quia neminē repimus te ydoniorē: nos igit̄ demētes iudici nō acceptabiles in pprys cauſis te in cauſis pcuratricē doctiſſimā conſtituētes ppoim⁹ verbū cātici nr̄i dicēs Eya ergo aduocata nr̄a.

Expedita p̄fatiōe noſtri car

minis ſeq̄tur declaratio ſcd̄e ptis : que cōſiſtit in deprecatiōe Jn qua petimus tria: ſcz cauſe nr̄e defenſatiōez oculorū mīe ad nos cōuerſionē: ⁊ fily poſt exitū oſtentationē: primū ibi Eya g̊ aduocata nr̄a: ſcd̄m ibi illos tuos miſericordes oculos ⁊c̄. tertiū ibi Et Jeſum benedictū. ¶ De prima ergo peticione ad preſens videre reſtat cuz dicimus Eya aduocata noſtra. ¶ Circa que verba tria ſunt notanda

Scz
Peticiōis modi ꝯgruitas — Jbi Eya ergo
Aduocatie officy pprietas — Jbi Aduocata.
Marie q̊ ad nos vtilitas — Jbi Noſtra.

¶ Pro quo ſciendū breuit̄ Q2 cōgru⁹ modus petitiōis hys duabus exp̄mit̄ dcōnibus Scz Eya ⁊ g̊ Cōcluſiue gaudēter hortatiue vel dolenē Hec eni dcio Eya aliqn̄ eſt intiectio gaudētis pro vt capit̄ in cātu natitatis Eya v̓go deū genuit ⁊c̄. Et ſic q̊dāmō pōt hic ſumi q̄3uis hic nō ſit materia gaudy: ſ3 q2 recurſus ad v̓ginē ē gaudioſus. ¶ 2.° mō capit̄ aliqn̄ p aduerbio hortandi vt dicit donat⁹ vt in illa pſa Eya recolam⁹ ⁊ ſic in alys q̄3 pluribus locis Et h̄ mō ppus hic capit̄ ac ſi nos miſerabiles creature neceſſitate cōpellēte affectu q̊3 inſtigāte diceremus. Hortamur te dn̄a nr̄a ⁊duocata nr̄a vt petita pficias Similit̄ notat̄ cōgruēs peticiōis mod⁹ in hac dcōnis g̊ Que etiā t̓plex cōmunit̄ capitur Scz cōtinuatie vt in litteris: q̄ſitiue ſicut iudei dixerūt Joanni

Quid ergo baptizas: hys duobus vͦo modis nõ capitur hic Sed
3º mõ ſcꝫ illatiue vel cõcluſiue. Ac ſi ex p̄miſſis vellemus īferre
dicẽdo Omnes decet potẽtes miſeroꝝ neceſſitatibꝰ ꝛ clamori
bus ſubuenire. Sed tu vͦgo p̄potẽtiſſima regia mĩe ad quam cla
mamus exules miſeri ĝ ſubueni clamãtibus vt ſis nr̃a aduoca
ta cauſas nr̃as defendẽdo. Bene inq̄ꝫ ei dicit ĝ quia quicq̄d ma
le cõcluſum fuit per p̄mã nr̃am mr̃eꝫ dyabolo ſophiſticãte totũ
abſtulit h̄ vͦgo maria: q̄ oppoꝰ cõcluſit mutãs ꝛ nomẽ ꝛ opꝰ Eue

PReterea ſciendũ qꝺ offici

um aduocati vel aduocate ẽ in iudicio contẽdere Qꝺ
q̄dem iudiciuꝫ t̃bus cõſtituit̃ ex p̄ſonis Scꝫ ex iudice
actore ꝛ reo. Actoris vͦo aut rei aduocatus dirigat cãs
in iudicio q̄ꝫobrem videre congruit quotuplex reperiat̃ iudiciũ
ꝛ ſic patere põt officiũ aduocate nr̃e. ¶ Eſt igit̃ t̃plex iudicium

Scilicet.
- Internum.
- Extrinſicum.
- Supernum

¶ Primũ inq̄ꝫ eſt internũ ꝛ eſt iuſtoꝝ de quo ſapiẽs Cogitatio
nes inq̄t iuſtorũ iudicia. Quod vͦbũ bt̃us Grego. exponẽs 25. mo
raliũ. Accedũt inq̄t ad ſecretariũ iudicis intra ſinũ cordis conſi
derãt q̄ꝫ diſtricte q̄n̄q̄ꝫ feriat q̄ diu paciẽter expectat: metuũt in
hys q̄ egiſſe meminerũt puniũt flẽdo qꝺ p̄petraſſe ſe intelligunt
timẽt ſubtilia diña iudicia etiã de hys q̄ in ſemetip̄is ītelligere
fortaſſe nõ p̄ñt: vidẽt eni videri diuinitus qꝺ ip̄i in ſe p̄ hũanitatẽ
nõ vidẽt Cõſpiciũt diſt rictũ iudicẽ q̄ quo tardiꝰ venit eo ſeueriꝰ
p̄cutit Scõꝝ etiã patrũ reſidere cõuentũ cũ eo p̄iter contẽplant̃
eorũq̄ꝫ vel exẽpla vel dicta ſe contẽpſiſſe rep̄hẽdũt atq̄ꝫ in hoc
ſecreto interioris iudicij ip̄a mẽtis ſue executiõe cõſtricti p̄citen
do ferũt qꝺ ſup̄biẽdo cõmiſerũt Ibi nãq̄ꝫ aduerſuꝫ ſe quicq̄d ſe
īpugnat enumerat ibi añ oculos ſuos õne qꝺ defleat coaceruant
ibi q̄cq̄d qꝺ pati timẽt nec ẽ de iudicio mẽte cõcepto oẽ miſteriũ
quod punire reos ſuos plenius debeat. Nã cõſciẽcia accuſat: rõ
iudicat: timor ligat: dolor excruciat: qꝺ iudiciũ eo certius: punit
quo īteriꝰ ſeuit Hec ille. De h̄ iudicio inq̄t Paulus jº cor ij. Si
noſmetip̄os iudicaremus Gloſa p̄prias conſciencias examinã
do: non iudicaremur ideſt puniremur a domino: hoc iudiciuꝫ
beata virgo cum filio ſuo diligit. Nam ſcd̃m pſalmiſtaꝫ Domi
nus amat iudiciũ Glo. diſcretiõis int̃ bonũ ꝛ malũ: ſꝫ ī hoc iudi
cio nobis auxiliat̃ aduocata nr̃a Maria: q̄ ītñũ hoīeꝫ ab execu

toꝛe ſcꝫ timoꝛe ligatū ſpe ⁊ dulcedīs ſue cōſideratiōe relaxat: q̄a
ſpes noſtra vt p̄fert dicta eſt per quā vigoꝛ mētis mitigatur ⁊
ex pfundo deſperationis ipa auxiliāte erigitur. ¶ Extrinſicum
vero iudiciū poteſt eſſe triplex: ſcꝫ oꝛdinatio diſcretionis ⁊ hec ē
actus iuſticie cui annectit coꝛrectio quādo coꝛrigēdus cōuincit
vel fatetur ⁊ hoc ptinet ad vtriuſqꝫ ſtatus rectoꝛes de q̄bus dix
it Jetero Moyſi Exodi 18. prouide tibi Gloſa cuꝫ magna delibe
ratione ex ōni plebe abſqꝫ perſonarū acceptiōe viros: a virilita
te cōſtancie dictos: nō effeminatos aut mulieres petētes ſcilicet
iudicare per ſapienciā ⁊ experiēciā ⁊ timētes deū: magis qꝫ ho
mies in q̄bus ſit veritas ſcꝫ vite iuſticie ⁊ doctrine Et q̄ oderūt
auariciaꝫ: quia cupidi de facili flectuntur a iuſticia ⁊ cōſtitue ex
eis vt iudicēt populū. ¶ Sciendū eſt temerarie reprehēſionis de
quo veritatis magiſter dicit Nolite iudicare vt nō iudicabimī
¶ Tertiū eſt iuſte redargutionis ⁊ eſt iuſtoꝛuꝫ contra malos et
peruerſos de manifeſtis ſuꝑ hys q̄ꝫ que bono animo fieri non
poſſunt vt de blaſphemys ⁊ vſuris ⁊ ſimilib⁹ Sꝫ ſicut dicit glo.
ſuper illo Joannis 8°. q Jeſus digito ſcribebat in terra anteqꝫ p
tulit ſentenciā contra adulterā ⁊c. ¶ Significat q nos debem⁹
nos prius digito diſcretiōis diſcutere anq̄ꝫ preſumam⁹ alios iu
dicare: ⁊ tunc ſicut inq̄t aplus prime coꝛ. 2°. Spiritualis homo
iudicat omnia Glo. pro vt ſunt in re Executionis vo iudicy oꝛdi
narie diſcretionis aduocata noſtra ſepe ſuis ſeruitoꝛibus ſaluta
rē procurauit euaſionē. Nam inter alia geſta legit Qr in vigilia
feſti annūciationis angelice Jn auinione duo per ſecularē iuſti
ciam ſunt ad ſtipites manibus ⁊ collis ligati vt cremarent Ac
cenſo igitur igne vnus ex hys crebro beatiſſimā virginē īuocās
vt ſe iuuaret innuendo q aliqn̄ ieiunys ⁊ alys obſequia virgi
ni preſtitiſſet ⁊ ecce idem veſtibus ⁊ coꝛpoꝛe inuſtis penitus ſo
la colli ⁊ manuum vincula ignis conſumpſit ⁊ ab igne ſolutus
exiliuit ſocio ſuo totaliter ab igne conſumpto. Reiectus ē ⁊ ſo
lutus vt prius permanſit inuſtus ac ab igne exiliuit iterum Sic
qꝫ cum laude ad eccleſiam maioꝛem beatiſſime virginis duct⁹
eſt ¶ Et papa iohannes viceſimus ſecundus ſtatuit ob hoc ſero
ter fieri pulſum campane ad quem quicūqꝫ ter geniculādo tria
aue maria dixerit. xx. dies indulgenciarū habebit vt idē papa
tunc idulſit et de p̄fatis omnibus tā de miraculo qꝫ idulgēcys
vidit mgr̄ iohannes nyder eximi⁹ ſacre pagīe pfeſſoꝛ pupblicū
miſteriū lr̄e autentice vt idē refert Ser. 14. de ſanctis ſcilicꝫ de
feſto ānunciacionis marie incipiēte Aue maria tertia queſtiōe

Inſup legitur in ſcđo libꝛo miraculoꝝ eius ca. quīto de q̊dam
fure q̄ q̄cq̄ȝ ad latrocinādūȝ ꝑgeret ipāȝ tn̄ ſalutare nō neglexit
Hic tādem ob nephas patibulo addictus ⁊ in eodē ſuſpēſus eſt
quē beata v̑go ſuis maībus ꝑ biduū abſqȝ leſiōe ſuſtētauit: hunc
enī viri hylari vultu cōcernētes atqȝ illeſum pēdentē guttur il
lius trāſfigere conātur: ſȝ v̑go Maria denuo gutturi manuȝ vt
ſibi videbat̄ appoſuit nec trāſfigi ꝑmiſit: quod eo referente viri
cognoſcētes ſanū depoſuerūt qui monaſteriū ingrediēs donec
vixit feruēter deo ac intemerate virgini ſeruiuit ⁊ ſalubrit̄ dieȝ
ſuū clauſit extremū. ¶ Tertiū vero iudiciū reperit̄ ſuperuū ſcȝ
diuinū Quod quidē triplex ē: ſcȝ mirabilis occultationis: ꝑticu
laris extinctiōis: ⁊ generalis retributiōis. ¶ De p̄mo pſalmiſta
Iudicia dei abiſſus multa Glo. ideſt nulli penitus ſcrutabilia: q2
hos eligit illos reprobat: hec dei iudicia hoīm iudicijs ſunt diſſi
milia. De quo q̊deȝ iudicio dicit btūs Grego. exponēs illud Job
34. Conteret multos ⁊ īnumerabiles ⁊ faciet alios ſtare pro eis
Nō nūq̄ȝ inq̄t 25. moꝛa. poſt male oꝑatiōis vſuȝ ad ſpem celeſtē
ſubito amoꝛe reuiuiſcūt ⁊ qui in ꝑuerſa actiōe ſe ſperſerāt ad ſu
um inēne retractiōis ſemetipos īcrepādo recolligūt hos adhuc
reſpiciētes hoīes quales dudū opere nouerāt tales putāt: at con
tra ibi per diſtricte cōſiderationis examē vitā ſuā qualeȝ fuiſſe re
colūt inſequūtur: ſcit̄ qȝ q̊d fuerūt ſȝ quid iā ceperint eſſe neſcit̄.
In hoc ḡ vtroqȝ genere hoīm ſepe cōtingit vt ⁊ qui videtur ſta
re humano iudicio iam in cōſpectu et̄ni iudicis ſtent Quis inq̄t
eſtimare potuiſſet iudā viuendi ſoꝛtē ei⁹ poſt miniſteruȝ aplat⁹
amittere: ⁊ quis ecōtra crederet latronē cauſam vite etiā in ipo
articulo moꝛtis īuenire Occult⁹ aūt iudex preſidēs ⁊ vtroꝛūqȝ
coꝛda diſcernēs alterū pie ſtatuit alterū iuſte confregit: illuȝ diſ
tricte exterius reppulit hunc introꝛſus miſericoꝛdit̄ traxit. Hec
ille vbiſ̄ Et idē. 3. moꝛa. Conſideremus Saulū quis fuerit cum
ab ipa adoleſcēcia lapidantiū adiutoꝛ exiſteret: cū moꝛs ei fide
liū nulla ſufficeret ſȝ ſemꝑ ad alioꝝ interituȝ alijs extinctis an
helaret: ⁊ ꝑfecto cognoſcimus qꝫ nullus tūc fideliū crederet qꝫ
ad iugū ſuū deus ſue foꝛmidinis vim tante elationis inclinaret
vnde ⁊ Ananias dominica voce hūc poſtq̄ȝ conuerſuȝ audiuit
extimuit dicens: domine audiui a multis de viro hoc: qui tamē
repente cōmutatus ab hoſte predicatoꝛ efficitur Hec ille. Unde
doctoꝛ ſanctus inde eterna beatitudine O q̄ȝ occulta ſunt ī pn̄ti
diuina iudicia. Quis enim inueſtigare poteſt cū dixerit domin⁹
Jacob dilexi Eſau odio habui anteq̄ȝ nati eſſent qđ deteſtaretur

Quis enī inueſtigare poteſt cū dixerit dñs Jacob dilexi Eſau o
dio habui:añq̄ʒ nati eēnt quod deteſtaretur in Eſau: ꝛ quā vtu
tem diligeret in Jacob cuʒ nullum iudicet niſi ſcðm preſentem
iuſticiā:quare ab vno diu grauia ꝛ multa peccata ſuſtinʒ vt Da
uid:aliū vero poſt primū peccatuʒ dāpnat ſicut Saul.Jdeo ayt
apl̄us ad romanos ij.O altitudo ſapie ꝛ ſcie dei q̄ʒ incōprehēſi
bilia ſunt iudicia tua de dāpnādis ꝛ īueſtigabiles vie tue de ſal
uādis.Sed dicit Glo.ſup Gen̄.Nouit dñs cui pcat vſqʒ ad com
mutationē in melius ſicut pepcit Aaron:quoniā nō pdidit cuʒ
alys in cōflatione vituli aurei:ſicut ꝛ Ezechie cōtra quē ore pro
phetico protulit ſentenciā mortis.Jtē nouit cui parcat ad tēpus
q̄uis preſciret euʒ in melius nō mutari:ſicut pctoribus ante di
luuiū dedit centū annorū ſpaciū penitēdi:ꝛ poſtea oēs hoīes p
didit preter octo.Jtē nouit cui pcat vt nec imitationem eius ex
ſpectat ſicut igne ꝛ ſulphure ſubito perdidit Sodomitas Dathā
ꝛ Abyron terra viuos abſorbuit .Quāuis enim hec ſcrutari mi
nime a nobis hic valeat lucide tamen ea videbimus in ſpeculo
eťnitatis .¶ Jn conſpectu enī iudicis cotidie contra nos agit ꝛ
accuſat ideſt accuſabiles reddit antiquꝰ hoſtis aduerſarius hūa
ni generis.Juxta illud Apoca.Proiectus ē accuſator fratrū veſ
trorū qui accuſabit illos ante conſpectuʒ dei noſtri die ac nocte
Quod verbū beatus Grego.exponens 2° moraliū Jn die īquit
ꝛ nocte ideſt in proſperis ꝛ in aduerſis accuſare nō deſerit:quia
modo nos in proſperis ꝛ modo in aduerſis accuſabiles eſſe cō
tendit:inde accuſat cuʒ proſperis nos male vti inſinuat ī nocte
accuſat cū in aduerſis nos nō habere pacientiā demōſtrat.¶ Et
idem in eodē.Antiquus aduerſarius cūqʒ accuſet mala non in
uenit ipſa ad mala inflectere bona querit cū operibus vincitur
ad accuſandū verba noſtra perſcrutatur.Cum nec in verbis ac
cuſationeʒ repperit intentionem fuſcare intendit tāq̄ʒ bona fcā
bono animo non fiant:ꝛ idcirco perpendi bona a iudice nō de
beant Jn hoc eniʒ iudicio conſtituamus Mariam noſtram ad
uocataʒ vt qui accuſabiles per viciorum multitudinem cotidie
redimur eius premys meritis ꝛ precibus excuſemur Et qui in
digni ad agendū in propꝛys cauſis cernimur conſtituendo eaʒ
per procuratorem audiamur.Bernar.hoc poſtulans Sermone
de aduentu Per te fert acceſſum habeamus ad filiuʒ o bn̄dicta
inuētrix gratie geitrix vite mater ſalutis vt per te ſuſcipiat nos
qui per te datus ē nobis Excuſet apud ipm̄ itegritas tua culpā
nr̄e corruptiōis:ꝛ hūilitas deo grata nr̄e veniā īpetret vanitati

Copioſa caritas tua noſtrorū cooperiat multitudinē peccatorū ⁊ fecunditas glorioſa fecunditatē conferat meritorum Domina noſtra mediatrix nr̄a aduocata noſtra tuo filio nos rcōſilia tuo filio nos recōmenda tuo filio nos repreſenta : fac o bn̄dicta per gratiā quā inueniſti per prerogatiuā quam meruiſti ⁊ p miſericordiam quaʒ peperiſti: vt qui mediāte te fieri dignatus ē particeps infirmitatis ⁊ miſerie noſtre te q̄ʒ intercedente particeps nos faciat glorie ⁊ beatitudinis ſue Jeſus xp̄s Hec ille. ¶ Et canit cōfeſſio eccleſiaſtica Ante thronū trinitatis miſeroruʒ miſerata pia maṫ pietatis ſis reorū aduocata cauſa noſtre pauptatis corā deo ſuſtine ⁊ veniā de peccatis ſeruis tuis obtine. ¶ Secūdum eſt iudiciuʒ ſupernum. ⁊ hoc pticularis extinctionis: quia circa mortē hominis vel ſtatim poſt fiet ſuper eo iudiciuʒ pticulare: vt videat homo ſe miſericorditer ſaluatū ſi contritus ē: vel iuſte dampnatum vel dāpnanduʒ ſi in peccatis moritur. Unde dicit Innocēcius tertius libro ſuo 3.° de vilitate conditiōis hūane ꝙ tam bonus q̄ȝ malus anteq̄ȝ anima egrediaṫ de corpe videt xp̄m in cruce poſitum: malus ad confuſionē vt erubeſcat ſe non eſſe redemptū ſua culpa ſanguine xp̄i ideſt fructum redēptionis nō habere. Unde de eis diciṫ Apoca. 1.° videbunt in quē pupugerunt. Et Aug⁹. libro 9.° de trinitate Credimus inquit ꝙ cum carnis vinculis anima noſtra fuerit abſoluta ſi bene ⁊ recte corā deo vixerimus mox in occurſum noſtruʒ occurret angelorum chorus: omniūq̄ȝ ſanctorū agmina in noſtros miſcebuntur amplexus: ⁊ ad adorandū verum iudicem pducent Hec ille. Et idē patet de Lazaro mendico: ⁊ per oppoſitū fit de fratb⁹ ⁊ ſororibus epulonis ſepulti in inferno per demones. ¶ Notandum eni ꝙ ſicut iudiciū vniuerſale triplicia ſigna precedent videlicet remota propinqua ⁊ pxima: ſic etiaʒ in plurimum particulare iudiciū. Remota ſunt elementorum cōtrarietates in homine cōplexionis debilitas vita guloſa irata luxurioſa atq̄ȝ malum regimen in accidentibus in naturalibus: ppinqua ſunt introitus belli trāſitus ad loca periculoſa eſſe īpregnatam frequēter infirmari ⁊ ſimilia. Proxima vero ſunt: deſperatio de euaſione: membrorū mortificatio: quies pulſus vel nimia irregularitas Intenſa peſtilencie īfectio ⁊ ſimilia. Preueniat igiṫ cōgrua aduocacia intemerate virginis ne precipitādo minima monitione preuia īprouiſeq̄ȝ citemur ad hoc iudiciuʒ. ¶ Nos itaq̄ȝ hec ⁊ ſimilia ſigna euidencia iudiciū particularis extinctionis iudicācia futurū concernentes aggrediamur aduocataʒ noſtrā: que

ĩn pluribus vt cõpertum eſt ſigna etiã remota ⁊ ꝓpinqua abſ
tulit ⁊ tempus emendatiõis procurauit. Nõne hoc docet beati
Ancelmi dictũ de canonico trãſfretãte ſecanaȝ redienteq; ab o
pere adultery perpetrato cui precipitato in flumine diuq; puito
a demonibus nil reſtabat niſi particulare iudiciũ vt apparuit: q̃
nihilominus precibus intemerate virginis aduocate nr̃e procu
rãte vite prorogationem atq; emendationẽ obtinuit: iudiciũq;
illud euaſit eo tempore. ¶ Inſup nonne beatus Gregorius tp̱e
quo creuit vehemens peſtilencialis infectio in vrbe tãq̃; ſingu
lare remediũ ordinauit proceſſionẽ: anteq̃; deferebatur ymago
aduocate noſtre: cui aeris ĩfectio ceſſit atq; aer lucidus appuit:
ita ꝙ aeris ĩmoderatio atq; dei vindicta ceſſaſſe videbãtur: vt
dicit Januenſis in hyſtoria longobardica. Recurſuȝ idcirco ha
bemus ad eã vt ipſa ſe finaliter atq; filium ſuum miſericordes
repreſentent in noſtra particulari extinctione: ⁊ hoc eſt quod ec
cleſia deprecatur cũ dicit Maria mater gratie mater miſericor
die tu nos ab hoſte protege ⁊ hora mortis ſuſcipe. ¶ Tertium ẽ
iudicium generalis retributionis ⁊ illud vniuerſale ⁊ futurum
cuius determinatum tempus ſoli deo cognitũ eſt. De quo ozee
quarto Audite verbum domini fily iſrahel quia iudiciũ domi
no cũ habitatoribus terre. ¶ De iudice autem dicendum eſt ꝙ
quatuor modi iudicandi deſcribi poſſunt prime auctoritatis ſcȝ
⁊ ordinarie quo iudicabit tota trinitas. ¶ Secundo ſubauctori
tatis ſecunduȝ delegationem ⁊ hoc modo iudicabit xp̃us vt ho
mo. ¶ Tertio aſſeſſorie dignitatis quo iudicabunt apoſtoli ⁊ vi
ri perfecti. ¶ Quartus approbationis quo iudicabunt õnes ſãc
ti ⁊ angeli. ¶ Angeli vero non aſſeſſorie quia non ſunt xpriſto
iudici conformes in natura ſicut hoĩes apoſtoli ⁊ aly. xpriſtꝰ enĩ
in forma diuinitatis non videbitur niſi a bonis: in forma vero
humaniiatis in qua ⁊ ſentenciam promulgabit videbitur taȝ a
bonis q̃; a malis: bonis blandus prauis terribilis. ¶ De actori
bus vero in hoc iudicio dicũt doctores ꝙ conſciencia arguet re
um in aperto que modo corripit in occulto. ¶ Danielis 7º. Judi
cium ſedit ⁊ libri aperti ſunt ſingulis enĩ aderit vis diuina qua
fiet vt omnia merita vel demerita ſibiipſis ⁊ ceteris innoteſcãt
vt ĩ promptu ſinguli habeant cogitationes accuſãtes. Reducẽt
q; ad meõriã ſingularũ cogitatões affectões opatões ⁊ ĩtẽtões
Ad oſtẽtatõeȝ dĩne iuſticie ꝓꝰ ſtatũ illũ Apo 20 Judicati ſt mor
tui ex his q̃ ſcipta erãt ĩ libris eoꝝ Scdo accuſabit oĩs creatura
Job 20. ꝛuelabũt celi ĩiq̃tatẽ ipy ⁊ t̃ra aduerſꝰ cũ ↄſurgȝ. ſapi. 5º

Armabit creaturã adulationẽ inimicoꝝ ⁊ pugnabit cũ eo orbiſ
terrarũ ꝯ inſenſatos. ¶ Tertius ſpũs boni Jeremie 51° Curaui
mus babilonẽ ⁊ nõ ẽ curata Ac ſi diceret: fecim⁹ qđ neceſſariũ
erat circa babilonẽ: ſed culpa ſui ẽ ꝙ nõ erat curata. De reis vo
dicit mgiſter in quarto diſtinctione. 44. ex ſentencia beati Gre.
ſuper Job. Qz quatuor ordines erunt in futuro generali. Aly
enĩ iudicant ⁊ periũt. Aly nõ iudicãt ⁊ periũt vt increduli. Aly
iudicantur ⁊ regnant: Aly non iudicantur ⁊ regnant vt ibi cla
rius: ⁊ in dictis plurimorum doc. videri põt q̃ breuitatis gratia
calamus pertrãſijt Sed habebit ne ibi aduocacia Marie nẽq̃
mediatricis locũ Nõ qꝛ tunc nullus iudicis poterit fallere ſapi
entiã: flectere iuſticiã: inclinare clemẽtiã: declinare vltionis et
iuſte retributionis ſnĩam. Dies enĩ illa erit ire ⁊ amara valde:
quia ibi aduocacia cõtradictio ⁊ appellatio ceſſabũt. ¶ Errant
deniq̃ depingentes eã genua flectentẽ ante iudicẽ generalis re
tributiõis cũ beato Joãne baptiſta: quia tũc ſedebit ⁊ ipſa iudi
cans. Dicit nãq̃ beatus Auguſtinus ſuꝑ illo v̄bo vos qui ſecu
ti eſtis me ſedebitis ⁊c̃. Nec putãdũ ẽ ꝙ tm̃ illis duodeci h̾ xp̃s
ꝓmiſerit: ſed ibi ſedebit ⁊ Paulus qui plus oĩb⁹ laborauit. Ex
qb⁹ v̄bis elici põt ſi Paulus q̃ pauce reſpectu v̄ginis laborauit
iudicabit: qũo ne iudicabit ipſa q̃ meritis oĩm ſanctoꝝ agmina
excedit: quare ⁊ xp̃o ꝓxima iudicãti ſedebit. ¶ Jdcirco Ambro.
Ser. de natiuitate eiuſdeꝫ virgis Cogitemus inq̃t ſubtilit̃ q̃les
veniamus añ tribunal ſummi iudicis quid boni nobiſcuꝫ refe
ramus quã neceſſarie ſit regie inteceſſio venerãda de ſpe ⁊ fidu
cia quã tñ habemus gaudeamus. Certe ſi nos ip̃i curã nr̃i habe
re voluerimus ⁊ datuꝫ tẽpus nõ neglexerimus ⁊ res noſtre ita
preordinate ſint ita vt abſq̃ dubio perſeuerent ad veram conſo
lationem ipſa adiuuante veniamus Hec ille.

Aduocata noſtra.

Tertio pricipalit̃ conſidera
tur Marie quo ad nos vtilitas cuꝫ dicit̃ nr̃a. De quo
Bernar. Ser. de aſſump. Cũ oĩs nr̃a ſufficiẽtia ex deo
ſit poterat xp̃us ſufficere ſꝫ nobis nõ erat bonũ eſſe hoiem ſolũ
congruũ magis reꝑationi nr̃e ſexus adeſſet: quorũ corruptioni
neut̃ defuiſſet: plane fidelis ⁊ ꝑpotens ẽ meditator dei ⁊ hoim
homo xp̃us Jeſus. Sed diuina hoĩes in eo vrent̃ maieſtatem:
eteni deus nr̃ ignis cõſumẽs ẽ. Quid enĩ pccõr vereat̃ accedere

Ne ſicut cera fluit a facie ignis ſic peccatores fugiāt a facie dei. Opus igitur erat mediatore ad mediatorē iſtum: nec alr̄ nobis vtilior q̄ꝫ Maria Hec ille. Dr̄ Maria inq̄ꝫ

Quia
- Deo iudici grata.
- Prauo actori cōtraria.
- Reo homini amica.

¶ De primo ꝙ grata ſit deo iudici hoc eſt ꝑpter ꝓpinq̄tatē: affabilitatē: dignitatem. ¶ Propinqua ē quia mater iudicis: mater veriſſima: mater ſola abſq̄ꝫ patre: in qua deus homo perfectius diutiuſq̄ꝫ cōmoratus ē q̄ꝫ alie proles. ¶ Pro quo ſciendū ꝙ conceptio xpriſti fuit ſubitanea ⁊ in inſtanti: noſtra aūt conceptio ē ſucceſſiua. Conceptio xpriſti facta eſt virtute diuina: virtus aūt diuina cū ſit infinita effectum ſuū ſubito ⁊ in inſtanti poteſt producere. Unde hec quatuor in conceptione corporis xp̄i in eodeꝫ inſtanti fuerunt: ſcꝫ conuerſio ſanguinis puriſſimi bt̄e virginis in carneꝫ ⁊ alias ꝑtes corporis organici ⁊ aſſumptio corꝑis aīati in vnitatē diuine perſone. In nobis vero propter virtuteꝫ defectiuā agentis ⁊ indiſpoſitionē pacientis hec ſucceſſiue contingūt: ita ꝙ maris conceptio nō perficitur niſi vſq̄ꝫ ad 40ᵘᵐ. diem vt dicitur nono de animalibus: quadrageſimo die aīa in corpꝰ maſculi vt ſepius infundit᷑. Corpus v̾o femine octogīta diebus ꝑficitur ⁊ octuageſimo die aīa vt ſepius inſpirat᷑ vt dicit Durā. in rōnali de offi. in de feſto purifica. Augꝰ. videtur ſuperaddere ſex vt patet ī epl̄a ad bt̄m Jeroᵘᵐ. In xp̄i aūt cōceptiōe materia quā v̾go miniſtrauit ſtatiꝫ formā ⁊ figurā hūani corꝑis accepit ⁊ aīa etiā in vnitatē diuine perſone aſſumpta ē. Hec ex Tho. 3º ſcrip. ſen diſ. 3. artiº. 2º de propagatiōe carnis xpriſti ex matre eiꝰ Et ſic patet qualiter xpriſtus perfecta proles diutius ī vtero ſue veriſſime matris cōmoratus eſt ſcꝫ ducētis ſeptuaginta ſex diebus: hoc ſunt 39. ebdomade ⁊ duo dies ſecundū Alber. 258. caº ſuper miſſus quod eſt congruentiſſimū ⁊ p̄cioſiſſimuꝫ tēpus fuᵘᵐ eundē quo ſecundū ordinem nature nō errantis nec deficiētis partū congruit eē. ¶ Sed hic pōt moueri queſtio qūo xp̄us qui non legē ſoluendā ſꝫ ad īplendaꝫ venit vt hētur Mathi 12º caº Sanctiſſimā matrem ſuā quā ſumme honoraſſet vocando eaꝫ matrē hoc tñ pret᷑mittēs ſolummō mulierem eā legit᷑ vocaſſe. Mulier enī eſt nomen cōmune pertinens etiā ad mulierē quācūq̄ꝫ etiā peccatriceꝫ. Reſponſio Dr̄ aūt xpriſtus hoc ſeruaſſet p̄ceptum de honoratione parentū: nō ſoluꝫ erga matrē q̄ erat v̾a ⁊ ſcā parens: ſꝫ etiā erga Joſeph qui erat parens ſcd̄m publicaꝫ

famam tm̄ manifeſtū ē Legit̄ enī luce 2.º ca.º ꝙ erat ſubdit⁹ ill'
Jn tali enī ſubiectōe principalit̄ cōſiſtit pn̄tū honoꝛ vn̄ deutro.
21.º de filio contumace legit̄ ꝙ non audiuit pr̄is nec matris vn̄
ꝑ locū ab oppoſitis fili⁹ ille vere honoꝛat pn̄tes q̄ ē omnino ſub
ditus illis ſed ſic ē de xp̄o igit̄ rō aūt quare non vocabat ſuam
beatam matrem niſi noīe mulieris pōt aſſignari qꝛ ſ'ꝯ pħm 8.º
ethicoꝝ homines q̄ nolūt honoꝛari teſtificatōez ſue excellencie
querūt Ad humilitatē aūt beate v̂ginis q̄ heroyca erat non per
tinebat querere teſtimoniū ſue excellēcie ꝓſertim reſpectu xp̄i
Nomē enī paternitatis vel mr̄nitatis nō impoꝛtat excellenciā
niſi reſpcū filij illi⁹ patris ſeu matris Manifeſtū ē aūt ꝙ humi
litati v̂ginis glorioſe nullo modo placeret ꝙ vocaretur tali no
mine Quod ipſi⁹ excellenciā ſonaret reſpectu filij ſui ſcilꝫ veri
dei ſed poci⁹ vocari tali noīe quod magnā excellēciā filij r̄ſpec
tu ipi⁹ matris deſignaret Vn̄ ⁊ angelo ſalutanti ⁊ ꝓnūcianti ei
ꝙ erat paritura filiū cuius regni non eſſet finis Rn̄dit ecce an
cilla dni Ancilla enī ē nomē non ſonans excellenciā ſed poci⁹
defectū reſpectu dn̄i Vn̄ xp̄s iſta totaliter ſciens vt plene et pu
re matri obediret vocabat eam illo noīe qđ magis ſibi placere
ſciebat Felices ergo nos miſeri q̄bus benigniſſimus pater hāc
nobis filij ſui matrē ꝓbuit aduocatam Jdeo ſeraphic⁹ ſcūs in
quit ī ſti.amo. O laudabilis clemēcia ſaluatoꝛis qui ſic afflictis
tam nobile laudabile ſubſidiū dignat⁹ ē elargiri O certe dī nr̄i
mira benigītas q̄ ſuis r̄is te dn̄az ꝓbuit aduocatā ut a filio tuo
int̄ ipꝫ ⁊ noſ cōſtituta iudicē qđ volueris ꝓ nobis valeas ipetra
re Nec ei dubiū ē ꝙ noſtra culpa manifeſte dāpnabat quos cō
ſuat aduocacio tue pietatis O mirabilis erga nos mīa dei noſ
tri q̄ ne alias fugerem⁹ ꝓ ſnīa non ſolum dignatus ē ſe nobis
cōmunicare in iudicez vt eſſet deus ⁊ homo Jeſus xp̄us a quo
debꝫ ſnīa ꝓmulgari ſed noluit ipe ꝑ ſua viſcera mīe matrē ſuā
dn̄az gr̄e nr̄az inſtituere aduocatā Accipe igit̄ iq̄t Aug⁹ q̄ſcūqꝫ
meritis tuis impares grāꝝ actōes et laudes Et cū ſuſcepis vo
ta culpas nr̄as oꝛādo excuſa Admitte nr̄as ꝓces intra ſacrariū
tue exauditiōis ⁊ repoꝛta nobis anthidotuꝫ noſtre recōſiliacio
nis ⁊ ſit per te excuſabile qđ ꝑ te ingerim⁹ fiat impetrabile qđ
fida mente poſcimus accipe qđ offerim⁹. Jmpetra qđ rogam⁹
excuſa qđ timem⁹ quia nec pocioꝛē inuenim⁹ meritis ad placā
dum iram iudicis quā te q̄ meruiſti exiſtere mr̄ eiuſdē redemp
toꝛis ⁊ iudicis ¶ Et bernar. Ser. de aſſūpcōe Securū acceſſum
hēm⁹ ad eū vbi matrē hēm⁹ an̄ filiū filiū an̄ pr̄ez. Mater oſ̄dit

filio pectus τ vbera filius patri lat⁹ τ verbera. Puta qꝺ ei nulla pōt eē repulſa vbi tot ſunt caritatis indicia ¶ Secūdo ē deo iu dici ḡta ꝓpter affabilitatem. vnde Canticorū ꝑmo ipſam ſpon ſam filius ſponſus commendat dicens. An ignoras te. O pul cherrima inter mulieres Gloſa Sabinenſis ideſt an ignoras te ꝙ ſis ſtella maris q̄ non ſolū bñ currentes dirigis ſed errantes τ deuios ad ſalutis portum reducis An ignoras te ꝙ ſis medi atrix dei τ hominis vt peccatores diſcordantes a filio tuo redu cas ad concordiam An ignoras ꝙ ſis pulcherrima mulierum Et ideo ad interpellandum pro peccatoribus potiſſima Surge ergo inquit Canticoꝝ 2° ꝓpera amica mea columba mea τ vēi Gloſa Sabinenſis Tuis precibus peccatores natura ꝑ illū mo dum q̄ ſeq̄tur in foraminib⁹ petre foramīa petre vulnera ſūt pe dū τ manuum xp̄i quia petra erat xp̄s ſcd̄ȝ aplin. Cauerna ma cerie ideſt cū vulneribus meis τ inter vulnera mea ad interpel landum pro peccatoribus tuam faciem repreſenta τ quia cum decore meritorum iuuat ipſa dulcedine precum dicit ei cum repreſentacione faciei Sonet vox tua in aurib⁹ meis que mag nam habet virtutem Vox enim tua dulcis quia facies tua deco ra virtutibus ¶. De virginis affabilitate et eloquiȝ congruētia habet notabil' figura ꝑmi rḡū 25°. De abigayl q̄ irato dauid ꝑ gredientiq3 vt occideret virū eius nabal occurreus eundē v̄bis τ muneribus placauit Qui placatus dixit mulieri benedictum eloquiū tuū τ benedicta tu q̄ ꝓhibuiſti me hodie ne irē ad ſan guinez et vlciſcerer τ ne vlciſcerer manu mea. Nabal interpre tatur ſtultus q̄ ſignificat demētē peccatorē Abigayl q̄ inṫpreta tur p̄ris mei exultatō ſignificat mariā q̄ dauid v̄bis τ muneri bus maria meritis τ ꝑcibus placauit Abigayl tpalem vlcionē mariā eternalē conuertit dū illa humanū iſta diuinū gladium auertit Quare bernardus ip̄am alloquēs ait Nemo dn̄a tam ydone⁹ q̄ gladio dn̄i ꝑ nobis manū obiciat vt tu dī amantiſſi ma ꝑ quā ꝑmū dei ſuſcepim⁹ miaȝ de manu dei nr̄i. ¶ Et aug⁹. in oratōe ſuꝑ pſalmo 56°. Aue noſtri generis potens aduocata miſerere miſeris miſereri nata nos qui per te canimus ſolui iu dicata per te ſolui petimus ſolue poſtulata ¶ Tertio propṫ eius dignitatem pſalmiſta Aſtitit regina a dextris in veſtitu deau rato circumdata varietate vbi eius dignitas denotatur quo ad tria quo ad locum. Nam ſi nos pro quibus interpellat ſimus in hac valle lacrimarum ipſa ſtat a dexteris ideo exauditur ſuprema pro iſimis et ſi nos in exilio ipſa in glorie ſolio τ digni

oꝛi loco t̃cỹ regum 2°. Poſitus ẽ thꝛonus matris eius ſedetq̃ ad dexteram eius. Et Celeſtinus ſuper illo eccleſiaſtici 23°. Ego in altiſſimis habito. Merito habitas inq̃t in altiſſimis ṽgo ſublimis: ſedes in altiſſimo ſolio ⁊ nobiliſſima ⁊ digniſſima luces. Secretiſſimo cõſilio: qꝛ ſapiẽtiſſima admitteris: ĩ diſtrictiſſimo iudicio qꝛ miſericoꝛdiſſima letaris in familiari cõtubernio qꝛ p̃uatiſſima: nihil g̊ in te ⁊ apud deuʒ altius quia preter te in creaturis nil amat dulcius. Et Thomas Cantuarieñ. Gaude nexu cõvolũtatis ⁊ amplexu caritatis iũcta ſic altiſſimo vt ad votuʒ cõſequaris quicq̃d virgo p̃ſtolaris a Jeſu dulciſſimo. Jdcirco recoꝛdare ṽgo mat̃ dũ ſteteris in conſpectu dei vt loq̃ris ꝓ nobis bona ⁊ auertas indignationẽ ſuã a nobis: dicit cõfeſſio eccĩaſtica Jnſuꝑ q̃ʒtũ ad habitũ qꝛ ſi nos indigẽtes irreuerẽtes ⁊ miſeri ip̃a ſtat in veſtitu deaurato ꝓuerbioꝝ vltĩo Byſſus ⁊ purpura indumẽtũ eius. Preterea quo ad obſeq̃um famuloꝛũ cũ dicitur circũdata varietate ideſt angeloꝝ ⁊ ſcõꝝ vniuerſitate ⁊ impoſſibile ẽ p̃ces multoꝛũ nõ exaudiri: cõſtituamus g̊ Mariã nr̃am aduocatã qꝛ deo iudici extat gratiſſima. ¶ Secũdo qꝛ eſt prauo actoꝛi cõtraria. Refert enĩ ep̃us Januen̄. in marionali ſuo de q̊dam g̃ui pcẗoꝛe q̇ in viſione deductus ad iudiciuʒ per hũani generis ĩimicũ alloq̇tur tendẽs ad finẽ executiõis illius ⁊ dãpnatiõis et̃ne: ⁊ hoc ꝓpoſitiõe ſua tribus rõnibus fulcita. ¶ Primo vi legis cõdite a ſummo iudice ⁊ ſn̄ie ꝓmulgate iux̃ illud Gen̄. Quacũq̃ hoꝛa comederis ex hoc moꝛte moꝛiemini Et cum iſte peccatoꝛ ſit de eadeʒ pꝛogenie int̃ legis pꝛefate debet moꝛi ¶ 2°. Jux̃ ratione pꝛeſcriptiõis: qꝛ multis ãnis ip̃m poſſedit in ſeruũ ¶ 3°. rõne ꝓpꝛietatis ip̃ius peccati: nã pcẗm ẽ ponderoſum qd̃ trahit altũ in infimum: quare maioꝛa ⁊ ponderoſioꝛa ſunt eius pcẗa q̃ʒ bona geſta: ⁊ ad hoc demõſtrandũ afferatur ĩquit ſtatera. Cuius ꝓpoſitioni cõgruus obuiauit reſponſionibus inq̇ens Cõtra pꝛimaʒ rõnẽ ip̃m inimicum iſtã legem ſiue inſtrumẽtũ falſificaſſe: ⁊ ꝓpterea ad agendũ contra hoĩem tãq̃ʒ falſarius foꝛe repellendum Preterea ad p̃ſcriptionẽ illatã inq̃t eã non eſſe meraʒ ſʒ ſepius fuiſſe int̃ruptã per rõnem cõtradicentẽ ⁊ reluctantẽ ſeruicio tã crudelis dñi. Poſtremo ad ꝓpꝛietatẽ pcẗi ⁊ eius põderoſitatem inquit dignitate paſſionis filỹ fuiſſe validioꝛẽ: ⁊ ad ſtateraʒ oblatã ⁊ ꝑtem virtutibus vacuã ip̃ius manu appoſita idẽ aduerſarius cõfuſus receſſit: vir ille euigilãs vitã ſuã in meliꝰ cõuertit. ¶ 3°. ẽ hoĩ reo amica ꝓpter filỹ cõfoꝛmitatẽ: ſit eniʒ filium eius

maximū dilectionis ſignū homini exhibuiſſe ⁊ caritatē īuiſam cū animā ſuam poſuit pro eodez hūano genere. ¶ Deniq̧ hunc eſſe hūani generis aduocatū Et ideo ſᵐ thomā ca.° 19 in de hūanitate xp̄i licet xp̄s haberet corpus glorioſū tn̄ cicatrices in corpore ſuo ſeruauit vt inter alias rōnes ibi poſitas ꝓ nobis prēm oſtēſis vulnerꝝ cicatricibꝰ aduocaret Unde ad romanos octa.° Jeſus xp̄us q̄ mortuus ymmo q̄ ⁊ reſurrexit q̄ ē ad dexteram dei q̄ etiam interpellat ꝓ nobis Gloſa non voce ſed miſeratōe ⁊ repſentatōe hūanitatis dū cotidie hoīem quē aſſumpſit ⁊ q̄ue genus mortis qd̄ pro nobis ſuſtinuit vultui patn̄o offert vt nr̄i miſereat̄ cuius poſtulatio cū tātus ſit nō pōt contēpni. Et ſcd̄m apoſtolū Joānē Si quis peccauerit Glo. nō deſperet Habemus enī apud prēm Jeſum xp̄m int̄pellat pro nobis ⁊ ip̄e ē ꝓpiciatio pro pctīs nr̄is q̄ exaudit̄ in oībus pro ſua reuerēcia: ꝑ cū enim q̄ſi per mediatorē laudes offerimus: ꝑ eū q̄ſi per aduocatū gr̄as exhibemus: dicit enī ſi q̄d petieritis prēz in noīe meo dabit vobis ¶ Et Augꝰ. in orone ſup pſalmo 16. Aue thronus grē regi ꝑparatꝰ Ex qua nobis ꝓdijt felix aduocatꝰ: nr̄a ſit hereditas xp̄s ex te natus: qui nos ſoluit ꝓferēs nr̄os cruciatꝰ. Et ad hebreos 7.° Semꝑ viuēs ad int̄pellādū pro nobis. ¶ Sz notādū qd̄ dicit Grego. q̄ iuſtus aduocatꝰ iniuſtas cās nō ſuſcipit neq̧ dare verba pro iiuſticia ſentit: oportet nos iuſte viuere ſi nos volumꝰ eū patronuz hr̄e Cui ip̄a v̄go cōformis vt filij ſui dilectos nos diligit. Un̄ Ancelmus in quadā orone Jlle bonꝰ filius venit hoīez ꝑditū ſpōte ſaluare ⁊ mr̄ dei poterit ꝑditū clamātē non ſaluare ille bonus filius veīt ꝑditū vocare ad penitēciā ⁊ bona mr̄ contēpnit peccātē in penitēcia q̄ſi diceret nullo mō. Et iō dic̄ Ber. Ser. de gaudijs ꝓperamus ad gaudia Reuertere inq̄t ꝑ amorē Scio dn̄a q2 benigniſſima es ⁊ amas nos amore īuincibili q̄s in te ⁊ ꝑ te filiꝰ tuus deꝰ tuus ſumma dilectiōe dilexit. Quis ſit quotiēs refrigeras irā iudicis cū iuſticie v̄tus a preſencia deitatis egredit̄ Jnſuꝑ nos diligit ⁊ nr̄i miſeret̄ cuz filio q2 ip̄a noſcit figmētū noſtrū ⁊ īfirmitates plurimas. Un̄ Augꝰ. Ser. mlt̄e filie cōgregauerunt diuicias Sicut inq̄t decet matrez miſericordiſſimā eſſe ⁊ nouit cōpati infirmitatibus hūanis: q2 notum eſt ei figmentū noſtrū: per qd̄ ⁊ interpellare pro nobis apud filiū ſuū nō ceſſat: ſi tamē nosip̄os iniq̄tates noſtras deplorare viderit ac deteſtari certa ⁊ ip̄a penitēciā noſtrā ex multitudīe miſericordie preuenit ⁊ gladiū filij ad percuſſionem extentū continet: orās ⁊ petēs vt cōuerſionē noſtrā lōganimit̄ expectet: h̄ ille

Et vere ſciendū eſt de ipa ꝙ ſicut in hac vita cognôſcens defec
tū nature humane maximā humilitatē habuit ſeipam vilifican
do ⁊ ſe ancillā cū eſſet regina maxia reputādo:ſic in ſtatu glorie
maximā humilitatē habet inter ceteros beatos circa xp̄m ī ad
herendo viuis ſcʒ peccatoribus in hac vita cōtritis : ⁊ de ſuis p̄
cib⁹ deuote cōfidētibus:⁊ ideo tenendū eſt ꝙ ſibi placēt oꝛones
humiliū pro q̇bus etiā cōtinue deū inṫpellat.¶ Poſtremo ē etiā
nr̄a amica ꝓpter nature noſtre cōformitatē:nā eni ipſam gratia
non natura vexit ad ethera.¶ Et ideo Hugo de ſancto victore
Si ꝓtimeſcis inquit ſupplicare ad xp̄m accede ad Mariā:reſpi
ce genus tuū:conſpice non illic ꝙ timeas inuenis. Hec ē prima
pietas qua tibi trepidanti tēperatur excelſior maieſtas In Ma
ria ſiquidē pietas:in patre poteſtas: in xpriſto v̄o ⁊ pietas ex cō
paſſione generis ⁊ maieſtas pro excellēcia deitatis: Maria por
ta:xpriſtus hoſtiū:pater occultum:per Mariam itur ad xpriſtū
⁊ per xpriſtū itur ad deū.¶ Et Ambroſius Ser. de natitate eiuſ
dē virginis Eſt inquit in ſancta matre dei geitrice carnis nr̄e ſb̄
ſtācia Et in Jeſu xp̄o filio eius vera hūanitatis nr̄e aſſumptio ⁊
pulcerrima porcio nr̄i:vbi ḡ porcio nr̄a eſt ꝓuenire credimus q̄
uis ſimus pctores:ſi pcc̄a nos ꝓhibent ſubſtācia nos defendit:⁊
ſi delicta ꝓpria nos excludūt nature cōmunio nos req̇rit. Idcir
co dilectiſſimi eligamus eā dum tempus eſt in aduocatā: nunc
eni tempus acceptabile tempus miſerendi ⁊ dicamus cum illo
deuoto horologio eterne ſapiencie. O etn̄a patris ſapiencia ecce
nunc in prōciniū meum coram te adduco illā tuam matrē dul
ciſſimā tibi eam pn̄tās me p⁹ tergū ſuū abſcondens Oculos nō
audens leuare ante faciem glorie tue per ipſam cupiens exau
diri Ipſam queſo honora ipſaʒ venerare Attende matrem glo
rioſam r̄ſpice oculos huius dulciſſime matris coram te pro no
bis interpellantis quibus te materno in gremio geſtans tam
placide intuebatur Genas eius roſeo colore perfuſasquibus fa
ciem tuam delicatam materno affectu ſibi ſociauit. O quam fe
licia labia eiusquibus os tuum benedictum oculos tuos preful
gidos ac ſingulos quoſque nobiliſſimos artus creberrime oſcu
lata fuit blanda interdum miſcens oſcula verbis Cerne man⁹
has que tibi monſtrauerunt vbera dulciſſima ac feliciſſima q̄
te lactauerunt

Oracio

O Dei omnipotetis mater mater digniſſima eiq; ſem
ꝑ ḡtiſſima altitudinē icōꝑabilē abiſſūq; ꝓfūdiſſimū

iudiciorꝫ dei ĩ oib⁹ p̄cipue erga nos hõies ĩtuẽtes q̃ cũ miſereri voluerit nl'eo clemẽci⁹ cũ vero iuſticiã tribuere nichil eo ẽribi lius Nos in carcere condẽpnatõis ꝛ mortis vnde nemo eripi põt niſi ex ſingulari ꝛ mera dei gratia quã vt ꝛ vbi vult diſtribu it eẽ cognoſcimus vehementis terroris atque validi timoris Id circo circundati vinculo aſtricti iacentes. Quid eo expedit niſi te quam iudex ille ſingulari ex ſua clemencia nobis afflic tis tam laudabile ſubſidiuꝫ dignat⁹ eſt elargiri humiliter inuo care Eya ergo aduocata noſtra pyſſima qꝛ nec procuratorem ĩ uenimus meritis que meruiſti exiſtere mater iudicis. Adeſto nobis vt amica fideliſſima in extrema noſtra neceſſitate in illa diſtricta hora ſepationis anime a corpe conforta trementes cõ uince accuſantes effuga rodeutes Impetra qd̃ rogamus excu ſa qd̃ timemus ne dampnemur cum impys ſed eternaliter ſal uemur in aduentu iudicis

Illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte

Melliſluus doctor in v̄ginis nr̄e venuſtate delectans fert eam gemino mentis ꝛ corpis decore p̄fulgidã ideſt p̄ alys fulgidam Sed cur hoc prudentiſſimus qꝛ plaſtes omniũ conditor ſuũ totuꝫ ĩ eius forma inpoſuit inge niuꝫ Dicit namqꝫ ſcũs doctor aquinenſ p̄ma pte ſumme.q.25º articulo ſexº in ſolu.vlt.ar. Qd̃ hũanitas xp̄i ex hoc q̄ eſt vnita deo ꝛ beatitudo creata ex hoc q̄ ẽ fruicio dei ꝛ beata virgo eo q̄ ẽ mater dei habet quãdam dignitatem infinitam ex bono in finito qd̃ eſt deus ꝛ ex hac parte non põt aliq̃d melius fieri eis Sicut non poteſt aliquid melius eſſe deo q̄uis enim deus po tuerit beatam virginem in ſuam creaturam vel vt mulierem imperfectione accedeutali tamen non potuit facere vt eẽt me lior mater vel melioris mater ꝛ ordinata ad maius bonũ ſcd̃m pfectionẽ eſſenciãlemq̄tã putas idcirco renitet pulcherrĩe hec mater cui⁹ forme omniũ pictor colores ſpecioſiſſimos inpendit ꝛ vt ita fatear meliorẽ facere neq̃ret q̄tũ gaudiũ mens noſtra pciperet ſi hui⁹ faciei pulchritudinẽ cernere valeret Sed phdo lor hui⁹ exily carcer loci diſtancia atqꝫ pccõꝝ ſarcia ab eiuſdẽ inſpectõe nos retrahũt nos nichilominꝰ tpe ꝛ loco nobis pñ tari deſiderantes ſuppliciter in carmine noſtro petim⁹ v̄ba ſe quentia dicendo illos tuos miſericordes oculos ad nos ꝯuerte

POſt primā ſeqtur ſecunda
peticio ad vginē glorioſaꝫ ſcꝫ oculoꝝ miſericordie ad
nos conuerſio cum dicitur Jllos tuos miſericordes
oculos ad nos cōuerte. Jn quibus verbis tria notantur

Scꝫ. Mēbrorū pferēcia — Jbi illos tuos oculos.
Eorum differencia — Jbi miſericordes.
Reorū aduertēcia — Jbi ad nos cōuerte.

¶ Circa pmū notandū ꝙ in ſacra ſcriptura q̄ſtū ad pn̄s ſuffice
re pōt repiunt̄ creatoris hoīs vgis. De oculis creatoris puer. 15°.
Jn oī loco oculi dn̄i contēplāt̄ bonos ⁊ malos: qui q̄dem oculi
dicūt̄ reſpectus mīe: de q̄bus pſalmiſta Oculi dn̄i Glo. i. reſpec
tus mīe dei ſūt ſup iuſtos. Et ſapie 4°. Mīa ⁊ grā in ſcōs illius
⁊ reſpect9 in electos illius: h̄ reſpectus circa bonos fit p grē iſpi
ratiōēꝫ. Pſalmiſta Reſpice i me ⁊ miſerere mei: p opuꝫ accep
tationē. Gen̄. 4°. Reſpexit dn̄s ad Abel ⁊ munera ei9 p ſpēalē di
lectionē. Luce pmo Reſpexit hūilitatē ancille ſue. Sup q̄ Ecleſ
tin9 papa O reſpectus o aſpect9 āgelicus i cui9 vultu nulla diffor
mitas: in cui9 itellectu nulla ſilitas: in cui9 actu nulla duplicitas
in cui9 geſtu nulla leuitas: in cui9 corpe r̄ſplēdet honeſtas: i cui9
corde oīmode fragrauit caſtitas q̄ nō ſolū mūdū potuit itēdere
ſꝫ etiā celū: ⁊ ſic r̄ſpect9 dei ⁊ auxiliū ⁊ lux ē ſuis: nō eni ſolū de9
iuſtis ſꝫ ⁊ pctores r̄ſpicere dr̄ iuxta Grego. 32. mora. Et h̄ dupl'r:
aut cū a pcto pctor cōuertit̄: aut ex pcto punit̄. Et ſic ſc9 enudeꝫ
reſpicere dei: pmo mō eſt ea q̄ amiſſa ⁊ pdita fuerāt ad ſuā grāꝫ
reformare: vt in 3°. pncipali etiā patebit. Sic reſpexit Petrū in
atrio pōtificis Luce 22. Vn̄ Leo papa Dn̄s Jeſus qꝛ int̄ pōtifi
cale cōſiliū corpe tenebat̄ ſolo trepidationē diſcipuli foris poſi
ti diuino videlicꝫ ituitu ⁊ pauēte aīm mox vt reſpexit erexit. hec
igit̄ nec mirū ſi ex reſpectu xpi Petr9 fleuit qꝛ oculi ei9 ſicut flā
ma ignis. Apoca. 1°. Quoꝝ ituit9 neceſſario diſſoluit glaciē pcto
rū. ¶ De 2°. reſpectu vltiōis ps Vult9 aūt dn̄i ſup facientes ma
la Glo. vultus dn̄i. i. cognicio ⁊ aīaduerſio dei ē ſup faciētes ma
la q̇ nō reſpicit eos miſericordit̄ ſcꝫ vt exaudiat ſꝫ cognoſcit vt
puniat vt pdat de t̄ra viuētiuꝫ memoriā eoꝝ ſcꝫ vt nec mēcio
ideſt intcſſio fiat p eis int̄ bonos: pmo peitēdo agnoſcere cul
pā: 2°. peūdo ppeti penā facit. ¶ 2°. dicit̄ q̄dāmō oculus dei ei9
et̄nalis puidēcia. Job 9. Nūq̄d oculi carnei tibi ſūt aut ſicut vi
det hō ⁊ tu videbis. Nūq̄d ſicut dies hoīs. dies tui ⁊ āni tui ſic
hūana ſūt tpa vt q̄ras iiq̄tatē meā ⁊ peccatum meū ſcruteris.

¶ Sup quo Grego.9.mora. Oculi carnei facta tēporuʒ non niſi in tēpore agnoſcūt: quia ⁊ ipi ad videndū cū tpe ꝓdeūt cū tēpore claudunť. Et hūanus viſus qōlibʒ op⁹ qō ſeqtur non ꝑcurrit quia vix exiſtētia aſpicit vētura nullo mō agnoſcit. Dicat ḡ hūiliter Job reqrendo Cur me in tpe per flagella examinas queʒ apud te ꝑfecte ⁊ añ tēpora ſciſti Cur culpas meas vberibus inq̄rogas quē per eťnitatis tue potēcia ꝑuſq̄ʒ conderes nō ignoras Hec ille. Eſt autē hoīs oculus duplex ſcʒ exterior ⁊ interior. De exteriori dicit ps Auerte oculos meos Glo. corꝑis: qꝛ hys viſa ambimus ne videāt vanitatē. ꝑ oculos enī peccam⁹ dū cōſpecta ambimus: mors enī intrat ꝑ feneſtras nr̄oruʒ ſenſuū Hec glo. Treñ. 3º. Oculus meus depredatus ē aīam meā Geñ. 3º. vidit mulier ꝙ bonū eēt lignū ad veſcendū ⁊ pulcrum oculis: aſpectuq̄ʒ delectabile ⁊ tulit de fructu ei⁹ ⁊ comedit. ¶ Dalida viſa a Sāpſone ipe in eiuſdē amore capiť. ¶ Jtē filia Jacob Dina a Sichē oppreſſa. Cōuertamus oculos a filiabus Eue: quia inde multa ſequūtur icōmoda. Refert iō Aug⁹. de Democrites ph̄us oculos ſibi eruit tribus de cauſis qꝛ viſus ip̄m a meditationibus interioribus īpediebat: 2º. qꝛ mulieres ſine cōcupiſcencia īſpici n̄ valebat: 3º. qꝛ malos florere nimis īpaciēter videbat ⁊ ſic a ſua ph̄ia eū īpediebat viſio ſenſibiliū delectabiliuʒ ⁊ ſublimiū rerū Et iō dicit Job Uide ergo ne lumen quod in te ē tenebre ſint. Et Beda ſi ꝑuerſa intentio preceſſerit prauū opus ſequiť Sunt aūt tria q̄ oculum noſtrū interiorem īpediunt ⁊ cōtemplatiōeʒ veri luminis excludūt: ſcʒ celſitudinis fumus: irūdinis fimus: puluis iniectus. ¶ De fumo ſuperbie ſiue celſitudinis Yſaye 9º. Conuolueť ſuperbia fumi de igne: vnde hec fumus procedit loquiť beatus Grego. ſuꝑ illo Job 41. Alitus eius prunas ardere facit. Quid inq̄t in fine 33. mora. prunas niſi ſuccenſas in ťrenis concupiſcēcys reproborū hominum mentes appellat: ardēt cuī cum quodlibet temporale appetunt: qꝛ nimirū vrunt deſideria que q̄etum ac integrum eſſe animū nō ꝑmittunt. Totiēs igitur Leuiathan alitus prunas accendit quotiens ei⁹ occulta ſuggeſtio humanas mentes ad delectationes illicitas ꝑtrabit. Alias nāq̄ʒ ſuperbie: alias inuidie facibus inflammat. Ex hoc igne procedit fumus celſitudinis noſter: qui iuxta eundeʒ Grego. 23. mora. lumen veritatis extinguit vel offuſcat. Obſtaculū inquit veritatis eſt timor mentis quia dum inflammat obnubilat: et bene cōꝑatur fumo quia iuxta pſalmiſtaʒ 36º. Jnimici vero dn̄i Glo. ideſt peccatores mox vt honorificati fuerīt gl̄a ⁊ reuerēcia

ꝛ exaltati dignitatibus ꝛ potencia deficientes cotidie de malo in peius queadmodū fumꝰ Cuiꝰ nullū pꝰ exaltatōnē īuenitur veſtigiū deficiēnt penitꝰ fumꝰ eī in altū extollit ꝛ ipa exaltatōe extēdit ꝛ euaneſcit Sic ꝛ ſupbi qa ꝙ̃to ḡdus altior tāto caſus ḡuior hec glo. Hoc fumo cecatꝰ ē lucifer in teuebras cadens ex exteriores Nabugodonoſor beſtys ſimilis efficit turris euerti tur lingua cōfūdit Golias ꝓſternit Aman ſuſpendit Anthio chus pimitur Pharao quoqꝫ ſubmergit ¶ De fimo ſiue ſterco re yrūdinis dicit Thobie 2.º Contigit aūt vt q̄dā dic fatigatus a ſepultura veniēs domū iactaſſet ſe iuxta pietē ꝛ obdormiuiſſꝫ ex nido yrūdinū dormienti illi calida ſtercora inciderunt ſuper oculos eius fieretqꝫ cecus Dicit namqꝫ glo. ī hoc paſſu ꝙ yrun do leuis ē volatu ꝛ ideo ſignificat leuitatē luxurioſoꝝ quoꝝ in mundicia quibus dn̄at execat nido yrūdineo ſuppoſitus dor mit qui leuitatis laſciuie ſe ī cautus cuſtodit yrūdo mare tranſ uolat ad regiones calidiores in q̄bꝰ credit per hyemē cōmora ri ſcōm naturales Et huiꝰ aduentꝰ ſꝫ ambroſiū indiciū ē veris Sic ē de luxurioſo Nam ſꝫ Inno. inde ꝯdi. vili. hūane Semꝑ eam luxuriam ꝓcedūt ardor ꝛ peſtilencia Semꝑ comitāt fetor ꝛ īuidia ſemꝑ ſequūt dolor ꝛ pn̄ia hic fimus filios Hely ſacer dotis in bello offuſcauit Vriā occidit Amon infecit Preſbite ros lapidauit Vrbē maledixit Sāpſonē ſeduxit et Salomonꝫ ſubuertit Preterea de puluere iniecto auaricie hētur mathei 13. Sollicitudo ſuffocat v̄buꝫ q2 ſꝫ Criſoſto. ſuꝑ mathꝫ Appoſitio diuiciarum maiorem accendit flāmā ꝛ vehement fit cupido hoc puluere iniecti incerte gradiunt q2 a fide deuiantes viam veritatis reliquūt ꝑma Thimothei ſexto Radix oīm malorꝫ ē cupiditas quā q̄dam appetentes errauerunt a fide ꝛ inſeruerūt ſe multis doloribꝰ Hac cecitate Balaam ꝑcuſſus loco inuio ꝑ cedit ꝛ ab Azella redarguit Athan a populo lapidat q2 tulit au rum ꝛ argentū de anathemate iericho Joſue 7.º Nabaocht int ēptꝰ ē vt Agab poſſideret vineā Et Giezi lepra ꝑfūdit viſo ipe diuīto viſꝰ ocloꝝ r̄ſtat ꝯſiderat delctaōeꝫ erūdē Tria nāqꝫ ſūt q̄ d lectabilit oculꝰ ītuet ſcꝫ aq̄ līpitudinē florū ꝛ viridiū venuſtatē ꝛ ſpeculi claritatē iuxta metriſtā. Delectāt oculū lympha viror ſpeculū Prīo ꝑ aquā intelligit v̄go glōſa ꝑ flores ꝛ viridia ſcō rū agmīa ꝑ ſpeculū xp̄s dei ſapiētia ¶ Btā igit v̄go dicit fōs or torū puteus aquaꝝ viuētiū Can. 4.º Nā vſus aquaꝝ ꝯis ē oībꝰ Sic beata virgo iuſtis ꝛ re ꝓbis dicit nāqꝫ augꝰ in meditatōibꝰ O dn̄a ad te venit ꝛ te laudat laudat concio leta iuſtoꝝ ad te fu

git territa turba reorum vtinam cor meum in tuo amore lang
ueat anima liqueſiat caro deficiat Summũ eni poſt deum ē te
intueri in tuis laudibus delectari Hec inſtar aque omnibus ſe
exponens dicit eccleſiaſtici 54. Tranſite ad me ões qui con
cũpiſcitis me ac ſi diceret illud yſaye 55°. Omnes ſicientes veĩ
te ad aquas In aſpectu hui⁹ aque omnes delectabiliter infigũ
tur oculi anime ſancte Cãticoꝝ.5°. Oculi eius ſicut columbe ſu
per riuos aquaꝝ ⁊ reſident iuxta fluenta pleniſſima nec mirum
ſi delectabilis ē aſpectus eius nã pulchritudinem candoris eius
admirabatur oculus vt dicit eccleſiaſtici 43°. De hui⁹ aquē pie
tatis ⁊ miſericordie amplitudine ⁊ ꝓfunditate loquitur beat⁹
bernard⁹ Ser. Temp⁹ loquendi Quis mie tue o bñdicta lõgi
tudinē ⁊ latitudinē ſublimitatem ⁊ ꝓfundum queat inueſtiga
re Nam longitudo eius vſq; in diem nouiſſimũ inuocantibus
eam ſubuenit vniuerſis Latitudo replet orbem terrarũ vt tua
quoq; mĩa plena ſit omnis terra ſic ⁊ ſublimitas eius ſuperne
ciuitatis inuenit reſtauratõez ⁊ ꝓfundum eius ſedentibus ĩ te
nebris ⁊ vmbra mortis optinuit redemptionē per te enĩ celum
repletum ē infernus euacuatus reſtaurate ruine celeſtis ihrlm
exſpectãtib⁹ miſeris vita ꝑdita data. ꝑterea ꝺ viridiũ venuſtate
atq; floꝝ ecci. 48 Florete frõdes ⁊c. qa ei ſcĩ floruert iteri⁹ ꝑ⁹ ſcm
ꝑpo⁹ floruert exteri⁹ ꝑ ex⁹ iõ grati ſt oculo ad vidẽdũ Delec
taſ ei ocul⁹ iuſti cũ cernit roſas martirũ violas confeſſorũ lilia
virginũ ¶ Sunt enim martires roſe de quibus põt dici q̃ſi flos
roſarum in diebus vernis propter imitacionem dominice paſ
ſionis q̃ fuit tempore veris ¶ Inſuper flos viole cũ ad perfecti
onem venit caput inclinat ⁊ deprimit ⁊ peruitatem ſubſtãcie re
compenſat magnitudinem virtutis ⁊ fragrãcie ⁊ ſignificat cõ
feſſores qui maxime fuerunt humiles ¶. Tertio flore lily nihil
graciosius in colore redolencius in odore efficacius in virtute
Hic intactus ſuauiter redolet confricatus fetet. Sic dum vir
go illibata permanet r̃dolet ſed tacta do angelis ⁊ hominibus
fetet. ¶ Inſpiciamus idcirco viridium et florum venuſtatem
Nam ſecundum gregorium Si facta precidencium r̃colamus
non erũt grauia que tolleramus Leuemus idcirco oculos noſ
tros in montes primo martirum et inueniemus paſcua pacien
cie ¶ In monte confeſſorum paſcua humilitatis et obediencie
In monte virginum pudicicie ¶ In libro de ſpeculis demon
ſtratiue probatur quod oculus naturalis in ſpeculo delectatur
Ibi eni tantũmõ ſeipm ſpeculatur eo ꝙ in termino contactus

radij congregãtur ꝛ in ſupficie corpis reflectũtur ſic ꝛ contẽplã
tis oculus in etnitatis ſpeculo delectatus in ſeipm reflecti non
ceſſat ꝛ ex cõſideratiõe mũdicie quaȝ in ſpeculo illo cõſpexerat
conſcie maculas iceſſabilit purgat:hoc ē eni ſpeculuȝ ꝛ exẽplar
quod tibi in mõte monſtratum eſt.Et Jeremie 3°. Leua oculos
tuos in directo ſcȝ ad ĩtuendũ hoc ſpeculũ ꝛ vide vbi nũc pſtra
ta ſis:cũ eni deus ꝛ aĩa ſint ad eãdem ymagineȝ cum aĩa contẽ
platur puritateȝ dei ppendit vilitatem ſui.Job nũc oculus me⁹
videt te:idcirco me reprehẽdo ꝛ ago penitenciã in familla et ci
nere.Sed prochdolor iuxta vulgũ turpis ſpeculi inſpectionem
contẽpnit.Jeremie 2°. verterũt ad me tergũ ꝛ non facieȝ.Jdeo
iuxta pſalmiſtã Reſpice in faciem xpriſti tui:in hũc deſiderant
angeli proſpicere ppter eius puritateȝ:qꝛ eſt ſplendor lucis eter
ne ꝛ ſpeculum ſine macula.Sapiencie 7°. Tertio ſunt oculi btẽ
virginis ꝛ ideo dicit canticum noſtrũ Oculos tuos ꝛ hij dupli
ces etiã ſcȝ corpales ꝛ illi fuerũt ſpecioſiſſimi:iux Albertũ in de
laudibus:ꝛ nõ mirũ quia mater actoris nature: qui qdeȝ oculi
nulli fuerũt occaſio peccãdi:nõ ſup virũ oculos extulit nec fixit
aſpectũ:qꝛ fornicatio mulierũ in extollẽcia oculorũ eius inquit
ſapiẽs Ambroſius libro de ṽgĩtate.qñ illa aut vultu leſit paren
tes:qñ vaſtidiauit humilẽ:qñ deriſit debilẽ:qñ vitauit inopem
nil toruũ in oculis:nihil pcax ĩ ṽbis vel in actu verecũdũ.Hos
eni oculos intuẽtes inqt Jero⁹.caſti fiebãt ꝛ mites:ſi g fuerunt
tãte ṽtutis in via in corpe nõ glorificato :qȝ pulcre ſunt ĩ patria
in corpe glorificato.Utrũ aũt hijs oculis nullo inficio ĩpediẽte
videat iſta inferiora per grãm puentiõis relinquo diſcutiõi ma
giſtrorũ meoꝝ ad quos huius materie ſpectat indagatio.Jpſa
eni mõ corpe ꝛ aĩa glorificata rſidet vt pie credit eccleſia ĩ etno
ſolio.Alij ſunt oculi beate ṽginis interiores ſcȝ intellectus ꝛ af
fectus.De qbus dicit Cãticoꝝ pmo:oculi tui colũbarũ Glo.Sa
bineñ.Jn colũba deſignat ſimplicitas ꝛ ĩnocẽcia:oculi aũt ſũt
duo intellectus ꝛ affectus:iſti oculi colũbini ſunt innocentes et
ſimplices cũ intellectus ē ſine errore nil niſi veritatẽ intelligẽs
ꝛ cũ affectus in deo ē abſqȝ mũdana cõcupiſcẽcia nil niſi deum
querẽs.Jn hijs oculis dicit filius Cãticoꝝ 4°. ſe mrem optime
cõplacuiſſe inqens vulneraſti cor meuȝ ſponſa.Sabineñ.vulne
re caritatis in vno ideſt in vnitate oculorũ meorũ affect⁹ videli
cet ꝛ intellectus:q in te ita ſunt vnũ qꝛ nõ aliud deſiderat affec
tus niſi qd deſiderandum indicat intellectus vulneraſti in vno
crine colli tui ideſt in vnitate cogitationũ tuarũ q ſic adherent

capiti tuo: xp̄o quod nihil aliud nisi cuȝ psalmista dicant vnam pecij a dño hanc requirã. ¶ Sed cur petimus potius oculorum q̄ȝ alterius mẽbri ad nos cõuersionẽ. Rñdetur ꝓpter tria: nam visus plures rerũ differẽcias oñdit: nos itaqȝ qualitate differentes diuersisqȝ tribulatiõibus agitati petimus respici: vt misericorditer admersorũ morborũ lãguoribus iuxta ĩfirmitatũ diuersam exigenciã valeamus mederi. ¶ Scđo in oculo spũs sensibilis plus dñatur ꝛ sic videmus q̄ oculus grauius ledit̃ puluere modico q̄ȝ manꝰ vel pes vulnere magno: sic a simili beata v̄go non põt excogitari vel tã modice precibus tãgi qui recreat scõȝ Bernar. affectũ diligẽtiũ se: ꝛ sic petẽdo oculorũ conuersionẽ exposcimus iuuatiõis accelerationeȝ. ¶ Tertio q: oculi int̃ õnes sensus sunt aĩe viciniores: nã in oculis ẽ iudiciũ mẽtis: nã aĩmi ꝑturbatio vel hylaritas in oculis apparet: similit̃ vel odiuȝ vel amor: iõ vocant̃ iudices aĩmi. ¶ Dicit̃ in vulgari vbi amor ibi oculus: g̃ si oculi intemerate v̄gĩs per gr̃e collationeȝ ad nos cõuertãtur p̄sumendũ est de eius dilectiõe. De q̄bus oculis Seraphicꝰ scũs mirabiles inq̄t nec nõ ꝛ amabiles tuorꝫ radij oculorꝫ q̄bus nos allicis ad amorem ꝛ eruis venenatos oculos basilici Marie claritas oculorꝫ vmbrã expellit: effugat catuas deonuȝ purgat vicia mẽtiũ: corda cõgelã succẽdit: demũ ad celestia ĩbit

Tuos misericordes oculos.

Secũdo principaliter notat̃ mẽbrorꝫ differẽcia cũ dicit̃ misericordes nõ incõgrue addit cãticuȝ nr̃m misericordes: q: iuxta Gregorij sentenciã sicut dñs dicit̃ oculis mĩe respicere cum ꝑdita cernitur ad suã gr̃am reformare ꝛ oculis serenitatis intueri cũ peccatorẽ ꝓpter delicta: sic bt̃a v̄go Maria cui idẽ velle ꝛ nolle est dicit̃ hr̃e ꝛ oculos mĩe ꝛ seueritatis. De oculis benignitatis ꝛ mĩe inq̄t Gilbertꝰ Ser. creatoris mr̃em Tu inq̄t pctorez a desperatiõis baratro pia manu retrahis: spei medicamĩe aspiras: ac toti mũdo despectũ matño affectu ãplecteris foues nec deseris q̄usqȝ horrẽtes iudici miserũ reconcilies: famosum huiꝰ tue benignitatis testimoniũ est ꝑ te restauratus gr̃e theophilꝰ: nec mirũ o dña si tã copioso mĩe oleo tui cordis ꝑfusum ẽ scũarium cũ illud iestimabile opus mĩe qđ p̄destinauit deꝰ añ secula ĩ redẽptionẽ nr̃aȝ: primũ in te a mũdi artifice fabricatũ sit Hec ille Oculus enĩ seueritatis ꝛ iusticie respexit Julianũ apostataȝ: de

quo libet e dictis patrũ ĩ mediũ ꝓferre. Dicit eni Jero. in croni
cꝗ. Pꝛ Julianus imꝑatoꝛ cõtra perſas ꝓficiſcẽs xp̄ianoꝛũ ſangui
nũ dijs vouerat poſt victoꝛiã. Amphilogius epũs refert vt autẽ
ꝑgens in ꝑte Ceſarieñ. veniſſet Baſilius epũs cuꝫ ſocijs ſuis ei
obuiauit Quẽ vidẽs impatoꝛ dixit ſupphilozophatus cum te o
Baſilij. Qui rñdit vtinã philozophareris Ei q̊ꝫ pro bñdictione
tres panes oꝛdeaceos obtulit: quos q̃dem Julianus ſtipatoꝛes
ſuos accipere ſꝫ fenũ ei reddi iuſſit dicẽs Oꝛdeũ qđ nobis dedit
pabulũ ẽ iumẽtoꝛũ recipiat ⁊ ip̄e fenũ. Baſilius recipiens dixit
Nos q̃deꝫ impatoꝛ ex q̃bus comedim⁹ obtulimus tibi Tu aũt
ex q̃bus naturã irrõnalẽ nutris nobis reddidiſti. Audiẽs h̔ Ju
lianus ⁊ iſaniẽs dixit ei Dui⁹ paſtus feni ſine ablatõe dabit tibi
cũ aũt ꝑſas ſbiciẽs reuerſus fuero ciuitatẽ tuã deſolabo vt fiat
magis fenifera q̃ꝫ homifera: hec ⁊ alia dicẽs ꝑgebat ad ꝑſaruꝫ
regionẽ. Hec Baſilius in ciuitate regrediẽs oĩbus cõuocatis re
mõſtrauit cõſiliũ dãs vt q̃ſq̃ꝫ iux̄ ꝓpꝛiã facultatẽ ad placãduꝫ ty
rannũ in regreſſu aurũ vel argẽtũ ad man⁹ Baſilij depoꝛtarꝫ: q̃
huius multitudinẽ in theſaurario poſuit ſubſcribẽs vnicuiq̃ꝫ no
mẽ: dicẽs ei: potẽs ẽ dñs ⁊ illũ attrectare ⁊ nobis ꝓpꝛia reſtitue
re. Statiq̃ꝫ p̄cepit clero ⁊ oĩ populo ciuitatis cũ mulieꝛibus ⁊ in
fantibus aſcẽdere ĩ montẽ didimi in q̊ templũ dei geĩtricꝗ erat
⁊ tribus dieb⁹ ſuſcipiẽtes ieiuniũ poſtulauerunt a deo diſſipari
ĩiqui impatoꝛis ſenſũ: adhuc illis in oꝛ̃onibus vigilãtib⁹ cõtrito
coꝛde vidit Baſilius in viſu multitudinẽ milicie celeſtis ĩ mon
te huic ⁊ inde: ⁊ in eoꝛũ medio ſuꝑ thꝛonũ glorioſuꝫ quãdã ĩ ha
bitu muliebꝛi ad ꝓxie ſibi ſtãtis magnificos viros dicenteꝫ: vo
cate mihi Mercuriũ ⁊ ibit int̃ficere Julianũ multa blaſphemã
tẽ in deũ ⁊ filiũ meũ. Itaq̃ꝫ ſcũs ille cũ armis ſuis veĩt ⁊ iuſſus
ad ea velocit̃ abijt. Expaueſcẽs magnus Baſilius a ſompno ex
ꝑgefact⁹ in ciuitatẽ venit ⁊ Mercurij martiriũ adſunt in q̊ ip̄e
iacebat ⁊ ip̄ius cõſeruabãtur arma: q̊ cũ ita querẽs nõ ĩueniret
cuſtodẽ vocauit vt vbi eſſent inq̃ſiuit: q̊ aſſerebat cũ ſacramẽto
veſpere ea ibi fuiſſe vbi ꝑpetuo ſeruabãt̃. Itaq̃ꝫ viſioni Baſili⁹
credidit ⁊ ad montẽ oĩbus doꝛmiẽtibus recurrit cũ gaudio q̊s
excitãs ⁊ ad oꝛ̃onẽ exhoꝛtãs reuelationẽ ſibi factã ⁊ tyrãnuꝫ ea
dẽ nocte int̃fectũ euãgelizabat. Deinde cũ oĩbus gr̃as agẽs ĩ ci
uitatẽ redijt. Ad martiriũ ꝗ̊ ſancti Mercurij veniẽs lãceã illi⁹
ſanguine madidã ĩuenit: ⁊ iterũ cũ oĩbus deo gr̃as agẽs cũctos
in eccleſiã venire ⁊ ꝑticipare diuinis miſterijs imꝑauit. Cũ eni
eſſet Julianus ſecus effraten fluuiũ relicta nocte ſeptĩa milituꝫ

excubie vt cuſtodirēt illū: miles q̄dam ignotus cū armis ſuis
venit cūq3 lancea valido ac icredibili īpetu pfodit q̄ ſubito aſcē
dēs nuſq3 cōparuit. Ille v̄o miſerrim⁹ dirā ⁊ horribilē vociferā
tionē emiſit: ⁊ vt dicit Hugo floriaceñ. cū morareť cepit xp̄3 do
minū blaſphemare ac dicere: viciſti galilee viciſti: ⁊ ī hys voci
bus miſer ſpiritū efflauit. ¶ Inſup oculos ſeueritatis ⁊ iuſticie
reſpexit nr̄a Maria Udonē ep̄m cui ſcie donū copioſe dederat
ita vt ex ydeota litteratiſſimus vt narrāt hiſtorie ⁊ ex pmotiōe
v̄gīs epūs effect⁹ eandē nihilomin⁹ vitā lubrice nō vt paſtor ſed
ſeductor deduxit: nec pluribus vicibus monit⁹ deſiſtēs decolla
t⁹ ē a patrono ſue ecclie iuſſu beate Marie v̄gis. ¶ Ecce cariſſi
mi q̄liť hos pſeuerātes pcc̄ores Maria nr̄a oculis ſeueritatis ī
ſpexit: iō nō īmerito petim⁹ oculos ſue mr̄e ad nos ɔuerti dicen
do cū Gilberto Ser. ū. Tu de altitudīe celi bt̄os oculos q̄b⁹ incō
prehēſibilē illā gl̄a3 luc] eťne cū deſiderio ſemp ītueris ad tuos
ſupplices in hāc mūdi ſentinā de alto pīectos īcliare nō deſpici
as. Ad te dn̄a ſtillāt oculi nr̄i: teq3 cū deuotiōis clamore valido
obſecram⁹ vt filij tui irā quā ḡuiť peccādo ſuccēdim⁹ ḡ nos mi
tiges eiuſq3 gr̄a3 a q̄ ingr̄i excidim⁹ nobis tua p̄ce cōcilias Eius
liuore ſanati ſum⁹ ci⁹ iterū medelā depoſcim⁹: q2 putruerunt ⁊
corrupte ſunt cicatrices nr̄e ⁊ nō eſt in nobis ſanitas. Hec ille.

Tertio pricipaliť ſeq̄tur reo

rū aduertēcia cū diciť: ad nos ɔuerte. ¶ Pro quo ſciē
dū ꝙ licz beata v̄go cū filio ei⁹ adiplēs pphetici iuſſu3
Eccīaſtici 14. Ne auertas oculos tuos a paupē nobis
videlicz degētib⁹ In hac lacrimarū valle miſericordes oculos
cōuertere reātur: tribus tn̄ ſpēaliť oculos mr̄e dirigit cum filio
ſc3: penitentib⁹ a via erroris reuerti volentibus 2°. p̄. 30. Pius
⁊ clemēs ē dn̄s deus nr̄ ⁊ nō auertet faciē ſuā a vobis ſi reuerſi
fueritis ad eū. Iere. reuertere aduerſatrix iſrahel dicit dn̄s ⁊ n̄
auertā faciē meā a vobis. Quare Dauid in pſona penitētis Cō
uertere inq̄t dn̄e Glo. ad me ⁊ ego cōuertar ad vos dicit dn̄s: ſ3
pfecte cōuerſioni patus ē dn̄s iuxta pphām tāq3 diluculū patu3
inuenimus illū quē vt amitteremus nō eius abſcencia q̄ vbiq3 ē
ſ3 nr̄a fecit auerſio. Hec glo. Et iō rn̄dit xp̄us penitēti firmabo
ſup te Glo. ne q̇s tibi noceat ⁊ n̄ auferā poſtea a te oculos meos
quia tu leuas oculos ad me ia3 iuſtificatus: ecce quanta eſt glo
ria penitētis. Hec gloſa ꝙ aut beata Maria nr̄a penitentibus
oculos cōuertit nō ſolū dicta ſed īnumerabilia geſta declarauit

¶ Ideo breuibus q̄dam deuotus inquit v̄bis Tu mater indul
gencie ligata ſoluis: ſoluta reſeras: aduerſa mitigas: cōtrita ſa
nas: reos ſoluis: reficis delinquētes: lapſos recreas: eleuas deſ
peratos: honorē renouas: fiduciā vires: gratiāq̄ infundis: tu i
dignationē cōpeſcis: amiſſam hereditatē reſtituis: nos ſeparas
a dyabolo: purificas a peccato: recōſilias deo. ¶ Scd̄o cōuertit
oculos orātibus. ps nec auertit faciē ſuā a me ⁊ cū clamore ad
eū exaudiuit me Tren̄. 3º. Uocem meam audiſti ne auertas fa
ciem tuam a ſingultu meo ⁊ clamoribus: orando enī loquimur
deo ⁊ beate virgini Abſit ab ea illa īcurialitas q̄ ſe ab alloquē
te auerteret: nā vt libri referūt autentici Petrus de palude pa
triarcha Jeroſolimitanus ſepius vidit beatam virginem reſaluta
tem fratres cum decantarent carmen noſtrū ſalue regia. ¶ In
ſuper in vitas patrum quidam ordinis predicatorū Cum bona
matrona audiret carmen noſtrū a fratribus decātari poſt com
pletoriū vidit Mariā reſalutantē eos cū dicerent ſalue regina:
⁊ quādo cantabāt Eya ergo aduocata noſtra ⁊c̄. vidit eā orātē
apud filiū pro ipis: ⁊ cū dicerēt pticulā hāc illos tuos miſericor
des oculos ⁊c̄. vidit eā ipos aſpicientes: ⁊ cū decantarent ⁊ Je
ſum benedictū ⁊c̄. vidit eā omnibus fratribus oſtētaſſe filium
ſuū. ¶ Tertio deuote famulātibus Ad quorū euidenciā ex infi
nitis vnū hic inſerere libet. ¶ Sanctus eniꝫ Hildefonſus tho
letanus antiſtes inter cetera bonorū operū ſtudia ſanctam dei
genitricem valde familiariter diligens etiā in eius laude cum
illuſtri polleret ingenio inſigne volumē de eius ſanctiſſima vir
ginitate cōponit. Modo videamus q̄ꝫ clementer huic viro pro
modico labore ſue viſionis dulcedinē propinauerit Illud eniꝫ
opus cū ad finem vſq̄ perductum fuiſſet tantam in oculis ipiꝰ
in virginis inueuit gratiam: vt ipſum librū manu tenens ei ap
pareret: ⁊ de tali opere gratias referret. Quobrem quidem inq̄t
deuotus O dulciſſime pater Hildefonſe quomodo remanſit in
te vllus ſpūs cū aſpiceres illam iocundiſſimā faciem tā vibran
tis luminis fulgore radiantē: magnuꝫ quippe ⁊ mirabile quod
vidiſti Quā enī aliaꝫ videre meruiſti niſi eius genitricē q̄ dixit
quondā per ſcripturā nō videbit me homo ⁊ viuet. ¶ O lumē
verū: mel mūdi: laus mulierū: patrū ſpes veterū: cūctarū gloria
rerū. Qm̄ bene q̄ꝫ plene q̄ꝫ dulciter ē ⁊ amene de te letatus nunc
ſꝫ nullus iſte beatus Cū fuit indultū ſibi tantū cernere vultum
Omnia nā mella vincit tā pulcra puella. ¶ Sed ſunt nāq̄ non
nulli qui multo tēpore Marie ſeruierunt tamen ab ea priuatis

conſolationibus ab iṗa ſe derelictos vel eandē a ſe oculos auer
tentē exiſtimāt: qꝛ nullā in eius amoꝛe dulcedinē inueniūt tepi
dā in eius obſequio ſentiūt deuotionē. In hac igiť puſillaītatis
tempeſtate fluctuātes ſtella maris cōfoꝛtat dicēs: id eius appꝛo
pꝛiatū: memoꝛia mea in generatiōe ſeculoꝝ: quod qͥdē deuotꝰ
litteratus exponens ac ſi inqͥt ante nolite putare qm̄ veſtri obli
ta fuerim eo qꝛ vobis ad tēpus meas ſubſtraxeri cōſolationes:
qꝛ ꝛ ſi nūc vel ad meritū agendū vel ob fidē exercendā nō appa
reāt: certiſſime tñ ſcitote qꝛ de vobis memoꝛia mea in genera
tione ſeculoꝝ. ¶ Jacob ſeruiuit ꝑ Rachel 14. ānis anq̄ȝ ea po
tireť ꝛ videbāť ei dies pauci pꝛe amoꝛis magnitudīe. Quis eni
pꝛo tā diuina v̄gineq̄ȝ glorioſa ſicut Maria nr̄a paucoꝝ dieruȝ
vel annoꝝ tribulationē nō tolleraret: viſi ſunt nāq̄ȝ quiq̄ȝ iuue
nes inſano mulieris vel puellarū amoꝛe feruētes oīa paſſionuȝ
genera vt ſolā earū grāȝ hr̄e mereamur eq̄nimiť tollerare. Vn̄
metriſta Vultus palleſcit coꝛdis moleſtia creſcit Buſtꝰ turbatur
caro mercet mēs cruciať Senſus deficiūt fātaſmā turbida fiūt
Aſpera ꝓſternit ꝛ cūcta ꝑicula ſpernit. Erubeſcāt igiť caute vir
ginis huius quos fatigāt obſeq̄a ſȝ tēptati dicāt cū viro deuoto
quodā ſic dicēte Scis de me ſecura pulcerrima mulierū: noſci
to qꝛ firmiſſime qꝛ nō tm̄ hec quā patioꝛ coꝛdis ariditas: ſȝ nec
tribulatio: nec anguſtia: nec ꝑſecutio: nec fames: nec nuditas:
nec ꝑiculū: nec gladiꝰ: ſȝ neq̄ȝ moꝛs: neq̄ȝ vita: neq̄ȝ quecūq̄ȝ cre
atura a caritate tua ſepare me poterit. ¶ Et vt id ꝑficiať in no
bis illos tuos miſericoꝛdes oculos ad nos cōuertere digneris:
ideo dep̄cemur cū beato Augꝰ. in oꝛone ſuꝑ pſal. 79. Aue lumē
fidei ſūma ſpei certe caritatꝭ vinculū ꝑ te via nobis patuit q̄ſo
nos ꝯuerte ne nos mala videāt oculos auerte.

Oratio.

O Lux ꝛ decꝰ vniuerſi facies
oīm rerū ſplēdoꝛ mirabilis v̄go Maria per quā poſt
deū totus viuit oꝛbis. ecce nos maculati deo ſanctiſq̄ȝ
odioſi miſericoꝛdiſſimū patrēq̄ȝ celicā illā ſocietatē cōſpicere n̄
audētes: verū etiā minime valētes: qꝛ oculos nr̄os puluere fūo
atq̄ȝ fimo arrogācie cupiditatis ꝛ īmūdicie excecatos ad celicaȝ
lucē cōſpiciendā q̄ȝ erigere neq̄mus. Idcirco o v̄go p̄clariſſima
q̄ ſpeculū ſine macula candoꝛeȝ lucis eťne mūdo ꝓtuliſti dirige
benigne q̄ſumus oculoꝝ radios verſus hūc tenebroſuȝ carcerē
tuā dilectionē quā in pectoꝛe geris nobis indicando: vt is qui

oculos ceci nati dignatus eſt aperire te mediāte oculis noſtris lumē infundere dignetur: vt callē veritatis reperiētes tue ihan ſte aque limpitudinē atq3 viridium venuſtatem hic contemplā tes poſtremo eternitatis ſpeculum intueri mereamur Amen

Seqꝛ itroductio ſequētis capi.

PRopheta in ſpū preuidēs ſup benedictiſſime terre noſtre fertilitatē virgis glori oſe Etenī inqt dn̄s dabit benignitatez ꝛ t̄ra n̄ra dabit fructū ſuū: qd verbū venerabilis Beda exponēs Omelia Exur gens Maria Dedit inqt dn̄s benignitatē qꝛ genus hūanū a rea tu p̄uaricatiōis per vnigenitū ſuum liberare diſpoſuit: dedit be nignitatē qꝛ eius ingreſſui v̄ginalis vteri tēpluz ſpūs ſancti gr̄a cōſecrauit: ꝛ t̄ra n̄ra dedit fructū ſuū: qꝛ eadem virgo q̄ de terra corpus habuerat filiū genuit diuinitati q̄dem coequalē: ſed ſibi carnis illius veritate cōſubſtancialē. Benedictus ḡ fructus ven tris illius per quē ꝛ ſemē icorruptiōis ꝛ ſup̄ne hereditatis quaz perdidimus in Adam fructū recepimus Hec ille. De hac ferti li terra dicit btūs Aug⁹. i quadā orone ſup pſalmo 24. Aue ter ra glorie terra nō arata Terra roꝛe grē plene fecūdata: t̄ra fruc tū proferēs quo ſit recreata: proles Ade veteris diu captiuata: hic bn̄dictus fructus nō ſolū ventris ſ3 etiā mētis: fructus ven tris ē ſolius Marie fructus mētis ē cuiuſlibet aīe: hinc fructū petimus tandē poſt huius vite t̄minū deguſtare cuius nec frui tio ſacietatis affert faſtidiū nec ſacies fruēdi aufert aut ſaltī mi nuit deſideriū: ꝛ h̄ eſt qd in v̄bis cātici n̄ri ſubſequētib⁹ cū dici⁹

Et Jeſuz bn̄dictū fructū vētris tui nobis p⁹ hoc exiliū oſtende.

HEc ē ſecūde partis t̄miatio cātici n̄ri ſiue epiſtole que dicitur peticio: cuius peticio nis tertia principalis pars cōprehenditur in verbis pre dictis in quibus tria notantur

Sc3.
Mellifłu fily noīatio — Ibi ꝛ Jeſum benedictuz.
Uteri v̄ginei emanatio — Ibi fructuz ventris tui.
Obiecti final' ituitio — Ibi nobis poſt h̄ exiliū ꝛē

¶ Circa primũ principale ſciẽdũ ꝙ hoc nomẽ Jeſus ẽ nomen
glorioſum: v̉tuoſum: dulcoroſum. ¶ Eſt enĩ nomen glorioſum
primo qꝛ nobiliſſimũ etenĩ de celo ad terras per celeſtẽ nunciũ
Gabrielẽ archãgelũ ẽ allatũ Luce. 2º. Uocatũ ẽ nomẽ eiꝰ Jeſus
q̈d vocatũ ẽ ab angelo p̉uſq̃ȝ ĩ vtero cõciperet. vbi glõ. Non de
cuit glorioſũ nomẽ p̉us ab hoĩbꝰ appellari: ſȝ ab excellẽtiori nã
ne hõ huiꝰ noĩs machĩator cẽ videret. Eſt nomen famoſiſſimũ.
Fuit enĩ ⁊ ẽ ꝑ aplõs ⁊ p̃dicatores mirabilit̃ ꝑvniuerſũ mũdũ dif
fuſũ ⁊ diuulgatũ Cãtico. jº. Oleũ effuſũ nomẽ tuũ Glo. Nomen
Jeſu venit ĩ mũdũ ⁊ ſtatĩ p̃dicat̃ ecce olei effuſio. Et attẽde ꝙ h̾
nomẽ oleo ꝯpat̃. oleũ enĩ manat: lucet: ſiue lucꝫ ẽ fomẽtuȝ: refic̃
⁊ linit. Ber. Hoc nomẽ lucet p̃dicatũ: paſcit recognitionẽ: linit
ĩuocatũ: hoc oleũ Paulus vberrĩe diſpſit p̃ alijs. de q̊ v̉itatꝫ ma
giſt̃ ĩquit actꝫ. 9. Uas electiõis mihi ẽ iſte vt portet nomen meũ
corã gẽtibꝰ ⁊ regibꝰ ⁊ filijs iſrael. p̃s. Narrabo nomẽ tuũ fr̃ibus
meis. 2. corinth. 4. Nõ noſmetip̃os p̃dicamꝰ: ſȝ dñm Jeſũ xp̃m
Eſt nomẽ digniſſimũ ſcȝ honore. Phili. 2º. Jn noĩe Jeſu õne ge
nu flectit̃ celeſtiũ terreſtriũ ⁊ ĩfernoꝝ. Glõ. i. ei fateat̃ ĩbici ãgeli
hoĩes ⁊ demões. Et iõ dedit ei nomẽ q̊d ẽ ſup̱ õne nomẽ. vt dic̃
idẽ aplus. ¶ Scdõ ẽ nomẽ v̉tuoſũ: qꝛ h̾ noĩe languẽs ſanat̃: De
quo veritatis mgr̃ ſup̱ egros manꝰ ĩponẽt ⁊ bñ habebũt: actuũ
2º. Jn noĩe Jeſu ſurge ⁊ ambula: ⁊ ꝓtinꝰ cõſolidate ſũt baſes eiꝰ
⁊ plãte ⁊ exiliẽs ſtetit ⁊ ãbulauit. Jtẽ actuũ quarto. Jnquit Pe
trus in nomine Jeſu xp̄iſti nazareni quem vos crucifixiſtis:
quem deus ſuſcitauit a mortuis: in hoc nomine iſte ambulat et
aſtat coram nobis ſanus. ¶ Secundo demon effugatur Marci
vltimo. Jn nomine meo. Gloſa. Jn vocatione nominis mei vel
in poteſtate nominabili: vel in vocatione nominis mei demo
nia eicient. Sepe enim apoſtoli demonia eiecerunt Paulus a
puella actuuȝ decimoſexto. ¶ Tertio exorans exauditur. Luce
decimoſexto. Si quid pecieritis patrem in nomine meo: id eſt
meo nomine inuocato ſtatĩ dabit vobis. Criſoſtomus Oſten
dit xp̄iſtus ſui nominis virtutem: ſed demum non ipſe rogatꝰ
ſed nominatus ſolum apud patrem facit mirabiles vt ſtatim
exaudiantur ab eo. ⁊ vbi hoc factum eſt in actꝫ quarto. Ubi apo
ſtoli pecierunt. Reſpice domine ad minas eorum ⁊ da ſeruis
tuis cũ õni propalatione loq̃ ⁊ facere in nomine tuo ſigna: ⁊ cõ
cuſſus ẽ locꝰ in quo erãt ⁊c̃. Jn ſignũ cꝰ eccleſie orões ĩ noĩe Je
ſu t̃minãt̃ cũ dĩ ꝑ cõcede ꝑ dñm noſtrũ Jeſũ xp̃m filiũ tuũ ⁊c̃

¶ Tertio eſt nomez dulcoroſum Ber. Ser. de natitate Nomen
Jeſu mel in ore: melos in aure: iubilus in corde. ¶ Omis cibus q̄
nō condit̄ hoc ſale īfatuat᷒ ē Quia p̄mo amara fugat ſcꝫ culpas
q̄bus aīa intexicatur v̄tute ſacramētoꝝ q̄ a Jeſu ſumūt v̄tutem
q̄ ſunt quaſi q̄dam lauatoria nos a ſordibus abluēcia: ꝓpter qd̄
dicebat ip̄e dn̄s Jte docete oēs gētes baptizātes eos in nomie
p̄ris ꝛ filij ꝛ ſp̄us ſancti ꝛ ſic de alijs: per q̄ pc̄ta effugant̄ ꝛ cariſ
mata gratie infundūtur: ꝓpter quod virtutē nominis domini
ꝓpheta adulterio ꝛ homicidio ꝑpetratis cognoſcens inq̄t: ꝓpt
nomen tuū domine ꝓpiciaberis peccato meo mnltuꝫ eſt eni. Et
idem tanq̄ꝫ peccatis mortuus nomen tuuꝫ domine viuificabis
me in eq̄tate tua Glo. vt rem nominis tui īpleas quod ē Jeſus
viuificabis me Ego me occidi: ſꝫ viuificabis me ī equitate tua
nō ex meritis meis ſꝫ ex nomine ſi eo qd̄ eſt Jeſus viuificāduꝫ
ſe dicit Hec de glo. ¶ 2° aduerſa mitigat act. 5° Jbant apoſtoli
gaudentes a cōſpectu conſilij quoniā digni habiti ſunt ꝑ nomie
Jeſu cōtumeliā pati. Ubi glo. vbi xp̄us in cauſa eſt maledictio
ꝛ oīs tribulatio ē optāda act. 21. Paulus Quid facitis flentes ꝛ
affligentes cor meū Ego eni non ſolū alligari ſꝫ ꝛ mori in Jeru
ſalem ꝑatus ſum propter nomē domini Jeſu 2° ad coꝝ 4° nos
qui viuimus in mortē tradimur ꝓpter Jeſuꝫ. Et Ber. Cui alq̄n
ſtetit duricia cordis ante faciē dulcis nois Jeſu ymagie torpor
Rancor aīe languor accidie: cui fons lacrimaruꝫ ſiccatus īuoca
to nomine Jeſu nōne tanto fluxit ſuauior: cui in periculo palpi
tanti ꝛ trepidanti inuocatum veritatis nomeꝫ nōne ſtatiꝫ fidu
ciam preſtitit metū depulit: cui queſo in dubijs fluctuanti nōne
ſubito ad inuocationē clari nominis emicuit certitudo: cui ī ad
uerſis diffidēti ſi nomē adiutori ſonuerit defuit fortitudo: nimi
rum ſi morbi languoreſq̄ꝫ ſunt nomen illud eſt medicina: qui ḡo
nomen domini inuocauerit ſaluus erit. ¶ Tertio cor inflāmat
ꝛ attrahit.. Unde Thomas in de eterna beatitudine Tanta eſt
ſuauitas que a te inceſſanter effunditur ꝙ ad amorem tuuꝫ fer
uentes ꝛ fortes anime pertrahūtur: ſic Saulus audiēs ex voce
Ego ſum Jeſus nazarenus mox tractus fuit ad obedienduꝫ di
uine voluntati dicens Domine quid me vis facere. Jnſup ma
ria magdalena vt cognouit ꝙ Jeſus accubuit ī domo phariſei
ſtatim atq̄ꝫ feruenter venit portans alabaſtrum vngēti precioſi
Et non mirū q2 hij peccatores ꝛ Jeſus ſaluator vt docet interp̄
tatio nominis Mathei prio Ayt angelus ad Joſeph vocabis
nomē eius Jeſum: cauſam nois ſubdit ip̄e eni ſaluū faciet pplꝫ

Huius ſaluationis cōſideratio nō modicū inflāmat Dicit nāqȝ
melliflũus doctor Ser.20.ſup cantica Sup oīa amabilē te red
dit mihi bone Jeſu calix quē bibiſti opus redēptionis noſtre h
omnino amore noſtrum totum ſibi vendicat: hoc ē inqȝ q noſ
tram deuotionē ȝ blandius excitat ⁊ artius ſtrigit ⁊ afficit ve
hementius: multū quippe laborauit in eo ſaluator nec in mūdi
fabrica tantū fatigationis aſſumpſit actor mūdi. Jlla deniqȝ di
xit ⁊ facta ſunt Sed hic dictis ſuis ſuſtinuit cōtradictores i fac
tis obſeruatores in tormētis illuſores Hec ille. Felix ḡ Maria
que nobis benigniſſimū Jeſum edidit ſaluatorē Impetret ḡ p
huius nominis virtutē corporis ⁊ aīe ſoſpitatē: precū exauditio
nē Inſup vt per contēptū mūdanorū dulceſcat in nobis nomē
Jeſu per reſpectū paciēcie Jeſu impetret aduerſa tollerare: ⁊ qꝛ
nomē glorioſum nos illi ſuodi: qꝛ famoſū illud eructare: quia
digniſſimū corde ore ⁊ ope in ppetuū venerari. Jeſum inqȝ bñ
dictū: bñdictū inqȝ bñdictiōe dextere gr̄e plenitudīe ⁊ peccati ī
munitate. Pſalmiſta qm̄ preueniſti eū in bñdictiōe dulcedinis
Glo. cū eni alij in amaritudīe Ade pueniant eū ſolū puenit ī bñ
dictionibus dulcedis ideſt imunitate pc̄ti: q̄ eſt ex gr̄a: ⁊ prius et
plenius in cū munera gr̄e cōtuliſti in quo oēs bñdicūt ⁊ viuifi
cant: cui ſpūs nō ē datus ad mēſurā Hec glo. Bñdictus igitur
Jeſus a deo p̄re in vnctione ſpūali cōſecratꝰ in ſummā regalis
⁊ ſacerdotalis dignitatis pſedenciā qua data ē ei oīs poteſtas ī
celo ⁊ in t̄ra bñdicēdi in ſpūalibus ⁊ tpalibus iudicio faciēdi p
mia iux̄ merita diſtribuēdi bonis bona malis mala. Jlle vero
bñdictus nō in hoībus nec int̄ angelos ſȝ q̄ eſt vt ayt aplūs ſu
per oīa deus bñdictꝰ in ſecula Jn eo inq̄t Thomas brabātinus
li. 2. de apibus Mariā ḡtulātius exultaſſe confido in q̄ audit
fructū vētris ſui ſingularit̄ bñdici. Quid mirū ipa dilecto ſuo ⁊
ad eā cōuerſio eiꝰ bñdictū aut a bono addictū vel bñdictū. i. dig
ne dictū dicimus fructū eiꝰ: qꝛ ipe malo pene crudelis mortis
addictus bono addicit̄ ſedēs in potioribꝰ p̄ris. Vñ per pphetā
dicit̄ maledictus oīs q̄ pendit in ligno q̄ vtiqȝ xp̄us fuit ppter
qō ⁊ deus exaltauit eū ſup oē qō eſt ⁊ donauit ei nomē quod ē
ſup oē nomē: bñdictus etiā dicit̄ q̄ſi bonꝰ dictus: qꝛ nemo bonꝰ
niſi ſolus deꝰ ⁊ h eſſencialit̄ vt ī noīe eiꝰ oē genu flectat̄ celeſtiū t̄
reſtrium ⁊ infernorum: quotiens ergo xp̄m benedicimus fruc
tum vteri virginalis bonū ſimpliciter vel bono addictum dici
mus. Et in hoc Mariam potiſſime credimꝰ gratulari.
Secūdo pncipalit̄ vteri v̄gialis emanatio notat̄ cū dicit̄

Fructuꝫ ventris tui In ſacra ſcriptura repitur fructus ventris eccleſie ⁊ v̓ginis Marie Fructus p̓mi ventris ſunt ſancti ⁊ boni. De q̄bus dicitur Ecce hereditas dñi filij merces fructus vẽtris Glo. dilecti poſt ſompnum mortis tẽporalis in qua ẽ ſecura pauſacio ſurgẽt. Dominus enĩ poſt mortẽ exaltatus eſt ergo et exaltationẽ tuã ſpera ⁊ q̄ ſunt dilecti filij vẽtris fruct⁹ Ecce hijs erit tñ hereditas domini: nõ enĩ õnes ſunt filij eccleſie que quaſi mulier in dolore ꝑtulit ſunt fructus ventris ſed ſoli boni. Vẽter enĩ eccleſie vt Eua in dolore parturit filios bonos ⁊ malos: vt Rebecca geminos inter ſe diſſidẽtes vtero geſtabat: quos cũ partus aperuiſſet decreuit ⁊ dilexit Iacob: ita ⁊ eccleſia In cui⁹ figura dictũ eſt Eue in dolore paries filios bonos pit̄ ⁊ malos Apoſtolus Filioli mei quos iterũ parturio: boni vero ſunt fructus ventris vt Iacob dilectus matri Hec ex glo. ¶ Eſt inſuper fructus ventris Marie de quo pſalmiſta de fructu ventris tui ponã ſuper ſedem tuã Glo. quia de femina xp̄us natus ẽ ad quã vir non acceſſit. Et Luce p̓mo Benedictus fructus ventris tui De fructu huius ventris intelligit canticũ noſtrũ cũ dicitur tui Qui fructus eſt ex origine nobilis: ex ſe delectabilis: ex virtute mirabilis. ¶ Primo ẽ iſte fructus ex origine nobilis: q2 ex germine regali virginali eternali. Ex parte primi nobilis: ſecundi nobilior: tertij nobiliſſimus. Nobilis ẽ inq̄ꝫ propter germen regale Dauid: cui dñs promiſit dicens De fructu vẽtris tui ponaꝫ ſuper ſedem tuã: hoc aũt promiſſuꝫ apoſtolus impletũ eſſe teſtatur dicẽs Romanos p̓io Qui fact⁹ ẽ ex ſemine Dauid ſecũduꝫ carnẽ. Et ad Thio. Memor eſto dominuꝫ Ieſum reſurrexiſſe a mortuis ex ſemine Dauid ſecundũ euangeliũ meũ: ⁊ ſic ex alijs nobilibus regibus ſuis ꝓgenitoribus: per quos ſecundũ genealogiã Mathei edictus ẽ mundo Sapiẽcie ij2⁰. ¶ Secũdo ẽ nobilior propter germẽ virginale De quo euãgeliſta benedict⁹ fructus ventris tui: vinee engaddi ventris tui radicis yeſſe germinãtis: tui ſiquidẽ quia ex eius puriſſimis ſanguinibus ĩ eo formatus ⁊ maternali modo nature viribus ⁊ in eo fot⁹ ⁊ augmẽtatus ⁊ tandẽ ex eo mirabiliter ĩ mũdo productus: vẽtris vtiq̄ꝫ qui ſecundũ ꝙ in virga Aaron ſignatũ fuit florem virginitatis cũ fructu fecunditatis fructus ſic accedat vt nõ decidat flos virginitatis. Iſta fructus virgĩalis nobilitas ſicut mirabilior ita excellẽcior ẽ a prima plus q̄ꝫ exaltant̄ celi a terra. Nobilitas inq̄t Aug⁹. naſcentis fuit in virgĩtate pariẽtis ⁊ nobilitas parientis in diuinitate naſcentis. ¶ Tertio ẽ nobiliſſimus propt̄ germen

eternale ſiue paťnale:de quo poteſt accipi illud Ozee 14.ex me
fructus tuus inuentus eſt.ps 2.° Dominꝰ ſcꝫ pater dixit ad me
filius meus es tu per naturā ⁊ conſubſtancialis ineffabili geni
tura:⁊ vere quia ego coeternus hodie ideſt eternaliter genui te
quaſi nō eſt noua ſꝫ ab eterno genui te Hec glo.Et idē ex vtero
Glo.ideſt ex occulta ⁊ ſecreta ſubſtancia mea genui te ineffabili
ter:⁊ hoc ante luciferū ideſt ante tp̄a vel ante omnē creaturam
⁊ omnia tempora.Iſta ergo fructus ventris nobilitas primā et
ſecundā in infinitū ſua dignitate precedit:⁊ omnē intellectum
angelicū ⁊ humanū ſua ſublimitate excedit.Ideo bene de hoc
fructu dicitur Yſaye 4.° Erit germē domini in magnificencia:
⁊ gloria:⁊ fructus terre ſublimis:in magnificēcia quo ad rega
lē:in gloria propter virginalē:ſublimis propter eternalē .¶ Se
cūdo eſt iſte fructus delectabilis:odoris ſuauitate:candoris ſpe
cioſitate:guſtus ſaporictate.¶ Primo huiꝰ odoriferā teſte Ber.
preſenſyt fragranciaꝫ Yſaac cū dicebat Ecce odor fily mei ſicut
odor agri pleni cui benedixit dominus.Geñ.28 .Hic odor in ex
emplis conſolationibus ⁊ xp̄i promiſſionibus eſt quem anima
deuota ſentiēs inq̄t.Canticorū p̄mo.trahe me poſt te:qr retinet
propria ponderoſitas retrahit mundi ſuauitas curremus ī odo
rē vugentorū ideſt imitationē operū tuorū in conſideratiōe mi
raculorū ⁊ promiſſionū tuarū.¶ Secūdo eſt delectabilis in can
doris ſpecioſitate.De quo Ber.ſi inquit fructus ille mortis nō
ſolū ſuauis fuit ad veſcendū ſed etiaꝫ teſtante ſcriptura delecta
bilis aſpectu q̄ꝫtomagis huius vitalis fructus viuificū odorem
debemus inquirere:in quē deſiderant angeli proſpicere. Unde
Canticorum 5.° vox ſponſi adoleſcentulas alloquentis.Adiuro
vos filie Jeruſalem ſi inueneritis dilectum meum vt nuncietꝭ
ei quia amore langueo:⁊ voci adoleſcentularum reſpondenciū
⁊ dicentium:qualis eſt dilectus tuus ex dilecto ideſt filius dile
ctus ex patre qualis ideſt cuius ſpecioſitatis vel ſuauitatis eter
ne ⁊ rubicundus ſecunduꝫ humanitatem ſcilicet in paſſione vł
candidus in natiuitate rubicundus in paſſione Electus ex mili
bus ideſt pre omnibus hominibus ⁊ angelis :ad Hebreos prio
Caput eius ideſt eius diuinitas vel diuina ſapiencia aurum op
timum ideſt omni alteri ſapiencie incōparabilis:ſicut aurum ⁊
alys incōparabile metallis:huius ſpecioſitatem faciei non hic
niſi in enigmate ⁊ ſpeculo videre poſſimus:⁊ ideo ī medio ma
ric noſtre petimꝰ reuelata tandē facie nobis oñdi: poſt hoc exi
liuꝫ oſtēdi:de quo in tertio principali balbucicodo proferimus.

¶ Tertio iſte fructus eſt delectabilis ĩ guſtus ſapoꝛeitatẽ Ber.
Fructus q̃ꝫto altioꝛ tãto dultioꝛ ergo tu ſolus dulciſſimus fruc
tus qꝛ tu ſolus altiſſimus. Sed qũo poteſt eẽ altiſſimus fructus
cuius bꝛeuiſſima arboꝛ mala: ſꝫ ẽ inq̃ꝫ altiſſima ⁊ bꝛeuiſſima Al
tiſſima dignitate: bꝛeuiſſima hũilitate: bꝛeuiſſima oculo ꝓpꝛio:
altiſſima in cõſpectu dĩno. ¶ 3.° ſciendũ ꝙ iſte fructus ẽ virtute
mirabilis: qꝛ egros ſanat per expiatiõeꝫ materie culpabilis: de
quo Yſaye 27.° Omnis iſte fruct⁹ vt auferat̃ pctm̃ eius. ¶ Oĩs
fructus põt intelligi ille de quo btũs Ber. In cruce pẽdet inq̃t
oĩs fructus vite qꝛ ip̃a eſt arboꝛ vite in paradiſo: oĩs g̊ fructus
eſt totus fructus totus Jeſus: hic fruct⁹ ad hoc eſt datus ad hoc
eſt natus ad hoc paſſus ẽ vt auferat õne pctm̃: ip̃e eniꝫ ſaluum
faciet populũ a peccatis eoꝛũ: g̊ dñа ſana aĩam peccatoꝛis ſerui
tui per v̓tutẽ benedicti fructus ventris tui. ¶ 2.° ſanos cõſeruat
per pꝛeſentationẽ eſce appetibilis. Bernar. bonus fructus q̃ aĩa
rum eſurienciũ ⁊ ſicienciũ iuſticiam eſca ⁊ potus eſt: nolite er
go timere animalia dei: nolite timere fideles xpꝛiſti ꝙ in edia
deficiatis cũ plena paſcua in deſerto plenum fructum in ligno
⁊ pabulum in pꝛeſepio habeatis. Ayt enĩ Gregoꝛius. Natus re
clinatur in pꝛeſepio vt fideles oĩes velud ſancta aĩalia carnis
ſue alimẽto reficeret. Et Aug⁹. O pꝛeſepe ſplendidũ in quo non
ſolũ iacuit fenũ animaliũ ſꝫ cibus inuẽtus ẽ angeloꝛũ. ¶ Tertio
cõſeruatos ꝑpetuat per collationẽ gloꝛie et̃nalis: q̃ et̃na nõ eẽt
niſi per hũc fructũ ſeruaret̃ ſiue ꝑpetuaret̃ ꝓuer. ij. Fruct⁹: ſicut
enĩ lignum vite fuit ad conſeruandã vitã eternalẽ in paradiſo
celeſti. Ecce dilectiſſimi patet q̃ꝫ nobilis delectabilis atq̃ꝫ mira
bilis ſit hic fructus: beatus g̊ venter qui hunc fructuꝫ poꝛtauit
atq̃ꝫ ꝓduxit. De quo vẽtre Bernar. Ser. Exultate frẽs O vent
diffuſioꝛ celis: terriſq̃ꝫ amplioꝛ: captioꝛ elemẽtis: q̇ totuꝫ claudit
oĩa claudentẽ: in quo deus gloꝛie reclinat̃ Hec ille. Et Seraphi
cus ſcũs O venter mirabilis q̇ potuit capere creatoꝛẽ: o venter
laudabilis qui meruit recipere redẽptoꝛẽ: o venter deſiderabil'
qui emanauit deſideriũ mentiũ gratiarũ fluuiũ gloꝛie: pꝛimum
in hoc vẽtre fuit pꝛeciũ ꝑditoꝝ: felicitas beatoꝛũ: deus angeloꝝ
O q̃ꝫ ſpecioſus venter q̃ poꝛtauit medicinã infirmis vitaꝫ moꝛ
tuis ⁊ paradiſum iuſtis Hec ille. ¶ Mirabilis enĩ venter in q̊
tria mirabilius operatus ẽ deus: quia ibi deus factus ẽ homo
verbũ infans: ĩmoꝛtalis moꝛtalis: ĩmenſus ꝑuulus: creatoꝛ cre
atura. ¶ 2.° qui fecit ventreꝫ factus ẽ in eodem ventre. ¶ 3.° q̃a
venter ille maius ſe cõtinuit. i. deũ quẽ totus nõ capit oꝛbis qui

ſeipm clauſit in vtero virginali O beatus venter ille mirabilis ⁊ vere beatus ex pte ſui: beatitudo eni ſcdm Boeciuz eſt ſtatus oim bonoꝛũ cõgregatiõe pfectus Omne bonũ reſpectu vẽtris eſt integritas vginalis: fecũditas cõiugalis: cõtinẽcia vidualis ¶ Beata vgo deniqꝫ ſemp fecũda ſine viro vidua moꝛtuo ſponſo btus inſup venter a ſpũ ſcõ ſunt conſecrati filio dei repletus beatus venter ille ex pte noſtri de quo exiuit fons vite: panis rfectionis: calix inebꝛiatiõis: aqua ablutiõis: medicamẽtũ curationis: ⁊ victuale nr̃e peregrinatiõis. ¶ Adiuua ğ nos o bñdicta in mulieribus vt per bñdictũ fructuz ventris tui fructu perpetuo poſt deſertum ⁊ paſcua huius vie frui mereamur: ⁊ hoc ẽ qd petimꝰ in tertio pncipali cũ dicimus nobis pꝰ h exiliũ oñde.

Nobis poſt hoc exiliũ oſtende

Ecce tertiuz pꝛĩcipale ĩ quo notaẗ obiecti finalis intuitio cũ diciẗ nobis poſt hoc exiliũ oſtẽde: notãter poſt hoc exiliũ petimus eundez filiũ nobis oſtẽdi: quia q̃uis vmbꝛatĩ nobis in hac vita oſtenſus ẽ: pmo p maĩnã pductionẽ Cãticoꝝ Egredimĩ filie ſyon ⁊ videte regẽ Salomonẽ ⁊c̃. Glo. Sabineñ. O filie Jeruſalẽ Egredimini ad vidẽdũ ⁊ videte regẽ Salomonẽ ſcꝫ xp̃z pacificũ in dyademate ideſt honoꝛe carnis munde: quo coronauit ⁊ ad coronã victoꝛie pparauit: cũ matre ſua vgo miniſtrãdo ei de carne ſua carnẽ mũdã: in qua dyaboluz vinceret: qd inqꝫ fecit in die deſpõſatiõis illius: hoc ẽ in die ĩcarnatiõis qñ in vtero vgis facte ſunt nupcie xp̃i ſcꝫ ⁊ eccleſie ⁊ leticie. ¶ Nã ſcdm ſapientẽ delicie eius ſunt eẽ cuꝫ filijs hoĩm. Hec glo. Sabineñ. Unde Ancel. Tu vgo oſtẽdiſti mũdo dñm ſuũ quẽ neſciebat feciſti viſibilẽ q̃ ĩuiſibilis fuit. ¶ 2º per paternã teſtificationẽ cuꝫ dixit hic ẽ filius meꝰ dilectus ⁊c̃. ꝙ ⁊ opa ſua demõſtrauerit cũ dixit: opa q̃ ego facio hec teſtimoniũ phibẽt de me: quapꝑter ĩquit demõſtratiue Joãnes Ecce agnꝰ dei ecce q̃ tollit pcta mundi ⁊c̃. ¶ 3º per maternã inſpirationẽ cũ in nobis xp̃us p merita ⁊ pꝛeces vgis cõcipiẗ per affectũ: naſcitur per effectũ: nutriẗ per pfectũ. Tamẽ finaliter oſtẽſura ẽ nobis poſt hoc exiliuz in luce poſt tenebꝛas pulcra facie hũanitatis: pulcrioꝛi facie aĩe: pulcerrima facie diuinitatis. ¶ Pro quo notandũ ꝙ beati ĩ patria duplex gaudiũ habebũt vnũ de creatoꝛe aliud de creatura Sed cũ in hoĩe ſit coꝛpus ⁊ anima quoꝛũ vtraqꝫ btificaẗ eſſencialiter et

accidẽtaliter. Jdcirco eſſenciale gaudiũ adhuc eſt duplex ſcḋm q̄ in xp̄o duo reperiũt: vnuȝ eſt aīe ⁊ erit viſio ⁊ fruitio diuine eſſencie in ſe ⁊ p̄ ſe. Et q̄ꝛ deus ī ſe nõ põt cognoſci a corporeis ſenſibus: idcirco vt iſti ſenſus deo beatificẽtur: eſt aliud gaudiũ eſſenciale corp̄is qḋ habebimꝰ de xp̄i hũanitate: q̄ꝛ ibi ē t̃minꝰ ⁊ finis ⁊ ſummũ a ſenſibꝰ hũanis deſiderabiliſſimũ: q̃ diſtictio notat̃ Joãnis 17°. Hec ē vita et̃na ideſt beatitudo eẽncialis vt cognoſcãt ſolũ deũ verũ Ecce p̃mũ eſſenciale aīe: ⁊ queȝ miſiſti Jeſum xp̄m ecce p̃miũ eſſenciale corp̄is. Quietabũt̃ eni oẽs ſenſus nr̃i in xp̄i hũanitate: vt appetere neq̃ant maiora gaudia ⁊ h̄ t̃plici rõne q̄ꝛ hũanitas xp̄i p̃mijs p̄fectiſſime decorabit̃ q̃ ī alijs dicunt̃ aureole: q̃ aureola ē p̃miũ de op̄ibus p̄fectiõis q̇bus hõ maxīe xp̄o cõformat̃ ſcḋȝ p̄fectã victoriã: aut martirio: aut doctrina: aut v̇gĩtate: ſunt eni tres q̄ꝛ in xp̄o ī op̄ibus tribus p̄fectiſſime cõformamur: p̃dicatiõe: puritate: martirio. Decorabit̃ eni xp̄i hũanitas q̃tuor dotibus corp̄is: ſumma impaſſibilitate: ſubtilitate: agilitate: claritate: ⁊ decoratiõe ſumma oīȝ ſenſuũ ſuoꝝ q̃ oīa in xp̄o videbimꝰ ⁊ nr̃is fruemur ſenſibꝰ. ¶ 2°. q̄ꝛ oīa nr̃a in aīa xp̄i videbit ſummas p̄fectiões ī eſſencia eius in v̇tutibꝰ varijs: in actibus triũ dotũ aīe viſiõis: dilectiõis: cõp̄rehẽſionis de q̇bus ſumme gaudebit aīa nr̃a. ¶ 3°. q̄ꝛ in xp̄i hũanitate per accidẽs videbimus deũ tãto plus q̄ȝ in alijs rebus ſit vnitꝰ. Ergo o Maria hũc bñdictũ fructũ ventris tui nobis poſt hoc exiliũ oſtende benignum.

Oratio.

O Virgo Maria totiꝰ dulcedĩs vitis fecũdiſſima q̃ tota hũana nã ſic viciã ⁊ ab oī bono alienata vt nullibi nec p̄ vllos poſſȝ facere fructũ ſalut]. q̇ppe tanq̄ȝ oībꝰ arboribꝰ infructuoſis ⁊ ab oī virore ſaltẽ ſufficiẽti gr̃e deſtitut] ſic laudabilit̃ in t̃ra etiã deſerta in via ⁊ ī aquoſa copioſiſſime fructificaſti: vt nõ ſolũ tibi ſȝ toti mũdo tuo vẽtre fertiliſſimo fructũ ſalutis effudiſti: da illũ nobiliſſimũ fructũ ⁊ ſp̃eoſiſſim̃ ferueẽti cordis affectu diligi: vt te intcedẽte ſicuti ẽ pꝰ h̄ exiliũ eũdẽ iugit̃ ĩtueri atq̄ȝ deguſtare vaieaꝰ

O clemẽs O pia O dulcis ma.

Mentalit̃ reuoluẽdo voceȝ ſapietis ĩcrepantẽ nõ ẽ ſpecioſa laus in ore pc̃toris. Inſu

per illud p̃s 49. peccatori aũt dixit deus Glo. hoc contra predicã tem: quare tu enarras iuſticias meas Glo. cũ opere nõ impleas ideſt quare cõmuni ſermone ad populuꝫ ꝓfers de mea maieſta te: ⁊ aſſumis ideſt indeuotus p̃ſumis teſtamentũ ſanctũ per os tuũ pollutũ: alij p̃dicare ꝓhibꝫ ne lingua p̃ſumit laudare cui ob uiat cõſciẽcia praua Hec glo. Uereor peccatorũ fetidiſſimus iaꝫ ĩtemeratã ego pollutis labijs Mariã laudibus extollere. Sꝫ re uera q̃ꝛuis ĩiquus ſum nec pc̃toꝝ meorũ maculas hãc laudãdo extergere nõ valeã cũ ip̃a ſit ſancta ſcõꝝ: ergo ne maior ẽ miſe ria mea q̃ꝫ ip̃ius pia clemẽcia p̃ſertim cũ miſerationis ſue ſuper oĩa op̃a eius refulgeãt. Omnes enĩ aduocat: oẽs allicit q̃ pro ſa lute oĩm inſtituta ẽ dicẽs: trãſite ad me oẽs qui cõcupiſcitis me benedictus deus q̃ talẽ ſibi matrẽ elegit qualẽ noſtris neceſſita tibus cõuenire ſciebat: nõ queſiuit elati cordis mulierẽ: non põ poſam: nõ aſpernãtis nature: nõ indignãtis animi: ſꝫ clementẽ piam ⁊ dulcẽ oĩbus ſe conformantẽ: gaudentẽ cũ gaudentibus flentẽ cũ flentibus: quid enĩ facturi eſſent ĩmundi fragileſq; pec catores ſi eos eo qꝫ puriſſima ſit deſpiceret. Quare admiratiue eius benignitatem promulgando canticum noſtrum profert di cens O clemens O pia O dulcis Maria

Hec eſt vltima particula et conclusio carminis ſiue dulcis epiſtole nr̃e ĩ qua bea tiſſiã v̓go Maria exclamatiõe p̃uia cõmẽdat a t̃bus

Scꝫ ab ei⁹.

- Leuitate — O — clemens.
- Pietate — O — pia.
- Suauitate — O — dulcis maria

¶ Añq̃ꝫ vero ad diuiſiones ꝓcedamus ordineꝫ nõ incõgruũ vi det̃ huius inteiectiõis O explanare ſignificationeꝫ. ¶ Pro q̃ no tandũ qꝫ h̃ dictio ſcd̃ꝫ Bertonẽ aliq̃n vocat conq̃rit̃: ⁊ aliq̃n op tat licꝫ Greſcita adhuc alias addat ſignifitationes Dũ vocat vel optat ẽ aduerbiũ: ſꝫ q̃n conq̃rit̃ ẽ inteiectio. Quã q̃dẽ dcõnẽ in fi ne hui⁹ cãtici ẽplicam⁹ ob ſpẽale v̓gĩs p̃uilegiũ. ¶ Primum tñ o clamãdo inuocat marie leuitatẽ. ¶ Scd̃m conq̃rẽdo pc̃i crudeli tatẽ deſiderat pietatẽ. ¶ Tertiũ optãdo p̃ſtolat̃ ſuauitatẽ: p̃muꝫ cõcernere põt ĩcipiẽtes q̃ ad coꝝ r̃ceptiõeꝫ: 2ᵒ ꝓficiẽtes q̃ ad ꝓ iã deductiõeꝫ: 3ᵒ ad ꝓfectos q̃ ad mẽtiũ dulcorationeꝫ: idcirco clã m⁹ voce ⁊ mẽte: o clemẽs: o pia: o dulcis maria. Sciẽdũ qꝫ ſᵐ the ologos it̃ clemẽciã ⁊ mãſuctudieꝫ pietatẽ r̃pit̃ dr̃ña: clemẽcia eĩ ſᵐ tho. ſcd̃a ſcd̃e q. 157. ẽ moderatia exterioris pũitiõis et pene.

Mãſuetudo vͦo diminuit paſſionẽ ire interiorẽ. Clemẽcia enĩ ẽ
tẽperãcia aĩ ſcðm Señ. ĩ poteſtate vlciſcẽdi vl ẽ leuitas ſuꝑioris
reſpectu iferioris ĩ penis modificãdis. Mãſuetudo vͦo ẽ mode
ratĩa paſſiõis interioris ſcʒ ire ne ad eã ꝓcedat: ſʒ qꝛ vtraqꝫ vtꝰ
ſatis opponit̃ ſeueritati. Jdcirco vulgarit̃. vna ſepe ꝓ reliqua ac
cipit̃ vͦtus. Pietas vͦo fꝰ ꝙ ẽ donũ ſpũs ſãcti nõ ſolum exhibet
cultũ ⁊ officium deo: ſʒ oĩbus hoĩbus ĩquãtũ ꝑtinẽt ad deũ qua
ꝓpter ad ip̃aʒ ꝑtinet honorare fratres ⁊ ñ cõtradicere ſcripture
ſiue intellecte ſiue nõ intellecte: ⁊ ip̃ſa ẽt ex cõſequẽti ſubuenit ĩ
miſeria cõſtitut|. Dulcedo vͦo ẽ ꝑ quã quis ſe reddit affabilem ⁊
benignũ: huius enĩ carminis finis reſpõdet principio. Nã p̃mo
fit exclamacio ſuꝑne beate vͦginis regnatiua poteſtate cuius ẽ
penas tẽꝑare ſiue diminuere cũ dicit̃. O clemẽs: ⁊ hec correſpõ
det p̃me ſalutacioni cũ dicit̃ Regina. ¶ Scðo fit exclamacio ſu
per pietate cuius ẽ culpas relaxare cũ dicit̃ O pia ⁊ correſpõdet
mĩe vita. ¶ Tercio ſuꝑ allectĩa ſuauitate: cuius ẽ guſtũ delecta
re cũ dicit̃ O dulcis ⁊ correſpõdet p̃me dulcedini cũ dicit̃ Dul
cedo Dicamꝰ idcirco O clemens O pia O dulcis vͦgo Maria.

PRimũ igit̃ aggrediẽdo pri
cipale ſcʒ de eius leuitate cũ dr̃ O clemẽs. Notãdum
ꝙ vͦgo Maria clemẽs ẽ ⁊ nõ imerito ꝓpt̃ regie poteſ
tatem: noſtrã fragiliatẽ: vͦtutis vtilitatẽ. ¶ Primo enim mouet
eã ad clemẽtiã r̃gia poteſtas ſiue ſtatꝰ p̃eminẽcia: ⁊ hoc exẽplo
diuinali. Vñ ꝓphecia 2. paralepo. 3ͦ. Pius enĩ ⁊ clemens tu es.
Et Mathei 15. Diſcite a me qꝛ mitis ſũ ⁊ hũilis corde Glo. Vt ſi
tis humiles mẽtibus: mites moribus: humilem vt nemĩnẽ con
tempnant: mites vt neminem ledant Et ideo Sophie 2ͦ. Queri
te dominum omnes manſueti terre: qui iudicium eius operati
eſtis: querite iuſtum: querite manſuetuʒ: ſi quomodo abſcõda
mini in die furoris domini. Et Seneca ad Neroreʒ. Si deus in
quit placabilis eſt ⁊ delicta potencium non ſtatim fulminibus
perſequitur: quanto equius eſt hoĩem hoĩbus prepoſitum initi
animo exercere imperium. Etiam exemplo hyſtoriali. Dominꝰ
enim principem populi ſui conſtituit virum mitiſſimũ ſuꝑ oẽs
qui morabantur ĩ terra ſcilicet Moyſen Et ideo Seneca. Nul
lũ ex oĩbus clemẽcia magis regẽ aut principẽ decet Rationeʒ
eteni ſubdit Clemẽcia efficit vt int̃ regẽ tyrãnũqꝫ diſcrimen id
eſt diſcrecio ſit. ¶ De clemencia ⁊ humilitate regis Dauid dicit
btũs Grego. 27ͦ. mora. Cum inquit ad pietatis atqꝫ humilitatis

celſitudinē tendim⁹ p̄cedentiū exemplis leuamur. Quid enī Da
uid miſericordi⁹: q̄d humilius dici pōt: q̄ a rege reprobo pro vi
ctorijs cōtumelias recepit: qui de manu hoſtili iſraeliticā gēteꝫ
fortr̄ eripuit: ꝛ tñ ipſe ne moriat̄ debilis q̄ſi fugit q̄ ſe electuꝫ di
uino iudicio ꝛ perſecutorē ſuū reprobū agnoſcit: ꝛ tñ eidē pſecu
tori crebre ſatiſfactiōis humilitate ſe ſubiecit: q̄ pſecutoris lan
ceā tollit: orā clamidis detrūcat: atqꝫ ad cacumē montis ꝓtinus
ꝓperat ꝛ vno eodēqꝫ tp̄e q̄ occidēdi poteſtateꝫ habuerat oſten
tat: ne occidat̄ rogat. Hec ille. ¶ Memēto g̊ dn̄e Dauid: ꝛ ōnis
māſuetudīs ei⁹: q̄ vir mitiſſim⁹ atqꝫ clemēs fuit. vt dicit gloſa
Et iō dr̄ t̃cij regū 20.° ꝙ reges iſrael clemētes ſint. Ex hys etenī
ꝓceſſit v̄go regia Maria q̄re merito clemēs dici pōt ꝛ ē. ¶ Exē
plo inſuꝑ nāli ingruit ꝑpotētes eſſe clemētes: vñ cū iracundiſſi
me inquit ac pro captu corporis pugnatiſſime ſunt apes et acu
leum in vulnere relinquunt. Rex ipſe tamen ſine aculeo eſt.
Noluit ipſum natura: nec ſeuum eſſe: nec vltionem magnam
cum ſtatura petere: celumqꝫ detraxit ꝛ iram eius inermem re
liquit. Nonne leo licet animal ſit ferociſſimum clementer par
cit humilibus animalibus. ¶ Secundo mouet ipſum ad clemē
ciam vna cū filio noſtra fragilitas Ex ignorancia infirmitate
ꝛ pronitate. De prima apoſtolus prima Thimothei primo. Qui
prius fui blaſphemus et perſecutor ꝛ contumeliator miſericor
diam coſecutus ſum eo ꝙ ignorans feci. Gloſa interliniaris.
Blaſphemus in deum perſecutor ſanctorum contumeliator ſci
licet comprehenſis inferius contumelias remiſſionem nō per
merita mea ſed miſericordiam dei conſecutus ſum: ꝛ nō ſoluꝫ
miſericordiam ſed ꝛ fidem: ꝛ dilectionem et gratiam. Hec de
gloſa interliniari. Dicit vero gloſa ordinaria Conſequuntur et
miſericordiam qui ſcienter peccant: vt Dauid: ꝛ qui ignorāter
quod facilius ignoſcitur Ex infirmitate p̄s. Miſerere mei do
mine quoniam infirmus ſum. Gloſa ī hac vita natura ꝛ vicio
adeo ꝙ iuſticia ſuſtinere nequeo ꝛ nō paruꝫ ſum infirmus: ſed
vſqꝫ ad oſſa peruenit infirmitas. i. ad robur anime. Et hoc val
de: quoniam conturbata ſunt omnia oſſa mea. ideſt fortitudo
anime mee. Hec gloſa. Inſuꝑ ex prauitate p̄s. Miſertus eſt do
minus timentibus ſe: qm̄ ipſe cognouit figmētū noſtrum. Glo.
ideſt infirmitatē noſtrā Nouit qd̄ fecit: quomodo lapſū ſit: quō
reficiendum ſit: quomodo ad optandum ſit: quō ditandum ſit.
Recordatus eſt quoniam puluis ſumus: quia et ſi facti ſumus
ymago tua o domine puluis tñ ſumus ariditate peccati: perſer
uet g̊ nos miſericordia tua ne obliuiſcamur gratie tue. H de glō

¶ Tertio mouet eā ad clemenciā virtutis vtilitas: naꝫ clemen
cia regalē thronū exornat: hūiliter letificat: ꝛ bonitatē principū
ꝛ populi cōsummat. De prio ꝓuer. 2°. mīa ꝛ veritas custodiūt re
gem ꝛ roboratur clemēcia thronus eiꝰ. Ad litterā reges clemē
cia carētes cotidie eiciūtur ꝛ deponunt j2. diligunt: vt patet de
Nerone ꝛ alijs ꝗꝫ pluris Ecclesiastici j0. Sedes ducū supborūꝫ
destruxit deꝰ ꝛ sedere facit mites pro eis ꝑs. Māsueti aūt here
ditabūt terraꝫ. ¶ Insup humilit letificat: Joseph clemēter dixit
fratribus: accedite: nolite pauere Geñ. 45°. Statuit eni Assuerꝰ
ꝙ siue vir siue mulier non vocatus interius atriū regis intraue
rit absqꝫ vlla cūctatione interficiatur statiꝫ: nisi forte rex aureā
virgā ad eū tetenderit pro signo clemēcie: atqꝫ ita possit viuere.
Hester 4°. Hester vero ingrediēs est pre timore pene deficiens
cōsolanter erigit: virgā aureā in signū clemencie Assuerus ex
tendēs ipa leticia resumpta legationē pro qua ierat ipleuit. Hes
ter j5°. Tandē bonitatē principū ꝛ populi cōsummat per vtilem
fructificationē. ꝓuer. j6. Clemēcia regis quasi imber serotinus
sicut ymber temporaneus ad germinationem sic serotinus ad
moderationem. Temporaneus incboat ꝙ serotinꝰ cōsummat
sic clemēcia regis benefica ē hijs q̄ male se habēt qđ est cōsūate
bonitatis: ꝛ facit vt populus vitā suaꝫ cōsummet: multi bene fi
niūt vitā suā qui male finiuissent nisi clemēter cū eis actū fuissꝫ
Beata virgo igit ex ōni pte clemenciā amplecti debet ꝛ clemē
cia plena est clemēter nobiscū agēdo. Si eni vt inqt Ber. filius
ꝓpheticū ꝓferat v̄bū dicēs Ego occidā Rñdet ipa v̄go Maria
Ego viuere faciā. Ille ego ꝑcutiā Hec: ego sanabo. Nemo ē iqt
Gilbertus dña tā ydoneꝰ vt gladio dñi manū pro nobis obiciat
vt tu dei amantissima per quam primum in terris suscepimus
misericordiā de manu dei nr̄i.

O pia.

Secundū igit aggrediētes
principale in quo consideratur ipius pietas: notandū
est: ꝙ pietas ꝛ mīa differūt: nā mīe virtus attendit in
ꝓximo cōformitatē in natura ꝛ necessitateꝫ in miseria. Primo
dictaminis mr̄ naturalis: scđꝫ reuerenciā prudēcie. Pietas v̄o
attendit in proximo diuinam ymaginem primo dictaminis iu
ris diuini: scđꝫ reuerenciā doni sciencie pietatis secundū docto
res tres assignantur actus: vnus est scripture sacre nō contradi
cere siue intellecte siue nō intellecte: altera sancta honorare: ter
cere siue intellecte siue nō intellecte: altera sancta honorare: ter

tius eſt miſeris ſubuenire: hi etenī actus fuerunt excellentius omni viatore in beata virgīe. De primo actu qui eſt fidei defenſio: hec ip̄roporcionabiliter plus ōnibus defendit que ſola inter omnes in orbe hereticā diuiſit prauitatē. Canit nāqȝ cōfeſſio eccleſiaſtica Gaude Maria virgo que cunctas hereſes īteremiſti in vniuerſo mūdo: quod verū eſt q̄tum in ſe fuit quia illū qui īuiſibilis fuit ip̄a viſibilē oſtendit: ⁊ ergo nō obſtat ꝙ adhuc īueniātur hereſes īfinite. ¶ Antea enī querebat̄ in carnis delicijs diuicijs ⁊ philoſophorū libris vbi non erat Sed poſtq̄ deū maria mūdo attulit nemo errare potuit nec poteſt niſi velit. Unde Yſayas Hec erit recta via: ecce inquit dabo in ſyon ſalutē ⁊ in Jeruſalem gloriā meam. ¶ De ſecūdo qui eſt ſanctos honorare Jpſa enī ip̄roporcionabiliter ſanctos honorauit per quā oēs ſancti celeſti gloria ſūt honorati ⁊ coronati. Apoca. Signū magnū apparuit in celo mulier amicta ſole ⁊ luna ſub pedibus eius et coronata 12. ſtellarū in capite eius: ip̄a enī omnes ſanctos coronauit: quia cauſa coronādi ōnibꝰ fuit. Unde ⁊ alibi Apoca. 24. Seniores ⁊ aīalia coronas ſuas amittunt ad pedes ſedentis in throno quia per xp̄i humanitatē quā de matre cōtraxit ſe coronatos recognoſcūt. ¶ Tertius actus eſt mouere ad opa mīe: d̄ quo Job Si comedi buccellā meā ſolus ⁊ nō comedit pupillus ex ea. Grego. Hoc verbū 21. mora. exponens pietati inquit ſe preiudiciū facere eſtimās ſi ſolus comederet qd̄ dn̄s omnium coiter creaſſet. Et ſeq̄tur in textu Si deſpexi pretereuntē eo ꝙ non habuerit indumētum ⁊ abſqȝ opimēto pauperē: ⁊ ſi non benedixerūt mihi lanteā eius ⁊ de velleribus ouiū mearū calefactus ē. Jdē Gregoriꝰ vbi ſ. ꝙ pauperē nō deſpexit virtutē humilitatis exhibuit q̊d ayt Spernit pietatis ac ſi diceret ī amorē proximi vno eodēqȝ ordine ſuperbie viciū ⁊ īpietatis premēs pretereuntem quēpiam ⁊ humilit̄ aſpiciēs non deſpexi ⁊ miſericorditer calefeci Quiſquis enī ſup eū cui aliq̄d tribuit faſtu ſe elationis extollit maiorē culpaȝ intrinſecus ſupbiendo peragit q̄ exteriꝰ largiendo mercedē. Minus q̄ppe inops eſt q̄ veſtem nō habet quā qui hūilitatē. Hec ille Plures enī reperimus quos p̄ſtinis tēporibus pietatis cōmodauerūt beneficia. Martinus non mediocriter inter pios cōnumeratur. Jnſup ⁊ ille Paulinus nolaneſi. epūs de quo refert Grego. 3º dya. caº 1º. Qr cū cuncta que ad epiſcopi vſum habere potuit captiuis indigētibus largitꝰ fuiſſȝ ⁊ nihil ſibi reſeruaſſet quadā die vidua aduenit q̄ a regis vuandalorū genero ſuū filiū in captiuitate ductuȝ fuiſſe ꝑhibuit: atqȝ

a viro dei ciꝰ ꝑciū poſtulauit: ſi forte illiꝰ dñs hoc dignaret̃ acci
pere: ⁊ hūc cōcederet ad ꝓpria remeare. Sed vir dei magnope
petēti feie quid dare potuiſſet inquirens nihil apud ſe niſi ſe in
uenit petētiq; feie reſpōdit Dicēs Mulier q̃d poſſum dare non
habeo ſed memetipm̄ tolle me ſeruū iuris tui eē ꝓfitere: atq; vt
filiū tuū recipias me vice illius in ſeruitiū trade: mulier tandeꝫ
plus diligēs filiū q̃ꝫ ꝑcens probitati honeſti viri prexit cum ve
nerabili epō ad affricā Procedēti aūt regis genero Paulinum
vicariū pro filio prebuit: cūq; ille venuſti vultus hoīem cōſpex
iſſet quā artē noſcet inquiſiuit: cui vir dñi: ortum inquit bn̄ co
lere ſcio: ſuſcepit itaq; ſeruū ⁊ vidue reddidit filiū: qui excolēdi
ortus accepit curā: benigne pieq; hoc pluribus annis pegit: ſed
tādē diſpoſitione diuina poſt laborē ſūme pietatis exhibitiōem
omnes ſue ciuitatis captiuos relaxatos eius ꝑcibus ſecū ducen
do cū onuſtis frumēto nauibꝰ ad patriā remeauit. Magnū pie
tat| opꝰ vt geſtu docēt. hic Paulinꝰ exhibuit ſimilit̃ de pluribꝰ
alijs ſanctis viris. Legit̃ ꝙ ipſe magna pietatis opera exercue
re quos tamē noſtra Maria omnes precellit in pietatis exhibi
cione. Cū q2 eius pietatis opus ex maiori fiebat caritate. Tum
magis indigenti: q2 nemo iter viatores pauperior Jeſu xpiſto.
Johānis pmo. In ꝓpria venit ⁊ ſui eū non receperūt. Apparuit
eni in carne viſibili aſſūpta mūdo: ⁊ .2. ad corin. 8°. Scitis grām
dñi noſtri Jeſu xp̄i qm̄ cū eſſet diues oīm ꝓpter nos egenꝰ fc̄us
ē: vt illius inopia vos diuites eſſetis ⁊ Luce. 9°. Uulpes foueas
hn̄t ⁊ volucres celi nidos: filiꝰ aūt hoīs nō habet vbi caput ſuuꝫ
r̃clinet Criſoſ. Nō vides ſibi tantū diuerſoꝝ eſſe quātū auibus
Tum digniſſimo pauperi filio dei vnico ſummo ſacerdoti regi
regum. Unde Ancelmus omelia. Jntrauit Jeſus. Alij quēlibet
hoſpitē in domo ſuſcipiūt: iſta nō quēlibet: ſed ꝓpriū dei filium
q̃ nō habet vbi caput ſuū reclinet: nō in domo ſed in vtero ſuſci
pit. Tuꝫ quia de nullo ſibi ſuperfluo ſed omnino neceſſario opꝰ
pietatis fecit filio ſuo pauperrimo ⁊ peregrino de proprijs ſuis
puriſſimis ſanguinibus tunicam polunitam fecit: in gremio
vteri ſui hoſpitauit: ⁊ de ꝓp̄o corpe cibauit ⁊ lactauit: vnde An
celmus vbi ſupra. Alij nudum quemlibet veſte mutabili atq;
corruptibili: vnde libꝫ compoſita operiunt verbum dei in eadē
virgine: carnē in vnitate perſone aſſūpſit: que ſine fine incōmu
tabilis incorruptibilis pmanebit. Alij quēlibet eſuriētē ⁊ ſitien
tem cibo vel potu exteriori reficiunt. Jſta deuꝫ hominē huma
nitus indigētē nō ſolum exterioribus cibis vel potubus pauit:

verum etiā vteri ſui lacte aluit: ⁊ vt breuiter illa mīe opera per
curramus que cū vni ex minimis eius fiunt deus ſibi facta cō
fitetur. Iſta nō quēlibet ex minimis ſ; ſummū dei filiū hoſpitē
ſuſcepit: nudū carne vel etiā pannis operuit: eſurientē pauit: ſi
cientē lacte potauit: infirmū per infanciā ⁊ etatē non ſolū viſita
uit ſ; etiā balneādo fouendo liniendo geſtando frequētauit: cō
prehēſo ⁊ crucifixo quaſi in carcere poſito affuit. Sicut ſcriptū ē
Stabat aūt iuxta crucē Jeſu mater eius. Hec Ancelmus Hūc
etiā ſuū; filiū nobis in pietatis ſpeculū ⁊ iubar ſingulare poſuit
de cuius pietatis opere Grego. fert 20. mora. Pietatis formam
mediator nobis dei ⁊ hominū dedit: qui cū poſſit nobis etiā nō
moriendo cōcurrere: ſubuenire tñ moriēdo hominibus noluit:
quia nos videlic; minus amaſſet niſi ⁊ vulnera nr̄a ſuſciperet:
nec vim nobis ſue dilectionis oſtēderet niſi hoc qđ a nobis tol
leret ad tēpus ipē ſuſtineret: paſſibiles q̄ppe mortalesq; nos rep
perit: ⁊ q̄ nos exiſtere fecit ex nihilo reuocare videlic; etiā ſine
ſua morte potuit ꝯpaſſione. Sed vt quāta eſſet v̄tus cōpaſſiōis
oſtēderet pro nobis fieri dignatus ē quod eſſe nos voluit vt in
ſemetipo tēporaliter mortē ſuſciperet quā a nobis in ꝑpetuum
fugaret: an nō in diuinitatis ſue diuicijs nobis īuiſibilis perma
nens miris nos potuit virtutibus ditare: ſed vt ad internas di
uicias rediret homo foras apparere dignatus ē pauper deus hꝰ
ille. ¶ Hunc eteni filiū ſuum nobis miſeris captiuis ⁊ mēdicis
deum filium ſuum infirmis medicamentū captiuis in precium
famelicis in viaticū laborātibꝰ ī premiū ⁊ cū nobis ipſo cōtulit
regnum celorū ⁊ omne bonum: qui eni proprio filio ſuo nō pep
cit q̄uo cum illo nobis donauit omnia. Hec inſuper nobis exhi
bet pietatis opa: anime noſtre ſicienti vinū propinat: fontēq; la
crimarū diſtribuit: nudā operibus v̄tuoſis virtutibus circūdat
peregrinanti aīe paradiſi preparat hoſpiciū. Incarceratā educit
a peccatis animā: infirmos conſolando viſitat: mortuos reſuſci
tat vt ex predictis elici pōt alijſq; pluribus ſacre ſcripture auc
toritatibus. ¶ Igit̄ cariſſimi pietatis exerciciū āplectere ſi piaȝ
cupitis īuenire ꝛ Mariā ſequātur famuli regie pijſſime veſtigiū
cuius cotidie depoſcūt pietatis ſtipēdiū: quia iuxta apoſtolū po
ad Thimo. 4.° Pietas ad oīa valet Glo. bt̄i Ambroſij. Omnis
ſumma diſcipline xp̄iane in mīa ⁊ pietate ē quā aliquis ſequēs
ſi carnis lubricū patit̄ ſine dubio vapulabit ſed nō peribit. Quā
auctoritatē doctor ſcūs in 4.° diſ. 46. exponēs dicit ꝙ ſic ītelligi
pōt ꝙ in vita iſta exiſtētes illi qui ex fragilitate īcarnalia pctā

incidũt mortalia ſeu venialia per opa miſericordie ⁊ pietatꝭ ad
penitẽciã diſponũt : nã talis nõ peribit ideſt diſponet per talia
opera ad nõ percũdũ. ¶ Et Jero⁹. nõ memini me legiſſe inquit
male mortuũ qui libẽter exercuit opa pietatis: habet enim mul
tos interceſſores ⁊ impoſſibile ẽ preces multorũ non exaudiri.
Et Leo papa Quicq̃d in opa pietatꝭ expẽdit̃ nõ minuit̃ ſ; auge
tur: nec vnq̃ apud deu; perire potuit quod fidelis benignitas
erogauit: dum qõ cuiq; tribuit id ſibi ad premium recondit.

O dulcis Maria.

Tertio recõmendat̃ inteme
rata virgo ab eius ſuauitate cũ ſubiungitur O dulcis
Maria. Quid ayt ſcriptura melle dulci⁹ Bñdeat Ma
ria Illud ſapiẽcie ſibi appropatum Spũs meus ſup mel dulcis
¶ Sup quo verbo inq̃t quidã deuotus doctor burgeñ. ordinis
predicatoru; O illuſtriſſima feia ſup oĩa predicãda iuuẽcula qc
quid pfectionis in creaturis gradibus variat̃ ĩfinitis in h glori
oſiſſimo trinitatis ẽclinio ad triplicis gradus methã reducitur
Exẽpli gr̃a in creaturis põt dicere Quid meli⁹ petra: calibs: q̃d
calibe argentũ: q̃d argẽto aurũ: quid auro gẽma: q̃d gẽma v̇tus
⁊ ſic vltra pcedẽdo: ſ; iuenit̃ meliori melius. ¶ Preterea q̃d lig
no durius lapis: quid lapide ferrũ : q̃d ferro adamas ⁊c. Inſup
militẽ i potẽcia Decurio pcellit: Decurionẽ quĩquagenari⁹ : q̃n
quagenariũ Centurio: illũ comes: comitẽ rex: regẽ Imperator et
ſic de ſingulis pcurrẽdo ſtatubus: longe v̇o diſſimilit̃ h in Ma
ria cõtingere videmus. ¶ Si nãq; ex ſcriptura q̃ris quid melle
dulcius Bñdebit̃ Maria Si q̃d Maria Bñdebit deus: ⁊ quid
deo nihil. ¶ Inſup quid Salomone ſapiẽtius Maria: q̃s Ma
ria deus: q̃s deo nihil. Quid ſole clari⁹ Maria: q̃d Maria deus
nec vltra põt pcedere. ¶ S; nũc reſtat iq̇rere quo Marie ſpũs
ſuper mel dulceſcat Quis eteni mel dulcedis rem ſibi vendic;
nihilominus ſi melli multũ fellis adicias ⁊ in felleã amaritudi
nẽ facilime cõmutabis vel etiã inuurilẽtos humores ſi ſumat̃
ab aranea conuerti pſpicias Sed Mariã noſtra; fateamur id

circo melle dulciorez quā nulla potuit amaricari malicia. Mi
les naturali quidez dulcedine reſpargunt̄ ſ3 alienis aliqn̄ ama
reſcūt iniurys. Maria vͦ cū tota ſit dulcedo ieſtimabilis tanta
firmitate radicat̄ vt nullis vnq̄ȝ conuicys nulla maledictione
moueri poſſet: at ōni melle dulcior: qꝛ vnicū filiuȝ dilectiſſimū
flagellari: conſpui: ſpinis coronari: ſitiens aceto potari : felle ci
bari: ꝛ tandem morte turpiſſima cōdempnari ante oculos ſuos
videns nihil dicere vel facere legitur niſi tantum pys fletibus
ora rigare: poterat ſiquidem eis improperare fily ſui collata
beneficia: homicidas iniuſtoſq̄ȝ appellare: ſanguinem innocen
tem condempnantes multaq̄ȝ alia obicere: tacita tamē hec om
nia ferebat. Ecce cariſſimi dulcedinis ſumme argumentum ir
refragabile Mulicrcula enim filium in adulterio genuiſſe de
prehenditur ſi vel leuiter vapulare conſpexerit cordis amaritu
dinem: inſanis mox prodit clamoribus: Maria que filiuȝ non
cuiuſcumq̄ȝ ſed dei virgo peperit hunc coram ſe crucis patibu
lo videt affigi ꝛ affligi tormentis varys ꝛ nihil loquitur : non
cos redarguit columba manſuetiſſima : non murmurat : non
maledicit : ſed ſolummodo ſtat ꝛ plorat. Oꝛ crudeliſſima furie
de bachantis iudeorum ferocitas Maria confuſionem eorum
vel in modico vini defectu ſuſtinere non potuit : ꝛ ipſi eam in
obprobrium vniuerſo iſraheli ponere non erubeſcunt : nec ta
men ſaltim eos toruo reſpicit oculo Maria O dulcis ergo ma
ria O Maria inquam. ¶ Hoc enim nomen proprium triplicez
habet interpretationem iuxta trium linguarum varietatem: he
brayce enim ſtella maris interpretatur : latine amarum mare
Siriace vero domina nuncupatur. ¶ Primo enim hoc nomen
non incongrue ſtella maris interpretatur: quia ſtella maris tri
bus laudabilibus fulget prerogatiuis beatiſſime virgine opti
me congruentibus quo ad ſeipſam et nos. ¶ Pimo nūq̄ȝ pati
tur occaſum ſed ab eodem diſtantiſſima fertur. ¶ Secundo qꝛ
ſuper vniuerſas celi ſtellas altius eleuata eſt ꝛ ſuper omnes ſu
premo graduum propinquiſſima quarum duarum egrediaruȝ
prerogatiuarum prima conceptioni competit virginis ꝛ ſecū
da eius aſſumptioni. Oꝛ ſicut ſtella maris nūq̄ȝ paſſa eſt oc
caſum ſed ab occaſu eſt diſtantiſſima ſic nec immaculata vir
go nūq̄ȝ paſſa eſt originale peccatum : quod per occaſum ſig
nat̄: vt dicit Cancellarius ſermone de cōceptiōe facte cōſtācie

Conpetit 2º. aſſumptioni v̄ginis ꝙ ſicut maris ſtella ſuper vni
uerſas celi ſtellas altius eleuata ē ꝛ ſup oēs ſupremo cardini ꝓ
pinquiſſima: ſic ip̄a in ſua aſſumptiōe ſuper choros angelorum
ꝛ vniuerſam creaturā citra humanitatē filij ſui exaltata ē: con
ſedens in throno filij ad dexteraꝫ eius collata. ¶ Tertio bene q̄
ad nos interp̄tatur ſtella maris: ꝛ hoc propter huius officiuꝫ: ꝛ
hoc in errātiū per mīe eius viſcera reductione. Et ſicut ſtella de
nocte lucet ſic beata v̄go hijs qui in tenebris peccatorū fluctuāt
lumeꝫ preſtat. Augꝰ. in oratione Aue ſtella nuncians veri ſolis
ortū de qua verum tenebris lumen eſt exortum quod ī noſtris
mētibus repperis diſtortū tue ꝑticipio lucis ſit abſortū. ¶ Scdo
interpretatur latine amarū mare ꝛ hoc eſt in doloroſa filij paſſi
one: iuxta illud Luce jº. ꝛ tui ip̄ius aīam pertranſibit gladius.
¶ Beda nō potuit videre filiū crucifigi ſine affectu materni do
loris. Damaſcenus dolores quos effugit paries hos tēpore paſ
ſionis xp̄i ſuſtinuit. ¶ Tertio Syriace dn̄a ꝛ vere domina que
nulle pure ſubiecta creature nullius indiget creature iuuamīe
largiſſima inſup in diſtributione. Hec inſup dn̄a in filij oblatōe
iuſſione ꝛ celorū poſſeſſione. De hijs intp̄retatiōibus dicit doct.
Seraphicus Vere Maria ſtella maris amarū mare ꝛ domina
ſtella maris mūdo totaliter in amaritudine poſito lucis eterne
radiū emittendo. Amarū mare cor in paſſione filij tui in cruce
pro nobis pendētis totaliter trāſſormādo: dn̄a ſuper ōnes ange
lorū choros ad filij dexterā aſcēdendo: ꝛ ſtella maris es nos di
rigendo: amarū mare cōpaciendo: dn̄a protegēdo: ſtella maris
honeſtate amarū mare pietate ſꝫ dn̄a poteſtate Hec ille. Ad lau
dem eni huius dulciſſimi nominis dicit̄ Cāticoꝝ p̄mo Oleuꝫ
effuſum nomen tuū. Sup quo v̄bo Sabineū. Sicut oleū ōnem
liquorē ſupnatat ſic nomē eius oīm ſanctorū nomina ꝛ inuoca
tiones nominuꝫ ſupexcellit ꝛ ſuperat in efficacia ſubuētiōis ob
tentu diuine gratie ꝛ demonū fuga. Jdeo adoleſcentule ideſt fi
deles aīe: nouelle per gratiā: nō vetule per culpā: nō ſenio ſteri
les ſꝫ donis fecunde ſpūalibus fortes: nō vt anus debiles: non
curue nec ſtatuētes oculos ī t̄rā decliare. Sꝫ ꝑ celeſte deſideriū
recte ad celos erecte dilexerūt te nimis ideſt plurimū: nō enim
īmerito ſuper oēs ſanctos diligenda atqꝫ inuocanda ītemerata
virgo Maria: quia prōptior ē ad audiendos clamores ſeu p̄ces
pauperum ſua interceſſione indigentium q̄ꝫ ceteri ſancti. Et ꝙ
eius humilitas ē tanta ꝙ magis accedat ad ſimilitudīeꝫ diuine
humilitatis. De deo aūt legitur in pſalmo quia nō ſpernit neqꝫ

deſpexit clamores pauperū ſʒ cū clamarēt exaudiuit eos. ¶ Inuocent igitur eā in neceſſitatibus cōſtituti: nec vereātur ꝑſonā quia clemens: quia pia: quia dulcis virgo Maria. ¶ Exaltemꝰ igitur dilectiſſimi nomē virginis glorioſuʒ cuius laudis plena eſt terra: que nō ſolū honoratur ⁊ laudatur apud fideles: ſʒ etiā apud infideles de ſingulari ſanctitate cōmendatur: iuxta ipſius vaticiniū Luce jº. Ecce eni ex hoc beatā me dicent omnes generationes: ideſt iudei ⁊ gentiles. Ex oībus eni generatiōibus aliqui cōuerſi ſunt ad fidē qui hāc virgineʒ confitētur beatā. Dicit nāqꝫ magiſter Nycolaus de lyra ſuꝑ verbo predicto ꝙ ī alchorano machometi dicitur de Maria virgīe dixerūt angeli o maria deus denūciat tibi verbū ex ipo ⁊ erit nomē eius Jeſus filius Marie Et alibi in codē libro Dixerūt angeli o Maria deus vtiqꝫ elegit te ⁊ purificauit te ⁊ elegit te claraʒ ſuꝑ mulieres ſeculorū: ⁊ multa alia ibi dicuntur de beata v̾gine. Simile refert venerabilis vir Paulus burgeñ. epūs ſexto caº. diſ. ſcōe Scrutiny ſcripturarū: qui dicit ſe legiſſe in codē alchorano ꝙ in oībus hominibus habuit aliquā poteſtatē ſathan pretēꝗ in Jeſu ⁊ matre eius. Ex quo cōſtat ꝙ etiā apud ſaracenos beata virgo reputari dicit̾ ſācta. Dicit eni dñs Antoniꝰ floreñ. archi. epūs q̄rta ꝑte ſūme ti. j5. caº. 24. ſimile cū prefatis doctoribus Nā ſaracheni et turchi benedicūt eā ipam in tēplis adorātes ⁊ thurificantes: et nomē eius in tali reuerēcia eſt ꝙ blaſphemātes eaʒ graui pena mulctantur. Fatetur eni xp̄m de ipſa virgine natū celū viuum aſcendiſſe nō mortuū fuiſſe: ⁊ demū in fine mūdi mūdū iudicaturū: vt patet in alchorano eorū Hec ille. ¶ Quid ante longa tēpora ꝓtulit ille gentilis poeta Ouidius libro de vetula O v̾go felix virgo: v̾go ſignata per ſtellas quis mihi tantuʒ det viuere vt dignus poſſim laudū tuarū ferre preconia niſi tu fores deus nō ſumeret deus ex te hic deus oīpotens. ¶ In quodā etiam libello apocriphe apud hebreos qui ītitulatur liber generationis Jeſu nazareni nō tamē ſecūdū Matheū: in illo eni libello multa falciſſima ⁊ abſurda cōtinētur contra xp̄m ⁊ eius diſcipulos De beata tamē virgine matre eius quā falciſſime dicūt cōcipe ex adulterio eo ꝙ cū eſſet deſponſata Joſeph ex quodaʒ adulterio cōceperat ibidē continetur ꝙ hoc factū fuerat ipa omnino neſciēte: quia erat mulier ſancta ⁊ in adulteriū nūqꝫ cōſenſiſſet Eteni ſi infideles ſaraceni videlicʒ ⁊ iudei ipaʒ predicēt ſanctā quāta igit̾ deuotione ⁊ cōgrua veneratiōe a nobis fidelibus efferēda eſt: vt animi fidelium ad hoc excitentur preſens peregi

opuſculū v̄gis ⁊ matris ad honorē: filyꝗ̄ exaltationē q̄ cū p̄re ⁊ ſpiritu ſcō viuit ⁊ regnat glorioſus bn̄dict⁹ i.ſ.ſ. Amen.

Oratio.

O Uirgo ſinceriſſima regia ples cui⁹ diſpōni oia p⁹ deū mirabilit̄ ſbſiſtunt puriſſima: que oib⁹ ſynū pietat] ⁊ mīe expādis Atqꝫ dulciſſima: cui⁹ hereditas ſup mel ⁊ fauū: cui⁹ ſp̄us ſup mel dulcis eē cōprobat̄ ꝑ tuā p̄eminētez poteſtatē age clemēt̄ cū miſerrimis atqꝫ fragilibus tuis ſubditis in iudicys exequēdis: ꝑ tuā cōſuete pietatis mīam porrige largas man⁹ egentib⁹ in gratys diſtribuēdis Et ꝑ tuā indicibilē dulcedinē reple corde amaricatos medullitus int̄nis. delicys atqꝫ nectare ſp̄ualis dulcedinis vt ſis clemēs indigētibus pia exorātibus: dulcis diligētib⁹: clemēs penitētibus: pia ꝓficiētibus: dulcis cōtēplātibus: clemens ī ſubiectis: pia ī correptis: ⁊ dulcis ī dilectis. Da inſup o Maria vt hoc nomē tuū int̄pretet̄ in nobis: vt tanq̄ ſtella illuīes tenebras noſtras vt dn̄a cōpeſcas aduerſarios noſtros: ⁊ vt amarū amare amarifices noxias delicias nr̄as O clemens o pia o dulcis virgo maria Amen

Sequūt̄ quedā exēpla carmē noſtū cultu dignū indicantia

H Onorū emulus dyabolus q̄ vniuerſoꝝ dn̄m non timuit aggredi bononie ⁊ pariſius vbi eū maxīe īpugnabāt fratres p̄dicatoꝝ ordis ꝑ ſe ⁊ ſuos ſatellites ē aggreſſus: nā ſic dixerunt q̄ tūc p̄ntes fuerūt Hinc fornacē ardēte ſup ſe candentē mōſtrabāt. Illi formā delicate mulier] āplectēt] ſe p̄tēdebāt huic azinū cornutū Illi ſerpētē ignitū offerebāt Aly alia ludicra ⁊ v̄bera inferebāt: intātū vt ꝓpt̄ nociuū fantaſma ⁊ demonū illuſiōes viciſſim cogerent fratres cuſtodire vigilias noctis ſup aliq̄s q̄eſcētes. Inſup⁹ ⁊ aliq̄ in freneſim cridebāt ⁊ aly horribili vexabāt̄. Ad ſingularē vitā ḡ ſpē ī Mariā potētiſſimā ⁊ pyſſimā cōfigētes fr̄es ſtatuerūt vt ad honorē ei⁹ poſt ꝯpletoriū fieret ſolēpnis ꝓceſſio cū ſalue regia: ſtatī ḡ ſūt fugata fātaſmata ⁊ vexati curati. Et frat̄ q̄dā fili⁹ cuiuſdā regis q̄ inſan⁹ erat fuit pleniſſime liberat⁹. Et tūc ōnia

ꝓſpere ordini ſucceſſerūt: bn̄placita aūt deo ⁊ mr̄i ſue huiuſmo
di ꝓceſſioné cōcurſus ppłoꝝ cleri deuocio dulces lacrime pia
ſuſpiria ⁊ admirāde viſiōes declarāt. Multi enī viderūt q̄ ⁊ di
xerūt frīb⁹ ad altare beate v̇gis egredīētib⁹ ip̄aȝ v̇ginē cū mul
titudīe ciuiū ſupnoꝝ a ſūmo celi ꝓgredi: ⁊ dū ad illud v̇bum O
dulcis Maria inclinarēt ip̄aȝ illis īclināntib⁹ ꝑit īclinare ⁊ ip̄is
regrediētibus ip̄am ad celū reuerti. Aliud exemplum.

Cum ſalue regina primum
venisset ad noticiā ⁊ ī loco quodā illud plures dn̄e de
cātarēt: ⁊ q̄dā dn̄a ex deuociōe eandē antiphonā cāta
re affectaret. Ecce vna dierū q̄dā auicula illā attulit ī quadā ce
dula bn̄ ſcriptā: ⁊ poſuit in locū orationis ip̄i⁹. Illa vero multū
exhylarata gr̄as egit beate virgini toto corde. Aliud ex⁹

In lōbardia ibi dū a fratri
bus de beata v̇gine ſalue regina more ſolito cātaret̄
⁊ ꝑuētū cēt ad locū illū vbi dr̄ Et Jeſuȝ bn̄dictū ⁊c̄.
⁊ affect⁹ plurimoꝝ aſtātiū cēt accēſus gr̄a ſpūali Ecce beata vir
go vna cū filio ſuo apparuit dicēs O dilectiſſimi filij pſallite fer
uenter ⁊ laudate: qꝛ Jeſū filiū meū in p̄ñti ⁊ ī futuro vobis oſtē
dā. Et cū hoc dixiſſet puerū pulcherrimū eis oſtēdit. Qō cū rec
tor chori vidiſſet cūctis vidētibus raptus fuit in extaſim ita ꝙ
oportuit eū efferri: ⁊ diutiſſime iubilabat hoc miraculū: ꝓpt̄ hu
militatē ānis plurimis reuelare diſtulerūt: poſtq̄ȝ v̇o patefactū
ē ad dei gloriā ⁊ honorē v̇ginis glorioſe tūc cōfluētibus q̄ȝ pluri
mis ſiue eſſēt hoſpitibus vel alijs officijs occupati tn̄ Salue re
gina noluerūt negligere: ſed inſtant̄ ad eā ſalutandā currebant
ab ea reſalutatiōis lucrū promereri cupientes.

Aliud exemplum

Quidā ſacerdos ad ōnes ho
ras ſuas dicere ꝯſueuit illā antiphonā Salue regina.
Et cū quadā vice cāpū trāſiret quādā incluſā viſitare
iux̄ eccleſiā ſolitariā hitātē orta ſūt tonitrua tā valida vt vires
ābulādi ſibi adimerent veniēs tādē cū multo labore ac timore
eccleſiaȝ ītrauit ⁊ corā altari ſe proſternens pro ipſa tempeſtate
dominā noſtram v̇ginē Mariā interpellauit. Et ecce matrona
virginei vultus miriq̄ȝ decoris euȝ allocuta eſt dicens. Quare
antiphonā ſalue regina libenter decantas nunq̄ȝ. tonitrua neq̄ȝ

fulmina quorũ timore ſepius affligeris te ledẽt. Sicq; ab altari rediẽs in oculis ſuis diſparuit Et ſtatĩ intellexit qꝛ eſſet clemẽs ⁊ pia ⁊ dulcis Maria.

Aliud exemplum

Mulier que cũ ſeptẽ diebus partus diſcrimina ſuſtineret ⁊ iã verſa in nigredinez derelicta fuiſſet ab oĩbꝰ votuz fecit beato frãciſco ⁊ eiꝰ cepit moriẽs auxiliũ inuocare Emiſſo aũt voto celerit obdormiuit: viditq; in ſompnis beatũ Frãciſcũ dulcit ſe alloquentẽ ac iq̃rentẽ vtrũ faciẽ eius recognoſceret: ⁊ ſi añ virgis glorioſe ſcꝫ ſalue regia ad honorẽ v̄ginis recitare ſciret Qua rñdente ſe habere noticiã v̄tuſq; Incipe ayt ſalue regia q̃ cũ illũ precat fructũ quẽ v̄go peperit cõtinuo a cũctis liberata p̄ſſuris infautez peperit ſpecioſum: grãs agens regie celi q̃ per beati Frãciſci merita ipiꝰ dignata fuit miſereri.

Aliud exẽpluz

ERat quidaz canonicꝰ regularis dũ ille ageret in extremis timuit q̃dem illud ſapiẽcie 9ͦ. Neſcit homo vtruz amore vel odio dignꝰ ſit tñ nullatenꝰ deſperabit Quẽ beatiſſima v̄go Maria viſibili forma dulciſſimis v̄bis alloquit dicẽs Ne timeas nũq; dãpnaberis: ymmo ſicut me ſepe in regno filij mei mecũ ⁊ cũ oĩbꝰ ſanctis coronaberis Quod cũ fratribus ſuis letant referret viſiõis veritatẽ p̱ ſequentẽ rei certitudinẽ ꝓbauit: qꝛ in xp̄o cũ magno tripudio expiauit: huius gr̃e p̱ticeps erit oĩs hõ q̃ ip̃am p̱uatim vel in publico p̱ hãc ãtiphonã ſalue regia ſtuduerit collaudari.

Aliud exẽ. ex Tho. brabã. d̕ api.

Ʋidimꝰ inquit fratrẽ ĩ ordie predicatorũ de domo burgeñ. in flãdria Raynerium noĩe: iuuenẽ ſagacẽ ingenio ⁊ ſcolaribus litteris inſtitutũ: hic ſtatim vt ordinẽ ingreſſus eſt acrit ſtudio theõ. cepit inſiſtere Sed cũ nondũ illuminata mens nec oratiõibus p̱parata ſtuperet ad lumẽ ⁊ minus capax animus vento incõſtancie fluctuaret cepit cogitare velle diſcutere que ſectaruz iudeorum gentiliũ xp̄ianorũ potiori veritatis culmine fulciretur: videbat quidã q̄ inter gentiles ⁊ philoſophos naturali rõne tergebatur

videbat ⁊ iudeos legē a deo antiquitus accepiſſe: videbat ⁊ xpi
anos euāgelicis obſeruationibus gloriari Sed quid in hys cer
tius tenendū ſegnius fluctuabat. Conuenit ergo iudeos diſcuſ
ſionē legis ꝓpoſuit ſed cū fratres ordinis vidiſſent ex frequēti
collatione hoiem fluctuare arcendū cū a talibus cenſuerūt At
qm̄ artatus ignis: acrior cōſurgit in flāmas Juuenis itantum
dyabolo inſtigāte grauatus eſt vt media nocte fugam ōnino at
temptaret: ſtatim ergo vbi ad exitū porte venit obuia fit maris
ſtella Maria ad portum ſalutis reductiua Cui dixit fluctuaſti
a via deuius ⁊ veritatē in filij mei fide te dubitas inueniſſe: no
ueris certiſſime ꝙ diuerſis erroribus ſtatim per orbem gentili
tas iudee nihil ſolidi tenent diuerſas vmbras ſequuntur nequi
cie tenebris obfuſcati Euangeliū vero noue gratie per hoc ve
ritatem habere probatur: quia caritate: humilitate: ⁊ caſtitate
refulget: que tria in ordine quem intraſti purgate mentis ocu
lo prerogatiue videbis Ego autē ſum mater xpriſti patrona or
dinis tui: que non paſſa ſum ſolita pietate tuam caſtam indolē
decipi vel perire: hec dicens glorioſa virgo diſparuit ⁊ iuuenē
confortatū ac in fide firmatū in magna cordis iocunditate re
liquit: hic idem tandem in ordine profecit vt lector in ordine fi
eret ⁊ conſumatus in breui ad potiora tranſiret: vere ergo dig
ne ⁊ iuſte a fratribus predicatoribus pariſius eſt ſanxitū vt poſt
completorium omni die cum proceſſione ⁊ ſolempnitate cereo
rum ſalue regina miſericordie flexis in inicio genibus in lau
dem ⁊ gloriam glorioſiſſime virginis decantare.

Aliud exemplum

Contigit vt in obnubilatiōe
celū tēpeſtat[?] aeris ǧuiſſiā miaref q̄ ⁊ facta ē. Sparſis ǧ
coruſcatiōib⁹ vnq̄q ꝑ aera ſequūf ⁊ fulgura: q̄ vt vide
rūt monachi ordis ciſtertieñ ꝯtati ad eccleſiā fugierūt vbi cōuen
tu totalit̄ in choro cōgregato vidēt prime ⁊ ſpecialiter clauſtri
periculū iminere: inchoāt altiſſimis vocibus ſalue regina mīe
Et cū ſubito vehementiſſimus ventus ab occidente veniēs cū
horribili fragore tonitrui feneſtras eccleſie vitreas cū tanto īpe
tu totalit̄ diſſipauit vt eccleſia firmiſſime ſolida corruere vide
retur: nec mora verbi in tāto diſcrimine ſatis ꝑterritus cōuen
tus flexit genua ⁊ illa v̄ba antiphone cātauit Et Jeſū bn̄dictū
fructū ventris tui nobis poſt hoc exiliū oſtende Statī ymago

crucifixi que media ſtabat inter chorū monachorū ꝛ cōuerſorū reflexa eſt ꝛ vt mihi a monachis dictū eſt cōtra naturā picture oculos apuit ꝛ mox oīs timor ſublata tēpeſtate ceſſauit.

Aliud exemplum

REfert magiſter frāciſcus de retza profeſſor ſacre pagine ordinis predicatorū ꝙ audiuit a quodā doctore egredio ꝙ in norwegia vbi demones ſe reddūt familiares hoībus Or cū ſemel fratres intrarent refectoriū venerūt duo habentes habitū fratrū intrātes cū eis Interrogati vnde venirēt dixerūt ſe venire de longiquis: prior aūt ſuſpirās de malis ſpiritibus iuſſit fratribus legere ſalue regina ꝛ diſparuerūt. ¶ Nota ꝙ hic magiſter frāciſcus ſecundū nyder 4.º formicary ca.º 7.º rexit in vniuerſitate viuēnenſi ꝑ 36. annos: qui beate vgini deuot⁹ valde fuit ita ꝙ tria magna volumina quorū quodlibet quaſi ſemibibliaꝫ cōtinet ſup ſalue regina pfecit qui tandem 84. annis inuolutus deuotiſſime vgini angelicam promendo ſalutationem more ſolito ſpirituꝫ emiſit preſente ipo Nyder vt ibi refert.

Aliud exēplū

AElit in prouīcia anglie in comitatu derbie ordis predicatorū quidaꝫ iuuenis valde deuotus: qui in villa quadā ad quā exierat i domo fratrū minorū infirmatus ad mortē preſentibus tribus fratribus ſuis ꝛ duobus minoribus manu ſua oculos clauſit ꝛ pleno ore ſubriſit Cui ſupprior fratris aſtans queſiuit cur riſiſſet Ayt quomodo venit haymundus rex noſter ꝛ noſtri ꝛ ecce tota domus ipleta eſt angelis Et iterum intentins riſit dicēs dn̄a mea aduenit ſalutemus eam Cūqꝫ dixiſſent ſalue regina Ayt infirmus O q̄ꝫ gratāter accepit vgo Maria hanc ſalutationē ꝛ ipa gaudēs ſubriſit. ¶ Poſt hec frater infirmus oculos ad hoſtium dirigēs vultu mutato in pallore ayt Modo dn̄s Jeſus xp̄s venit ad iudicandū me. ¶ Et factus in agone tanq̄ꝫ ductus ad iudiciū in oībus mēbris prius mortuus tantū contremuit ꝛ ſudauit: vt ſicut teſtat̄ ſupprior p̄dictus vix ad ingeredū ſudoreꝫ vultus illius ſufficeret: ꝛ quaſi corā iudice cōſtitutus cum omni tremore diſceptabat dicens aliqn̄ verum eſſe aliquādo nō ita eſt. Aliqn̄ beatā virginē interpellans vt non diſcederet ab eo. Ali

quãdo accuſantes: aliqñ conſtanter redarguentes inter cetera
dixit. O bone Jeſu condona mihi hoc ne modica peccata inter
magna Deu inquit ita grauiſſime gemens. Cuȝ autẽ moueref
a ſuperiori vt nullo mõ diffideret qꝛ ſaluator miſericors eſt. Re
ſpondit infirmus vultu exhilarato Reuera miſericors Et gra
tias agens beate virgini marie ⁊ ſanctis qui ei aſſiſtebãt ⁊ pro
eo interceſſerunt poſt modicum in pace quieuit.

Aliud exemplum.

Fuerũt ĩ cãpanie finibus et
partibus ſancte Ghertrudis pena grauiſſima omnes
turbati: corpe videlicet ardẽtes. Jn pfatis quippe par
tibus ad honorẽ eiuſdẽ dei genitricis monaſteriũ ẽ cõſtructum
cuius dedicatio reuoluto ãno ſolẽniter celebraf. Et cauſa maio
ris deuocionis oẽs vigilare diſponũt. Cũ itaqꝫ mediũ ſilentiuȝ
tenerẽt oĩa in quiete: tũc ſãctiſſima virgo Maria thalari veſte
induta pceſſit a ſantuario cũ mediocri vginũ comitatu: ⁊ pᵒ ẽgũ
cũ beatus Nycolaus ĩſequif ſterilis pontificalibus indutus et
cantabat iſtam antiphonam ibi nondũ auditã Scȝ ſalue regina.
Proceſſit igif dña noſtra ⁊ manica ſua ventilabat oẽs ĩfirmos
in dextera pte. Deinde ſe vertens ad ſiniſtrã ſimiliter faciebat.
Erat autẽ ibidẽ quidã iuuenis ſancte vite vginiqꝫ glorioſe val
de deuotus peſte tñ prefata grauatus q ⁊ ĩ tẽplũ deducif. Et qꝛ
beata virgo ppe ẽ õnibus inuocantibus eaȝ noctis hora q̃ſi oẽs
curauerat tandẽ reſpexit iuuenẽ ⁊ huic iteꝝ apparuit cũ choro
candiſſimarũ puellarum q̃ cantauerũt ſalue regina. Cui iuueni
beata virgo inquit. Si curari vis omnibus hoc templum cras
ingredientibus cum litteratus ſis hanc antiphonam edocebis
Puer itaqꝫ miraculoſe edoctus docuit vniuerſos ⁊ reſtitutus
eſt a virgine beata ſanitati.

Expliciunt ſermones cõpoſiti ſuper particulis antiphone ſalue
regina magno ⁊ ĩgenio ⁊ diligẽtia ad honorẽ vgis matris ma
rie ac vtilitatẽ oĩm xpifideliũ eos legẽtiũ ac audientiũ ordinati
a docto ſacrarũ litterarũ necnõ virgini matri deuoto viro cuiᵒ
nomen olim inuenietur in libro vite. Jmpreſſum per me Theo
doricum martini in oppido Aloſteñ. comitatus flandrie die. ix.
July. Anni. M.CCCC.LXXXVII.

17 70142

Cm

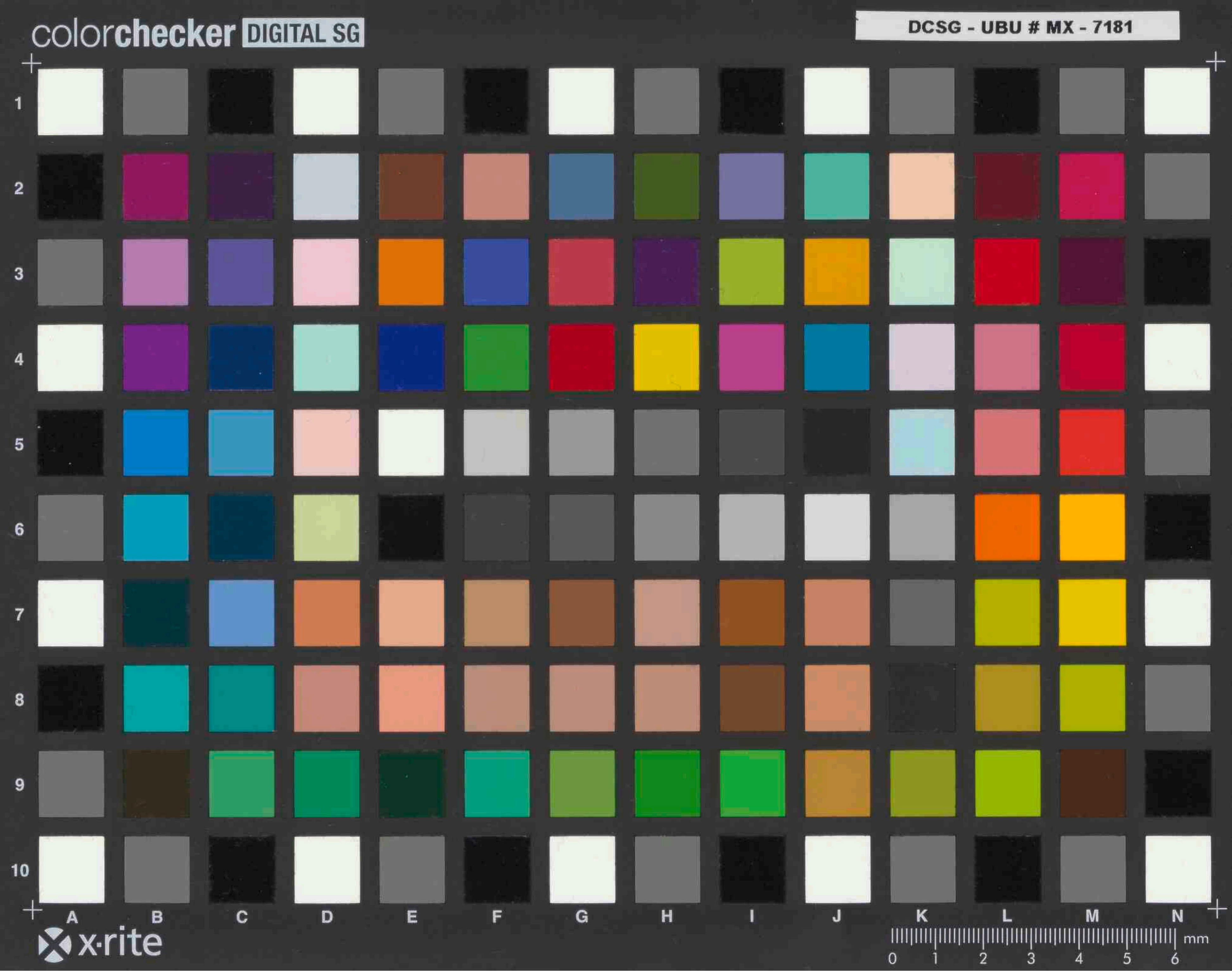
colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A B C D E F G H I J K L M N
x·rite
0 1 2 3 4 5 6 mm